

Magyar Nemzeti Múzeum
Közgyűjteményi Központ

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR

A Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Országos Széchényi Könyvtár 2025. évi beszámolója

1014 Budapest, Szent György tér 4–5–6.

Rózsa Dávid főigazgató

2026. március 19.

TARTALOMJEGYZÉK

Vezetői összefoglaló

A Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ (a továbbiakban: MNMKK) 2025-ben is egy nagyszabású, több mint negyven tagintézményt magában foglaló intézményi hálózatként működött, amely továbbra is egyetlen jogi személy keretei között látja el feladatait. **A működést jelentősen befolyásolta a korábbi időszak gyors ütemű és erősen centralizált integrációja**, amely több szervezeti és működési nehézséget is felszínre hozott. A 2025-ben is érzékelhető **túlzott centralizáció és az ezzel együtt járó bürokratikus terhek csökkentették az MNMKK egyes kiemelt tagintézményeinek** – köztük az Országos Széchényi Könyvtár (a továbbiakban: MNMKK OSZK, nemzeti könyvtár, intézmény vagy könyvtár) – **működési önállóságát**. Az elmúlt másfél év tapasztalatai azt mutatták, hogy az **intézményi integráció csak részben valósult meg**, ami több esetben működési nehézségekhez vezetett. Egyes tagintézményeknél a korábbi jogosultságok megszüntetése és az új működési rend bevezetése belső feszültségeket is okozott.

A szakmai integráció további erősítése és hatékonyabb működtetése érdekében 2025-ben is **folytatódott a munka az MNMKK 12 munkacsoportjában, amelyek közül ötnek a vezetését a nemzeti könyvtár munkatársai látták el**.

2025 novemberétől Dr. habil. Zsigmond Gábor, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója **tölti be az MNMKK elnöki tisztségét**. Az új vezetés célja egy olyan intézményi működési modell kialakítása, amely **megőrzi az integráció előnyeit, ugyanakkor nagyobb szakmai és működési autonómiát biztosít a tagintézmények számára**. Emellett **kiemelt feladat a múzeumi és könyvtári szakemberek megtartása is**.

Ennek érdekében a 2025-ös működés egyik meghatározó iránya év végével a **korlátozott decentralizáció, más szóval dezintegráció** lett. Ez azt jelenti, hogy **bár az intézmény továbbra is egységes jogi keretben működik, bizonyos területeken** – például a kommunikáció, a beszerzések vagy egyes szakmai döntések esetében – **nagyobb mozgástérhez jutnak a kiemelt tagintézmények vezetői**.

Az MNMKK intézményei 2025-ben is élénk szakmai és kulturális tevékenységet folytattak. Az MNMKK OSZK az év során egyre nagyobb hangsúlyt fektetett arra, hogy szolgáltatásai és gyűjteményei szélesebb közönség számára is könnyebben elérhetővé és vonzóbbá váljanak. Ebben fontos szerepet játszottak a nyílt napok, amelyek lehetőséget teremtettek arra, hogy a nemzeti könyvtár szakmai munkája közvetlenül is bemutatkozzon az érdeklődők, családok és diákok előtt. Az év során megvalósult szakmai programok, események és eredmények sokrétűek voltak, és mind kommunikációs, mind kulturális szempontból kiemelt figyelmet kaptak.

A 2025. év elején több jelentős fejlesztés és esemény is megvalósult. Januárban a **Régi Ritka digitális gyűjtemény mintegy 1.400, eddig elérhetetlen, történelmi értékű röplappal bővült**, miközben a platform új, felhasználóbarát keresőfunkcióval és korszerű képnézegetővel is gazdagodott. Január 28-án mutattuk be a nagyközönségnek az **Ausztrál Nemzeti Könyvtártól érkezett, 248 tételből álló hungarikagyűjteményt, amely 1935 és 1982 között megjelent magyar népzenei és kórusműveket tartalmaz**.

Februárban két jelentős szakmai eseményre került sor. Február 11-én az Országos Idegennyelvű Könyvtárban bemutatták **Petőfi Sándor költeményeinek kritikai kiadásának hatodik, egyben záró kötetét**, amellyel teljessé vált az 1973-ban indult tudományos vállalkozás. Február 17–19. között az MNMKK OSZK adott otthont a **Jókai Mór születésének 200. évfordulója alkalmából rendezett tudományos és emlékkonferenciának**. Az eseményhez kapcsolódva a **Copia platformon elérhetővé tettük Jókai hetvenhárom versének digitalizált változatát, köztük negyvenhét korábban kiadatlan művet**.

A március 15-i nemzeti ünnep alkalmából a nemzeti könyvtár négy munkatársa részesült szakmai elismerésben.

Április 16-án a Haydneum – Magyar Régizenei Központ Alapítvánnyal együttműködésben **mintegy ötvenezer oldalnyi kéziratos kotta vált digitálisan hozzáférhetővé**.

A 2024 végén megjelent **Philostratus-kódex fakszimiléje a Szép Magyar Könyv verseny díjátadóján** – a 96. Ünnepi Könyvhét nyitónapján – **köztársasági elnöki különdíjban részesült**.

Augusztusban a Copia felületén **elérhetővé váltak Babits Mihály pályakezdésének digitalizált dokumentumai**. Ugyanebben a hónapban **öt településen adták át a Könyvkelengye program csomagjait**, amelyek az újszülöttek és három év alatti gyermekek számára segítik a korai olvasási élmény kialakulását.

Szeptember 16-án sajtótájékoztatón jelentették be, hogy az **Osztrák Nemzeti Könyvtár negyven corvinájának digitális másolatát adományozta az MNMKK OSZK-nak**. Ennek köszönhetően a fennmaradt corvinák több mint háromnegyede immár elérhetővé vált a **Bibliotheca Corvina Virtualis** felületén.

Októberben a **Copia rendszerében közzétették a Fragmenta Codicum gyűjtemény mintegy négyszáz kódextöredékét is**.

November 3-án tartották meg a 2024–2025-ben lezajló **Könyvtári kihívás pályázat díjátadóját, ahol bejelentették a program folytatását is**. A kezdeményezéshez a jövőben **határon túli könyvtárak is csatlakoznak**. A pályázat célja, hogy a könyvtárak innovatív eszközökkel népszerűsítsék az olvasást, növeljék a látogatók és a kölcsönzések számát, valamint erősítsék közösségi szerepüket.

Az **adventi időszakban az MNMKK közgyűjteményei közösen készültek az ünnepre**: a hálózat intézményeiben **mintegy száz program valósult meg**, amelyekkel a látogatók számára közös élményeket és ünnepi hangulatot teremtettek.

Az MNMKK OSZK munkatársai 2025-ben is azon dolgoztak, hogy a nemzeti könyvtár gyűjteményei minél szélesebb körben hozzáférhetővé váljanak, miközben megőrzik és továbbadják a magyar kulturális örökség értékeit. A nemzeti könyvtár az év során végzett munkájával megerősítette szerepét a hazai közgyűjteményi rendszerben, és stabil alapot teremtett a 2026-os fejlesztések és szakmai kihívások megvalósításához.

I. Szervezeti és humánerőforrás-kérdések

1. Dolgozói létszám

		2024. évi tény	2025. évi tény	
Szakmai összlétszám (fő, töredék is lehet)		324	322	
Ebből vezető vagy magasabb vezető, max. 10%, fő,		3	3	
Könyvtáros munkakörben foglalkoztatottak	Könyvtáros szakképesítéssel	<i>összesen</i>	253	252,74
		<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>	270,74	267
	Egyéb	<i>összesen</i>		
		<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>		
	Mindösszesen	<i>összesen</i>	253	252,74
		<i>átszámítva teljes munkaidőre (4+6)</i>	270,74	267
az Egyéből felsőfokú végzettségű	<i>összesen</i>			
	<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>			
Egyéb nem szakmai munkakörben foglalkoztatott (fő, töredék is) lehet)		58	48	
Önkéntesek száma		0	0	

2. Humánerőforrás-helyzetkép az OSZK-ban

2025. év során az alábbi **személyi változások** történtek:

- Tagintézményünkből távozott: 31 fő (+ 5 fő Üzemeltetés OSZK)
- MNMKK-ba áthelyezésre került 1 fő
- MNMKK-ból áthelyezésre került: 1 fő
- Nyugdíjba vonult: 6 fő (+ 2 fő Üzemeltetés OSZK)
- Új belépők: 22 fő (+3 fő Üzemeltetés OSZK)

3. Bérhelyzet

A beszámoló elkészültéig a bérhelyzetre vonatkozó 2025. évi tényadatokat az MNMKK Gazdasági Igazgatósága nem bocsátotta rendelkezésünkre.

4. Közösségi szolgálat

Közösségi szolgálat	2024. évi tény	2025. évi tény
Az iskolai közösségi szolgálatot a könyvtárban teljesítők száma	30	22
Az iskolai közösségi szolgálat fogadására a köznevelési intézményekkel kötött megállapodások száma	82	83

2025-ben a 22 nálunk teljesítő diák összesen 552 óra közösségi szolgálatot teljesített. Az iskolai közösségi szolgálat (IKSZ) teljesítésének helyszínéül a középiskolás diákok évek óta szívesen választják az MNMKK OSZK-t. A kötelező szolgálat 50 órájának egy részét vagy egészét töltik intézményünkben, ahol egy fő munkatárs (múzeumpedagógus-csoportvezető is egyben) foglalkozik a jelentkezőkkel, az adott iskolával való kapcsolattartással, intézményen belül a szervezési és működtetési feladatokkal, valamint az előzetesen meghatározott intézményi adminisztrációval. Egyetlen új szerződést kötött intézményünk 2024-hez képest, az akkor kötött szerződések átnyúltak 2025-re is.

Az MNMKK OSZK osztályainak kapacitásbeli lehetőségeit figyelembe véve a diákok könyvtárunk legkülönbözőbb részlegein teljesítettek szolgálatot, a legtöbb diákot ebben az évben is a Kutatási és Különgyűjteményi Főosztály, valamint a Könyvtártudományi Szakkönyvtár fogadta.

5. Képzésben részt vevő dolgozók

Képzés típusa	2024. évi tény (fő)	2025. évi tény (fő)	Felhasznált költség (Ft)
Képzés	15	6	
Továbbképzés	9	19	
Ösztöndíj	0	0	
Egyéb:....	0	0	

Az MNMKK OSZK-n belül működő Könyvtári Intézet (KI) tanfolyamai a könyvtárszakmai kiemelkedő képzései, az intézményen belül, illetve a 2024. július 1-je óta az MNMKK többi tagintézménye munkatársai számára is térítésmentesek. A tanfolyamok speciális volta miatt azonban tagintézményi érdeklődés gyakorlatilag nincsen, a képzésekben részt vevők a nemzeti könyvtár munkatársai voltak.

Az engedélyezett KI **szakmai képzése**in 6 kolléga vett részt: 3 fő a *segédkönyvtáros*, 3 fő a *könyv- és papírrestaurátor* tanfolyamon.

A KI **továbbképzése**in résztvevők a következő tanfolyamokat választották: *Állományvédelem a közgyűjteményekben* (3 fő), *Forrásleírás és -hozzáférés a 21. században* (1 fő), *Az intézményi publikációs vagyron nyilvántartása a Magyar Tudományos Művek Tárában* (1 fő), *Kiadványszerkesztés közgyűjteményi környezetben* (1 fő), *Könyvtári vezetési ismeretek* (4 fő) és *Szakmai önismeret és coaching szemlélet a gyakorlatban* (3 fő).

2025-ben 6 kollégával volt **tanulmányi szerződés**ünk. Tanulmányokat 1 fő folytat üzleti adatelemző szakon a Budapesti Corvinus Egyetemen, informatikus könyvtár szakon 2 fő az ELTE-n, 1 fő az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen, 1 fő szlovén

nyelv és irodalom szakon az ELTE-n, valamint 1 fő PhD képzésen a Károli Gáspár Református Egyetemen szlovén nyelv és irodalom szakon.

6. Szervezeti kultúra (rövid ismertető, elért változások, SZMSZ státusza)

A 2025. év legjelentősebb változását az jelentette, hogy a **gazdasági szervezeti egységek 2024-ben megvalósult központosítását követően** 2025. március 1-jétől a **jogi terület is központosított működésre tért át**. A központosított gazdasági, jogi és adminisztratív struktúrához való alkalmazkodás a mindennapi működés részévé vált, a belső eljárásrendek pontosítása megtörtént. A szervezet működése kiszámítható keretek között zajlott, az egyes egységek közötti együttműködés folyamatosan biztosított volt.

2025-ben az **intézményi fluktuáció továbbra is alacsony maradt**, ami a szervezet kiegyensúlyozott és stabil működését tükrözi. A korábban kialakított toborzási és onboarding folyamatok egységes, szabályozott keretek között működtek, hatékonyan támogatva az új munkatársak beilleszkedését.

A munkavállalói jóllét biztosítása során a hangsúly 2025-ben is a **stabil és kiszámítható munkakörnyezet fenntartására irányult**. Az intézmény **továbbra is családbarát munkahelyként működött**: a nyári időszakban gyermektábor szervezésére került sor, az intézményi programok gyermekbarát elemekkel egészültek ki, decemberben pedig a hagyományoknak megfelelően sor került a Mikulás-program megrendezésére is.

A **munkatársak éves teljesítményének és elkötelezettségének elismeréseként** 2025 decemberében **valamennyi munkavállaló 13. havi bérben, valamint egyszeri jutalomban** részesült.

Összességében a 2025-ös év a szervezeti működés további konszolidációját, a stabil humánerőforrás-gazdálkodás fenntartását és a munkatársak megtartását célzó intézkedések megerősítését szolgálta.

7. Esélyegyenlőség biztosítása (felelős, tevékenység bemutatása)

A hatályban lévő *Esélyegyenlőségi terv* 2012-ben készült.

Az év során eseményt nem jelentettek.

Az esélyegyenlőségi megbízott 2022. május 16. napjától Nagy-Molnár Szilvia.

8. Jogi és igazgatási ügyek

Az Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Országos Széchényi Könyvtár kiemelt tagintézményének (a továbbiakban: MNMKK OSZK) Jogi Osztálya (a továbbiakban: MNMKK OSZK JO) **2025 első két hónapjában kizárólag 1 fővel**, az osztályvezetővel biztosította a jogi feladatellátást.

2025. március 1. napjától az MNMKK OSZK-n belül az önálló helyi jogi feladatellátás teljes körűen megszűnt; a jogi tanácsadás, a szerződés-előkészítés

és a döntéstámogató funkció központi szervezeti egységhez, az MNMKK Gazdasági Igazgatóságának Jogi Osztályához (a továbbiakban: MNMKK GI JO) került át.

2025. március 1. napjától kezdődően az MNMKK elnöke a **jogi főigazgató-helyettest** munkaszerződéstől eltérő foglalkoztatás keretében, 44 munkanapra **jogi feladatellátást nem tartalmazó** főkönyvtáros, tanácsadó **munkakörbe helyezte át.** E minőségében jogi és munkaügyi tanácsadási tevékenységet nem láthatott el, sem szóban, sem írásban nem járhatott el az MNMKK OSZK-t érintő jogi ügyekben. A gyakorlatban ez azt eredményezte, hogy a kollégákat munkaügyi kérdésekben az MNMKK Bér- és Munkaügyi Főosztályához, jogi ügyekben pedig az MNMKK GI JO-hoz kellett irányítani; a főigazgató részére kizárólag stratégiai vagy szakmai kérdésekben adhatott tanácsot. A kabinetvezető asszony egyértelmű tájékoztatása szerint a továbbiakban a jogi főigazgató-helyettes feladata és felelőssége annak biztosítása, hogy ezt a működési rendet az MNMKK OSZK valamennyi munkatársa – beleértve a főigazgatót is – maradéktalanul betartsa.

2025. május 8. napjától egészen az ötéves jogi főigazgató-helyettesi kinevezés **2025. szeptember 25. napján történő lejártáig** ismét jogi főigazgató-helyettesi beosztásban látta el feladatait az érintett vezető.

Ezzel párhuzamosan az **MNMKK OSZK JO vezetőjét** 2025. március 1. napjától az **MNMKK GI JO-ra irányították át jogtanácsosi munkakörbe.**

A fenti intézkedések következtében az MNMKK OSZK-n belül a Jogi Osztály önálló működése megszűnt, helyi jogi döntéstámogató, véleményező és jogi megfelelésig igazolási funkciója nem maradt fenn, így szervezeti értelemben formálissá vált.

2025. január–februárjában a jogi terület feladatait sok esetben az előre nem látható és nem tervezhető napi feladatok jelentették, amelyek az adott napon az MNMKK OSZK JO-ra érkezett anyagok azonnali feldolgozását tették szükségessé, illetve soron kívüli konzultációt, megbeszélést és döntést igényeltek.

Az MNMKK OSZK JO-n 2023 óta működő belső adminisztratív szerződés-nyilvántartási rendszer adatai szerint 2025 első két hónapjában **151 db szerződés érkezett jogi véleményezésre**, amelyek közül **137 esetben ellenjegyzésére** is sor került annak ellenére, hogy több ügyben a szerződések ismételt, többszöri véleményezése vált szükségessé a jogi osztályvezető és/vagy a jogi főigazgató-helyettes részéről. Az ellenjegyzett szerződések közül 56 db MEK és EPA felhasználási szerződés, 35 db felnőttképzési szerződés és 29 db oktatói megbízási szerződés volt.

2025 első két hónapjában az egyéb – hatósági, bírósági, társadalmi szervezeti vagy magánszemélyektől érkező – megkeresések száma, illetve az ezekhez kapcsolódó jogi ügyintézés vagy szakmai közreműködés nem volt jelentős.

Az MNMKK szervezeti integrációjához kapcsolódó **egységes dokumentumkezelési gyakorlat** kialakítása és működtetése 2025-ben is folytatódott.

2025 második félévétől **megkezdődött a kötelező Poszeidon rendszerre történő átállás előkészítése.** Ennek keretében 2025 év végén az iratkezelésre jogosult

munkatársak részére célzott oktatás valósult meg, annak érdekében, hogy 2026. január 1. napjától megkezdhessék a POSZEIDON iktatási rendszer alkalmazását.

2025-ben az **iratkezelési terület felelős koordinátora távozott** az intézménytől, amely jelentős humánerőforrás-hiányt eredményezett. A megüresedett pozíció pótlására irányuló törekvések a jelentkezők szakmai nem megfelelősége miatt nem vezettek eredményre, így a hiány a beszámolási időszak végéig fennmaradt.

2025 második félévétől az igazgatási és iratkezelési feladatokat összesen 2 fő, munkavállalói jogviszonyban foglalkoztatott munkatárs látta el a Főigazgatói Kabinet alárendeltségében.

- Egy fő elsősorban a központi irattár iratrendezési feladatait végzi, és szükség szerint kapcsolódik be a napi operatív tevékenységekbe.
- **A napi szintű iratkezelési és postázási feladatok érdemi ellátása gyakorlatilag egyetlen munkatársra hárul**, amely a hiányzó létszám következtében **aránytalan többletterhelést** jelent számára.

A napi iratkezelést támogató munkatársak feladatai jellemzően nem tervezhetők előre, mivel azok volumenét alapvetően az alábbi tényezők határozzák meg:

- a beérkező és kimenő postaforgalom mennyisége,
- a lezárt és irattározásra átadott ügyiratok száma,
- az ügyviteli és iratkezelési feladatokhoz kapcsolódó szakmai támogatási igények.

A központi irattár iratrendezési feladatait ellátó munkatárs folyamatosan végzi az őrzött iratanyag feltárását és rendezését, továbbá biztosítja az irattárból eseti jelleggel igényelt anyagok felkutatását és szolgáltatását tudományos kutatási, valamint ügyviteli célokra.

A humánerőforrás-hiány következtében egyetlen kollégára hárult a napi postai és iratkezelési feladatok ellátásán túl rendszeresen:

- az új felhasználók betanítása,
- személyes szakmai támogatás nyújtása az ügyvitelben érintett munkatársak részére,
- a központi irattárban elhelyezendő dokumentumok átvétele, rendezése, a szervezeti egységektől érkező lezárt ügyiratokat és archív irategyüttesek feldolgozása.

Az igazgatási és iratkezelési terület az **Informatikai Üzemeltetési és Szolgáltatási Főosztállyal szoros együttműködésben biztosította a dokumentumkezelő szoftver folyamatos és biztonságos működését.**

Ennek keretében egész évben megvalósult:

- a belső informatikai infrastruktúra üzemeltetése,
- a rendszeres szoftverfrissítések végrehajtása,
- az új funkciók és hibajavítások gyakorlatba történő átvezetése.

Az ütemezett karbantartási feladatokon túl a terület munkatársai folyamatosan kezelték a rendszer működésével összefüggő ad hoc jellegű problémákat is.

Az igazgatási és iratkezelési terület tevékenységének jellemző mennyiségi adatai 2025-ben:

- érkeztetés: 5.184 db küldemény
- átmeneti és központi irattárból kikért ügyiratok/kötetek/dobozok/palliumok: 94 db ügyirat, 10 db kötet
- irattározott ügyiratok terjedelme: 1 ifm
- feladott küldemények: 2.458 db levélküldemény és 395 db csomag

II. Szakmai működés, szolgáltatások

1. Nyitvatartás (heti nyitvatartási idő, hétvégi nyitva tartás, változások)

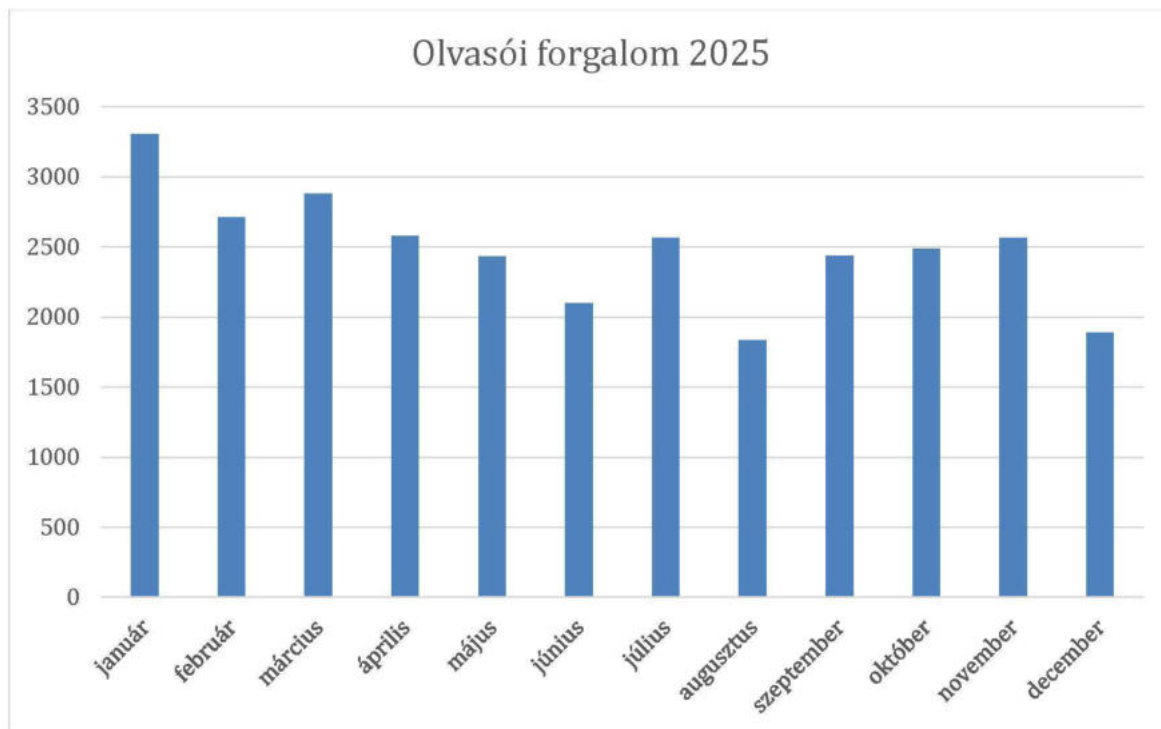
Nyitvatartás	2024. évi tény	2025. évi tény
Heti nyitvatartási órák száma (óra)	44	44
Heti nyitvatartási órák száma a különgyűjteményi olvasótermekben (óra)	44	44
Hétfégi nyitvatartás (óra)	10	10
16 óra utáni nyitvatartás (óra)	3	3
Évi összes nyitvatartás (óra)	2.092	2.001
Nyári zárvatartási idő (-tól;- ig) Munkanapok száma (nap)	0	0
Téli zárvatartási idő (-tól;- ig) Munkanapok száma (nap)	2024.12.23- 12.31. 3 nap	2025.12.22- 2026.01.04. 5 nap
Különleges nyitvatartás (pl.: Múzeumok Éjszakája) (óra)	32	6

Az MNMKK OSZK 2025. évben is törekedett arra, hogy használói és látogatói helyben elérhető szolgáltatásait folyamatosan elérjék. A szokásos napi nyitvatartási időtartam változatlan maradt. A nyári zárvatartás 2025-ben is elmaradt, a tagintézmény 2025. július 14. – augusztus 25. napig korlátozott nyitvatartással működött. Az időszakos olvasói forgalmat és könyvtárhasználati tendenciákat figyelembe véve az év végi zárvatartás az ünnepi időszakban történt, 2025. december 22-től 2026. január 4-ig.

2. Látogatói adatok

Havi bontású látogatói adatok grafikonjának bemutatása.

Könyvtárhasználat	2024. évi tény	2025. évi tény
Regisztrált használók száma	4.181	4.206
Aktív használók száma	3.091	3.358
Ebből diák	459	494
Napjegyek száma	225	359
Havi olvasójegyek száma	0	0
Féléves olvasójegyek száma	0	0
Éves olvasójegyek száma	2.866	2.999
Kutatói olvasójegyek száma	0	0
Belépések száma (db)	44.674	44.707
Ebből diákcsoportok (db/fő)	173 db / 2.480 fő	105 db / 2.149 fő
Ebből egyéb csoportok (db/fő)	222 db / 2.936 fő	112 db / 1.769 fő

Olvasói forgalom 2025												
hónap	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Olvasói forgalom	3.304	2.711	2.879	2.581	2.433	2.098	2.561	1.836	2.439	2.488	2.564	1.888

A törzsolvások, a beiratkozott használók, ezen belül a napijegyet igénylő olvasók és a belépések száma is emelkedett 2025. évben -- annak ellenére, hogy az összesített éves nyitvatartási órák száma 91 órával kevesebb volt, mint 2024-ben. A legmagasabb könyvtárlátogatási adatok az első negyedévhez kapcsolódnak. Január, február és március az iskolai tanév fontos hónapjai, a vizsgaidőszak és a félévkezdés időszaka. Az eredmény rámutat arra, hogy az OSZK gyűjteményére a tagsággal rendelkező hallgatók alapvető forrásként tekintenek, továbbá az intézményt tanulási környezetként elégedetten veszik igénybe.

3. Dokumentumforgalom

3.1. Dokumentumforgalom és könyvtárhasználat

Könyvtárhasználat	2024. évi tény	2025. évi tény
	27.284	28.115
	könyv	könyv
	5.368	5.250
	szabadpolc	szabadpolc
	os kötet	os kötet
Helyben használt dokumentumok száma (db)	20.688	20.904

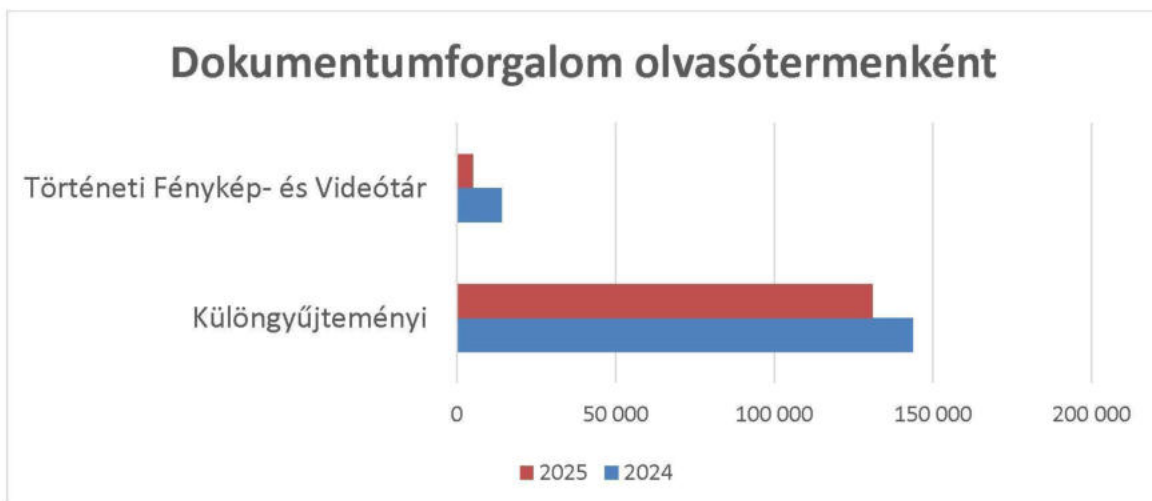
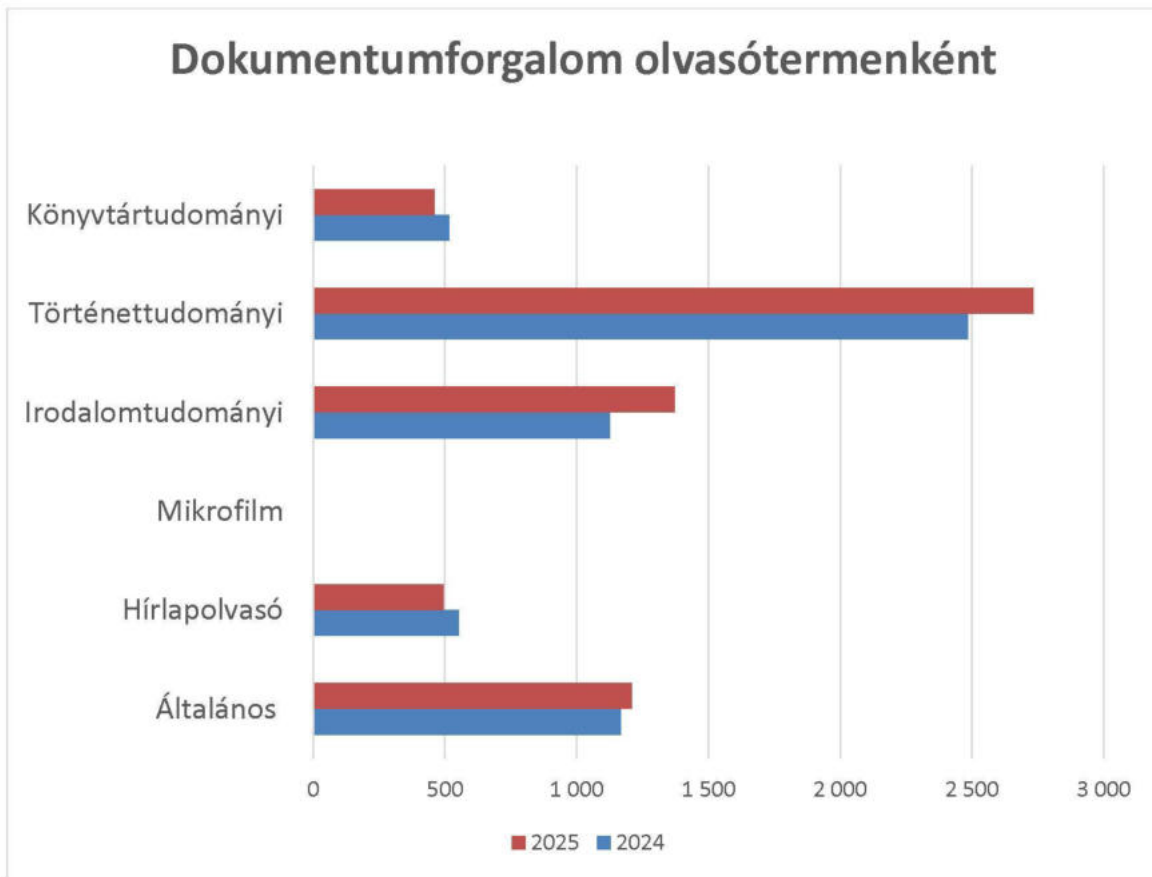
	periodika 8.833 mikrofilm 12 CD/DVD	periodika 9.195 mikrofilm 9 CD/DVD
Könyvtárközi kölcsönzés – küldött dok. (db)	54	65
Könyvtárközi kölcsönzés – kapott dok. (db)	811	815
Nemzetközi dokumentumforgalom – kapott dok. (db)	811	815
Nemzetközi dokumentumforgalom – küldött dok. (db)	19	35
Belső kölcsönzés	13.456	13.784
ODR-kód	6	8
Lelőhely-tájékoztató	557	255

Az éves dokumentumforgalmi adatok értékelése kapcsolódik a látogatói adatok szöveges megállapításaihoz. A használt gyűjteményi dokumentumok darabszáma emelkedett a korábbi évhez képest. A leelőhely-tájékoztatói igények száma mintegy 45%-kal csökkent, ennek egyik magyarázata lehet az elektronikus információforrások és nyilvánosan hozzáférhető adatbázisok bővülése és fejlődése, illetve azok készségi szintű használatának elterjedése. A szolgálati célú törzsgyűjteményi kérések a belső kölcsönzésben kerülnek kiadásra. A folyamatban kért dokumentumok száma változatlanul magas, kismértékű emelkedést mutat. A belső szolgáltatási rendszer kiemelten támogatja a digitalizálási tevékenységeket és egyéb könyvtári szakfeladatokat.

3.2. Dokumentumforgalom olvasótermenként

Típus	2024. évi tény	2025. évi tény
Általános	1.169	1.209
Hírlapolvasó	553	495
Mikrofilm	0*	0*
Irodalomtudományi	1.127	1.373
Történettudományi	2.487	2.733
Könyvtártudományi	516	460
Különgyűjteményi (Kézirattár, Régi Nyomtatványok Tára, Térkép-, Plakát- és Kisnyomtatványtár, Színháztörténelmi és Zeneműtár közös olvasóterme)	143.838	131.092
Történelmi Fénykép- és Videótár	14.134	5.005

* A Mikrofilmolvasóterem korábbi helyén (VII. emeleti Könyvkiadó) került kialakításra a Könyvkiadó – Tájékoztató Segédkönyvtári részleg. Az ott elhelyezett szabadpolcos mikrofilmtekercek átkerültek raktári területre, a raktári állományrészbe beillesztésük után ezek forgalmazása is a Raktári Osztállyal közösen történik.

2025-ben is folyamatosan az olvasók rendelkezésére állt a felújított déli olvasótér, a törzsgyűjteményi raktári és szabadpolcos dokumentumok (könyvek, időszaki kiadványok) használatához.

A törzsgyűjteményi dokumentumokhoz hozzáférést adó olvasói terek: Általános olvasó, Hírlapolvasó, Irodalomtudományi és Történettudományi olvasó. Az északi olvasóterem, az Általános olvasó gyűjteményének kötetei közvetve, könyvtárosi közreműködéssel használhatók. A déli olvasótér polcain elhelyezett dokumentumokat az olvasók böngészés során is használhatják, és kérdéseikkel a teremben ügyeletes tájékoztató könyvtárosokhoz is fordulhatnak.

A törzsgyűjteményi olvasótermek forgalmazási adataiban általában kisebb mértékű emelkedés történt, ugyanakkor a különgyűjteményi közös olvasóterem és a Történeti Fénykép- és Videótár számadatai csökkenést mutatnak a 2024. évihez képest.

3.3. Szabadpolcos állomány

Gyarapodás/áthelyezés	2024. évi tény	2025. évi tény
Gyarapodás (könyv)	444	324
Gyarapodás (folyóirat)	0	6
Összesen elérhető szabadpolcos állomány	kb. 60.000 kötet	kb. 60.000 kötet
Áthelyezés	4.017	0
Forgalom	5.336	5.854
Kötészetre adott	4	98
Online katalógusban elérhető (%)	100	100

Cél a raktári dokumentumokra irányuló könyvtárhasználati szokás befolyásolása, a raktári példányok helyett a szabadpolcra kihelyezett dokumentumok olvasói használata. A dokumentumforgalmazási adatok emelkedéséhez hozzájárulhat a szabadpolcos állomány frissülése, valamint a Katalógustér és az Általános olvasóterem átalakítása, illetve megnyitása.

A szabadpolcos könyvállomány fejlesztése kiemelt feladat, mivel a nemzeti könyvtár gyűjteményének reprezentatív láthatóságát és az élményszerű, közvetlen válogatás lehetőségét biztosítja az olvasóknak. Kiemelt szempontja az aktuális, friss szakirodalom, illetve a keresett művek hozzáférhetőségének biztosítása. Bővülésének elsődleges módja a kötelespéldányok forgalmazható többes példányainak olvasótermi kihelyezése.

4. Olvasói infrastruktúra

Rövid szöveges áttekintés (pld. fizikai állapot stb.)

Olvasói számítógépek száma helyben használatra	2024. évi tény	2025. évi tény
Katalógusgép	2	2
Olvasói munkaállomás	45	45

Az informatikai működés tárgyi feltételei rendelkezésre állnak a 7. szint olvasói tereiben. Az infrastrukturális eszközök olvasói használata azok megbízható működésén, rendszeres műszaki felülvizsgálatán alapul – ezzel a szolgáltatásainkhoz való folyamatos hozzáféréseken kívül a látogatói elégedettség is elérhető.

2025. decemberi állapot:

Katalógustér:

11 internetkapcsolattal ellátott számítógép

2 dedikált hálózati gép (Digitális Könyvtár és vakolvasó)

2 számítógép CD/DVD-használatra
2 katalógusgép

Könyvkiadó állomás:
2 önkiszolgáló szkennер

Törzsgyűjteményi olvasóterem:
23 OPM munkaállomás
2 dedikált gép a zárt Webarchívum használatára
11 mikrofilmolvasó gép, ebből 6 mikrofilm-szkennelésre is alkalmas
3 dedikált gép a MEK+ szolgáltatás használatára

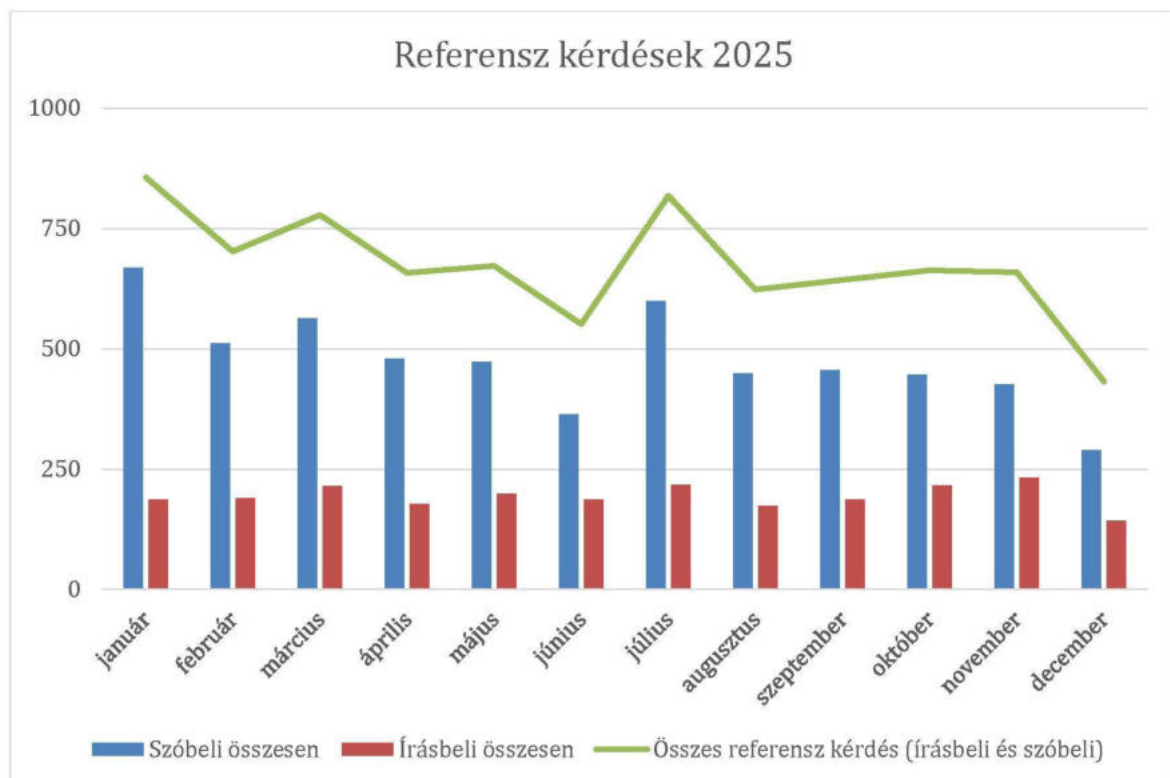
Wifi szolgáltatás elérhető-e? Milyen minőségben?

Wifi szolgáltatás ingyenesen elérhető az olvasók és látogatók számára az olvasótermekben. Minősége megfelelő.

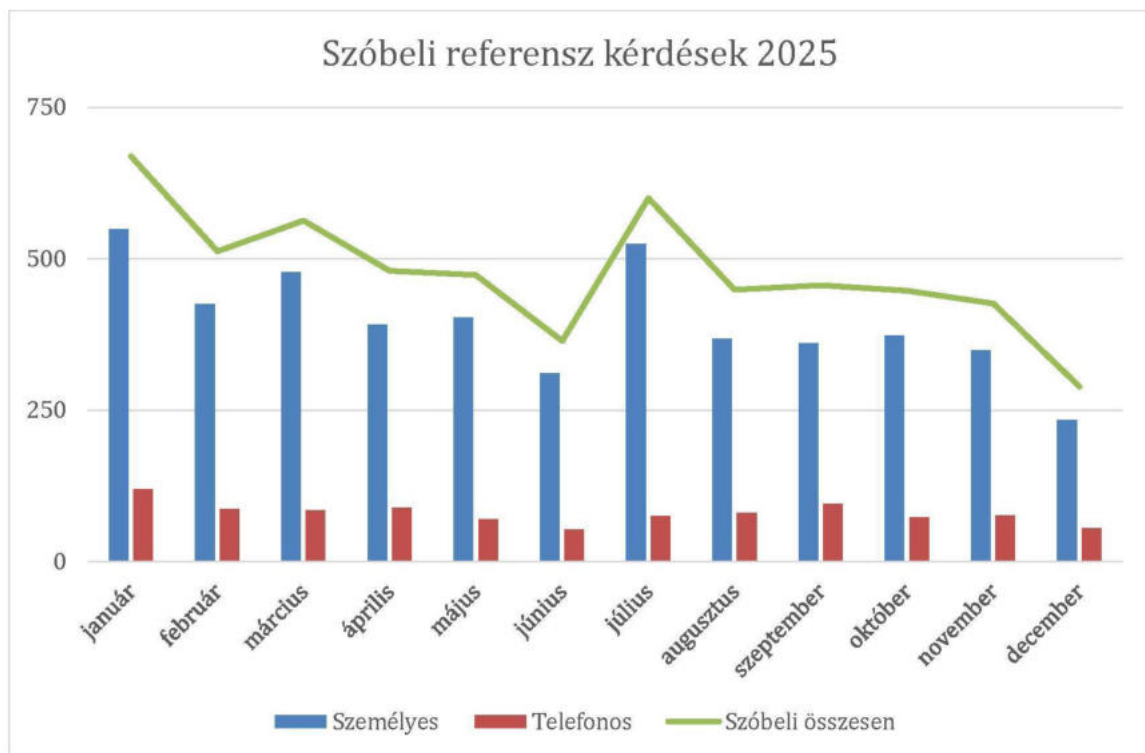
Eszközök az olvasók szolgálatában

Az olvasótermekben számítógépes munkaállomások biztosítják az online katalógushoz és egyéb könyvtári adatbázisokhoz hozzáférést. Az olvasói térben elhelyezett szkennerekkel ingyenesen készíthető másolat az engedélyezett törzsgyűjteményi dokumentumokról. A mikrofilm olvasó készülékek a déli olvasói tér galériáján állnak rendelkezésre.

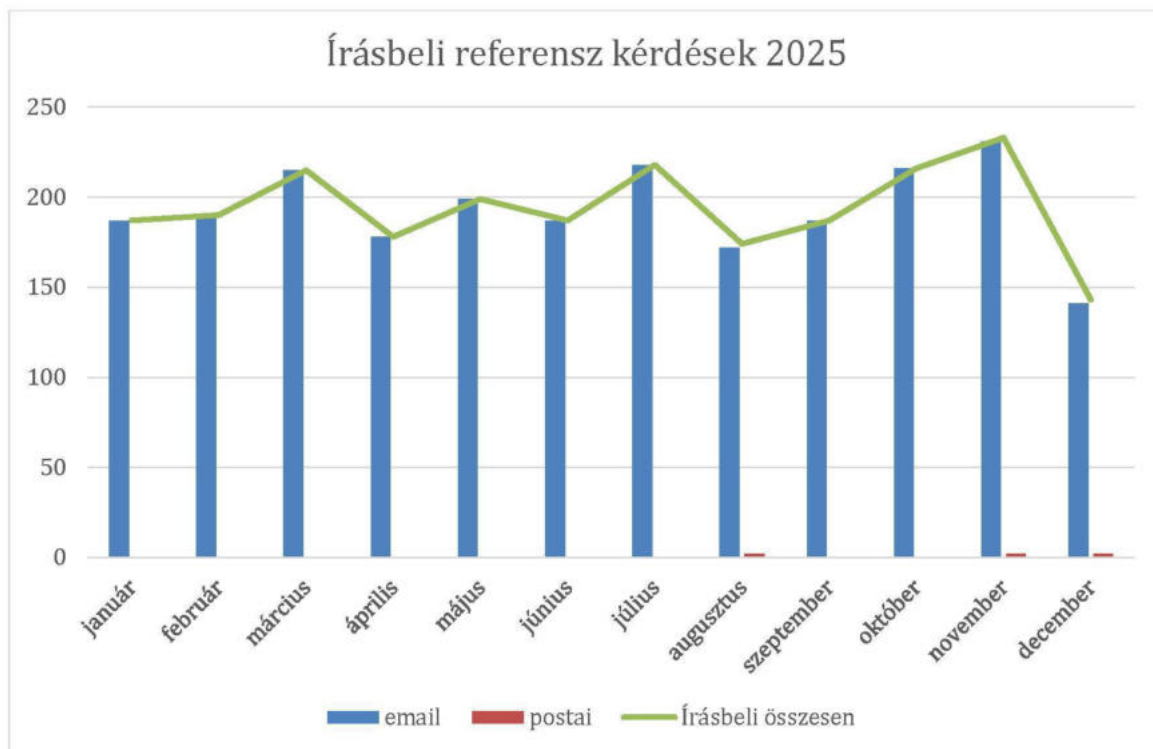
5. Tájékoztatás

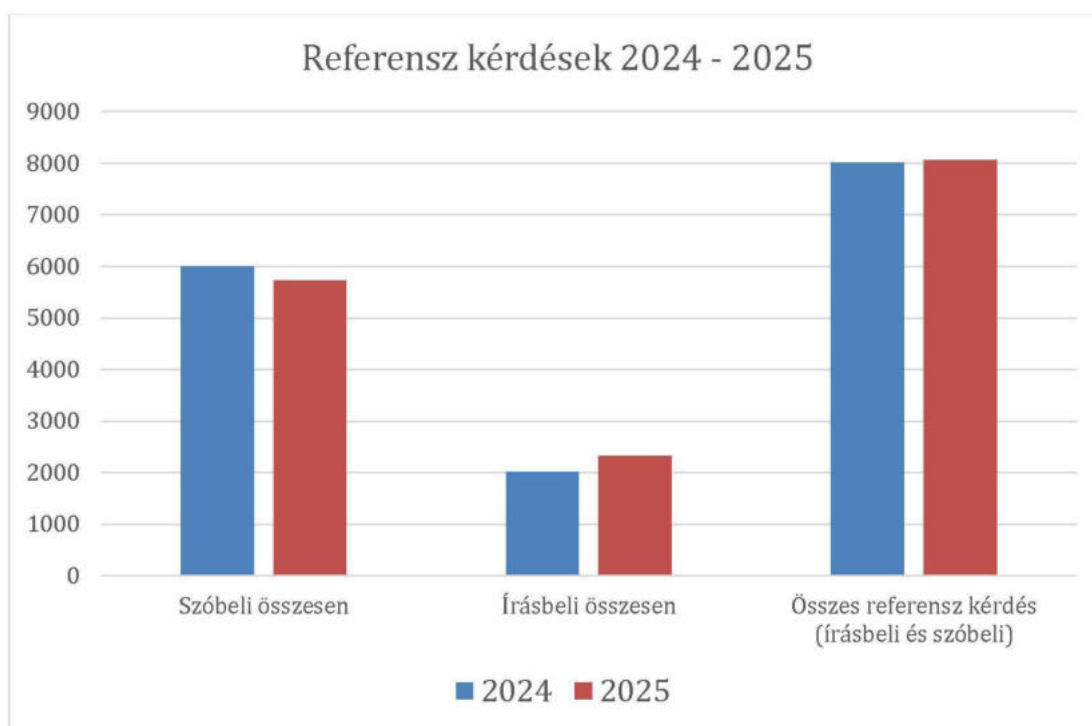
Referenz kérdések 2025												
hónap	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Szóbeli összesen	669	512	563	480	473	364	600	449	456	447	426	289
Írásbeli összesen	187	190	215	178	199	187	218	174	187	216	233	143
Összes referenz kérdés (írásbeli és szóbeli)	856	702	778	658	672	551	818	623	643	663	659	432

Szóbeli referenz kérdések 2025												
hónap	1.	2.	3.	4.	5.	06.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Szóbeli személyes	549	425	478	391	403	311	525	368	361	374	349	234
Szóbeli telefonos	120	87	85	89	70	53	75	81	95	73	77	55
Szóbeli összesen	669	512	563	480	473	364	600	449	456	447	426	289

Írásbeli referenz kérdések 2025												
hónap	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
email	187	190	215	178	199	187	218	172	187	216	231	141
postai	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	2
Írásbeli összesen	187	190	215	178	199	187	218	174	187	216	233	143

Referenz kérdések 2024 - 2025	2024	2025
Szóbeli összesen	6.004	5.728
Írásbeli összesen	2.003	2.327
Összes referenz kérdés (írásbeli és szóbeli)	8.007	8.055

A referenz könyvtári tevékenység az Olvasószolgálati és Tájékoztatási Főosztály alapfeladata. Az olvasónak közvetlenül nyújtott hagyományos segítséget, a nyomtatott és elektronikus információs forrásokról való pontos, szakszerű tájékoztatást jelenti. A feladat sokrétű: az olvasók vagy tagság nélküli érdeklődők kérdéseinek megválaszolása, segítségnyújtás a megfelelő forrás kiválasztásában, továbbá népszerűsítés, könyvtármarketing is. Az általános szolgáltatás ingyenes, azonban irodalomkutatás, témafigyelés megrendelése esetén térítéses szakirodalmi tájékoztatás keretében történik.

A referenz kérdések száma könyvtárhasználati szokásoktól és tendenciáktól független, nem tervezhető és nem irányítható. Az olvasószolgálati terület elsősorban nem a beérkezett kérdések számában, hanem azok megválaszolásának sikerességében és eredményében, illetve a kérdező pozitív visszajelzése alapján értékeli a szolgáltatás színvonalát. Ugyanakkor a kérdések évről évre nagyságrendileg megegyező száma arra is utal, hogy ezt a tájékoztatási tevékenységet megbízható és hasznos szolgáltatásnak tekintik a kérdezők.

6. Reprográfiai szolgáltatások

Típus	2024. évi tény	2025. évi tény
Fénymásolás (oldal)	12.184	8.122
Digitalizálás (oldal)	14.139.373	14.156.631
Külső megbízások	75.233	75.980
Születésnap csomag (db)	5	3

7. Online szolgáltatások

Tartalomszolgáltatás, adatbázisok

Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK)

A MEK-ben 3 tematikus jellegű publikálás volt:

- **RMK I. kötetek publikálása:** az RMK I. kötetben feldolgozott régi könyvek/nyomtatványok OSZK-ban fellelhető példányainak digitalizálása és közzététele a MEK-en. 2025 májusától folyamatosan végezzük ezek közzétételét, a projekt várható befejezése 2026 február vége, ennek keretében kb. **1.400 db** tétel fog kikerülni a MEK felületére.

- **Könyvtári Intézet digitalizált kiadványainak publikálása:** az OSZK szervezeti egységeként működő módszertani központ gondozásában megjelent kiadványok online közzététele. **36 db** kötet került ki ennek keretében a MEK szabadpolcára.
- **Veres Pálné Gimnázium kiadványai:** a gimnázium kérésére digitalizált az OSZK köteteket, amelyek közül a már nem jogvédett kiadványok kerültek ki a MEK felületére, összesen: **23 db**.

Ezen kívül a megszokott rendben folyt a MEK gyarapodása a Digitalizáló Osztály (a továbbiakban: DIO) által kapott digitalizált és 2025-ben szerzői jog alól felszabadult művekkel, valamint a külsős forrásokból érkezett vagy kollégáink által gyarapított digitális dokumentumokkal. A MEK-be 2025-ben összesen **1.865 db** új dokumentum és **317.103 oldal** került feltöltésre.

A tavalyi év elvégzett munkájához sorolandó a **365 db**, a MEK felületén 2026. január 1-jén publikált közkinccs 2025. őszi gyarapítása, katalogizálása is, ezek előkészítése 2025. december 21-ig lezárult, csupán az éles oldalon való megjelenítés történt automatikus módon 2026. január 1-jén.

Elektronikus Periodika Adatbázis és Archívum (EPA)

Az EPA gyarapítása, bővítése a Periodikafeldolgozó Osztállyal (a továbbiakban: PFO) együttműködve a megszokott rendben zajlott. Folyamatosan kerültek be az EPA-ba a külső partnerek által küldött időszaki kiadványok, valamint a kollégáink által gyarapított digitális periodikák.

Az EPA-ban a 2025-ös év folyamán kiemelt szerepet kapott a helytörténeti jelentőségű hírlapok mikrofímről digitalizált változatának publikálása. Kiemelt fontosságú és méretű volt a Debrecen megyei jogú város kérésére közzétett hírlapok feldolgozása. A munka nagyságát és határidejét tekintve bizonyos feladatokat/folyamatokat a DIO-ról átirányított kollégákkal próbáltunk tehermentesíteni, ugyanis a jelenlegi humán erőforrással a projekt végrehajtása kihívást okozott az osztály számára.

Az egyes földrajzi területhez tartozó projektek önálló összesítő oldalt kaptak az EPA felületén, ahol tématerületenként lehet listázni a hírlapokat. Összesen 6 db ilyen nagyobb ívű projekt került megvalósításra a következő statisztikai adatokkal:

- **Baja**
  - Cím: 14 db
  - Lapszám / Füzet: 13.121 db
  - Oldal: 68.065 db
- **Bácska-Délvidék**
  - Cím: 34 db
  - Lapszám / Füzet: 15.262 db
  - Oldal: 86.787 db
- **Békés**
  - Cím: 32 db

- Lapszám / Füzet: 21.635 db
- Oldal: 115.023 db
- **Debrecen**
  - Cím: 102 db
  - Lapszám / Füzet: 112.537 db
  - Oldal: 878.819 db
- **Várnegyed (Budapest I. kerület lapja)**
  - Cím: 1 db
  - Lapszám / Füzet: 637 db
  - Oldal: 10.153 db
- **Veres Pálné Gimnázium**
  - Cím: 10 db
  - Lapszám / Füzet: 162 db
  - Oldal: 11.754 db

Az EPA gyarapodási adatai 2025. évre vonatkoztatva:

- Cím: 209 db
- Füzet: 191.443 db
- Cikk: 36.702 db
- Oldalszám: 2.011.822 db

OSZK Digitális Könyvtár (OSZKDK)

A Kötelezpéldány-rendelet (717/2020. (XII. 30.) Korm. Rendelet) alapján érkeznek az OSZKDK-ba az elektronikus kötelezpéldányok.

Az e-könyvek fogadása változatlan formában valósult meg az OSZKDK rendszerben. A 2025-ös évben **2.150 db** e-köteles került az OSZKDK rendszerébe.

A kötelezpéldányként az OSZKDK-ba betöltött periodikákat a PFO fogadja és kezeli. Az EPA-ba kerülő, e-periodikákról automatikus értesítést kap a PFO és a kötelezpéldánynak minősülő kiadványokat átveszi, beszolgáltatja az OSZKDK-ba.

Újgenerációs, „OTR” tartalomszolgáltatások

A 2025-ös év során megújuló egyik tartalomszolgáltatásunk, a **Plakáttár** (új nevén **Nevezetes Apróságok**) **3.710 db** dokumentumot tartalmazó “Grafikai plakátok” gyűjteménnyel bővült, mellyel a böngészhető plakátok és kisnyomtatványok száma több, mint 5.000-re bővült.

A **Hangtár** nevű szolgáltatásunk a grafikai és informatikai megújulás mellett közel 800 újabb digitalizált gramofonlemez felvétellel gyarapodott. Mindkét tartalomszolgáltatás élesítése 2026-ban fog megtörténni.

A **Copia** (<https://copia.oszk.hu/>) több körben is bővült új tartalommal az elmúlt év során. A korábbiakhoz képest kettő, eddig nem publikált kéziratformátummal is gyarapodott. Ezek a kották és a kódextörédek (Fragmenta Codicum). Mindkét újdonság technikai fejlesztései lentebb kerülnek részletezésre.

2025 során az alábbi tartalomkorpuszokkal gyarapodott digitális kézirat szolgáltatásunk:

- 2025. február 18: Jókai Mór kézirat művei (141 db)
- 2025. április: Esterházy-gyűjtemény (819 db kotta, a Haydneum-projekt keretében digitalizálva)
- 2025. július: Pulszky család levelezése (416 db)
- 2025. augusztus 4: Babits Mihály kézirat művei (339 db)
- 2025. szeptember: Balassa Sándor teljes zeneszerzői életműve, kották (165 db)
- 2025. október: Kódektörédek (391 db)
- 2025. december 10.: Török Sophie kézirat művei (952 db)
- 2025. december: Liszt Ferenc, Weiner Leó és Farkas Ferenc kották (196 db)

Gyarapodás:

- Összesen: 6.340 db kézirat
- Levelek: 3.412 db
- Művek: 1.366 db
- Naplók: 1 db
- Kották: 1.176 db
- Kódektörédek: 391 db
- Teljes gyűjtemény 2025 év végén: 10.402 db

Fotótér szolgáltatásunk (<https://fototer.oszk.hu/>) jelentős számú dokumentummal és egy új, modernkori gyűjteménnyel gyarapodott. Ez utóbbi Féner Tamás fotóművész folyamatosan gyarapodó életművét tartalmazza.

Gyarapodás:

- Összesen: 2.970 db
- Jelenkori fotóművészet (Féner Tamás) gyűjtemény: 860 db
- Történeti fényképek gyűjtemény: 1.307 db
- Tört. fényképalbumok gyűjtemény: 803 db
- Teljes gyűjtemény 2025-ben: 17.744 db

RégiRitka nevű digitális gyűjteményünk (<https://regiritka.oszk.hu/>) 1.404 db ún. röplappal bővült 2025 első negyedében. Ezek a rövid, sokszor illusztrált nyomtatványok a korszak legaktuálisabb híreit és eseményeit közvetítették a nagyközönség számára, gyakorlatilag pillanatképek a múltból. A gyarapodásnak köszönhetően régi nyomtatványokat őrző szolgáltatásunkban mintegy 2.500 tétel böngészhető és olvasható a Mirador képnézegető segítségével.

dHUpla (Digital Humanities Platform, <https://dhupla.hu>)

Az online publikálási környezet a közgyűjtemények szöveges forrásainak digitális közzétételére szolgál, filológiai igényességgel, illetve kreatív digitális bölcsészeti tartalmakkal, amely a kutatók és a nagyközönség igényeit egyszerre képes kiszolgálni.

Tartalomfejlesztések:

- A digitális szövegkiadások keretében újabb Kiss József levelek;
- Illyés Gyula Naplójegyzetek-sorozatának első kötetéből részlet publikálása a felületen;

- Műhely aloldalon belül Kutatás rovat indítása a Titkok a Kiss József-levelezésből sorozat első részével;
- Entitástár (személynevek, helynevek, műcímek, fogalmak, események tára, <https://dhupla.hu/collection/nevter>).

Humántudományi Tanulmányok és Cikkek Adatbázisa (humanus.libmate.hu)

A 2024-es év során megújuló HUMANUS adatbázis béta verziójú online katalógusa 2025. elején további funkciókkal bővült. Ekkor vált elérhetővé a csoportos exportálás lehetősége RIS, MARCXML, JSON és CSV formátumban. Találati listák esetében a lista elemeinek teljes nézetei közötti lépegetés is megvalósult. Illetve elkészült az adatbázissal kapcsolatos leírást tartalmazó új honlap is, ami az online adatbázis Rólunk menüpontja alatt kapott helyet. (<https://humanus.oszk.hu/>)

Publikálásra kerültek az RDA-HU és MARC 21 munkacsoportok fordítási és megfeleltetési eredményei a Digitális Bölcsészeti Központ wikipedia oldalán. Frissítésre kerültek a MARC 21 közreműködői funkciói, relátorai magyar fordításai és definíciói. Valamint megtörtént a könyves vonatkozású relátorok RDA-s megfeleltetése is, illetve megkezdjük az RDA szótárkódolási sémával rendelkező értékszótárainak közzétételét is. (<https://wiki.dbk.pim.hu/index.php/Kezdőlap>)

Webarchivum

Éves szinten 15 ezer látogató volt (ebből 2,5 ezer hosszabb ideig), akik 23,5 ezer weboldalt néztek meg. A honlapot szolgáltató WordPress rendszert és a telepített kiegészítőket rendszeres frissítettük. Januárban új WordPress- és PHP-verziót próbáltunk ki egy tesztszerveren. A hírek írása és az adatok frissítése a honlapon folyamatos. Havi (márciustól kéthavi) hírösszefoglalókat állítottunk össze és publikáltunk PDF formátumban. A tömeges aratások részletes statisztikáját elkészítettük és közzétettük. A MIA-wiki egyes szócikkeit frissítettük. Online űrlapot alakítottunk ki a nyilvános szolgáltatási szerződéshez szükséges adatok bekéréséhez.

Előfizetett adatbázisok a 2025. évben

- Akadémiai Kiadó Folyóiratcsomag
- Akadémiai Kiadó MeRSZ
- Akadémiai Kiadó Szótárszolgáltatás
- Brill Bibliography of the History and Archaeology of Eastern Europe in the Middle Ages
- Brill Book History Online
- Cambridge University Press Journals – Full Collection
- CEEOL
- De Gruyter eJournals – Social Sciences and Humanities Package
- Emerald – Library and Information Sciences
- GALE Research Complete
- JSTOR – Full Access Model
- L'Harmattan Open Access és Archívum
- Oxford Music Online
- Statista Campus License
- SZAKTÁRS – Akadémiai Digitális Archívum

- SZAKTÁRS – Osiris Kiadó
- SZAKTÁRS – Szent István Társulat
- Typotex - Interkönyv

Blogok, posztok, digitális tartalmak – a nemzeti könyvtár a virtuális térben 2025-ben

Blogbejegyzések

2025-ben **157 blogbejegyzésünk** jelent meg, ebből 96 történeti, 30 irodalomtörténeti, 21 színháztörténeti tematikájú. Többször leközzöljük egy-egy nagy és kiemelt esemény kapcsán a főigazgatói beszédet is. 10 podcast (csevej) készült munkatársainkkal.

A blogírást inspirálja az ún. blogtémaajánló táblázat, amelyet a szerkesztőség előre összeállít minden negyedévre. A kollégák által megírt tartalmak a blogszerkesztőségbe érkeznek, ahol lektorálják, korrektúrázzák, szerkesztik a szövegeket, illetve elvégzik a képszerkesztést, a HTML-szerkesztést. Hetente átlagosan 3-4 blogposzt lát napvilágot.

Posztok, képek, videók

Az OSZK 28 social media eszközön volt jelen 2025-ban. A Facebookon **25 százalékkal nőtt a követők száma** a 2024. évi adatokhoz képest, amely annak is köszönhető, hogy 2024. július elsejétől a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ létrejötté keresztmegosztásokat és több hirdetési felületet indukált.

A közösségi oldalak gondozása jelenti:

- a blog és a gyorsblogok tartalmainak szervezését, írását, szerkesztését, lektorálást, HTML-szerkesztését;
- a Facebook, Youtube, Örkény-, Hungaricana-, OIK-Facebook, X OSZK, X MEK, X DKA, X Örkény, Instagram, Tumblr, Google, Spotify, Threads közösségi oldalaink kezelését, fejlesztését, speciális közösségi tartalmak elkészítését;
- a közösségi eszközök változásainak követését, beépítését és naprakészségének biztosítását, valamint az eszközök napi monitoringját;
- az audiovizuális, kép- hang- és audióállományok feltöltését nyilvános galériákba (Youtube);
- rendezvények dokumentálását, az azokon készített fotók, videók, egyéb digitális tartalmak webre konvertálását és feltöltést.

A közösségi térben folyamatosan publikált tartalmak közül kiemelkedik az OSZK Facebook-felülete, ahol továbbra is jelentkezünk reggelente az OSZK történetét feldolgozó #napom-sorozattal, illetve folyamatosan kísérjük a nemzeti könyvtárban folyó munkát, megosztjuk a megjelenő blogtartalmakat és az oszk.hu-n megjelenő híreket is. Beszámolunk a rendezvényekről, nyílt napokról, sajtótájékoztatókról, munkatársaink konferenciaeseményeiről.

Az oszk.hu magyar és angol nyelven is elérhető intézményi honlap, amely 2025 végén 5.696 aloldalt (node) tartalmazott. A szolgáltatásban 2025-ben 380 új aloldalt (node) hoztunk létre, továbbá 493 alkalommal módosítottunk már létező oldalt (szerkesztés,

tartalmi frissítés, képcsere), valamint 1.810 illusztráció készült el (slide, kreatív, kép adaptálás stb.).

7.1. Honlap, tematikus és közösségi szolgáltatások

Digitális archívumok látogatottsága (MEK, EPA, DKA)	2024. évi tény	2025. évi terv
Távhasználatok száma összesen	28.115.816	57.222.710
MEK	19.401.295	30.698.647
EPA	5.487.776	18.605.265
DKA	3.175.176	7.883.944
Tudástárak	51.569	34.854

Online szolgáltatások	2024. évi tény	2025. évi tény
Távhasználatok száma		
- oszk.hu	134.372	167.719
- m.oszk.hu	47.696	59.274
A könyvtári honlap tartalomfrissítéseinek gyakorisága (alkalom/hónap átlagosan)	210	224
A könyvtári honlap tartalomfrissítésének száma összesen	2.525	2.682
A könyvtárban használható adatbázisok száma	35	26
Tematikus honlapok/virtuális kiállítások száma	59	59
A Web 2.0 interaktív könyvtári szolgáltatások száma (db)	28	32
A Web 2.0 interaktív könyvtári szolgáltatásokat igénybe vevő használók száma (fő)	78.234	86.674
A megjelenő szerkesztett tartalmak száma:	6.890	7.200
A megjelenések száma:	13.400.000	19.200.000
Egyéb online közösségi feladatokba bevont használók száma	n.a.	n.a.
A könyvtári OPAC használatának gyakorisága (használat/év) (kattintás az OPAC-ra)	166.315	201.035

7.2. Elektronikus dokumentumküldés

Dokumentumküldés	2024. évi tény	2025. évi tény
E-könyvek (db)	20	34
Folyóiratcikkek (db)	1.468	1.308
Részdokumentumok (db)	70.297	79.672

8. Szolgáltatások fogyatékkal élők számára

Honlapunkon részletes tájékoztató olvasható a könyvtár akadálymentesítéséről, a látássérültek számára hangzóanyag ismerteti a könyvtár épületét.

Elérhetősége: <https://www.oszk.hu/akadalymentesites>

A fogyatékkal élők számára a könyvtár használata teljes mértékben ingyenes (vakok és gyengénlátók, mozgássérültek, siketek és nagyothallók). A kísérő is jogosult térítésmentes beiratkozásra).

Szolgáltatások száma	2024. évi tény	2025. évi tény
Fogyatékosággal élők könyvtárhasználatát segítő IKT eszközök száma	1 vakolvasó	1 vakolvasó
Fogyatékosággal élők számára akadálymentes szolgáltatások száma	11	11

Mozgássérült látogatók számára:

- A könyvtár épülete a Palota út felől a Csikós udvarra érkező lifttel közelíthető meg. Rámpa az Oroszlános udvarban, a főbejáratnál található.
- A főbejáratnál található ruhatárban 1 db kerekesszék áll rendelkezésre.
- Az olvasótermeket lifttel lehet megközelíteni.
- Az épületben két akadálymentes mosdó van: a főbejárat szintjén, illetve a VII. emeleten, a törzsgyűjteményi olvasóterem mellett.

Hallássérült látogatók számára:

- A hallókészülékek hatékonyságát javító indukciós hurok működik a főbejáratnál a beiratkozó pultnál, a VII. emeleten a törzsgyűjteményi olvasótermekhez tartozó Könyvkiadó állomáson.

Látássérült látogatók számára:

- Az épületben több lift is működik. A főbejáratnál balra található lift hangos segédlettel ellátott. A főbejárat és a VIII. emelet között jár, az alsóbb irodai szinteket nem érinti, ezzel is segítve a tájékozódást.
- A VII. emeleti Katalógustérben használható egy felolvasóprogrammal (JAWS) ellátott számítógép.
- A Magyar Elektronikus Könyvtár akadálymentes változata: <http://vmek.oszk.hu/>

- A Magyar Elektronikus Könyvtár és a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének együttműködése révén számos hangoskönyv érhető el szabadon a szolgáltatás honlapjáról, illetve számos felolvasható mű is megtalálható.

A honlap elérhetősége:

<http://mek.oszk.hu/keresések/keresesf.phtml?formatum=MP3>

Eszköz – Szoftver – Építészeti megoldás	Mennyiség	Helyszín
Rámpa	1	Oroszlános udvar
Kerekesszék	1	Főbejárat, ruhatár
Akadálymentes mosdó	2	5. emelet és 7. emelet
Indukciós hurok	2	Beiratkozó pult (5. emelet); Könyvkiadó állomás (7. emelet)
Hangoslift	1	Főbejárat, előcsarnok: baloldali lift
Felolvasó programmal ellátott számítógép	1	Katalógustér
MEK akadálymentes változat	honlap	http://vmek.oszk.hu
MEK hangoskönyvek	429	https://vmek.oszk.hu/html/vgi/vkereses/keresesuj2.phtml?mintanta=mp3&tip=format

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1563 rendelete és 2017/1564 irányelvének átültető jogszabályai (2018. év LVI. törvény a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény módosításáról, 198/2018. (X. 25.) Korm. rendelet az olvasási képességet érintő fogyatékossgal élő kedvezményezett személyek javára végezhető szabad felhasználás részletes szabályairól) kapcsán az intézményre vonatkozó feladatok végrehajtásához kapcsolódóan cselekvési terv készült, amely kitér az alábbi kérdéskörökre:

- a kedvezményezettek azonosítása (hozzáférés-kezelés) során fellépő kérdések;
- technikai megvalósítás részletei (a Magyarországon letelepedett jogosított szervezetek nyilvántartása; a jogosított szervezetek nyilvántartásának rendelkezésre bocsátása minden év április 30-ig az Európai Bizottság számára; nyilvántartás vezetése a jogosított szervezetek által előállított hozzáférhető formátumú művekről és más kapcsolódó jogi teljesítményekről legalább egy olyan jogosított szervezet megjelölésével, amely ilyen példánnyal rendelkezik).

A Könyvtári Intézet honlapján bejelentő felület készült mind a jogosított szervezetek, mind a hozzáférhető formátumú művek műbejelentései számára. Elérhetősége:

<https://ki.oszk.hu/informacioszolgalattas/1982018-x-25-korm-rendelet-jogosított-szervezetek-jelentkezese>

9. Könyvtári programok, közösségi kezdeményezések

9.1. Használó képzések (stratégiai irányok, célcsoportok) Szöveges összefoglaló.

Használóképzések	2024. évi tény	2025. évi tény
Összes használói képzés száma	7	4
Összes használói képzésen résztvevők száma	788	740
Csoportok száma	24	5

Az MTA Könyvtár és Információs Központ EISZ tagintézmények számára **2025. március 27-én** tartott szakmai napján részt vett az **Olvasószolgálati és Tájékoztatási Főosztály munkatársa**. A képzés a Compass+ lelőhely-adatbázis használatához nyújtott gyakorlatorientált segítséget. Az EISZ szolgáltatásához tartozó Emerald adatbázis angol nyelvű webináriumát e-könyvek elérésének módjára irányult. Ezen felül a 2025. április 28-án rendezett online programra egy olvasószolgálati munkatársunk is regisztrált, majd **a megszerzett ismeretekről beszámolót tartott a főosztály tájékoztató munkatársainak**.

Ezekon felül saját kollégáink számára megtartottuk a **kötelező munka- és tűzvédelmi oktatásokat**.

A **2025. év végén** a DMS One Zrt. által működtetett DMS iktatórendszert kivezette az MNMKK. Az új **Poszeidon EKEIDR** egy átfogó irat- és dokumentumkezelő rendszer, amelyet közigazgatási, oktatási és üzleti célokra fejlesztettek ki. Ennek elsajátítására **2025 decemberében két online tanfolyamot**, képzést szervezett az MNMKK, ezen 30 munkatársunk vett részt. Ezek hatékonysága nem volt egyértelműen mérhető, ezért már a következő év januárjában személyes jelenléttel folytatódott a rendszer betanítása.

9.2. Rendezvények

Rendezvények	2024. évi tény	2025. évi tény
Konferenciák száma	19	15
Konferenciákon résztvevők száma	1.144	1.227
Időszaki kiállítások száma	5	4
Időszaki kiállítások látogatóinak száma	8.186	6.860
Könyvbemutatók száma	62	22
Könyvbemutatók látogatóinak száma	1.387	565
Zenei rendezvények száma	20	3
Zenei rendezvények látogatóinak száma	1.050	195
Egyéb programok száma	18	64
Egyéb programokon résztvevők száma	16.971	5.044
Összes rendezvény száma (db)	126	108
Összes rendezvényen résztvevők száma (fő)	25.262	13.891

2024. évhez képest általános csökkenés mutatkozott, mind a rendezvények darabszámában, mind pedig a résztvevők számában. Kevesebb programot tudtunk

megvalósítani, kevesebb programnak, társintézménynek tudtunk helyet biztosítani, így a résztvevők száma is csökkent. Megnőtt viszont a több, két-három napos konferenciák száma. A tervezett kiállítások mindegyikét sem tudtuk megvalósítani, így azok száma is csökkenést hozott a 2024-es évhez képest.

9.3. Kiemelt rendezvények, szakmai konferenciák

Kiemelt rendezvények:

2025. február 17–19. között az MNMKK OSZK adott otthont a **Jókai Mór születésének 200. évfordulója alkalmából szervezett tudományos és emlékkonferenciának**. Az eseményt az MNMKK OSZK, a HUN-REN BTK Irodalomtudományi Intézet, a Jókai 200 kutatócsoport és a Szegedi Tudományegyetem Irodalom- és Kultúratudományi Doktori Iskolája szervezte. A konferencia címe Jókai Mór egy ikonikus gondolatát idézte: *„Voltam szeretve és voltam gyűlölve, mint talán senki más.” Jókai Mór öröksége: a Jókai-hagyaték és a magyar irodalmi hagyomány*. Az esemény három napja alatt tizenkét ülészakban harminckét előadás hangzott el, amelyek a Jókai életművével kapcsolatos legaktuálisabb kutatási eredményeket is bemutatták. A tanácskozás harmadik napján **Hergár Eszter, a Magyar Nemzeti Bank (MNB)** társadalmi kapcsolatokért felelős igazgatója az MNMKK OSZK-ban mutatta be a „Jókai Mór” megnevezéssel kiadott, 20.000 Ft névértékű ezüst és 3.000 Ft névértékű színesfém emlékerméket.

2025. március 11-én az amerikai **Voyager Space** űripari vállalat elnöki delegációja látogatott el az MNMKK Országos Széchényi Könyvtárba. A küldöttség vezetője a Voyager Space részéről Jeffrey Manber, a nemzetközi és űrállomásokért felelős elnök, a Külgazdasági és Külügyminisztérium HUNOR Magyar Űrhajós Programért Felelős Főosztály részéről pedig Éger András főosztályvezető volt.

2025. március 24–25-én az MNMKK OSZK-ban rendezték meg az **Európai Tudományos Könyvtárak Konzorciuma** (Consortium of European Research Libraries – CERL) tavaszi ülését és szakmai workshopját „Approaches to Cross-Collection Searching” (A gyűjtemények közötti keresés lehetséges útjai) címmel. A szervezetnek az MNMKK OSZK 2000. november óta teljes jogú tagja. A szakmai programban szereplő minden eseményt az MNMKK OSZK és a CERL közösen készített elő és szervezett meg, hibrid (jelenléti és online közvetítéses) formában.

2025. április 14-én az MNMKK OSZK adott otthont az immár harmincegyedik éve megrendezett **Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny** döntőjének. A 2024–2025-ös tanév versenyévi évadában 78 iskola 670 tanulója kapcsolódott be a két korcsoport – a 7–8. és a 9–10. évfolyam – számára kiírt versenybe. Az áprilisi döntőbe a legjobbak közül is a legfelkészültebbek kerültek be: huszonnégy diák tizenhét település huszonegy iskolájából.

2025. április 14-én, a könyvtárosok világnapján jelentette be a Kulturális és Innovációs Minisztérium az MNMKK OSZK-ban a **Minősített Könyvtár cím és a Könyvtári Minőségi Díj** aktuális pályázati kiírásait.

2025. szeptember 10-én, ünnepi esemény keretében fogadta be az MNMKK OSZK **John William Shirley (1931–) nyugalmazott amerikai nagykövet emlékiratait** és a Sárospataki Ösztöndíj Alapítványhoz kapcsolódó dokumentumait. A rendezvényen több diplomata és kormányzati képviselő jelen volt. Az ünnepélyes átadás Jeszenszky Géza volt külügyminiszter és nagykövet közvetítésével valósult meg, aki régóta szoros kapcsolatot ápol Shirley nagykövettel. A dokumentumok befogadásáról szóló eseményen rajta kívül Rózsa Dávid, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója, Robert Palladino, az Amerikai Egyesült Államok budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője, Vincze Máté, a Kulturális és Innovációs Minisztérium helyettes államtitkára, valamint Horváth Márk, a Külügyminisztérium képviselője mondott beszédet.

2025. szeptember 16-án ünnepélyes sajtótájékoztatót tartott az MNMKK OSZK abból az alkalomból, hogy a nyár folyamán **a bécsi Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB) negyven corvinájának digitális másolatát** ajándékozta a magyar nemzeti könyvtárnak. Ennek köszönhetően a fennmaradt corvinák immár több mint háromnegyede elérhető a kutatók és az érdeklődők számára a Bibliotheca Corvina Virtualis online felületén. Köszöntőt mondott Rózsa Dávid főigazgató, majd Závogyán Magdolna, a Kulturális és Innovációs Minisztérium kultúráért felelős államtitkára tartott ünnepi beszédet. Ezt követően Zsupán Edina, a HUN-REN–OSZK Fragmenta et Codices Kutatócsoport vezetője tartott szakmai előadást.

Szakmai konferenciák:

2025. február 17-19. Voltam szeretve és voltam gyűlölve, mint talán senki más.” Jókai Mór öröksége: a Jókai-hagyaték és a magyar irodalmi hagyomány

2025. március 5. MKE 90 – Kilencven éves a Magyar Könyvtárosok Egyesülete

2025. március 24-25. Európai Tudományos Könyvtárak Konzorciuma (Consortium of European Research Libraries – CERL) t „Approaches to Cross-Collection Searching” (A gyűjtemények közötti keresés lehetséges útjai)

2025. március 27. „Nem lehet mindig pasziánszozni” Konferencia a 90 éve született Kulcsár Péter tiszteletére

2025. május 19. Restaurátor szakmai nap és tisztújítás

2025. október 10. II. Borsa Gedeon Műhelykonferencia

2025. Október 19-22. 4th China–CEEC Curators’ Forum of Libraries Union

2025. november 12. 404 Not Found Konferencia

2025. november 19-21. 2025 Young Researchers konferencia

2025. november 27. Restaurátor szakmai nap

9.4. Emlékévek

2025. február 17–19. között az MNMKK OSZK adott otthont **a Jókai Mór születésének 200. évfordulója alkalmából szervezett tudományos és emlékkonferenciának**. Az eseményt az OSZK, a HUN-REN BTK Irodalomtudományi Intézet, a Jókai 200 kutatócsoport és a Szegedi Tudományegyetem Irodalom- és Kultúratudományi Doktori Iskolája szervezte. A konferencia címe Jókai Mór egy ikonikus gondolatát idézte: *„Voltam szeretve és voltam gyűlölve, mint talán senki más.” Jókai Mór öröksége: a Jókai-hagyaték és a magyar irodalmi hagyomány*. Az esemény három napja alatt tizenkét ülészakban harminckét előadás hangzott el.

Jókai Mór színházi öröksége képekben – száznégyszáz ritka fotó a nemzeti könyvtár Fotóterében

Jókai Mór regényei és publicisztikai életműve mellett több mint harminc drámai alkotás – tragédia, színjáték, népszínmű, ünnepi alkalmakra írt színmű és drámai próló – szerzője is; műveiből számos dramatizálás, sőt operalibrettó készült. A most közzétett, száznégyszáz darabból álló fotóanyag a XIX. századi magyar színjátszás világába vezet, és az OSZK Színháztörténeti és Zeneműtárának gazdag gyűjteményéből válogatott, Jókaihoz kapcsolódó legkorábbi fényképeket tárja a nagyközönség elé.

A nemzeti könyvtár és a PERIVA Kulturális Egyesület közös szervezésében valósult meg az az országos rajzpályázat, amelynek fókuszában Jókai Mór A jövő század regénye című utópisztikus műve, valamint az író hősei és regényeinek világa állt. A két külön pályázatra – **Vízió – a jövő század regénye** és **Eleven hősök – Jókai 200** – összesen 380 illusztráció érkezett az ország különböző pontjairól. 2025. június 17-én ünnepélyes keretek között nyitották meg a Jókai Mór születésének 200. évfordulója alkalmából kiírt két országos rajzpályázat legjobb alkotásaiból rendezett kiállítást a nemzeti könyvtár északi olvasótermében. A megnyitót követően került sor a díjak ünnepélyes átadására. A Vízió – A jövő század regénye pályázat keretében, amely kifejezetten művészeti iskolások számára szánt, négy regényrészlethez készülhettek illusztrációk, és két korosztályban (7–13 és 14–18 év közöttiek) összesen tíz díjat osztottak ki.

Az Eleven hősök – Jókai 200 pályázat célcsoportját eredetileg a felső tagozatos általános iskolások és a középiskolások képezték, de a nagy érdeklődésre való tekintettel az alsósok előtt is megnyitották a lehetőséget. A beküldött alkotásokat a zsűri 32 díjjal ismerte el, emellett egy közönségszavazásra került a Facebookon zajló online szavazás alapján. A kiállított műveket a nagyközönség elsőként a nemzeti könyvtárban tekinthette meg, majd októbertől a Szegedi Tudományegyetem Klebelsberg Könyvtára is otthont adott a tárlatnak.

Az OSZK-blogjában (<https://nemzetikonyvtar.blog.hu>) kilenc, a Jókai-émlékéhez kapcsolódó írás jelent meg 2025-ben.

Hommage à Jókai. A nagy mesemondó emlékezete ex libriseken
https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/02/18/hommage_jokai

Nagy Bella, Boér Hermin, Blaha Lujza, Jászai Mari és Manga szerepe Jókai Mór Fekete vér című darabjában. Első rész
https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/03/11/nagy_bella_boer_hermin_blaha_lujza_jaszai_mari_es_manga_szerepe_jokai_mor_fekete_ver_cimu_darabjaban

Nagy Bella, Boér Hermin, Blaha Lujza, Jászai Mari és Manga szerepe Jókai Mór Fekete vér című darabjában. Második rész
https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/03/12/nagy_bella_boer_hermin_blaha_lujza_jaszai_mari_es_manga_szerepe_jokai_mor_fekete_ver_cimu_darabjaban_216

Betekintés Jókai Gazda Kertjébe
https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/02/25/betekintes_jokai_gazda_kertjebe_a_digitalis_bolcseszeti_kozpont_virtualis_kertrekonstrukcioja

Gottermayer-galaxis – Jókai könyvkötője

https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/07/24/gottermayer-galaxis_jokai_konyvkotoje

Az én paradicsomkertem

https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/02/14/az_en_paradicsomkertem

„Föl volt téve a tűzre/A forradalom fazeka.” – avagy nemcsak bableves

https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/03/16/_fol_volt_teve_a_tuzre_a_forradalom_faz_eka_avagy_nemcsak_bableves

„Ja hovorím szlovenszki, ale ja szom uherszki” A szlovákkérdés Jókai Mór szabadságharc alatti publicisztikájában

https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/03/26/_ja_hovorim_szlovenszki_ale_je_szom_uh_erszki

A Bella-versek. Adalékok Jókai Mór utolsó alkotói korszakához

https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/02/26/a_bella-versek

9.5. Évfordulók

Márai Sándor születésének 125., József Attila születésének 120. évfordulója

Márai Sándor születésének százhuszonötödik, József Attila születésének százhuszadik évfordulója alkalmából kettejük Babits Mihályhoz írt leveleit ajánljuk olvasásra két részben. Márai Sándor nyolc levele, József Attila hét levele található meg a Kézirattárunkban őrzött Babits-hagyatékban. Az első részben Márai Sándor Babits Mihályhoz írt első levelét és keletkezési körülményeit mutattuk be. A második részben József Attila Babits Mihályhoz írt hat leveléből a negyedik levelet és keletkezési körülményeit jártuk körül.

https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/04/11/marai_sandor_babits_mihalyhoz_irt_levelei

https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/04/11/beszelgethetnenk_irodalomrol_vagy_mas_ily_fontos_emberi_lomrol

Babits Mihály halálának 84. évfordulója

Halálának 84. évfordulóján online hozzáférhetővé váltak a magyar irodalom egyik legnagyobb klasszikusa, Babits Mihály (1883–1941) pályakezdésének dokumentumai a nemzeti könyvtár Copia felületén. A „Töredékektől az Angyalos könyvig – Babits Mihály pályakezdése a Copián” című projekt keretében az OSZK a Kézirattárában őrzött, 1890 és 1910 között keletkezett művek digitalizált változatait tette közzé, a versekhez kapcsolódó alapvető bibliográfiai és filológiai metaadatokkal együtt.

Török Sophie születésének 130. évfordulója

A Török Sophie-kéziratok gazdag anyaga 2025. december 10-én, a költőnő születésének 130. évfordulóján vált elérhetővé az Országos Széchényi Könyvtár Copia felületén. A nemzeti könyvtár e jelentős digitális gyarapítással tiszteleg Tanner Ilona, azaz Török Sophie emléke előtt, aki lírájával, naplójegyzeteivel és irodalmi munkásságával a XX. század első felének meghatározó alkotói közé tartozott. A Copián most publikált gyűjtemény 943 kéziratot foglal magába, amelyek túlnyomó részét versek és versvariánsok alkotják (907 tétel), emellett pedig több naplójegyzet és négy festmény is

helyet kapott benne. A digitális hozzáférés lehetővé teszi, hogy az érdeklődők első kézből ismerhessék meg a költőnő életművének teljesebb rétegeit, beleértve azokat a műveket is, amelyek életében nem jelentek meg, vagy csupán töredék formájában maradtak fenn.

Az OSZK-blogjában (<https://nemzetikonyvtar.blog.hu>) évfordulókhöz kapcsolódóan az alábbi blogposztok jelentek meg (a megjelenés rendjében):

- **Január 7.** 100 éve született Gerald Durrell természettudós, állatkerti gondozó, író, televíziós műsorkészítő († 1995)
- **Január 16.** Jaschik Álmos születésének 140. évfordulója
- **Január 17.** Mécs László 130.
- **Február 5.** Kis magyar rejtvénytörténelem a kezdetektől a Fülesig – Tények, talányok, lelemények és legendák
- **Február 13.** *Gerő Gyula könyvtárorsról és (nálunk levő) ex libris hagyatékáról.* Gerő aznap 100 éve született
- **Február 24.** 5 éve (2020) hunyt el Csukás István
- **Március 29.** Kosztolányi Dezső születésének 140. évfordulója
- **Április 11.** A költészet napja 1. A 125 évvel ezelőtt született Márai Sándor levelei Babits Mihályhoz 1–2. rész
- **Április 14.** 75 éve (1950) született Esterházy Péter.
- **Június 5.** (Június 6.) 150 évvel ezelőtt (1875) született Thomas Mann († 1955)
- **Június 6.** 75 évvel ezelőtt, 1950. június 6-án hunyt el Bánffy Miklós
- **Június 10.** 400 évvel ezelőtt, 1625. június 10-én született Apáczai Csere János († Kolozsvár, 1659. december 31.) pedagógus, filozófus, kálvinista teológus, az első magyar enciklopédista
- **Június 13.** 100 évvel ezelőtt, 1925. június 14-én született Darvas Iván († Budapest, 2007. június 3.) Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművész, a Nemzet Színésze, a Halhatatlanok Társulatának örökös tagja
- **Június 17.** Emlékezés a 100 éve elhunyt Petrik Gézára és életművére. Konferenciabeszámoló.
- **Június 25.** Kéméndy Jenő halálának 100. évfordulója.
- **Július 22.** 155 évvel ezelőtt született Cholnoky Jenő. Július 5. 75 évvel ezelőtt (1950) hunyt el Cholnoky Jenő ... és az Uránia Tudományos Színház. 1–2. rész
- **Augusztus 25.** 160 éve született gróf Révay Simon.
- **Szeptember 5.** (Szeptember 6.: Máthé Elek születésének 130. évfordulója) Máthé Elek-hagyaték.
- **Szeptember 24.** 115 éve (1910) született Vas István.
- **November 10.** 75 éve hunyt el George Bernard Shaw.
- **November 13.** Klebelsberg Kunó születésének 150. évfordulója.
- **December 11.** 275 évvel ezelőtt (1750) született id. Wesselényi Miklós, a „zsibói bölény”
- **December 12.** (December 14.) 450 évvel ezelőtt (1575) lengyel királlyá választották. Báthory István erdélyi fejedelmet.
- **December 15.** Farkas Ferenc-hagyaték és a zeneszerző születésének 120. évfordulója
- **December 22.** 146 évvel ezelőtt született (1879), 70 éve hunyt el (1955. november 20.) Jób Dábiel. 1–2. Rész

9.6. További kiállítások

A nemzeti könyvtár 2025-ben három időszaki kiállítást rendezett, melyek időrendben bemutatva a következők:

Hasonmástól a fakszimiléig - Schöck Gyula könyvművész kiállítása (2025. március 15. - jelenleg)

Schöck Gyula könyvművész életmű-kiállításán huszonöt esztendő alatt készített fakszimiléit, a Kárpát-medence kultúrincseinek hasonmás kiadásait láthatja a közönség. Többek között Mátyás király egyik corvináját; a legismertebb nyelvemlékünket, a *Halotti beszéd és könyörgést* tartalmazó Pray-kódexet, illetve Kálmáncsehi Domonkos imakönyvét.

Lett könyv – 500 (2025. november 18. - 2025. december 20.)

2025. november 18-án, Lettország függetlenségének 107. évfordulóján nyílt meg az Országos Széchényi Könyvtár hetedik emeleti katalógusterében az első lett nyelvű könyv megjelenésének 500. évfordulója alkalmából rendezett időszaki tárlat, amely Jurijsz Pogrebnjaksz nagykövet úr kezdeményezésére a budapesti lett nagykövetség és az OSZK együttműködésében valósult meg. A kiállítást a Lett Nemzeti Könyvtár állította össze kifejezetten a nemzetközi közönség számára, 24 darab angol nyelvű poszter segítségével mutatva be a lett könyvnyomtatás és könyvtárügy történetét, azzal a céllal, hogy a tárlat Európa minél több országába eljusson.

“Írom vers, ahogy jön” - Féner Tamás kiállítása (2025. november 27. - 2026. március 31.)

Írom vers, ahogy jön” – Szerkezeti játékok, konstrukciók. Konstruktív játékok, szerkezetek címmel az OSZK Történeti Fénykép- és Interjúára kiállítást rendez Féner Tamás fotóművész legutóbbi, 2015-től 2025-ig terjedő alkotói időszakából. A vizuális tartalom mellé, a fotókhoz illusztratív hanganyag kapcsolódik. A Féner Tamással készített interjúrészletek betekintést engednek a kiállítás képeihez fűződő személyes emlékekbe. Az utóbbi tíz év ismerete nélkülözhetetlen, hogy megértsük a már megírt, feldolgozott korábbi időszakot és nélkülözhetetlen azért is, mert egy merőben új művészi folyamattal találkozhatunk.

9.7. Műtárgykölcsönzések 2025-ben

Hazai kölcsönzések

- Győri Egyházmegyei Gyűjteményi Központ. Zichy Ferenc
- Magyar Szépművészeti Múzeum.
- Magyar Nemzeti Galéria. Galimbertik
- Magyar Nemzeti Galéria. Az élet művészete. Plakát-és környezetkultúra a szecesszió jegyében
- Szent István Király Múzeum Székesfehérvár. Hazatérés. Lakos Alfréd és Tull Ödön kiállítás
- MNM KK Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum. Floris – Csokoládék és torták Budapeستől a londoni Sohóig
- Néprajzi Múzeum. Magyar Fotográfia Londonból – Egy 1862-es kiállítás képei

- Budapesti Történeti Múzeum. „Egy olasz Budapesten – Giacomo Marastoni (1804–1860) és az első magyar festészeti akadémia”
- MNM KK Petőfi Irodalmi Múzeum. Az Űstökös Jókai 200
- Szépmű – Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum. Teozófia és keleti művészetek
- MNM KK Országos Széchényi Könyvtár. Jókai 200
- Diafilmgyártó Kft. rajz/diaFILM – kiállítás rajzfilmrendezők diafilmes műveiből
- Ferenczy MC Szentendre. Színek, formák és humor az utcákon
- MNMKK PIM – Kassák Múzeum. Szittya Emil határátlépései
- MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum. Attila
- MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum. Liszt Ferencről (a reptéri VIP váróban)
- MNM KK Országos Széchényi Könyvtár. Múzeumok éjszakája
- MNM KK Országos Széchényi Könyvtár. Vízjelek filmforgatás
- MNM KK Országos Széchényi Könyvtár. Üzbég kiállítás
- MNM KK Országos Széchényi Könyvtár. Uránia filmforgatás
- MNM KK Országos Széchényi Könyvtár. Kutatók Éjszakája 2025 Corvinák
- Győri Egyházmegyei Gyűjteményi Központ. Vallás, kultúra és művészet a középkori Győri Egyházmegyében
- Néprajzi Múzeum az MNMKK Iparművészeti Múzeum és az MNM közreműködésével. Hétköznapi luxus – A királyné asztalától a parasztportáig
- Gödöllői Királyi Kastély. A. E. Köchert – Királyok ékszerésze, az ékszerészek királya
- MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum. Kard és kereszt – A Jagellók kora (Mohács500)
- MNM KK Országos Széchényi Könyvtár. Skót nagyköveti látogatás
- MNM KK Országos Széchényi Könyvtár. Egyetemi óra
- MNM KK Országos Széchényi Könyvtár. Alapítási ünnep
- MNM KK Országos Széchényi Könyvtár. PNYME Restaurátor Szakosztály Szakmai nap
- MNM KK Országos Széchényi Könyvtár. Kaláka könyvbemutató
- Dr. Batthyány-Strattmann László Múzeum, Körmend. „Körmedtől Párisig kerékpáron” – A vasparipa fénykora

Külföldi kölcsönzések

- Gyulafehérvár Alba Iulia. Alba Carolina. 310 years from the beginning...
- Szlovák Nemzeti Galéria. Fruits of Discord: Portraying the Ottoman Presence
- Szabadkai Városi Múzeum. Jakobey Károly
- Klovičevi Dvori Gallery – Zágráb. Klovičevi Dvori Gallery – Zágráb
- The Israel Museum, Jerusalem. István (Pessach) Irsai – A Pioneer of Modern Israeli Graphic Design
- Petit Palais, Párizs. Károly Ferenczy, Hungarian Modernism
- The Royal Academy of Arts, Gabrielle Jungels-Winkler Galleries. Arts of the Mongol World
- Nest – Hága, NL. Urning and Urnigin

9.8. Szakmai konferenciák

Jókai Mór születésének 200. évfordulója alkalmából 2025. február 17. és 19. között az MNMKK OSZK, a BTK Irodalomtudományi Intézet, a Jókai 200 kutatócsoport és a Szegedi Tudományegyetem Irodalom- és Kultúratudományi Doktori Iskolája tudományos és emlékkonferenciát rendezett **„Voltam szeretve és voltam gyűlölve, mint talán senki más.” Jókai Mór öröksége: a Jókai-hagyaték és a magyar irodalmi hagyomány** címmel. A bicentenáriumi konferencia a Jókai által feldolgozott és alakított szöveghagyomány történeti átörökítésének, az életmű megítélésének és az irodalmi hagyaték feldolgozásának kérdéseire kereste a válaszokat. A közel háromszáz érdeklődött vonzó konferenciát Rózsa Dávid főigazgató nyitotta meg, majd Hansági Ágnes vezető kutató (OTKA Jókai 200), SZTE IKDI-iskolavezető folytatta a megszólalók sorát. A program előadói között az MNMKK OSZK részéről szerepelt Baranyai Laura, a Kézirattár tudományos kutatója, Patonai Anikó Ágnes, a Színháztörténeti és Zeneműtár tudományos kutatója, Szentkereszti Máté, az MNMKK OSZK DBK digitális tartalomfejlesztője és Vesztróczy Zsolt történész, főkönyvtáros is.

2025. március 5-én nagyszabású jubileumi nemzetközi könyvtárszakmai konferenciával emlékezett meg fennállásának **90. évfordulójáról a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE)**. Az eseménynek az MNMKK OSZK adott otthont, ahol hazai és nemzetközi szakértők, hazai és külföldi civil szervezeti vezetők, valamint a könyvtári közösség tagjai és képviselői gyűltek össze, hogy közösen értékeljék a szakma múltját, jelenét, jövőjét, és hogy megvitassák a jövőbeli feladatokat. A megnyitón Vincze Máté, a Kulturális és Innovációs Minisztérium helyettes államtitkára és Rózsa Dávid, az MNMKK OSZK főigazgatója is köszöntötte a résztvevőket.

Az MNMKK OSZK és a Miskolci Egyetem **“Nem lehet mindig pasziánszozni”** címmel a tavaly 90 éve született **Kulcsár Péter** tiszteletére rendezett konferenciát, a Miskolci Egyetemi Könyvtárban 2025. március 27-én. Az eseményt prof. dr. Horváth Zita, a Miskolci Egyetem rektora, valamint Rózsa Dávid, az MNMKK OSZK főigazgatója, és Kasza Péter, az MNMKK OSZK–SZTE Kulcsár Péter Historiográfiai Kutatócsoport vezetője nyitotta meg, majd sor került a Miskolci Egyetem és az MNMKK OSZK közötti együttműködési megállapodás ünnepélyes aláírása.

2025. március 24–25-én az MNMKK OSZK-ban rendezték meg **az Európai Tudományos Könyvtárak Konzorciuma (Consortium of European Research Libraries – CERL)** tavaszi ülését és szakmai workshopját **„Approaches to Cross-Collection Searching” (A gyűjtemények közötti keresés lehetséges útjai)** címmel. A szervezetnek az MNMKK OSZK 2000. november óta teljes jogú tagja. A szakmai programban szereplő minden eseményt az MNMKK OSZK és a CERL közösen készített elő és szervezett meg, hibrid (jelenléti és online közvetítéses) formában. A **workshop** keretében a résztvevők részletes betekintést kaptak a szakterület új trendjeibe, lehetőségeibe, kihívásaiba, különös tekintettel arra, hogy a kulturális örökséggel foglalkozó intézmények az elmúlt években fokozott figyelmet fordítottak arra, hogy digitális infrastruktúrák, megújuló technológiák segítségével előmozdítsák és támogassák a különböző tudományágakat és szakmai közösségeket összekapcsoló kutatási együttműködések és szakmai projekteket. Az Európai Unió támogatásával olyan programok, mint az Europeana vagy a kulturális örökség felhője is ennek elősegítésére jöttek létre. A budapesti workshop résztvevői a gyűjtemények közötti keresés legújabb módszereit és fejlesztési lehetőségeit járták körbe.

Restaurátor szakmai nap: évek óta visszatérő esemény az MNMKK OSZK-ban. A 2025. május 15-i eseményen Érdi Marianne: Visszaemlékezés - a Restaurátor Szakosztály 15 éve című előadásában a Restaurátor Szakosztály eddigi céljait, eredményeit és az általa szervezett különféle rendezvényeket, kirándulásokat, eseményeket elevenítette fel, majd Balogh Sándor: Hódolat díszkötésben című előadása a 19. század közepén, végén készített olyan díszkötésekről, díszmappákról szolt, amiket kivételes személyeknek, uralkodóknak ajándékoztak hódolatként. Ismertette a technika eredetét, típusait, jellemzőit, és bemutatta a tárgyak nevesebb készítőit. Az alkalmat Jókai 50. írói jubileumának ünneplése kínálta. Dr. Rózsafalvi Zsuzsanna: A Jókai nemzeti kiadás története, különös tekintettel a kiadásváltozatokra és kötéstábla variánsokra című előadását tisztújítás zárta. A restaurátorok 2025. november 27-én újra összeültek, hogy a frissen végzett könyv-és papírrestaurátorok egy-egy előadással bemutatkozhatnak.

Az MNMKK OSZK 2025. október 10-én tartotta a **Bibliofília és bibliográfia** című **II. Borsa Gedeon-műhelykonferenciát**. A hagyományteremtő jelleggel 2024-ben elindított sorozat tavalyi eseménye elsősorban a száz éve elhunyt bibliofil mecénás, Apponyi Sándor munkásságát állította a középpontba, de fórumot adott a szintén száz éve elhunyt Petrik Gézára való emlékezésnek is. A köszöntőket követően Borsa Gedeon portréját **Borda Lajos** antikvárius ajándékozta az MNMKK OSZK-nak, majd a konferenciát Varga Bernadett, az MNMKK OSZK Régi Nyomtatványok Tárának osztályvezetője nyitotta meg. Az évente megrendezendő műhelykonferencia célja, hogy a nemzeti könyvtár gyűjteményéhez és az itt folyó bibliográfiai munkához kapcsolódó tudományos eredményeket bemutassa, s ezzel aktívan hozzájáruljon a hazai tudományosság fejlődéséhez.

2025. október 19–22. között rendeztük meg a **4th China–Central and Eastern European Countries (CEE) Curators' Forum of Libraries Union (a Könyvtári Unió 4. Kína–Közép- és Kelet-európai Országok Könyvtárvezetői Fóruma)** című **nemzetközi szakmai konferenciát**. A rangos esemény házigazdája idén az MNMKK OSZK volt, amely azért is különleges, mert először tartották e nagy presztízsű könyvtárszakmai fórumot személyes jelenléttel Európában. A négynapos esemény célja az volt, hogy a Kína és a 16 közép- és kelet-európai ország között 2012-ben létrejött „16+1 együttműködés” kulturális pillérét erősítse, elősegítve a nemzetközi könyvtári partnerségek és a kulturális örökségvédelem fejlődését. A konferencia központi témája „Kapcsolódás, alkotás, interakció, inspiráció – a könyvtárak jövője” volt, amely méltó keretet biztosított a könyvtári szakterület aktuális és jövőbe mutató kérdéseinek megvitatásához.

Az MNMKK OSZK Digitális Bölcsészeti Központja 2025. november 12-én tartotta meg az internetes tartalmak archiválásával, tágabban a digitális megőrzéssel foglalkozó éves rendezvényét, az immár kilencedik **404 Not Found – Ki őrzi meg az internetet?** című **konferenciát és workshopot**. A tavalyi rendezvény kiemelt témája a webarchívum mint adat volt, a tervezett előadások majd mindegyike ehhez kapcsolódott. A Skót Nemzeti Könyvtárral közösen elnyert CENL-pályázat keretében itt tartózkodó kollégák, valamint a könyvtár kutató ösztöndíjasa az általuk végzett tevékenységről és a skót webarchívum metaadatainak hasznosulásáról beszéltek. A Nemzeti Audiovizuális Archívum, valamint az MTA Könyvtár és Információs Központ a webtartalom archiválásának speciális változatait mutatták be. Az ELTE Nyelvtudományi Kutatóközpont az archivált webes tartalom magyar nyelvi modell fejlesztésében való

felhasználásáról tartott előadást. Végül az MNMKK OSZK munkatársai a webarchiválási csoport éves tevékenységéről, valamint a hírportálok napi szintű mentésének megújításáról tájékoztatták a résztvevőket. Az utóbbi témához kapcsolódott a délutáni workshop, amelynek keretében a Browsertrix crawler használatába vezették be az érdeklődőket.

2025. november 21-én az MNMKK OSZK adott otthont a **DH Budapest 2025 – Young Researchers Conference** című angol nyelvű konferencia zárónapjának, amelyet a Könyvtári Intézet az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karával közösen szervezett. A háromnapos, 2025. november 19. és 21. között zajló esemény olyan hallgatók és fiatal kutatók fóruma volt, akik a digitális bölcsészet és a mesterséges intelligencia határterületein végeznek kutatásokat. A konferencia központi kérdései arra keresték a választ, miként formálja át a mesterséges intelligencia a bölcsészettudományokat, és milyen lehetőségeket rejt az alkalmazása a kutatásban, az oktatásban, valamint a kulturális örökség digitális feldolgozásában.

9.9. Országos rendezvények, intézményi nyílt napok, szakmai kitelepülések

2025-ben is számos ingyenes nyílt napot rendeztünk a nagyközönség számára, amelyeken a látogatók megismerhették könyvtárunkat az épület- és raktársétákon keresztül, valamint bővebb ismeretekhez juthattak a gyűjteményünket illetően a tárlatvezetések és különgyűjteményi-séták során. A programokat különböző fejlesztő játékokkal, kézműves foglalkozásokkal tettük színesebbé, alkalmanként pedig zenei és színházi produkciókat élvezhettek a vendégeink. A következő alkalmakhoz kapcsolódón rendeztünk nyílt napokat:

A magyar kultúra napja
Március 15.
A magyar költészet napja
Múzeumok éjszakája
Kutatók éjszakája
Adventi nyílt nap

Tavaly első ízben mutatkozott be az MNMKK OSZK a Művészetek Völgye Fesztiválon, *Ne csak nézd, alkosd meg!* – *Különleges kirakók a Petőfi Udvarban* elnevezésű programjával, ahol Gondos Gábor könyvtáros (MNMKK OSZK Digitális Megőrzési Osztály) különleges, absztrakt kirakójátékai a rejtvényfejtés izgalmát és a komponálás örömét kínálták az érdeklődőknek.

Könyvkiadói szerepben ebben az évben is részt vettünk több könyvszakmai eseményen, ahol saját kiadványainkat mutattuk meg és árusítottuk. A következő eseményekbe kapcsolódtunk be; az utóbbi három alkalommal már, mint az MNMKK része:

96. Ünnepi Könyvhét
30. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál.

A Kulturális és Innovációs Minisztérium az MNMKK OSZK szakmai partnerségével 2024. december 1-jével indította útjára a *Könyvtári Kihívás* pályázatot azzal a céllal, hogy népszerűsítse az olvasást, és ösztönözze az innovatív könyvtárhasználatot a Kárpát-

medencében. A felhívásra 370 városi és kistelepülési könyvtár nevezett olvasás- és könyvtár-népszerűsítő programjaival. A pályázat rendkívüli eredményeket hozott: a verseny ideje alatt 53 ezer fővel nőtt a könyvtári beiratkozók száma, 19 ezerrel több 14 év alatti fiatal kereste fel a könyvtárakat, 235 ezerrel nőtt a könyvekhez és könyvtárakhoz kapcsolódó közösségi programok résztvevőinek száma, valamint negyedmillióval több kölcsönzés történt.

2025. november 3-án az MNMKK OSZK-ban tartották a nagyszabású Könyvtári Kihívás pályázat díjátadó ünnepségét, amelyen Hankó Balázs kultúráért és innovációért felelős miniszter bejelentette: a nagy sikerű kezdeményezés december elsejétől folytatódik.

9.10. Egyéb programok, rendezvények

A fenti programokon túl számos befogadott rendezvényünk volt 2025-ben, ahol hazai és külföldi partnerszervezetekkel, nagykövetségekkel együttműködve rendeztünk programokat. Április 11-én **Versben oldódik a lélek** címmel felolvasásokkal, zenével és művészeti programokkal készültük a magyar költészet napjára a Petőfi Kulturális Ügynökséggel együttműködve. A Széchényi-könyvestek sorozatunkat is tavaly indítottuk útjára, aminek keretében 2025. november 29-én **Tengerecki hazaszáll** címmel **Tamkó Sirató Károly-napra** hívtuk az érdeklődőket. Először bemutattuk a Kaláka együttes **Tengerecki Pál** című zenés könyvét. Az irodalmi beszélgetés részeként Márjánovics Diána irodalomtörténész a költő munkásságát mutatta be, Gryllus Dániel pedig felidézte a költővel kapcsolatos személyes emlékeit. A nap során már ora délutántól látogatható volt a Tamkó Sirató Károly életművéből válogató minitárlatunk, este a Kaláka együttes pedig lemezbemutató koncertet adott az intézményben.

Könyvtárosok dolgozószobája

2025-ben indult útjára a Könyvtári Intézet kétheti rendszerességgel megrendezett **Könyvtárosok dolgozószobája** című kerekasztal-beszélgetéssorozat, amely a könyvtári és közgyűjteményi szakma aktuális kérdéseit járja körül – a digitalizálástól és a digitális tartalomszolgáltatástól az RDA-n és a zöldkönyvtári törekvéseken át egészen a mesterséges intelligenciáig. A Könyvtárosok dolgozószobája eseménysorozat célja, hogy platformot biztosítson a könyvtárszakmai közösség számára az aktuális témák megvitatására és a tapasztalatok megosztására. A kerekasztal-beszélgetések teljes felvételei időközönként elérhetők az MNMKK OSZK hivatalos YouTube-csatornáján is.

Kalocsai Kódex workshop

2025. november 17-én a HUN-REN–OSZK Fragmenta et Codices Kutatócsoport szervezésében került sor **A kalocsai kódexek feldolgozásának műhelyitkai** című szakmai workshopra az MNMKK OSZK-ban. A rendezvény a Kalocsai Főszékesegyházi Könyvtár kódexeinek tudományos feldolgozását és a kutatócsoport aktuális eredményeit állította középpontba.

10. Partnerség

10.1. Hazai szervezetekkel

A könyvtárral írásos együttműködést kötő partnerek száma	2024. évi tény	2025. évi tény
Felsőoktatási intézmények	4	2
Középfokú oktatási intézmények	1	3
Civil szervezetek	2	
Határon túli könyvtárak	-	
Vállalkozók	-	
Egyéb oktatási intézmények	-	
Egyéb	16	17
Összesen	23	22

A nemzeti könyvtár – mint a magyar írott kulturális örökség megőrzéséért, feltárásáért és hozzáférhetővé tételéért felelős közgyűjtemény – tevékenységének egyik meghatározó pillére a hazai és nemzetközi szakmai, tudományos és intézményi együttműködések tudatos és stratégiai építése. E partnerségek a könyvtár gyűjteményi, kutatási, digitalizálási és szolgáltatásfejlesztési feladatainak hatékony megvalósítását szolgálják, valamint hozzájárulnak a magyar kulturális örökség nemzetközi láthatóságának növeléséhez és a korszerű tudományos infrastruktúra kialakításához.

Az együttműködések rendszere több szinten és különböző időtávokon szerveződik. A nemzeti könyvtár egyaránt köt hosszú távra szóló stratégiai partnerségeket, középtávú szakmai együttműködések, valamint egyes kutatási, digitalizálási vagy kulturális projektekhez kapcsolódó rövid távú, célzott kooperációkat. Az intézményi kapcsolatok között megtalálhatók keretszerződés vagy intézményi tagság alapján szabályozott, állandó jellegű (határozatlan idejű) együttműködések, továbbá meghatározott szakmai feladatokra vagy projektekre létrejövő határozott idejű, illetve eseti jellegű megállapodások. E partnerségek intézményesített formában biztosítják a tudásmegosztás, a szakmai tapasztalatcsere és az innovációs együttműködés kereteit.

Az MNMKK OSZK és a Miskolci Egyetem között megkötött együttműködési megállapodásnak köszönhetően az MNMKK OSZK–SZTE konzorcium egy miskolci együttműködő partnerrel bővült.

A Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság és az MNMKK OSZK közötti együttműködés célja a Jókai-kert történetéhez és kulturális jelentőségéhez kapcsolódó tudományos és ismeretterjesztő tartalmak létrehozása, valamint az ezekhez kapcsolódó szakmai konzultációk és közös fejlesztések megvalósítása. A partnerség keretében a felek új tematikus sétákhoz kapcsolódó tartalmakat, interpretációs anyagokat és digitális bemutatási formákat dolgoznak ki.

E kezdeményezéshez kapcsolódik az MOM Kulturális Központ Nonprofit Kft. és az MNMKK OSZK együttműködése is, amelynek célja a Jókai-kerthez és a Jókai-villa történetéhez kapcsolódó kutatási és kulturális projektek összehangolása. A partnerség keretében a felek közösen dolgoznak a Jókai-villa és kertjének virtuális rekonstrukcióján, valamint az ehhez kapcsolódó digitális szolgáltatások kialakításán,

amely lehetővé teszi a történeti környezet új, korszerű technológiai eszközökkel támogatott bemutatását.

10.2. Nemzetközi együttműködések

Az MNKKK OSZK nemzetközi szervezetekben való tagsága

Név	Tagság összefoglalója
CDNL	A CDNL a Nemzeti Könyvtárak Igazgatóinak Konferenciája (Conference of Directors of National Libraries), a világ nemzeti könyvtárait tömörítő szervezet, amely évente egyszer ülésezik, rendszerint az IFLA konferenciák idején. Az üléseken az OSZK rendszerint minden évben részt vesz.
CENL	A CENL az Európai Nemzeti Könyvtárak Konferenciája (Conference of European National Libraries), egy alapítványi formában működő szervezet, amely a nemzeti könyvtárak szerepét erősíti a kulturális örökség megőrzésében és hozzáférhetővé tételében. Az OSZK rendszeresen részt vesz a CENL éves találkozóin.
CERL	A CERL az Európai Kutatókönyvtárak Konzorciuma (Consortium of European Research Libraries) 1992-ben alakult európai tudományos és nemzeti könyvtárak együttműködéseként az európai nyomtatott örökség hozzáféréseinek és megőrzésének erősítésére; az OSZK 2000 óta tag, és rendszeresen részt vesz az éves üléseken.
IADA	Az IADA (International Association of Book and Paper Conservators) világszerte összekapcsolja a kulturális örökség megőrzésével foglalkozó szakembereket és intézményeket, elősegítve a szakmai együttműködést, képzést és érdekképviseletet. Céljait nemzetközi konferenciák, munkacsoportok, szakmai csere és tájékoztatás révén valósítja meg.
IAML/AIBM	Az AIBM (Zenei Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége) 1951-ben alakult az UNESCO támogatásával, ma 53 ország mintegy 2000 tagját tömöríti, és a zenei könyvtárak nemzetközi együttműködését segíti. Tagsága az OSZK számára szakmai érdekképviseletet, nemzetközi tapasztalatcserét és az AIBM hivatalos folyóiratához való hozzáférést biztosít.

ICOM	Az ICOM (International Council of Museums) a múzeumok és a múzeumi szakma fejlesztését, valamint a kulturális örökség megőrzését támogatja világszerte. Tagjai a különböző tudományágak és szakterületek múzeumi szakembereinek nemzetközi hálózatát alkotják, elősegítve a szakmai együttműködést.
IFLA	Az IFLA (International Federation of Library Associations) a könyvtári és információs szolgáltatások nemzetközi érdekképviselőjét és együttműködését támogatja. Fő feladata a könyvtári normák, irányelvek kidolgozása, statisztikák és szakmai információk közreadása, valamint a könyvtárak fejlődésének segítése.
IIPC	Az IIPC (International Internet Preservation Consortium) az internetes tartalmak archiválását és hosszú távú megőrzését támogató nemzetközi konzorcium. Tagjai révén naprakész tapasztalatot szerezhethetünk a webarchiválásban és a kapcsolódó szoftverfejlesztésben, valamint pályázati forrásokat is igénybe vehetünk.
International ISBN Agency	A Nemzetközi ISBN Ügynökség világszerte koordinálja az ISBN-rendszert, Magyarországot az OSZK képviseli. A tagság lehetővé teszi az ISBN-számtartományok kezelését és a közgyűlési részvételt.
International ISMN Agency	A Nemzetközi ISMN Ügynökség világszerte koordinálja az ISMN-rendszert, Magyarországot az OSZK képviseli. A tagság lehetővé teszi az ISMN-számtartományok kezelését és a közgyűlési részvételt.
International ISSN Agency	Az ISSN Nemzetközi Központ világszerte koordinálja az ISSN-rendszert, Magyarországot az OSZK képviseli. A tagság lehetővé teszi az ISSN-számtartományok kezelését és a közgyűlési részvételt.
Internationale Gutenberg Gesellschaft	Az 1901-ben alapított Gutenberg Gesellschaft a könyv- és nyomdatörténeti kutatásokat és a Gutenberg Museum támogatását szolgálja, 35 országból több mint 1300 taggal. A tagság ingyenes évkönyvet, belépést a múzeumba, exkluzív rendezvényeket és nemzetközi kapcsolatépítést biztosít.

LIBER	A LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche – Association of European Research Libraries) az európai tudományos könyvtárak egyesülete, több mint 420 könyvtárral 40 országban, az Európa Tanács támogatásával. Az OSZK 2021 óta tagja, és így bekapcsolódhat a szakkönyvtári és tudományos könyvtári együttműködésbe.
OCLC	Az OCLC (Online Computer Library Center) a világ legnagyobb nemzetközi könyvtári hálózata, melynek WorldShare ILL modulját a nemzetközi könyvtárközi kölcsönzéseinkhez használjuk. Főként európai könyvtáraktól kölcsönzünk, az OCLC pedig elsődleges beszerzési forrásunk, szolgáltatóként még nem veszünk részt.
Photoconsortium	Az International Consortium for Photography Heritage egy non-profit szervezet, amely a fényképezési kultúrát és digitális örökséget népszerűsíti, fejleszti és hozzáférhetővé teszi. Tagsága nemzetközi és EU-s projekteken való részvételt, valamint új technológiák kipróbálására ad lehetőséget.
UDC Consortium (UniversalDecimalClassification)	Az UDC Konzorcium egy önfinanszírozó, nonprofit szervezet, amelynek célja az Egyetemes Tizedes Osztályozás (ETO) rendszerének fejlesztése és terjesztése, valamint az ETO-val kapcsolatos egyéb (stratégiai, irányítási, promóciós) feladatok ellátása.
EODOPEN projekt	Az EODOPEN (E-books on Demand - Network „EODOpen) projekt célja a 20–21. századi irodalmi művek digitalizálása és hozzáférhetővé tétele az európai közönség számára, a kulturális érdeklődés és párbeszéd erősítésével. Emellett javítja a vakok és látássérültek hozzáférését, valamint fejleszti az intézményi szakemberek jogtisztázási együttműködési készségeit.
READ-COOP SCE	A READ-COOP SCE Kft. 2019-ben alakult a Transkribus platform fenntartására és fejlesztésére, amely a Horizon 2020 READ projektben jött létre európai kutatócsoportok együttműködésével. Célja a kéziratfelismerés megújítása és a felhasználók képzése.

Új együttműködési megállapodások

- **Vernadszkij Ukrán Nemzeti Könyvtár**
2025 elején Kijevben került sor az MNMCK OSZK és a Vernadszkij Ukrán Nemzeti Könyvtár közötti együttműködési megállapodás megkötésére, valamint a magyar könyvsarok létrehozására a kijevi magyar nagykövetség közreműködésével.

- **Ss. Cyril and Methodius Egyetem**
2025. novemberében aláírásra került egy együttműködési megállapodás a nagyszombati Ss. Cyril and Methodius egyetemmel a 19–20. század fordulóján megjelent Nagyszombati hetilap/Tirnauer Wochenblatt digitalizálására és kutathatóságára vonatkozóan.
- **Silk Road International Library Alliance**
A Kínai Nemzeti Könyvtár ajánlására az MNMKK OSZK 2025-ben csatlakozott az un. Silk Road International Library Alliance elnevezésű csoportosuláshoz. A szövetségben való tagság több kiemelt témakörben nyújt lehetőséget a szorosabb szakmai együttműködésre kínai könyvtárakkal.
- **Skót Nemzeti Könyvtár**
Együttműködési megállapodás született a Skót Nemzeti Könyvtárral. Ennek keretében valósult meg az Erland Kolding grant projekt és az együttműködés további elmélyítése fontos cél a jövőben is.

Együttműködési megállapodások, nemzetközi szerződések előkészítése

- Argentín Nemzeti Könyvtár
- Francia Intézet
- Izraeli Nemzeti Könyvtár
- Jordán Nemzeti Könyvtár
- Kazahsztán – R.B. Suleimanov Institute of Oriental Studies
- Kolozsvár – Központi Egyetemi Könyvtár
- Koszovói Nemzeti Könyvtár
- Pakisztáni Nemzeti Könyvtár
- Perui Nemzeti Könyvtár
- Thaiföldi Nemzeti Könyvtár
- Tunéziai Nemzeti Könyvtár

Kulturális diplomáciai könyvtárszakmai egyeztetések, nagyköveti látogatások

Az MNMKK OSZK nemzetközi kapcsolatait és nemzetközi könyvtárszakmai együttműködéseit folyamatosan kiemelt fontossággal kezeli. A tudományos együttműködések, szakmai kiállítások, szakmai rendezvények, konferenciák mellett a diplomáciai kapcsolatok és a kultúrdiplomáciai könyvtárszakmai egyeztetések is nagy jelentőségűek a könyvtár életében.

- 2025-ben a Francia Intézet igazgatója, Matthieu Berton látogatást tett az MNMKK Országos Széchényi Könyvtárban. A látogatás célja az esetleges együttműködési lehetőségek feltárása Magyarország nemzeti könyvtára és a Francia Intézet között.
- **Ünnepélyes sajtóbemutató keretében mutattuk be az Ausztrál Nemzeti Könyvtártól kapott, 248 tételből álló magyar népzenei és kórusműveket tartalmazó hungarikagyűjteményt a nagyközönségnek 2025. januárjában** Ian Biggs, az Ausztrál Államszövetség rendkívüli és meghatalmazott magyarországi nagykövete jelenlétében.

- 2025. februárjában a Thaiföldi Királyság magas rangú delegációja látogatott el az MNMKK Országos Széchényi Könyvtárba. A küldöttséget Fromsz Báholpolbhájuheszíná, Thaiföld budapesti nagykövete vezette, akit Konglárp Thinekón Enéj Ájudiá és Monteken Hengszuen tanácsos kísért el.
- 2025. márciusában az amerikai Voyager Space űripari vállalat elnöki delegációja látogatott el az MNMKK OSZK-ba. A küldöttség vezetője a Voyager Space részéről Jeffrey Manber, a nemzetközi és űrállomásokért felelős elnök, a Külgazdasági és Külügyminisztérium HUNOR Magyar Űrhajós Programért Felelős Főosztály részéről pedig Éger András főosztályvezető volt. A látogatás zárásaként egy egyedülálló dokumentumbemutatóra is sor került, ahol Derzsényi Dávid közreműködésével a delegáció tagjai ritka éggömböket, asztronómiai dokumentumokat és navigációs térképeket tekinthettek meg a könyvtár Térkép-, Plakát- és Kisnyomtatványtárának gyűjteményéből.
- 2025. március 18-án az MNMKK OSZK Kolumbia budapesti nagykövetségének delegációját fogadta. A kolumbiai delegációt őexcellenciája Ignacio Enrique Ruiz Perea, Kolumbia magyarországi nagykövete vezette, akit Julio Calderon Moncayo konzul, kulturális ügyekért felelős diplomata kísért el.
- A Lett Köztársaság budapesti nagykövete, Jurijs Pogrebņaks és helyettese, Maija Bišofa 2025. április elején hivatalos látogatást tett az MNMKK OSZK-ban. Nagykövet úr a *Terra Mariana. 1186–1888* című kötet faksimile kiadását és kísérőkötetét ajándékozta könyvtárunknak, amely a lett és az észti kereszténység történetét mutatja be. Rózsa Dávid főigazgató az első Magyarországon nyomtatott könyv, a *Budai krónika* díszdobozos faksimile kiadásával viszonzta a gesztust.
- **Az Amerikai Egyesült Államok budapesti nagykövetségének újonnan kinevezett ideiglenes ügyvivőjét és stábját fogadtuk 2025. április 9-én.** Robert Palladino 2025. március 7-én kezdte meg magyarországi szolgálatát, így ez a látogatás az egyik első kultúrdiplomáciai eseménye volt. Az ügyvivőt Lynne Moo, a nagykövetség kommunikációs referense, valamint Csabay Noémi, a szakmai kapcsolatok koordinátora kísérte.
- A **Kínai Nemzetközi Könyvkereskedelmi Vállalat** delegációja hivatalos látogatást tett az MNMKK OSZK fenntartásában működő Országos Idegennyelvű Könyvtárban (OIK) 2025. április 15-én. A látogatás kiemelkedő eseménye volt az az **ünnepélyes könyvajándékozás**, amelynek keretében a Kínai Nemzetközi Könyvkereskedelmi Vállalat értékes kínai nyelvű kiadványokat adományozott az OIK gyűjteményének bővítésére.
- Koszovó magyarországi nagykövete, Delfin Pllana 2025. májusában tett hivatalos látogatást a nemzeti könyvtárban, ahol a kulturális együttműködés lehetőségeiről tárgyaltak.
- Edgard Pérez Alván, Peru magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövete 2025-ben több látogatást is tett a nemzeti könyvtárban, ahol egyeztetéseket folytatott a kétoldalú kulturális kapcsolatok elmélyítésének lehetőségeiről és lehetséges 2026. évi közös projektekről.
- **A Kazah Köztársaság magyarországi nagykövetségének hivatalos delegációja tett látogatást az MNMKK OSZK-ban 2025. június 17-én, ahol a kulturális és tudományos együttműködés lehetőségeiről egyeztettek a magyar féllel.** A felek a nemzeti könyvtár és a Szuleimenov Kelet-kutató Intézet közötti jövőbeli együttműködés lehetőségeit is áttekintették.

- 2025. júniusában a budapesti Üzbég Köztársaság Nagykövetségének delegációja tett hivatalos látogatást az MNMKK OSZK-ban. A delegációt Őexcellenciája Ojbek Sahavdinov nagykövet úr vezette, akit Szóhruh Szamadov, a nagykövetség politikai, kulturális és humanitárius ügyekért felelős osztályának vezetője kísért el.
- Dél-Korea Gyeongnam tartományából delegációt fogadott 2025. júniusában az MNMKK Országos Széchényi Könyvtár.

Nemzetközi szakmai rendezvények, konferenciák szervezése a nemzeti könyvtárban

- 2025. március 24–25-én az MNMKK Országos Széchényi Könyvtárban rendezték meg az Európai Tudományos Könyvtárak Konzorciuma (Consortium of European Research Libraries – CERL) tavaszi ülését és szakmai workshopját „Approaches to Cross-Collection Searching” (A gyűjtemények közötti keresés lehetséges útjai) címmel. A szervezetnek az MNMKK OSZK 2000. november óta teljes jogú tagja. A workshop keretében a résztvevők részletes betekintést kaptak a szakterület új trendjeibe, lehetőségeibe, kihívásaiba, különös tekintettel arra, hogy a kulturális örökséggel foglalkozó intézmények az elmúlt években fokozott figyelmet fordítottak arra, hogy digitális infrastruktúrák, megújuló technológiák segítségével előmozdítsák és támogassák a különböző tudományágakat és szakmai közösségeket összekapcsoló kutatási együttműködések és szakmai projekteket. Az Európai Unió támogatásával olyan programok, mint az Europeana vagy a kulturális örökség felhője is ennek elősegítésére jöttek létre. A budapesti workshop résztvevői a gyűjtemények közötti keresés legújabb módszereit és fejlesztési lehetőségeit járták körbe. A konferencián számos nemzetközi és hazai szakember tartott előadást és működött közre a szakmai programokban.
- 2025. október 19–22. között az MNMKK OSZK adott otthont a 4th China–Central and Eastern European Countries (CEEC) Curators’ Forum of Libraries Union nemzetközi szakmai konferenciának. A négynapos rendezvény célja a Kína és a közép- és kelet-európai országok közötti könyvtári együttműködés és kulturális párbeszéd erősítése volt a „16+1 együttműködés” keretében. A konferencia központi témája a „Kapcsolódás, alkotás, interakció, inspiráció – a könyvtárak jövője” mottó köré szerveződött. A megnyitón részt vett Kung T’ao, a Kínai Népköztársaság magyarországi nagykövete, valamint dr. Szűcs Ádám Imre, a Külgazdasági és Külügyminisztérium helyettes államtitkára. A szakmai programban rangos nemzetközi és hazai előadók – többek között az IFLA és az EBLIDA képviselői – elemezték a könyvtárak megújuló szerepét, a digitális átalakulás, a mesterséges intelligencia, az innováció és a közösségépítés kihívásait. A konferencián 39 szakmai előadás hangzott el plenáris és tematikus szekciókban, külön figyelmet szentelve a kulturális örökség megőrzésének, a könyvtári együttműködések jövőjének és a nemzetközi jó gyakorlatok megosztásának. A rendezvény jelentősen hozzájárult a China–CEEC Libraries Union szakmai kapcsolatainak elmélyítéséhez, valamint a magyar és nemzetközi könyvtári közösség közötti párbeszéd erősítéséhez.
- 2025. november 19. és 21. között rendezték meg a DH_Budapest_2025 – Young Researchers konferenciát az ELTE Bölcsészettudományi Kar Digitális Bölcsészeti Tanszéke és az MNMKK OSZK közös szervezésében. A háromnapos, angol nyelvű esemény célja az volt, hogy szakmai fórumot teremtsen azoknak a fiatal

kutatóknak, akik a digitális bölcsészet és a mesterséges intelligencia összefonódó területeit vizsgálják.

- 2025. november 18-án, Lettország függetlenségének 107. évfordulóján nyílt meg az MNMKK OSZK-ban az első lett nyelvű könyv megjelenésének 500. évfordulója alkalmából rendezett időszaki tárlat, amely Jurijsz Pogrebnjaksz nagykövet úr kezdeményezésére a budapesti lett nagykövetség és az MNMKK OSZK együttműködésében valósult meg.
- 2025. november 27-én került sor a 20. OIK műfordítási pályázatának eredményhirdetésére az OIK-ban. Idén a francia nyelv volt a fókuszban, az eseményen személyesen vett részt Guillaume Métayer francia költő és műfordító, akinek egy versét kellett magyarra fordítani és mintegy 50 pályamű érkezett a felhívásra. Az eredményhirdetésen részt vett a Mattieu Berton, a budapesti Francia Intézet igazgatója, valamint három kollégája is.

Nemzetközi díjak, elismerések, sikeres pályázatok és szakmai híradások

A 2025-ös évben számos alkalommal beszámoltunk a nemzeti könyvtár hazai és nemzetközi érintettségű híreiről, eredményeiről a nemzetközi és hazai szakmai csatornákon és kommunikációs felületeken.

- Magyarország Kormánya oklevéllel ismerte el Gerencsér Judit általános főigazgató-helyettes munkáját, amelyet az Európai Unió Tanácsának második magyar elnöksége idején végzett.
- **Az MNMKK Országos Széchényi Könyvtár a Skót Nemzeti Könyvtárral közösen sikerrel pályázott az Európai Nemzeti Könyvtárosok Konferenciájára (Conference of European National Librarians – CENL) által kiírt Erland Kolding Nielsen Grant támogatásra.** A 2023 után ismét elnyert támogatás keretében megvalósult projekt ezúttal a digitális megőrzésre és az internetes tartalmak archiválására fókuszált.

Felsővezetői könyvtárszakmai részvétel (CERL, IFLA stb.)

- 2025-ben Rózsa Dávid részt vett az Európai Nemzeti Könyvtárosok Konferenciájának éves ülésén (Conference of European National Librarians – CENL).
- 2025-ben az MNMKK OSZK főigazgatója meghívást kapott a China International Book Trading Corporation-től Kínába, a Könyvtárigazgatók Nemzetközi Fórumára (World Library Directors' Forum), ahol „Publisher and collector of all publishings: the roles of the National Széchényi Library” címen tartott előadást.
- 2025. november 3–6. között Gerencsér Judit általános főigazgató-helyettes meghívott előadóként, vett részt az ankarai Elnöki Könyvtárban megrendezett “Library 5.0: Human-Centered Related Studie” című ANKOSLink 2025 konferencián.

Minisztériumi nemzetközi vonatkozású feladatok ellátása

- Az MNMKK OSZK nemzetközi kulturális együttműködéseire és nemzetközi könyvtárszakmai kapcsolatai vonatkozásában minisztériumi felkérésre több alkalommal készített összeállítást.

- A Gazdasági Vegyes Bizottságok (GVB) üléseit a Külgazdasági és Külügyminisztérium (KKM) koordinálja és szervezi. A GVB szakértői, valamint plenáris üléseire az MNMKK OSZK is meghívást kapott számos alkalommal a 2025-ös évben. Több esetben éltünk javaslattal együttműködési megállapodások elindítása és előkészítése vonatkozásában GVB kereteken belül. 2025-ben az alábbi országok vonatkozásában került sor GVB ülésre, amelyek kapcsán az MNMKK OSZK jelezte nyitottságát az adott ország nemzeti könyváraival való kapcsolat megújítására, illetve létrehozására: *Algéria, Azerbajdzsán, Brazília, Bulgária, Egyiptom, Észak-Rajna Vesztfália, Jordánia, Kenya, Macedónia, Montenegró, Törökország.*
- Számos minisztériumi (Kulturális és Innovációs Minisztérium részéről) megkeresés érkezett különböző háttéranyagok, szakmai anyagok összeállítására vonatkozóan. Az MNMKK OSZK háttéranyagokat küldött *algír, osztrák, francia, macedón, lengyel, lett, marokkói, olasz, örmény, szaúd-arábiai, szlovák, szlovén, török, vajdasági* könyvtárszakmai kulturális kapcsolatok vonatkozásában.
  - Programajánló a külföldi magyar kulturális intézetek részére (Liszt-intézetek és Collegium Hungarikumok) szoros együttműködésben az MNMKK OSZK-val
  - A magyarországi könyvtárak kapcsolatai, együttműködései a Kárpát-medencében – különös tekintettel az MNMKK OSZK-ra.

Nemzetközi szakmai rendezvények és konferenciák táblázata az MNMKK OSZK munkatársainak részvételével

Név	Esemény	Utazás célja / Előadás címe
Ráczné Dr. Radó Rita	BOBCATSSS-konferencia Törökország, Isztambul 2025. január 21–23.	Konferenciárészvétel, egyetemközi együttműködés
Dr. Korondi Ágnes	CA23143 sz. COST-projekt első általános találkozója és következő ülése Horvátország, Zágráb 2025. február 6.	COST Management Committee ülésén való részvétel (General Meeting + Management Committee Meeting)
Dr. Korondi Ágnes	MECERN - Medieval Central Europe Research Network hatodik nemzetközi konferencia Németország, München 2025. február 18–21.	Konferenciárészvétel, előadás tartása, előadás címe: "The Compassionate Female: Late Medieval Hungarian-language Passion Texts Adapted for Nuns"
Dr. Korondi Ágnes	Bolyai János Kutatói Ösztöndíjjal támogatott kutatóút Lengyelország, Boroszló	A Boroszlói Egyetemi Könyvtár Különgyűjteményi Tárában kutatás anyanyelvi és latin passióelbeszélések a késő középkori Magyarországon és Kelet-Közép-Európában témában.

	2025. március 31–április 4.	
Samu Botond Gergő	Doktori disszertációhoz kutatóút Ausztria, Bécs 2025. június 23–26., 2025. július 7–10.	Doktori disszertációhoz kutatás, témája: térképkiadás és propaganda az első világháború idején az Osztrák-Magyar Monarchiában.
Dr. Kovács Eszter, Túri Klaudia	History of the Book Market in the Context of Business and Personal Relationships c. konferencia Szlovákia, Túrócszentmárton 2025. április 28–29.	Konferenciárésztétel és előadás a Szlovák Nemzeti Könyvtárban. Előadások címe: Dr. Kovács Eszter: "Vzpomínka na Gézu Petrika u příležitosti 100. výročí jeho úmrtí (Emlékezés a 100 éve elhunyt Petrik Gézára)"; Túri Klaudia: „Early Modern Book Art and the Representation of Time”
Dr. Korondi Ágnes	Kolozsvári Magyar Diákszövetség szervezésében Erdélyi Tudományos Diákköri Konferencia Románia, Kolozsvár 2025. május 15–18.	A középkor és kora újkor irodalma c. szekció zsűrielnöki feladata, illetve plenáris előadásának címe: Egy irodalomtörténeti hipotézis nyomában: Tarnai Andor, Michael de Hungaria és egy feltételezett 16. századi magyar nyelvű ars praedicandi.
Ráczné Dr. Radó Rita	Erasmus+ pályázattal megnyert ERASMUS ösztöndíj keretében vendégtanítás Malajzia, Shah Alam 2025. május 19–23.	Vendégoktatás a malajziai Universiti Teknologi MARA, School of Information Sciene képzésen; előadásain a tananyag mellett a nemzeti könyvtárunk és gyűjteményeink, szolgáltatásaink bemutatása, beleértve kiemelkedő szerepünket a hazai közgyűjtemények sorában.
Ráczné Dr. Radó Rita	Erasmus+ Kutatási ösztöndíj keretében tanulmányút Ausztria, Innsbruck 2025. július 21–25.	Universität Innsbruck, ULB Tirol: elsősorban digitális-, illetve a speciális szükségletű olvasóknak nyújtott szolgáltatások tanulmányozása; valamint a további együttműködési lehetőségeinek feltérképezése.
Dr. Tóth Anna Judit	Symposium Peregrinum XII c. Nemzetközi konferencia Olaszország, Notó 2025. június 10–13.	Konferenciárésztétel és előadás, címe: "Tyranny and Sovereignty at John Lydus"

Dr. Korondi Ágnes	Urban Religious Space and its Languages című műhelykonferencia Ausztria, Bécs 2025. június 12–13.	Konferenciárészvétel és előadás, címe: "Language Use and Book Culture of Late Medieval Nuns Living in High Prestige Convents in Hungary and Bohemia"
Dr. Papp Viktor	The History of Professions című konferencia Ausztria, Bécs 2025. június 11-12.	Konferenciárészvétel és előadás, címe: "Comparative Analysis of the Austrian and Hungarian Social History in the 19th Century"
Dr. Korondi Ágnes	Lengyelországi kutatóút Bolyai János Kutatói Ösztöndíjjal Lengyelország, Krakó 2025. június 23–28.	Kutatás a középkori passiókat tartalmazó kódexekben, illetve a könyvtár modern kori anyagokban.
Dr. Kovács Eszter	Kutatóút a prágai Nemzeti Múzeum Könyvtárában Csehország, Prága 2025. július 7–11.	Magyar vonatkozású, de Magyarországon nem elérhető 17. századi nyomtatványok kutatása, illetve a további szakmai munkához szakirodalom gyűjtése.
Dr. Fűri Katalin	Kutatóút a Klebelsberg Kunó hungarika-kutatási ösztöndíjjal Svédország, Lettország, Litvánia 2025. július 21–augusztus 20.	Interjúk készítése magyar származású amatőr és professzionális fotográfusokkal, látogatás nagy múltú fotográfiai múzeumokba, intézetekbe.
Dr. Tóth Anna Judit	Nemzetközi Neolatin Társaság Kongresszusa Franciaország, Provence 2025. július 14–20.	Előadás tartása, címe: "The English Grammar of György Csipkés Komáromi (1664)".
Bárány Zsófia	Sathmarland, du meine Heimat, A szatmári svábok a betelepítéstől napjainkig című konferencia Románia, Szatmárnémeti 2025. augusztus 7–8.	Konferenciárészvétel és előadás: "A szatmári németek és a Szatmári Római Katolikus Egyházmegye megalakulása".
Tuček Viktor	Korszakképzés a magyarságtudományokban c. tudományos konferencia Szlovákia, Nyitra 2025. augusztus 26–28.	Konferenciárészvétel és előadás: "Új korszak fél nap után? A mohácsi csata korszakváltó jellege a kulturális emlékezetben".

Dr. Zsupán Edina	23. CIPL-kongresszus Ausztria, Bécs 2025. szeptember 16–20.	Bécsi corvinák feldolgozására vonatkozó projekt eredményeinek bemutatása
Dr. Korondi Ágnes	In our own tongues': The Medieval Vernacular Bible and its European Contexts című konferencia Egyesült Királyság, Oxford 2025. szeptember 30–okt. 2.	Konferenciaelőadás: "Converting the Gospel of Nicodemus into a Sermon: The Old Hungarian Adaptation of the Apocryphon and its Latin Homiletic Background"
Dr. Korondi Ágnes	Historický text a jeho interpretace c. Konferencia Csehország, Kozirojedy 2025. november 5–7.	Konferenciárészvétel és előadás: "Vecný Žid v Rozmuluve Panny Marie a svatého Anselma o umucení Páně"
Szovák Márton	Római kiküldetés a Sapienza Egyetem MEI (Material Evidence in Incunabula) tanfolyam Olaszország, Róma 2025. december 1–2.	CERL-tagkönyvtárosként most készülő rekordjaikat beadni a Meladatbázisba, illetve a kiküldetés lehetőségét biztosít nemzetközi szakmai kapcsolatok kialakítására, valamint az ősnymtatványok bejegyzéseinek jobb megértésére.
Kőszegi Dóra	ISBN&ISMN Regionális Találkozó Horvátország, Zágráb 2025. június 10–12.	Konferenciárészvétel, a Magyar ISBN és ISMN Iroda bemutatása és a Zágrábi Nemzeti és Egyetemi Könyvtár kötelempéldány és kiadvány azonosító munkafolyamatainak megtekintése.
Kőszegi Dóra	Az ISSN Nemzeti Központok igazgatóinak 50. találkozója és konferencia. Franciaország, Párizs 2025. október 6–10.	Konferenciárészvétel, rövid betekintés a Francia Nemzeti Könyvtár monografikus kötelempéldány fogadás és feldolgozás munkafolyamatába.
Elbe István, Hum István Balázs	Erdélyi Gyűjtőút Románia, Nagyvárad, Kolozsvár, Szatmárnémeti 2025. június 11–13.	Személyes kapcsolatfelvétel romániai magyar könyvtárakkal, intézményekkel, szervezetekkel, szerkesztőségekkel és kiadókkal, kiadványcsere bonyolítása a helyszínen, a nemzeti könyvtár gyűjtőkörébe tartozó összesen 927 darab, 2 253 830 Ft értékű dokumentum Budapestre szállítása.
Kalcsó Gyula, Szentkereszti Máté	Csereprogram a CENL Erland Kolding Nielsen Grant keretében Skócia, Edinburgh	A pályázat keretében megvalósított út célja a skót digitális bölcsészeti és webarchiválási szolgáltatások előállításának és menedzselésének

	2025. szeptember 23–25.	megismerése volt.
--	-------------------------	-------------------

Az MNMKK OSZK nemzetközi Corvina-projektje

Az MNMKK OSZK nemzetközi Corvina-projektjének fő felelőse Zsupán Edina, a HUN-REN – MNMKK OSZK Fragmenta et Codices Kutatócsoport vezetője. A Corvina-honlap fejlesztésének munkálataiban részt vesz: Veszprémy Márton (előkészítő és tudományos munka) és Szalay István (technikai, informatikai munka).

A 2025-ös évben az alábbi szakmai tevékenységek elvégzésére került sor a Corvina-projekt vonatkozásában:

Kódexfeldolgozás

A Bécsben őrzött 40 corvina feldolgozásán több éve magyar-osztrák kutatócsoport munkálkodik (OSZK: Zsupán Edina; MTA KIK: Rozsondai Marianne; ÖNB: Katharina Kaska, Veronika Drescher, Friedrich Simader; ÖAW: Maria Theisen, Christian Gastgeber). 2025-ben megnyílt a Wiener Corvinen című elektronikus kiadást tartalmazó honlap, amelyre 5 bécsi corvina tanulmány szintű és -hosszúságú leírása készült el. Az elektronikus kiadás közzététele alkalmából, 2025. május 8-án osztrák-magyar workshopra került sor Bécsben, a Collegium Hungaricumban, amelyen a corvinák feldolgozását végző nemzetközi kutatócsoport tagjai adtak elő. A projektet a CIPL (Comité international de paléographie latine) kongresszusán is bemutatták a szakértők.

Corvina-honlap

A honlap 2025-ben a 40 bécsi corvina teljes digitális anyagával és részletes, magyar és angol nyelvű leírásával bővült. A bécsi tételeken kívül további három kódex is felkerült a honlapra.

11. Tudományos kutatás

Tudományos kutatás	2024. évi tény	2025. évi tény
Kutatómunka éves időalapja (kutatónap/év)	-	-
Tudományos kutatások száma (a folyamatban lévő és a lezárt kutatások külön feltüntetve) (db)	29	97 folyamatban, 5 lezárt
A könyvtár szakemberei által készített, nyomtatott vagy elektronikus formában megjelent publikációk száma	155+71 blog	286
Idegen nyelvű publikációk száma	16	25
Nemzetiségi nyelvű kiadványok, publikációk száma	0	0
A könyvtár által kiadott kiadványok száma	9	17
A könyvtár szakemberei által tartott előadások száma	208	249
A könyvtár szakemberei által elvégzett szakértői tevékenységek száma	181	91
A könyvtár szakemberei konferencián való részvételének száma	234	188
A képzésben, továbbképzésen részt vett dolgozók száma	16	14

Tudományos kutatással kapcsolatos egyéb adatok	2024. évi tény	2025. évi tény
Tudományos munkatársak száma (részben tudományos munkát is ellátó munkatársak, illetve minősített kutatók összességében – fő)	56	56
Tudományos fokozattal rendelkező munkatársak száma (fő)	49	49
Tárgyévben megszerzendő tudományos fokozatok (PhD) száma (db)	5	2
A tudományos kutatást is végző munkatársak számára engedélyezett	0	0

kutatónapok száma (átlag heti 8 órával számolva) (nap/fő)		
Nemzetközi tudományos programok száma, amelyben a munkatársak részt vesznek	21	10
Felsőoktatásban oktatóként részt vevő munkatársak száma (fő)	14	17
Felnőttképzésben oktatóként részt vevő munkatársak száma (fő)	15	23

11.1. Tudományos kutatás, kutatásszervezés az OSZK-ban 2025 folyamán

A nemzeti könyvtárban tudományos kutatás 2025-ben az adott szervezeti egységek és kutatócsoportok keretein belül, a munkatársak alapfeladataiban meghatározott módon valósult meg. Az intézmény kutatási stratégiájának és kutatónapi szabályzatának kidolgozása szakmai szinten megtörtént, vezetői döntést követően a megújult szabályozás szerinti kutatástámogatásra a szakterület felkészült.

A felsőoktatási intézményi oktatásra, illetve tudományos fokozat megszerzésére irányuló képzésre fordítható munkaidő-kedvezményt célzottan oktatásra, illetve tanulmányokra lehetett igényelni.

2025 végén OSZK-munkatársként **49 fő rendelkezik tudományos fokozattal**. 2025-ben **1 fő szerzett PhD fokozatot, 1 pedig nagydoktori fokozatot**.

A könyvtár munkatársai számos hazai tudományos és szakmai bizottságban, grémiumban vesznek részt és vállalnak vezető funkciót, valamint tudományos és szakfolyóiratok szerkesztőségében is többen tevékenykednek.

A könyvtár munkatársai több tudományos és könyvtárszakmai projektben is részt vettek.

A nemzeti könyvtárban jelenleg három kutatócsoport működik:

- **Lipták Dorottya Sajtótörténeti Kutatócsoport**
- **HUN-REN-OSZK Fragmenta et Codices Kutatócsoport**
- **Kulcsár Péter Historiográfiai Kutatócsoport**

Kutatásszervezési Osztály

A nemzeti könyvtár Kutatásszervezési osztálya a tudományos munka intézményi kereteinek kialakításáért és fejlesztéséért felel. Feladata a munkatársak kutatási tevékenységének szakmai és adminisztratív támogatása, a projektek tervezésének, koordinációjának és nyomon követésének biztosítása. Közreműködik a pályázati folyamatok előkészítésében, az együttműködések szervezésében, valamint a kutatási eredmények disszeminációjában.

Elősegíti a tudományos teljesítmény rendszerszintű értékelését és dokumentálását, hozzájárulva az intézmény stratégiai céljainak megvalósításához. Működése révén a könyvtár kutatási potenciálja szervezett, átlátható és fenntartható módon erősödik.

A Kutatásszervezési Osztály részt vesz az MNMKK Tudományos Munkacsoportjának munkájában. A munkacsoport stratégiai célja, hogy a kultúrafogyasztói szegmensben az MNMKK nemzetközi szintű szakmai tudástárként, a tudományos ismeretterjesztés és a közösségi tudásmegosztás alapvető platformjaként fogalmazódjék meg.

11.2. Klebelsberg Kuno-ösztöndíj

A Külgazdasági és Külügyminisztérium minden évben pályázatot hirdet Klebelsberg Kuno-ösztöndíjra, amelynek célja a Collegium Hungaricumokban és egyéb helyszíneken *„a magyar nyelv és irodalom, történelem és kultúra külföldi írott és tárgyi emlékei tanulmányozásának elősegítése; az írott és tárgyi emlékek feltárása, megóvása, illetve a forráskiadásukat szolgáló könyvtári, múzeumi, kézirat- és levéltári, valamint »„oral history«* tárgykörébe tartozó kutatások támogatása; kulturális és tudományos célú külföldi szakmai tanulmányutak elősegítése; a gyűjteményi alapú hungarikaanyagok szisztematikus feltárásának, azokról tételes jegyzék és – lehetőség szerint – másolat készítésének, illetve a vonatkozó forrásanyagok számbavételének támogatása; a külföldi magyar intézetekben folyó kulturális diplomáciai és szakmai munka sikeres megvalósításának előmozdítása; a nemzeti közművelődési intézetek, közgyűjtemények és egyéb művészeti intézetek munkatársai esetében a kultúra- és művészetfinanszírozással, a közművelődési és közgyűjteményi tevékenység modernizálásával összefüggő kérdések (különös tekintettel az állományvédelmi rendszerek és módszerekre) tanulmányozásának elősegítése; a tematikus éveket és nemzeti évfordulókat előkészítő forrásfeltáró kutatások támogatása”.

A beérkező pályázatokat, valamint az ösztöndíjat nyert kutatók beszámolóit értékelő bizottságba a szervező Külgazdasági és Külügyminisztérium, valamint a Magyar Nemzeti Levéltár, a Magyar Nemzeti Múzeum és a Bölcsészettudományi Kutatóközpont mellett az MNMKK OSZK is delegál tagot.

A nemzeti könyvtár a pályázati időszak idején az azt igénylő kutatók számára hungarikaigazolást ad, delegáltja véleményezi a beérkező pályázatokat, részt vesz a bírálóbizottság ülésén és döntésében, a pályázati szakasz végén pedig értékeli a megvalósított kutatások év végi beszámolóit.

2025-ben az MNMKK OSZK huszonhárom hungarikaigazolást adott ki, delegáltja negyvenegy, 2024-re ösztöndíjat nyert pályázó beszámolóját értékelte, valamint ötvenhét, 2025-re beadott érvényes pályázatot véleményezett. Részt vett a 2025. március 18-i bírálóbizottsági ülésen, ahol a beérkezett pályázatok közül a bizottság harmincnyolcat támogatott és három pótösztöndíjasra tett javaslatot.

A Történeti Fénykép- és Interjútár munkatársa, Fűri Katalin az alábbi témában nyert ösztöndíjat: *Magyar származású fotográfusok Skandináviában és a Balti országokban.*

11.3. Egyéb intézményi együttműködések

A nemzeti könyvtár hosszú, közép és rövid távú tudományos és szakmai együttműködések közt hazai és nemzetközi szinten egyaránt. A tagintézményi együttműködések között keretszerződés vagy tagság alapján szabályozott állandó jellegű (határozatlan idejű), illetve határozott idejű és/vagy eseti együttműködések is szerepelnek. Az együttműködések tematikájának széles köre jól tükrözi az MNMKK OSZK tudományos és kutatási tevékenységét és nem korlátozódik egyetlen tudományterületre.

A bécsi corvinák feldolgozására irányuló nemzetközi projekt az Österreichische Nationalbibliothek, Österreichische Akademie der Wissenschaften és Zsupán Edina révén az OSZK részvételével zajlik (OSZK-ÖNB-ÖAW).

A Szegedi Tudományegyetem és az OSZK közösen megalapították és működtetik a Kulcsár Péter Historiográfiai Kutatócsoportot, valamint – a 21. század kihívásaihoz méltón – kölcsönösen támogatják egymást webaratási, webarchiválási, természetesnyelv-feldolgozási, valamint országos könyvtári szolgáltatási feladataikban. A kutatócsoport megalakulásával a 15–17. századi magyar historiográfiakutatás kap méltó intézményi keretet és támogatottságot. Feladata elsősorban a Magyarország történetét feldolgozó, túlnyomórészt humanista történeti művek szövegének részletes feldolgozása és a kutatók mai elvárásainak megfelelő korszerű megjelentetése. A megállapodás másik fontos pontja az MNMKK OSZK Digitális Bölcsészeti Központja és az SZTE Informatikai Intézetének nagyszabású innovatív nyelvtechnológiai kooperációja a természetes nyelvek specifikus vizsgálatát illetően.

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH), a KSH Könyvtár és az OSZK háromoldalú együttműködési megállapodása értelmében 2026-ra digitalizálva hozzáférhetővé válik a KSH és (előd)intézményei által kiadott összes statisztikai kiadvány a Magyar Elektronikus Könyvtár felületén.

Az MNMKK OSZK régizenei anyagának revitalizálásra, mindenekelőtt a zeneműtári Esterházy-gyűjtemény restaurálására, digitalizálására, újralfedezésére és népszerűsítésére a Haydneum – Magyar Régizenei Alapítvánnyal működik együtt az MNMKK OSZK. A nemzeti könyvtár biztosítja az infrastruktúrát a nagyszabású közös állományvédelmi-digitalizálási projekthez és a tudományos kutatáshoz.

Az MNMKK OSZK szoros szakmai kapcsolatot ápol a magyar akadémiai kutatóhálózat intézeteivel is. A HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont intézeteivel – köztük az BTK Irodalomtudományi Intézet, a BTK Történettudományi Intézet és a BTK Zenetudományi Intézet kutatóhelyeivel – rendszeres együttműködés valósul meg közös kutatási projektek, forráskiadások, konferenciák és könyvkiadási programok formájában. Ezek a partnerségek hozzájárulnak a magyar irodalmi, történeti és zenei örökség tudományos feldolgozásához és publikálásához.

Skót Nemzeti Könyvtár - CENL-pályázat keretében a Felek a folyamatos szakmai fejlődés és munkahelyi képzés céljából csereprogramokat szerveztek a kollégáik számára, valamint együttműködtek az Erland Kolding Nielsen pályázati támogatás keretében a

webarchiválási infrastruktúrájuk javítása érdekében, valamint az egyes munkafolyamatok megújítása és ismeretek megosztás céljából.

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság. Az együttműködés célja a Jókai-kerthez kapcsolódó ismeretterjesztő és tudományos tartalmak (online és helyszíni) létrehozásában való szakmai együttműködés kialakítása és szakmai konzultációkon való aktív részvétel; a kerti sétákhoz új anyagok összeállítása.

MOM Kulturális Központ Nonprofit Kft. Az együttműködés célja a Jókai-kerttel kapcsolatos intézményi kutatások összehangolása, kölcsönös támogatása, szakmai konzultációkon való aktív részvétel és a kutatási eredmények megosztása; a Jókai-villa és kert virtuális rekonstrukciójának összekapcsolása és szolgáltatása.

11.4. MTMT

2020-ban megtörtént az OSZK MTMT-adatbázishoz való csatlakozása. Azóta a tudományos munkát is végző munkatársak regisztráltak a felületen, a publikációk feltöltése és az affiliáció hozzárendelése 2025-ben is folytatódott.

11.5. A 2025-re benyújtott, intézményileg elfogadott főbb kutatási projektek eredményei

Henry Blount: Utazás a Közel-Keleten (London, 1636.), fordítás és kísérő tanulmány (kézirat lezárása, tördelés).

Garadnai Erika

Zilahi János: *Az igaz vallásnak világos tüköre* (Kolozsvár 1672), kritikai szövegkiadás (kézirat lezárása).

Az MNMKK OSZK hivatalos kutatócsoportjainak eredményei:

HUN-REN–OSZK Fragmenta et Codices Kutatócsoport

2025-ben a kutatócsoport folytatta 2022–2027-es pályázati ciklusban kitűzött céljainak megvalósítását.

Kódextöredék-feldolgozás

Az MNMKK OSZK kódextöredékeinek feldolgozása

- Elkészült az A jelzetcsoport töredékleírásait tartalmazó papíralapú katalógus anyaga és a hozzá tartozó bevezetőtanulmány.
- Folyik a B jelzetcsoport leírásainak véglegesítése.
- Jelentősen előrehaladt a C jelzettartomány anyagának feldolgozása.

Kódextöredék-adatbázis (Fragmenta Codicum Adatbázis)

2025 őszen megnyílt a Fragmenta Codicum Adatbázis az MNMKK OSZK Copia tartalomszolgáltató felületén. A kutatócsoport az év során a közzétett mintegy 400

töredékleírást és a hozzá tartozó képanyagot előkészítette a feltöltésre. A leírások véglegesítésén kívül ennek a munkának jelentős részét tette ki a tételek angol és német nyelvre fordítása, az adatbázis ugyanis – egyedülálló módon – háromnyelvű.

Az adatbázis jelentős tartalmi és technikai előkészítést kívánt, amelyben a kutatócsoport valamennyi tagja részt vett.

Az adatbázis népszerűsítése és a tudományos körökkel való megismertetése érdekében a kutatócsoport összetett tervet dolgozott ki.

A kutatócsoport kollegája folytatta a Szegedi Tudományegyetem Klebelsberg Kuno Könyvtára, Régi Könyvek Tára kötetborító-töredékeinek regisztrálását, amelynek során főként az RME-kötetek eddig nem vizsgált állományára fókuszált (231 tétel). Továbbá szűrőpróbaszerű vizsgálatokat végzett a szegedi Somogyi Károly Városi és megyei Könyvtár 1570 és 1575 közötti régikönyves anyagában is (43 tétel).

Kódexfeldolgozás

A Kalocsai Főszékesegyházi Könyvtár kódexeinek feldolgozása

2025-ben folytatódott a Kalocsai Főszékesegyházi Könyvtár kódexeinek feldolgozása, a kódexleírások elkészítése. Számos új leírás született, emellett heti rendszerességű munkamegbeszéléseket indítottunk, amelyek keretében közösen beszéljük meg az egyes kéziratok problémáit, véglegesítjük a leírásokat.

A több éve zajló feldolgozás eredményeinek közzététele céljából 2025. november 17-én az OSZK-ban workshopot rendeztünk, amelyen a kutatócsoport számos tagja előadással vett részt

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár kódexeinek feldolgozása

A tárgyévben elkezdtük a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár kódexeinek feldolgozását is.

Kódexek kontextusban

Kiemelt kódexeink megközelítése, a társtudományok, mind pedig a nagyközönség számára hozzáférhetővé tétele a feldolgozás egy másik, összetettebb formáját jelentik.

A tárgyévben megjelent az egyik legértékesebb pannonhalmi kódex, a *Liber ruber* facsmiléje. A kézirat a legkorábbi fennmaradt magyarországi oklevélmásolat-gyűjtemény (1240 k.). A kiadvány elkészítésében kutatócsoportunk részéről Sarbak Gábor vett részt, aki az egyik kísérőtanulmány szerzője.

Boreczky Anna a Képes Krónika facsimile-kiadása számára készítette el a kódex művészettörténeti elemzését.

2025-ben jelentősen előrehaladtak a Pray-kódex kiadásának és kísérőtanulmányainak munkálatai.

Kódexadatbázis

Az OSZK célul tűzte ki kódexeinek adatbázisban, digitális formában való közzétételét. 2025-ben elkezdődött az adatbázis felépítésének kidolgozása, amelyben kutatócsoportunk is részt vett, miként a kódexanyag felkerülésének ütemezésében, a kódexcsoportok kiválasztásában is.

Corvinaprogram

Kódexfeldolgozás: a Bécsben őrzött 40 corvina feldolgozásán több éve magyar-osztrák kutatócsoport munkálkodik (OSZK: Zsupán Edina; MTA KIK: Rozsondai Marianne; ÖNB: Katharina Kaska, Veronika Drescher, Friedrich Simader; ÖAW: Maria Theisen, Christian Gastgeber). 2025-ben megnyílt a *Wiener Corvinen* című elektronikus kiadást tartalmazó honlap, amelyre 5 bécsi corvina tanulmány szintű és -hosszúságú leírása készült el.

Az elektronikus kiadás közzététele alkalmából, 2025. május 8-án osztrák-magyar workshopot tartottunk Bécsben, a Collegium Hungaricum-ban, amelyen a corvinák feldolgozását végző nemzetközi kutatócsoport tagjai adtak elő. A projektet a CIPL (Comité International de Paléographie Latine) bécsi konferenciáján is bemutattuk.

Corvina-honlap: a honlap 2025-ben a 40 bécsi corvina teljes digitális anyagával és részletes, magyar és angol nyelvű leírásával bővült. Az ezzel kapcsolatos sajtótájékoztatót 2025. szeptember 16-án tartottuk az MNMKK OSZK-ban. A bécsi tételeken kívül további három kódex is felkerült a honlapra magyar és angol nyelvű leírásaikkal együtt.

Szintén a 40 bécsi corvina beszerzése nyomán TV-felvétel készült a Corvina könyvtárról Zsupán Edinával az M5 *História*, illetve *Magyar Krónika* című műsorába.

A Corvina könyvtárról szólt az ULTRAHANG podcast 2025. február 6-i felvétele is, miként egy előadás az MCC-ben, Tuszványoson, a *Bálványosi Szabadegyetemen*, egy további Győrben, az *Ars Sacra* fesztivál keretében, valamint az OSZK-ban a *Kutatók Éjszakáján*.

Kiállítás

A kutatócsoport a tárgyévben rövidebb formában újraírta a tervezett „kódexkiállítás” forgatókönyvét, valamint szűkítette a kiállított tárgyak jegyzékét, átformálva ezzel a kiállítás koncepcióját. Elkészült körülbelül 30 részletes kódexleírás a kiállítási katalógus számára.

Tudományos műhely és reference-hely

2025-ben elindítottuk a belső műhelybeszélgetéseket. Havonta egy alkalommal olyan tudományos problémákat, jelenségeket vitatunk meg, amelyek vagy a kéziratfeldolgozás során kerülnek elő, vagy pedig tágabb értelemben felfogott tudományos tevékenységünk eredményei/jelenségei. A beszélgetések célja, hogy jobban megismerjük és kölcsönösen támogassuk egymás kutatói tevékenységét, eredményesebbé téve ezzel fő munkafolyamatainkat is.

A kutatócsoport 2025-ben a magyarországi középkori kódexkutatás tekintetében továbbra is országos és nemzetközi referatúrát látott el. Társ-kutatócsoportok, más tudományos műhelyek, gyűjtemények, oktatási intézmények fordultak hozzánk megkeresésekkel, felkért bírálókként, szakértőkként működtünk, kiállítások szakmai tervezésében, tudományos projekteken vettünk részt, tudományos minősítési eljárásokban vállaltunk szerepet.

Szerkesztőségi tevékenység

Magyar Könyvszemle szerkesztőbizottsági tagság (Boreczky Anna)
Acta Historiae Artium szerkesztőbizottsági tagság (Boreczky Anna)
Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungariae szerkesztő (Kisdi Klára)
Supplementum Corvianum (az OSZK könyvsorozata) (Zsupán Edina)

Hazai bizottsági és más tagságok

MTA Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottság (Madas Edit elnök, szavazati jogú tag)
MTA I. Osztálya (Madas Edit)
MTA 200 Elnökségi Bizottságának tagja az I. Osztály részéről (Madas Edit)
MTA Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottságának elnöke (Madas Edit)
MTA Irodalom és Kultúratudományi Bizottság (Madas Edit szavazati jogú tag),
MTA Klasszika-filológiai Tudományos Bizottság (Sarbak Gábor elnök, Madas Edit szavazati jogú tag)
MTA Közép- és Neolatin Munkabizottság (Madas Edit, Sarbak Gábor szavazati jogú tagok)
MTA Bizantinológiai Albizottság (Zsupán Edina tag)
MTA Művelődéstörténeti Osztályközi Állandó Bizottság (Madas Edit szavazati jogú tag)
MTA Könyvtörténeti Munkabizottság (Boreczky Anna, Madas Edit)
Magyar Bizantinológiai Társaság (Zsupán Edina, elnökségi tag)
Magyar Hagiográfiai Társaság (Madas Edit)
Lendület Zsúri BT Szekció (Madas Edit)
Szent István Tudományos Akadémia (Madas Edit)
Comité International de Paléographie Latine (Madas Edit, Zsupán Edina)
International Medieval Sermon Studies Society (Madas Edit)
Centre for Early Medieval Studies, Masaryk University, Brno (Boreczky Anna)

Kulcsár Péter Historiográfiai Kutatócsoport

A 2025-ös esztendő kifejezetten termékeny év volt a KPHK kutatói számára is.

2025. március 27-én Rózsa Dávid főigazgató és Horváth Zita rektor aláírták az MNMKK OSZK és a Miskolci Egyetem közti együttműködési megállapodást, amelynek keretében az MNMKK OSZK-SZTE konzorcium is kibővült egy miskolci szállal. Az időpont nem volt véletlen, erre napra időzítve került sor ugyanis a kutatócsoport névadója, Kulcsár Péter születésének 90. évfordulóját ünneplő tudományos tanácskozás megrendezésére Miskolcon.

A KPHK munkatársai ezen kívül is több konferencián vettek részt (Split, Aix-en-Provence, Eszék, Bécs), illetve kiemelendő a 2025 novemberében Szegeden rendezett VII. Neolatin Konferencia, amelynek Kasza Péter volt a főszervezője és ahol a KPHK teljes csapata, belső és külső tagok előadással szerepeltek.

Tudományos eredmények

2025 végén megjelent Kasza Péter Lazius-szövegkiadása Bécsben, ennek bemutatójára 2026 májusában kerül sor a bécsi egyetemen és április vagy május folyamán az MNMKK OSZK-ban.

Nagy lendülettel folyik a Szerémi-projekt, a teljes fordítás és átírás kész, a kritikai apparátus ellenőrzése zajlik, megindult a digitális kiadás előkészítése.

A 2025-re tervezett Zermegh-kötet kisebb csúszásban van, de a bevezető tanulmányok elkészültek, a szövegkiadás kész, a fordítás tisztázva van, a lektori vélemények alapján, a jegyzetapparátus bővítése zajlik.

Szamosközy István kiadatlan történeti töredékének a legkorábbi kéziratát sikerült megtalálni az MTA KIK Kézirattárában. A Cornides-gyűjteményből származó, 17. század második felében készült másolat Bojthi Veres Gáspár történeti műveivel együtt került lemásolásra, ezért vélhették az MNMKK OSZK-ban található kéziratok másolóit, hogy ez a töredék is Bethlen Gábor történetírójának munkája.

A KPHK kiemelten fontosnak tartja az utánpótlásnevelést, ezt a kutatócsoport egyetemi kapcsolatai lehetővé is teszik. Komoly siker volt 2025-ben, hogy az OTDK-n több szegedi hallgató is kiemelkedő eredményt érte el, a KPHK profiljába tartozó kutatási témákkal.

Lipták Dorottya Sajtótörténeti Kutatócsoport

A tagok egyéni munkája mellett a kutatócsoport legfontosabb közös vállalkozása a szeptemberben, a zirci műemlékkönyvtárral együttműködésben megrendezett Sajtó és történelem című konferencia volt. Reményeink szerint az immár második alkalommal megtartott, hagyományteremtő céllal kezdeményezett eseményből éves konferenciasorozat nőhet ki Zircen.

Bárány Zsófia kutatásai során a 19. században jelentkező felekezeti és nemzetiségi feszültségek, érdekkellentétek, konfliktusok megjelenési formáit, illetve ezek kortárs sajtórepresentációinak jellegzetességeit vizsgálta. Augusztusban, egy Szatmárnémetiben rendezett konferencián a szatmári svábok és a szatmári római katolikus egyházmegye kapcsolatait, a decemberben tartott szegedi sajtótörténeti konferencián pedig az 1848-1849-es bánáti eseményeket vizsgálta. Ehhez a kutatási irányhoz kapcsolódik az év egyik fő eredménye, az Eötvös József 1848-as miniszteri levelezésének első részét közlő forráskötet megjelenése, ahol a kiadvány tudományos jegyzetapparátusának elkészítésében vett részt. Kutatásainak másik fő irányát – kapcsolódva a Magyar Tudományos Akadémia alapításának kétszáz éves jubileumához – a katolikus tudományecenatúra, oktatásszervezés, művelődésstratégia és a nyilvánosság kérdéskörének vizsgálata jelentette. Ehhez kapcsolódott többek között zirci előadása, valamint számos publikációja.

Dede Franciska több előadást, illetve tanulmányt szentelt a 19. századi sajtótörténet irodalom- és művelődéstörténeti vonatkozásainak. Megvizsgálta a III. Napóleon udvarába is bejáratos Metternich-Sándor Paulina tevékenységét, továbbá a Jókai és a Salon és Sport című folyóiratok, valamint az alkalmi lapok jellegzetességeit. Elemezte továbbá A Hét című, nagy hatású irodalmi hetilap jubileumi számait (1899, 1913), illetve külön tanulmányban vizsgálta meg a hetilap szépirodalmi szerzői körét. Munkájának másik fő súlypontját a sajtóban megjelenő vizualitás témaköre adta, így feltárta Vojnich Oszkár amatőr fényképész munkáinak publikálását, valamint – kétrészes tanulmány kereteiben – a Magyar Lányok című periodika 1894–1918 közötti képanyagát.

Klestenitz Tibor a magyar katolikus, illetve protestáns egyházi sajtó fejlesztésével kapcsolatos szerepvállalások történetét vizsgálta a később egri érseki pozícióba emelkedő Czapik Gyula, illetve Péter János, a Református Jövő szerkesztőjének munkássága kapcsán. Kiemelt súllyal szerepelt továbbá kutatásaiban a sajtó imázsformáló szerepe, például Fischer István egri érsek, valamint Csernoch János hercegprímás személye, valamint egyes egyházi rendezvények, katolikus nagygyűlések sajtórepresentációi esetében. Az évfordulóhoz kapcsolódva Jókai Mór megítélésének változásait is megvizsgálta a Magyar Kultúra című lap forrásanyagának tükrében. Átfogó tanulmányban dolgozta fel továbbá a magyarországi katolikus és protestáns sajtó egymásról alkotott képeinek változását az 1867 és 1944 közötti időszakban.

Nóvé Béla emigrációtörténeti munkája

Elkészítette az MNMCK OSZK Gyűjtemények Emigráns Forráskataszterét összegző közel 200 oldalas munkát. Az emigráns szerzői adatbázist pedig 2.000 nevesre bővítette. Kézikönyve második kiadásának szerzői kéziratát sikerrel letárta, átadta nyomdai előkészítésre. Szakmai műhelyvitákon és nemzetközi emigráns konferencián is aktívan részt vett. Kovács Ilona és apja, a könyvtártudós és tanszékalapító Kovács Máté könyvtári és kézírathagyatékának leválogatását segítette.

11.6. Könyvkiadási tevékenység 2025: kiadványok, alhonlap, díjak, MKKE-tagság

A nemzeti könyvtár könyvkiadóként hosszú évek óta rangos kiadványokkal van jelen a hazai könyvpiacra. Kiadványainkat az intézmény páratlan állományára és munkatársai szaktudására, kutatói feladataira építve, önállóan vagy neves hazai kiadókkal karöltve jelentetjük meg, széles spektrumot átfogva: faksimile kiadásokat, díszalbumokat, konferencia- és tanulmányköteteket, könyv-, sajtó- és művelődéstörténeti szakmunkákat, hézgapótló bibliográfiákat és kiállítási katalógusokat egyaránt kiadunk. A kiadványok elsődleges célja az intézményi tudományos kutatások eredményeinek közzététele, de ezek mellett szükségessé teszi a könyvtár országos feladataiból adódó egyedi bibliográfiai és szakkönyvtári tevékenység, illetőleg a gazdag múzeumi és gyűjteményi háttér.

A könyvkiadási feladatok gyakorlati teendőit, részfeladatait a Főigazgatói Kabinet munkatársai látták el: fordítás, olvasószerkesztés, korrektúra, tördelés, grafikai tervezés, a szerzőkkel, társkiadókkal, valamint a nyomdával való napi kapcsolattartás (árajánlatkérés, megrendelés stb.), bizományosi és terjesztési feladatok. A munkatársak folyamatosan aktualizálták a kétnyelvű kiadványi honlap tartalmát és működtették a könyves- és ajándékboltot (rendelések biztosítása, kiadványok átadása, heti elszámolás, tájékoztatás stb.).

A munkatársak intézték a bizományos kiadványok és tárgyak bevételét, kiadását, a havi elszámolást, vezették a készletnyilvántartást és összedolgozva a kommunikációs csoporttal; ők írták a könyvkiadáshoz kapcsolódó bármilyen tartalom szövegét is.

Az MNMCK létrejötte óta az **MNMCK könyvkiadási csoportjának koordinátori szerepét** a nemzeti könyvtár látja el. A tagintézmények első belföldi közös megjelenése is ehhez a területhez kapcsolódott, 2025. június 12-15-én az **Ünnepi Könyvhét**en; 2025.

október 2-5. között a **Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon** közös, egységes standdal léptünk a nagyközönség elé. A szervezési feladatok nagy része a nemzeti könyvtárban történt.

A 2024. év végén megjelentetett **Philostratus-kódex** fakszimiléje köztársasági elnöki különdíjat kapott a *Szép Magyar Könyv verseny* díjátadóján, a 96. Ünnepi Könyvhét nyitónapján. A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése (MKKE) által meghirdetett verseny díjkiosztójára 2025. június 12-én Budapesten, a Vörösmarty tér nagyszínpadán került sor.

Az ISBN- és ISSN számokkal rendelkező kiadványok nyomdai közbeszerzésének elindulását, majd a nyomdai munkák létrejöttének elindítását szintén a nemzeti könyvtár könyvkiadással foglalkozó csoportja koordinálta. A munka ezzel kapcsolatban folyamatos; a 2025-ben elkészített nyomdakész kötetek hamarosan nyomdába kerülhetnek.

A nemzeti könyvtár a közbeszerzési folyamatok elhúzódása miatt csupán az alábbi munkákat jelentethette meg 2025-ben:

A magyarok krónikája. (MNMKK OSZK – Szent István Társulat),

Szcenika 7. szám. Színháztörténeti folyóirat Tordai Hajnal (Magyar Művészeti Akadémia) és Burda Zita (MNMKK OSZK) összeállításában.

11.7. Könyvbemutatók

Papp Viktor az MNMKK OSZK Történeti Fénykép- és Interjútárának kutatója ***Ügyvédtársadalom Magyarországon a 19. században*** című könyvét **2025. április 10-én** mutattuk be. dr. Keller Márkus habilitált egyetemi docens, tanszékvezető (ELTE TáTK) előszava után, a kötetet dr. Korsósné dr. Delacasse Krisztina habilitált egyetemi docens (PTE ÁJK) és dr. Szívós Erika habilitált egyetemi docens, tanszékvezető (ELTE BTK) mutatták be az érdeklődőknek.

2025. április 22-én ünnepélyes keretek között mutatták be a ***Magyarország Nemzeti Atlasza – Állam és nemzet*** című kötetet az MNMKK OSZK-ban. A rendezvényt Rózsa Dávid, az MNMKK OSZK főigazgatója nyitotta meg, majd köszöntőt mondott Nagy János Miniszterelnöki Irodát vezető államtitkár, kiemelve a nemzeti atlasz szerepét az önazonosság erősítésében és a társadalmi tájékozottság növelésében. A bemutatót követő kerekasztal-beszélgetésen három neves szakember osztotta meg gondolatait a kiadványról: Gercsák Gábor, az Eötvös Loránd Tudományegyetem nyugalmazott egyetemi docense; Kocsis Károly Széchenyi-díjas geográfus, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a HUN-REN Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont (CSFK) Földrajztudományi Intézetének igazgatója és egyben a kötet főszerkesztője; valamint Kincses Áron, a Központi Statisztikai Hivatal elnöke. A beszélgetést Derzsényi Dávid László, az MNMKK OSZK Térkép-, Plakát- és Kisnyomtatványtárának munkatársa moderálta.

Az MNMKK OSZK és a Szent Adalbert Kelet- és Közép-Európa Kutatásokért Alapítvány közös szervezésében került sor két új könyv bemutatójára **2025. május 8-án** a nemzeti könyvtárban. A rendezvény első felében Kiss Gy. Csaba irodalomtörténész, Széchenyi-díjas egyetemi tanár ismertette Mészáros Andor történész új kötetét ***A csehszlovákizmus története az első világháborúig*** címmel. A bemutató második felében már Mészáros Andor vált előadóvá: ő ismertette Kovács Eszter, az MNMKK OSZK

Régi Nyomtatványok Tára munkatársának új kötetét, amely ***A régi magyarországi énekköltészet biblikus cseh nyelvű nyomtatott emlékei a kezdetektől 1701-ig*** címet viseli. A könyv 2024 novemberében jelent meg a Szent Adalbert Alapítvány és az OSZK közös kiadásában. Egyedülálló kétnyelvű antológia ez, amely a XVII. századi magyarországi nyomtatványokban fennmaradt cseh és szlovák nyelvű énekverseket gyűjt egybe, magyar fordításokkal és alapos bevezető tanulmánnyal kísérve.

2025. május 19-én mutatták be az MNMKK OSZK és a Szent István Társulat közös szervezésében ***A magyarok krónikája (Buda, 1473)*** című kötet legújabb, magyar nyelvű kiadását. Az esemény egyben ünnepélyes tisztelgés volt a hazai könyvnyomtatás kezdete, Hess András ősnymtatványa előtt, amely 2023-ban ünnepelte megjelenésének 550. Évfordulóját. A könyvbemutatót Rózsa Dávid, az MNMKK OSZK főigazgatója és Molnár Antal, a Szent István Társulat elnöke nyitotta meg. Köszöntőikben egyaránt hangsúlyozták a kötet kiadásának kulturális és tudományos jelentőségét, továbbá kiemelték: a két évvel ezelőtt megjelent bibliofil díszkiadás elsősorban a gyűjtői körhöz juthatott el. A most bemutatott, a latin nyelvű eredetit nem, csak a magyar fordítást tartalmazó kötet célja, hogy szélesebb olvasóközönséghez is elérjen. A könyvbemutatón Farkas Gábor Farkas, az MNMKK OSZK tudományos munkatársa mutatta be a kiadványt, s egyúttal betekintést nyújtott annak készítésébe és történeti háttérébe.

Szeptember 2-a jeles nap Buda történetében: 1686-ban hosszú és véres ostrom után ezen a napon foglalták vissza a keresztény csapatok a magyar fővárost 145 évnyi oszmán megszállás után. De mi történt Budán és Budával 1541 és 1686 között? Mátyás egykor Európa-szerte csodált városában nem állt meg az élet, csak gyökeresen átalakult: európai fővárosból keleti garnizonváros lett. Az eddigi kutatások kevesebb figyelmet szenteltek ennek a hosszú időszaknak, de most **Papp Adrienn és Sudár Balázs** pompás könyve pótolja a hiányt. ***A Budavár története – A török kor (1526–1686)*** című kötet egyszerre történelmi szakmunka és útikalauz. Aki végigolvassa, szinte sétát tesz az évszázadokkal ezelőtti oszmán városban. A frissen megjelent kiadványról a visszafoglalás napján Kasza Péter beszélgetett a szerzőkkel az MNMKK OSZK-ban.

Hagyományainkra építkezve 2025 októberétől heti-kétheti gyakorisággal könyvbemutatókat, könyves beszélgetéseket rendeztünk **Széchenyi-könyvestek – új könyvekről a nemzet könyvtárában címmel**, december közepéig 12 alkalommal. Új kötetek, új kiadások kapcsán szerzőkkel, szerkesztőkkel, a könyves szakma jeles képviselőivel beszélgettek kutatóink, könyvtárosaink és meghívott vendégeink. Gyűjteményünkkel összhangban a legváltozatosabb témákat szerkesztettük a sorozatba, annak érdekében, hogy minél sokrétűbben mutathassuk fel a külföldi és hazai szerzők, művek sokféleségét; minél szélesebb körben, a legkülönbözőbb érdeklődésű emberek figyelmét felkeltsük tartalmas, izgalmas, értékes olvasnivalók iránt; hogy rendszeres könyves programot kínáljunk nekik a nemzeti könyvtárban. A legtöbb esetben kerekasztal-beszélgetés formájában megrendezett eseményeken 393 érdeklődő vett részt.

12. Kommunikációs és marketingtevékenység (stratégiai irányai, arculat, eszközök)

Kommunikáció	2024. évi tény	2025. évi tény
Kommunikációs költségek (Ft)	823.550	1.270.000
TV megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	76	31
Rádió megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	557	223
Írott sajtó megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	109	32
Online hírek	942	431
Közösségi médiában megjelenő hírek	9.400	13.200
Hírlevelek	45	44
Fizetett hirdetések száma (médiától függetlenül, becsült érték)	print: 0 online: 2.400 (közösségi média)	Print: 0 Online: 3.000 (közösségi média)
Egyéb:....	2	2

Az MNMKK OSZK 2025-ben is következetesen folytatta a magyar kulturális örökség gyűjtésére, megőrzésére és közkinccsá tételére irányuló munkáját, valamint azt a stratégiai alapokon nyugvó kommunikációs építkezést, amely az előző években vált meghatározóvá. Az MNMKK OSZK különösen nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy a magyar írott kulturális örökség 223 éves intézményeként tevékenységét a lehető legszélesebb nyilvánosság előtt tegye láthatóvá. A kommunikáció során mind a közösségi felületek, mind a honlap aktív, rendszeres tartalommal jelentkezett: beszámoltak rendezvényekről, konferencia előadásokról, kiállításokról, könyvbemutatókról és a könyvtár nemzetközi szintén való részvételéről is. A kulturális kormányzati szervek képviselői rendszeresen jelen voltak az intézmény eseményein, ami tovább erősítette a könyvtár szakmai pozícióját. A kommunikáció belső gyakorlataiban a korábban kialakított jógyakorlatokat sikerült rutinszerűen működtetni, ezzel is biztosítva a következetes, megbízható működést. A 2025-ös évben a könyvtár legfontosabb célkitűzése az volt, hogy a magyar írott kulturális örökség minél szélesebb körben váljon megismerhetővé és hozzáférhetővé.

A könyvtár működésfilozófiája 2025-ben már egyértelműen túlmutatott a hagyományos információszerzési funkción: az intézmény közösségi térként, találkozási pontként és tanulási helyszíneként is igyekezett szolgálni az olvasókat és a látogatókat. Az MNMKK OSZK mind nagyobb hangsúlyt helyezett arra, hogy tágabb közönség számára váljon megközelíthetővé és vonzóvá. A nyílt napok ebben kiemelt szerepet játszottak, hiszen ezek tették lehetővé, hogy a könyvtár szakmai munkája közvetlenül is bemutatkozhatson az érdeklődők, családok, diákok számára: január 25-én a magyar kultúra napja alkalmából, március 15-én az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc évfordulójára emlékezve, június 21-én a Múzeumok Éjszakáján, majd november 22-én a könyvtár alapításának 223. évfordulóján. Ezek az események nemcsak látogatottságuk

miatt bizonyultak fontosnak, hanem azért is, mert jól érzékeltették, miként kívánt a könyvtár a teljes társadalomhoz eljutni.

A nemzeti könyvtár az elmúlt években elindított projektjei keretében tovább erősítette a tartalmi megjelenését a tematikus honlapjain, amelyeken kutatók, diákok és oktatók bővíthetik ismereteiket. Fontos hangsúlyt kap a kommunikációban, hogy a közép-európai szinten is meghatározó digitalizáló központ teljesítenye folyamatosan magas szinten teljesít.

A kommunikációs innováció továbbra is meghatározta a nemzeti könyvtár tevékenységét. A kommunikáció területén 2025-ben is meghatározó cél maradt az új megoldások keresése és alkalmazása. Az online tér és a közösségi platformok dinamikus bővülésével párhuzamosan 2025-ben tovább erősödött a videós tartalmak szerepe. Az MNMKK OSZK az év folyamán valamennyi jelentős hazai és nemzetközi eseményről feliratozott videóanyagokat készített, amelyek a közösségimédia-felületeken jól teljesítettek. Az intézmény kommunikációja rugalmasan követte az átalakuló trendeket, miközben következetesen a nemzeti kulturális örökség értékeinek megőrzésére és közérthető bemutatására helyezte a hangsúlyt.

Az év szakmai programjai, eseményei és eredményei széles spektrumon mozogtak, és mind kommunikációs, mind kulturális szempontból kiemelt figyelmet kaptak.

Januárban két jelentős fejlemény történt. A Régi Ritka digitális gyűjtemény mintegy 1.400 korábban elérhetetlen röplappal bővült, az új keresőfunkció és képnézegető pedig modern és felhasználóbarát megjelenést biztosított. Január 28-án bemutatták az Ausztrál Nemzeti Könyvtártól érkezett, 248 tételből álló hungarikagyűjteményt, amely magyar népzenei és kórusműveket tartalmazott, 1935 és 1982 között megjelentetett kiadványok formájában. Februárban két meghatározó esemény zajlott. Február 11-én az Országos Idegennyelvű Könyvtárban bemutatták Petőfi Sándor költeményei kritikai kiadásának utolsó, hatodik kötetét, amellyel teljessé vált az 1973-ban indított vállalkozás. Február 17–19. között az MNMKK OSZK adott otthont a Jókai Mór születésének 200. évfordulójára szervezett tudományos és emlékkonferenciának, amelynek keretében a Copia platformon elérhetővé tették a hetvenhárom Jókai-vers digitalizált változatát, köztük negyvenhét eddig kiadatlan. Márciusban az MKE 90. évfordulójára rendezett jubileumi nemzetközi konferencia zajlott az MNMKK OSZK-ban március 5-én. A március 15-i nemzeti ünnep alkalmából négy munkatárs részesült elismerésben. Március 24–25-én a könyvtár a CERL tavaszi ülésének és workshopjának biztosított helyszínt „A gyűjtemények közötti keresés lehetséges útjai” címmel. Április különösen mozgalmas hónap volt. Április 4-én nyílt meg a Magyar Nemzeti Galériában Az élet művészete – Szecessziós plakátművészet és tárgykultúra Magyarországon (1895–1914) című kiállítás, amelyhez az MNMKK OSZK közel ötven plakátot kölcsönzött. Ugyanekkor a könyvtár a Skót Nemzeti Könyvtárral közösen sikeresen pályázott a CENL Erland Kolding Nielsen Grant támogatására. Április 14-én megrendezték a Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny döntőjét, míg április 16-án ötvenezer oldalnyi kéziratos kotta vált elérhetővé a Haydneum – Magyar Régizenei Központ Alapítvánnyal együttműködésben. A hónap végén a CELISR felkerült az MTA Irodalom- és Kultúratudományi Bizottságának folyóiratlistájára. Májusban a VMMI és az MNMKK OSZK közös munkájának újabb mérföldköve volt, hogy május 8-án bejelentették: harmincegy folyóirat és iskolai értesítő 15.000 füzetének több mint 86.000 oldalát digitalizálták és publikálták. Június 2-án a könyvtár vezetői szakmai úton jártak az Osztrák Nemzeti Könyvtárban. Ebben a hónapban a Philostratus-corvina

hasonmás kiadása elnyerte a köztársasági elnök különdíját a Szép Magyar Könyv 2024 versenyen. Június 15–17. között pedig Rózsa Dávid főigazgató képviselte az MNMKK OSZK-t a CENL éves közgyűlésén Edinburgh-ben. Júliusban két nemzetközi esemény hozott kiemelt szakmai figyelmet. Július 2–6. között Kínában rendezték meg a Könyvtárigazgatók nemzetközi fórumát Nanning és Kujlin városában, ahol a főigazgató a „Határok nélküli tudás és bölcsesség szimbiózisa” című program keretében vett részt. Július 29-én az I-LISS delegációja érkezett az MNMKK OSZK-ba jövőbeli együttműködési lehetőségeket feltérképezni. Augusztusban a Copia felületén elérhetővé váltak Babits Mihály pályakezdésének digitalizált dokumentumai. Ugyanebben a hónapban öt településen osztották ki a Könyvkelengye program csomagjait, amelyek az újszülöttől hároméves korig szolgálták a korai olvasói élmény kialakítását. Szeptember 16-án sajtótájékoztatót jelentettek be, hogy az ÖNB negyven corvinájának digitális másolatát adományozta az MNMKK OSZK-nak, így immár a fennmaradt corvinák több mint háromnegyede elérhető a Bibliotheca Corvina Virtualison. Októberben elindult a Széchényi-könyvestek új kulturális programsorozat, amely október és december között tizenegy alkalmon várta a látogatókat. A Copia felületén ekkor tették közzé a Fragmenta Codicum mintegy négyszáz kódextöredékét is. Október 19–22. között a könyvtár adott otthont a 4. Kína–Közép- és Kelet-európai Országok Könyvtárvezetői Fórumnak. November 3-án megtartották a Könyvtári Kihívás pályázat díjátadóját, ahol bejelentették a kezdeményezés folytatását. November 27-én a Restaurátor Szakosztály szakmai napját rendezte a könyvtár.

Decemberben a VII. emeleti kápolnatérben nyílt kiállítás Féner Tamás 2015 és 2025 között készült fotóiból, amelyet az MNMKK OSZK Történeti Fénykép- és Interjúára állított össze.

2025-ben az MNMKK OSZK kiállításai, konferenciái és szakmai programjai széles és sokszínű közönséget szólítottak meg, valamint erősödött az együttműködés hazai és nemzetközi szakmai partnerekkel. Az MNMKK OSZK munkatársai 2025-ben is azon dolgoztak, hogy a nemzeti könyvtár gyűjteményei minél szélesebb körben váljanak hozzáférhetővé, megőrizve és továbbörökítve a magyar kulturális örökség értékeit. A könyvtár az év során elvégzett feladataival megerősítette szerepét a hazai közgyűjteményi rendszerben, és stabil alapot teremtett a 2026-os fejlesztések és kihívások megvalósításához.

12.1. Csoportvezetések

A nemzeti könyvtár látogatottsága folyamatos. Adottságából fakadóan az érdeklődők számát nyilván nem lehet egy múzeuméval összehasonlítani, ám így is sokan kíváncsiak e rangos és tekintélyes múlttal rendelkező intézményre, amelyiknek elsődleges szerepe és feladata a magyar kulturális örökség hagyományos (papíralapú) és modern (elektronikus) könyvtári dokumentumainak megőrzése és közvetítése.

2025-ben az érdeklődők többsége továbbra is az általános- és középiskolákból, valamint az egyetemisták köréből került ki. A nyugdíjas közösségek jelenléte is erőteljes volt, beleértve a különböző szociális szolgálatok idősek klubjait is, akiket immár visszatérő vendégekként üdvözölhetünk.

2025-ben számos csoport érkezett a Széchényi család valamely tagjának nevével fémjelzett iskolából vagy olyan településről, amelyekhez valamilyen formában a családnak köze volt. (Pl. a budapesti Széchényi István Ált. Iskola, a mezőörsi gróf Széchényi István Népfőiskola, Fertőszéplak Művelődési Ház). Olykor pedig a család

leszármazottai is tiszteletüket teszik a könyvtárban, mint ahogy azt az Argentínában élő Széchényi Sándor és családja tette.

Ezek mellett egyéni látogatókat is fogadtunk, akik számára minimális létszám esetén is megtartottuk a vezetéseket.

A látogatottság tekintetében az iskolák és egyetemek részéről a tavaszi és őszi hónapok voltak a legnépszerűbbek. Március és április hónapokban számukra 24 vezetést tartottunk 544 fővel, október és november hónapokban pedig 24 vezetésen vett részt 505 fő.

Március tekinthető a legnépszerűbbnek, amikor 44 vezetést tartottunk 505 fő számára. Ebből diák 290 fő volt. Júniusban a vezetések száma 40 volt, de a létszám ekkor volt a legmagasabb, 521 fő. Ebből diák 259 fő volt.

Az egyetemisták többségét továbbra is az ELTE, valamint a Pázmány Péter Katolikus Egyetem hallgatói képezték, a már régen kialakított és felépített intézmények közötti jó kapcsolatnak köszönhetően. Ám érkeztek látogatók a vidéki nagyvárosok egyetemeiről is. (Pl. Miskolc, Szeged, Debrecen, Eger, Győr.)

Határon túli magyar közösségek 2025-ben Nagyváradról (Nagyvárad Római Katolikus Püspökség), Kárpátaljáról (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola), Sepsiszentgyörgyről, (Székely Mikó Kollégium) érkeztek, de a Balassi Nyelvi Program keretén belül is fogadtunk csoportokat.

12.2. Múzeumpedagógia

Az év nagyobb részét szakirányú végzettséggel rendelkező múzeumpedagógus hiányában vésztük át, különböző bemutatókat tartva a táruk anyagából. Ezeket általában a megrendelő kérésére tettük-tesszük, amennyiben van a gyűjtemény munkatársainak szabad kapacitása.

Az általános iskola alsó tagozatait Corvina szimbólumokból kialakított játékokkal, pecsételőkkel, valamint a Történeti Fénykép- és Interjútar anyagából válogatott mesediafilm vetítésével vártuk.

Ősztől már az **új múzeumpedagógus munkatárs** érkezésével és vezetésével különböző színes programok valósultak meg az MNMKK OSZK-ban.

„Mátyás király corvinái” címmel alsó tagozatos csoportok számára készített foglalkozásra jelentkezhettek az iskolás csoportok. A mesébe oltott foglalkozás során a gyerekek játékos módon ismerkedhetnek meg Mátyás király életével, korával, corvináival, majd maguk is tervezhetnek reneszánsz díszítősort vagy iniciálét a király könyveinek lapjaihoz.

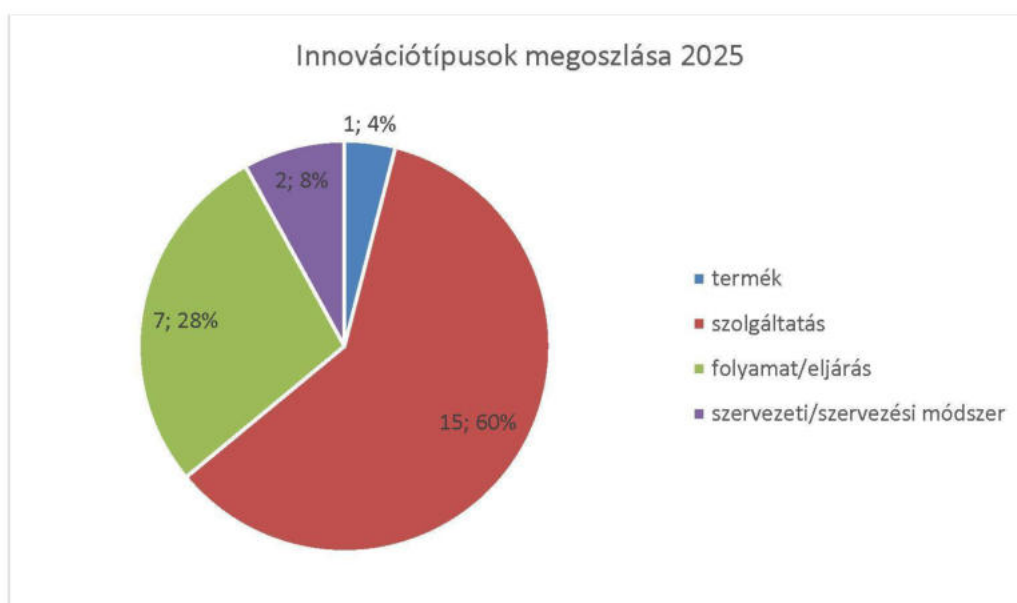
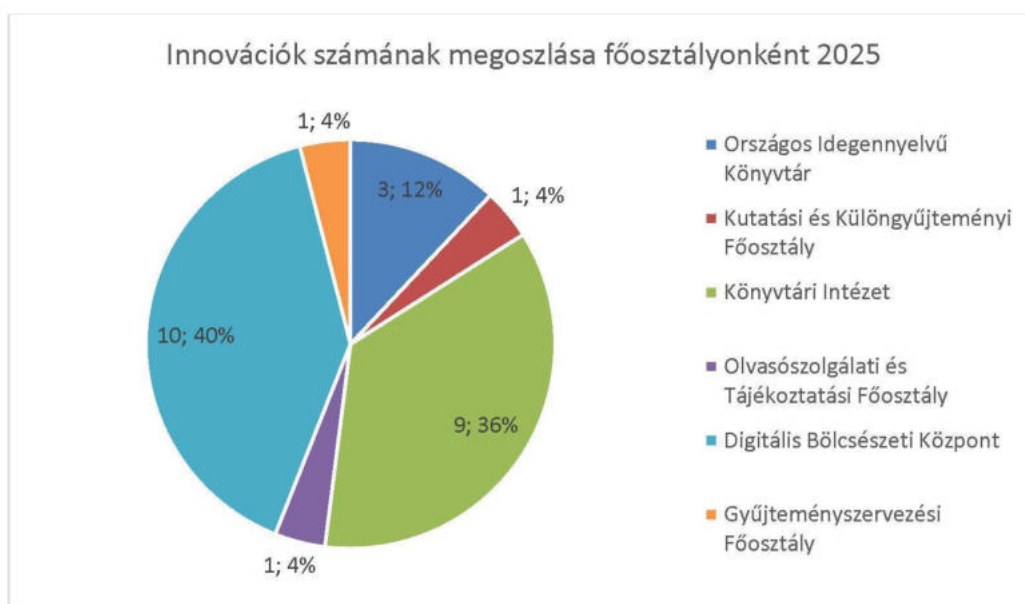
2025. november 22-ei alapítási ünnep és nyílt nap alkalmából „Lépj be a Bölcsék Birodalmába!” című felfedező foglalkozás korokon, dallamokon és képeken át vezette a regisztrált családokat. A körülbelül 60 perces program 9–12 éves gyermekek számára volt ajánlott. A nyílt nap keretében 3 időpontban volt elérhető.

Az MNMKK Advent családi programjához egyedülállóan múzeumpedagógiai foglalkozással készültünk. „Adni jó! – Az ajándékozás művészete és története” címmel két időpontban hirdettük meg a 9-12 éves korú gyermekeknek szóló programot.

Megismerkedtünk híresen jószívű magyar királyokkal és nemesekkel. Képeken, szavakon keresztül, valamint írott papírosok és elbeszélte csodás történetek által kerültünk közelebb nagylelkű példaképekhez. A foglalkozás meglepetés-papírtárgy készítésével zárult.

13. A nemzeti könyvtár innovációi, jógyakorlatai a 2025. évi hazai és nemzetközi események tükrében (adatokkal, diagramokkal és szöveges leírással alátámasztva)

Innovációk száma	Jógyakorlatok száma
25	11

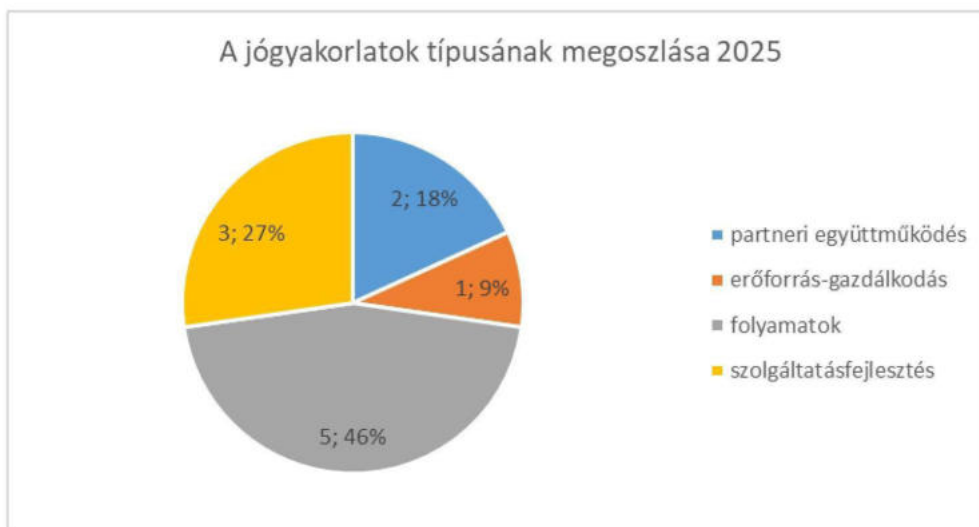
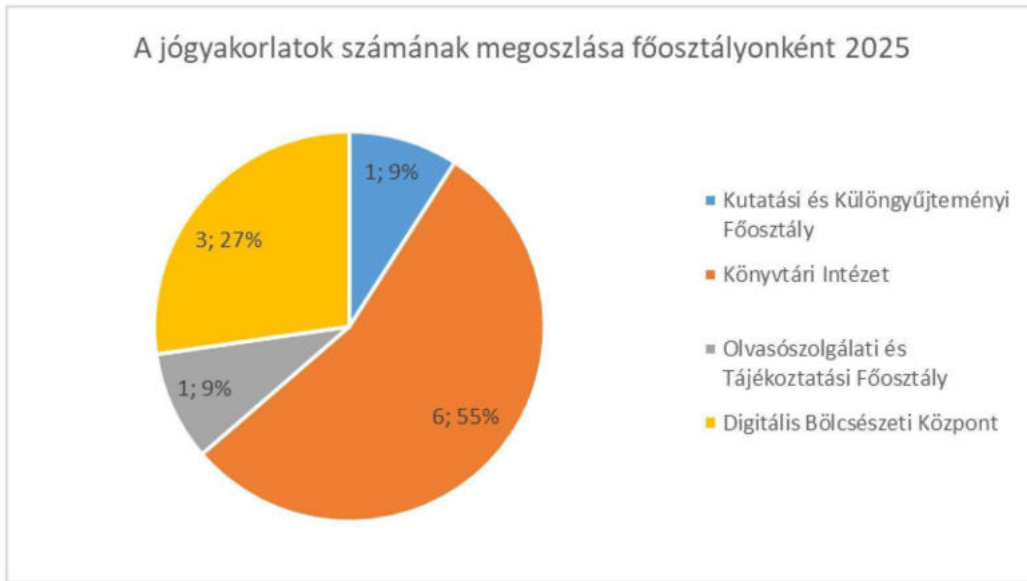
A 2025-ben megvalósuló innovációk tekintetében három éve folytatódik az MNMKK OSZK szolgáltatási palettájának erősítése. A fejlesztések leginkább a szolgáltatási területre koncentrálódnak, azon belül az informatikai megoldások mellett az állománymenedzsment kerül előtérbe. A jógyakorlatok esetében a tipológia árnyaltabb képet mutat, mint az innovációknál. Itt is tetten érhetjük az MNMKK OSZK szolgáltatási attitűdjének erősödését, az előző évekhez hasonlóan a szolgáltatásfejlesztést támogatja a partneri együttműködés és a folyamatok felülvizsgálatából adódó fejlesztés is. Bár itt is jelen van az informatikai terület mint a szolgáltatások alaptípusa, azonban erősödött a programszervezés, megjelennek az egyéb tevékenységek is, mint pl. a munkaszervezés vagy a folyamatmenedzsment. A 2025-ben végrehajtott fejlesztések előremutatóak, megmutatkozik a belső igény a folyamatos fejlesztésre, fejlődésre.

- A gyűjteményünk ifjúságnak szóló dokumentumainak egy helyre koncentrálásával, a dokumentumok megjelölésével könnyebben elérhetővé tettük a gyűjteményünket a célközönségnek.
- A gyűjteményünk meghatározott nyelvű dokumentumainak egy helyre koncentrálásával, a dokumentumok megjelölésével könnyebben hozzáférhetővé tettük a gyűjteményünket a célközönségnek.
- Az olvasótermi helyben használat csökkenésére adott válaszként a nagy méretű sorozatok és lexikonok kivételével kölcsönözhetővé tettük a Könyvtártudományi Szakkönyvtárban a dokumentumokat, így lehetőséget teremtettünk a nagyobb használatra.
- 3 nyelven kereshető digitális tartalomszolgáltatás a Copián. A kódextöredékek hozzáférhetőségének online biztosítása a hazai és nemzetközi kutatótársadalom és az érdeklődők számára.
- Munkaerő-felvétel olvasószolgálati területre a szolgáltatásorientált szemlélet mint kulcsfontosságú kompetencia kiemelt figyelembevételével és felmérésével.
- Az adatvizualizáció frissítése, "irányítópultosítása" (deshboard): A statisztikai adatok átláthatóságának, kereshetőségének könnyítése.
- A Könyvtári Trendjelentések c. kiadvány grafikai és tartalmi megújítása.
- KultStat designer fejlesztések I. a könyvtárstatisztikai adatlapon.
- A CeLISR Books sorozat elindítása: az elektronikus formában megjelenő új könyvsorozat elsődleges célközönsége a tág értelemben vett szakma, azaz a könyvtár- és információtudomány, és annak határterületei iránt érdeklődők: a kutatók, az elméleti és gyakorló szakemberek, a módszertanokban, jógyakorlatokban elmélyülni szándékozók, valamint a szakirányú képzésekben részt vevők a katedra mindkét oldaláról. A CeLISR Books „anyafolyóirata” a Central European Library and Information Science Review (CeLISR), amelynek egyes lapszámaiban magyarul és angolul is jelennek meg írások, hazai és külföldi szakemberektől egyaránt – ezzel összhangban a sorozatot is kétnyelvűnek tervezték.
- A Könyvtári kihívás pályázat lebonyolítása: a 2024–2025-ben lezajló Könyvtári kihívás pályázat adminisztrációjának kialakítása, a pályázókkal történő kapcsolattartás és az adatszolgáltatás kidolgozása és működtetése.
- Hírlevélszolgáltatás elindítása: célunk a könyvtáros szakma hiteles, naprakész információkkal való ellátása mind a hazai, mind a nemzetközi könyvtár- és

információtudományi újdonságokról, eseményekről, rendezvényekről, heti rendszerességgel.

- Az Olvasói terek és szabadpolcos hozzáférés bővítése a Galéria megnyitásával: a KSZK Galériája eddig raktárként üzemelt. Az állomány átrendezése révén, hangulatos olvasói terek (egyéni és csoportos tanuláshoz, illetve rekreációs irodalmi sarok) kialakításával az olvasói férőhelyek számát is növeltük, és egyidejűleg elérhetővé tettük az olvasók számára a teljes kölcsönözhető könyvvállományt önkiszolgáló módon.
- Ajánlóbibliográfiák bővítése idegennyelvű szakirodalmi ajánlóval: a Könyvtárvilág webmagazinba készült ajánlóbibliográfiák néhány éve csak a magyar nyelvű cikkeket tartalmazták. 2025-től ismét közzéteszünk idegennyelvű szakirodalmi ajánlót is, amit a KSZK-ba érkező folyóiratok, illetve előfizetett adatbázisok friss szakirodalmából válogatunk.
- CELISR referátumok munkamenet kidolgozása: a CELISR-ben rendszeresen közzéteszünk referátumokat és recenziókat a KSZK-ban hozzáférhető friss idegennyelvű szakirodalmából. A munka menetét optimalizáltuk, összekötöttük más kialakult innovációs szolgáltatással (szakirodalmi ajánló képezi az alapját a megfelelő referátumok kiválasztásának). Így nem kétszeri szemlézést végzünk.
- A webtércímlista karbantartási mechanizmusának továbbfejlesztése: a 2024-ben kidolgozott eljárást szükséges volt kiegészíteni, finomítani és átalakítani a tapasztalatok alapján. A legfontosabb újdonság egy olyan Python-script megírása volt, amely több szálon, inkrementálisan képes az archivált tartalmainkból (a WARC-fájlokból) kinyerni az URL-eket, amelyekből azután ki tudjuk szűrni a korábban ismeretleneket. A korábban kidolgozott eljárásokat (státuskódok, title-adatok és a robots.txt fájlok lekérdezése) ugyancsak többszálú, szükség esetén headless browsert is indító, hatékonyabb és gyorsabb Python-scriptekre cseréltük.
- A Browsertrix crawler használata: a modern webhelyek archiválására kifejlesztett böngészőalapú crawlert, a Browsertrixet többféle archiválási eljárásunkban is bevezettük. Egyfelől újra elkezdtük (egyelőre tesztjelleggel) a legolvasottabb magyar hírportálok híreinek napi szintű mentését. A Browsertrix lehetőséget biztosít arra, hogy a portálok felépítésének megfelelő, saját konfigurációval lehessen elindítani a crawlakat, így el tudjuk érni az adott portál tartalmainak lehető legmagasabb minőségű mentését. Másfelől a Heritrix crawlerrel végzett aratások egy részét ismételtük meg Browsertrixszel azokban az esetekben, amikor a heritrixes kísérlet sikertelen volt. Az éves konferenciánkon a Browsertrix használatát workshop keretében is bemutattuk.
- A kozterkep.hu scrape-elt tartalmának betöltése a Digitális Képtárházba: a kozterkep.hu oldalról scrape-elt több mint 42 ezer múlapról származó metaadatkészlet, valamint a hozzájuk kapcsolódó több mint 500 ezer fotó adatait betöltöttük a DKA adatbázisába. Ehhez meg kellett feleltetni a metaadatokat a DKA adatbázis metaadat-struktúrájának, meg kellett írni a betöltő scripteket, elvégezni a betöltések minőség-ellenőrzését, kijavítani a hibákat. A betöltött adatok szolgáltatásba állítása 2026-ban várható.
- a Gyűjteményszervezési Főosztály szervezeti egységeként működő Kötelezpéldány és Kiadványazonosító-kezelő Osztályon az ISMN-igénylés menete

teljes egészében megújult. A számigénylés 2025 januárjától kizárólag úrlapon keresztül történik.

- Kortárs zeneszerzők kéziratának „begyűjtése” a Színháztörténeti és Zeneműtár gyűjteményébe. Felhívásunkra számos művész válaszolt, folyamatosan érkeznek be a gyűjteménybe a kéziratok kották.
- Rendszeres egyeztetés a statisztikai adatgyűjtésről a Nemzeti Művelődési Intézet (NMI) és a Minisztérium (KIM) illetékes képviselőivel.
- Jógyakorlat-gyűjtemény: a Könyvtári Intézet honlapján a Minőség almenüből, illetve a honlap nyitóoldaláról is elérhető a könyvtári Jógyakorlat-adatbázis. Az adatbázisban szűrők segítségével kereshetnek a felhasználók a könyvtárak által feltöltött jó gyakorlatokból. A fejlesztés hozzájárul a könyvtári innovációkultúra fejlesztéséhez. A visszajelzések alapján kibővítettük a kulcsszavak listáját, valamint szélesítettük a feltöltő könyvtárak körét a Könyvtári kihívásban, illetve a Közkönyvtári börzén részt vevő könyvtárakkal. A Könyvtári Intézet folyamatosan kapcsolatot tart a feltöltő könyvtárakkal, a jól kidolgozott kommunikációs csatorna működtetésével folyamatosan nő a feltöltések száma.

- A Könyvtári kihívás pályázat adminisztrációja: a Könyvtári kihívás 1.0 pályázat tapasztalati alapján módosítottuk a pályázati adminisztrációt, melynek köszönhetően könnyebbé és gyorsabbá vált az adatlekérdezés.
- Könyvtári piknik, Ceglédbercel: a Könyvtári Intézet a MKE Pest megyei szervezet együttműködésével több alkalommal vett részt a Ceglédbercelen megtartott Könyvtári pikniken, ahol bemutatjuk újdonságainkat, felhívjuk a figyelmet az új könyvtári trendekre és közvetlen kapcsolatot építünk ki a könyvtáros kollégákkal. A több éve folyó együttműködés eredményeképpen a Pest megyei könyvtárakkal, könyvtárosokkal kiépített bizalmi kapcsolat segítségével hatékonyabban tudjuk végezni a Könyvtári Intézet által koordinált feladatokat.
- Könyvtárosok dolgozószobája kerekasztal-beszélgetések: a 2024-ben bevezetett szakmai kerekasztalbeszélgetés-sorozatot folytattuk változatos könyvtárszakmai témákkal. A beszélgetés a KSZK-ban kéthetente zajlik, 3–4 meghívott beszélgetőpartnerrel, az eseményről felvétel készül, melyet közzéteszünk az OSZK Youtube csatornáján. Az első évad beszélgetéseiről elektronikus könyvet is kiadtunk. 2025-ben 15 alkalommal 55 meghívott beszélgetőpartnerünk volt. 382 fő vett részt a beszélgetéseken élőben közönségként, a Youtube csatornán való utólagos videómegtekintések száma 3589 volt.
- CELISR referátumok készítése: A CELISR folyóiratban referátumokat teszünk közzé a KSZK gyűjteményében elérhető friss szakirodalomból. 2025-ben 24 referátum készült el.
- A beérkezett olvasói megjegyzések, észrevételek kezelésének továbbfejlesztése. továbbítása a megfelelő szakterületek felé, illetve formális és határidős válaszadás az olvasószolgálati fősztályvezető írásos utasítása alapján.
- Változtattunk a korábbi bevett OSZK-s gyakorlaton, mely általában azt az elvet követte, hogy hetente 1-1 osztály tartott értekezletet az aktuális ügyekről, feladatokról. Az össz-osztály értekezletre meghagytuk az általános nagy OSZK-s vagy egész osztályt érintő ügyeket. A hétkezdő, hétfő reggeli fejlesztői értekezleten kifejezetten a fejlesztő/webfejlesztő kollégákkal ülünk össze fél, max. egy órában egyeztetni az elmúlt heti fejlesztői haladást, a héten előttünk álló fejlesztési feladatokat; megvitatjuk, hogy bizonyos fejlesztői kérdésekben melyik irányt válasszuk inkább, milyen megoldást támogassunk vagy javasoljunk az OSZK vezetése számára. A módszer bevált, a fejlesztő kollégák jobban képben vannak egymás ügyeivel, feladataival.
- Eseményekhez kötődő webtartalmak mentése ArchiveWeb.page-dzsel: automatikus eszközökkel célzottan nem lehet menteni egy-egy témához szorosabban kapcsolódó tartalmakat (az automatikus mentések nagyon "szemetesek", sok nem szorosan kapcsolódó tartalom is belekerül), ezért szükség van olyan eszköz használatára, amely félautomatikus, emberi közreműködést igényel. Elsősorban a közösségimédia-tartalmak, valamint fontosabb események hírei (pl. a magyar úrhajósprogram, valamint a Könyvtári Kihívás pályázat) archiválásához használtuk az ArchiveWeb.page eszközt. Ennek segítségével mintegy 350 GB-nyi tartalmat mentettünk 2025-ben.
- A demóarchívum teljes metaadatolása: a webarchívum nyilvánosan szolgáltatott részéhez közel 400 új, részletes metaadat-leírás készült, amelyek tartalmilag az OCLC webarchívumokra vonatkozó ajánlása alapján, XML-ben jöttek létre, és a

szolgáltatásban HTML generálódik belőlük. Ezzel az archívumrész leírása teljessé vált, elérhető és kereshető a webarchívum honlapján.

III. Gyűjteményszervezés, gyűjteménymegőrzés

1. Gyűjteményfejlesztés

1.1. Az állománygyarapítással kapcsolatos adatok bemutatása

1.1.1. A kötelezpéldányok kezelése

Kötelezpéldányok fogadása, nyilvántartása, tipizálása, elosztása	2024. évi tény (példány)	2025. évi tény (példány)
Hazai kiadású könyv, hangoskönyv, CD-ROM, DVD-ROM (példány/kiadvány)	87.416 (14.618 kiadvány)	87.794 (14.470 kiadvány)
Külföldi kiadású könyv (a kötelezpéldány-rendelet hatálya alá nem tartozó, nem hazai megjelenésű kiadványok)	1.200	971
Időszaki kiadvány (részegység)	134.160	141.342
Csoportosan érkeztetett dokumentum (tankönyv, jegyzet, füzetes kisnyomtatvány)	13.566	11.448
Audiovizuális dokumentum (film) - DVD	21	2
Audiovizuális dokumentum (film) - BRD	17	0
Nem műszaki aprónyomtatvány, egyéb kisnyomtatvány	6.892	3.716
Műszaki aprónyomtatvány	9.819	4.788
Plakát	118	323
Zenemű (kotta)	786	1.902
Zenemű (hangfelvétel, CD)	283	402
Kartográfiai dokumentum	249	210

A kötelezpéldányok kezelését továbbra is a Kötelezpéldány és Kiadványazonosító-kezelő Osztály (továbbiakban: KKO) végzi.

A KKO reklamációs tevékenysége

A kötelezpéldányok átvétele és elosztása mellett (együttműködve az Állománygyarapítási és -nyilvántartási Osztállyal) tervszerűen, folyamatosan zajlott a be nem szolgáltatott kötelezpéldányok reklamálása. A reklamációs tevékenység a hibásan nyomtatott vagy kötött, sérült, illetve a hiányosan vagy nem a megfelelő példányszámban beküldött, továbbá a duplán beküldött kiadványokkal kapcsolatos ügyintézésre terjed ki.

Tevékenység	2024. évi tény (kiadvány/példány)	2025. évi tény (kiadvány/példány)
Reklamációt követően beérkezett nyomtatott kiadványok	2.624/10.247	2.105/9.753
Reklamációt követően beérkezett online kiadványok	316/-	73/-
Duplumkiadványokkal kapcsolatos ügyintézés	277/1.669	76/439
Hibás kiadványokkal kapcsolatos ügyintézés	58/78	27/48

Pályázati igazolások kiadása a KKO-n

A KKO feladatai közé tartozik a pályázati igazolások kiadása, azon pályázók részére, akik az általuk kiadott kiadványok kötelempéldányait beszolgáltatták. Az igazolások kiadásának menete: hasonlítás (a beérkezés és a példányszámok ellenőrzése), hiány esetén a hiányzó kiadványok bekérése, ezt követően az igazolások kiállítása.

Tevékenység megnevezése	2024. évi tény (db)	2025. évi tény (db)
Pályázati igazolások kiadása	278	116

Konferenciárésztétel

- ISBN és ISMN Regionális Találkozó, Zágrábi Nemzeti és Egyetemi Könyvtár (2025.06.10-11) A Magyar ISBN és ISMN Iroda először képviseltette magát a 11. alkalommal megrendezett regionális találkozón, ahol minden résztvevő ország röviden bemutatta a saját nemzeti ISBN és ISMN Irodáját, számkiadási gyakorlatát.
- ISSN Általános Közgyűlés, online (2025.02.19.)
- Az ISSN Igazgatók 50. találkozója és ünnepi konferencia, Francia Nemzeti Könyvtár, Párizs (2025.10.06-10.)

Projektrésztétel

- IFLA SCORE Bizottság tagság (2025 augusztusától)
- ISSN Review Group (2025 októberétől)
- A Nemzetközi ISSN Portal megújításának közösségi tesztelése (2025 december)

Webinárium részvétel

- Webinar on the International Standard Name Identifier (ISNI)* (2025.03.07.)
- ISSN Manual Webinar* (2025.05. 14.)
- ISBDM Webinar* (2025.06.11.)
- ISBN Training on Data Files* (2025.07.01.)
- ISBN Training on Progress Report* (2025.07.17.)

1.1.2. Az OSZK gyűjteményének fejlesztése

Törzsgyűjtemény

Gyűjteményfejlesztés	2024. évi tény	2025. évi tény
Gyarapodás (elektronikus és nyomtatott kiadványok) (db)	132.195	124.479
Ebből időszaki kiadvány (elektronikus és nyomtatott kiadványok) (részegység)	90.244	85.799
Ebből elektronikus (CD/DVD/online kiadvány) (db)	6.851	18.604
Kötelespéldány (nyomtatott és elektronikus könyv és időszaki kiadvány) (db/részegység)	103.520	85.851
Ebből elektronikus (CD/DVD/online kiadvány) (db)	6.134	8.503
Gyarapításra fordított összeg (Ft)	18.076.798*	1.688.721**

* 2024-ben nem volt lehetőségünk ODR keret terhére vásárolni.

** Ebből 617.000 Ft a 2025. évi ODR keret terhére.

Különgyűjtemények

Gyűjteményfejlesztés	2024. évi tény	2025. évi tény
Gyarapodás (db)	31.194	25.594
Ebből CD/DVD/elektronikus kiadvány (db)	811	578
Kötelespéldány (db)	7.492	5.513
Ebből elektronikus (db)	289	217
Gyarapításra fordított összeg (Ft)	8.184.188*	49.600**

* 2024-ben nem volt lehetőségünk ODR keret terhére vásárolni.

** Ebből 49.600 Ft a 2025. évi ODR keret terhére.

Az Állománygyarapítási és -nyilvántartási Osztály (a továbbiakban: ÁNYO) állomány-nyilvántartási tevékenysége

Az ÁNYO állomány-nyilvántartó tevékenységet folytató csoportjának munkatársai folyamatosan végezték a beérkező kötelespéldányok tipizálását, hasonlítását, rendelési tételeinek készítését és példányadatainak rögzítését, illetve a fizikai példányok szerelését (állománybélyegzését, raktári és vagyonvédelmi címkével való ellátását).

Tevékenység	2024. évi tény	2025. évi tény
Kötelespéldányként érkező, a törzsgyűjtemény gyűjtőkörébe tartozó dokumentumok átvétele, tipizálása, hasonlítása (db)	41.092	32.176
Egyéb forrásból (vétel, csere, ajándék) beszerzett 1952 után megjelent hazai könyvek nyilvántartásba vétele és feldolgozásra indítása (db)	545	736

Kötelezpéldányként érkező könyvek rendelési tételeinek készítése, példányadat rögzítése, szerelése (db)	40.063	29.637
Elektronikus kiadványok (könyvek) állományba vétele, példányadat rögzítése (db)	1.888	2.082
Kurrens hazai többspéldányok (könyvek) állományba vétele, szerelése és kihelyezése, hazai és külföldi könyvek átirányítása raktárba vagy segédkönyvtárba (db)	2.126	621
Kurrens és inkurrens külföldi könyvek állományba vétele, szerelése és kihelyezése (db)	2.041	3.486
EV példányok (elektronikus változat kiváltására szolgáló nyomtatott kötelezpéldányok) jelzetelése, szerelése, példányrekordok készítése (db)	7.289	5.702
Példányrekordok létrehozása, javítása, példánymegjegyzés rögzítése raktári helyrajzi nyilvántartás alapján (db)	497	746

Az ÁNYO gyarapítási, apasztási és nemzetközi cseretevékenysége

- a) A munkatársak összesen **437** fölőspéldány-jegyzéket hasonlítottak. **225.085** tétel (könyv és időszak kiadvány) áttekintését követően **4.811** kiadványt kértek be kurrens és inkurrens állománygyarapítás és nemzetközi dokumentumcsere céljára. Tiszteletpéldányok átvétele, illetve remittenda- és fölőspéldány-jegyzékekről történő igénylések alapján bibliográfiai adatszolgáltatással támogatták a KKO kötelezpéldányok reklamálására irányuló munkáját.
- b) A Belföldi Csoport munkatársai több alkalommal válogattak adományként felajánlott gyűjteményekből, amelyek közül az Erdélyi Magyarok Egyesületének felajánlása volt a legjelentősebb: a helyszíni válogatás eredményeként főként az 1990-es évektől napjainkig Erdélyben megjelent időszak kiadványhoz, plakáthoz és kisnyomtatványhoz jutott a könyvtár. A Belföldi Csoport munkatársai Dr. Kovács Ilona, az Országos Széchényi Könyvtár nyugalmazott osztályvezetője, illetve Pusztai Péter, San Francisco-ból hazatelepült kultúramecenás hagyatékából válogattak hiánypótló kiadványokkal gazdagítva a könyvtár gyűjteményét. Az intézmény képviselőjében **49** hazai terem- és online aukció katalógusát tekintették át, valamint személyes, telefonos vagy online licitálással vettek részt könyvárveréseken. A hazai aukciós katalógusok anyagából **20.551** tételt vizsgáltak meg, a **33** megvásárolni kívánt tételből **22** tételre licitáltak sikeresen. Vásárlásra csak az ODR-keret terhére volt lehetőség.
- c) A különgyűjtemények számára az ÁNYO **2** dokumentum vásárlását bonyolította, összesen **24** vételes számlát kezelt.
- d) A retrospektív periodikagyarapító munkakör betöltésével a munkatársak hozzáfogott a felhalmozódott restancia felszámolásához: az inkurrens periodikagyarapítás területén **33** kötetet és **249** szórványszámot vett nyilvántartásba és indított feldolgozásra.
- e) Az év során az ÁNYO **6** fogyatéki jegyzéken összesen **62.703** darab dokumentumot apasztott: a törzsgyűjtemény állományából **816** darab könyvet vont ki, ezen felül a Debreceni Egyetemmel kötött együttműködési megállapodás alapján **61.887** darab

használati műszaki kisnyomtatvány apasztását adminisztrálta az MNMKK OSZK Térkép-, Plakát- és Kisnyomtatványtárából.

- f) A külföldi kurrens gyarapodás fő forrása a külföldi partnerektől kapott ajándék volt, elsősorban nemzeti, akadémiai, egyetemi és egyéb oktatási intézmények könyvtáraitól, határon túli kulturális intézményektől, valamint közvetlenül a szerzőktől, kiadóktól és szerkesztőségektől. Jelentősebb adományozó volt a Székelykeresztúri Városi Könyvtár, a Bookart Könyvkiadó és Lukács Bence Ákos leköszönő csíkszeredai vezető főkonzul. Külföldön megjelent könyvek vásárlására nem volt lehetőség, a külföldön megjelent időszaki kiadványok és standing order sorozatok előfizetésére kötött szerződések pedig csak év közepéig voltak érvényesek. Együttműködési megállapodás hiányában a Bethlen Gábor Alapkezelő által támogatott, 2025-ben megjelent kiadványok átvétele is szünetelt.
- g) Két munkatárs 2025. június 11–13. közötti erdélyi gyűjtőúton vett részt. Ennek során összesen **927** darab, **2.253.830** Ft értékű dokumentumot vett át az adományozóktól, elsősorban a Communitas Alapítványtól.
- h) Az ÁNYO Külföldi Csoportja az Országos Idegennyelvű Könyvtárral való együttműködés keretében ajánlójegyzékeket állított össze a hazai román, szerb és horvát nemzetiség dokumentumellátása céljából. A Csoport bonyolította a nemzetközi kiadványcserét, beszerzéseivel nemcsak a nemzeti könyvtár, hanem az Országos Idegennyelvű Könyvtár és a Könyvtártudományi Szakkönyvtár gyűjteményét is bővítette. A cserekészlet jegyzékelését és kiajánlását 2025-ben is folyamatosan és eredményesen végezte. A cserepartnerek köre alapvetően változatlan, a kapcsolatok jellege stabil és megbízható.
- i) 2025-ben számos nehézség merült fel az EU-n kívüli országokból érkező postai csomagok fogadásában. Az intézményi név megváltozása óta több cserepartnertől érkezett visszajelzés arról, hogy a könyvtárnak szánt küldeményeket a posta visszairányította. Ezenkívül a vámkezelésre fordítható keret elégtelensége miatt is visszaküldésre került néhány külföldi partnertől érkező csomag. Az év második felében az Egyesült Államokba küldendő könyvcsomagok továbbítása lehetetlenült el az augusztus végén érvénybe lépő vámrendelet következtében. A rendelet nyomán fellépő bizonytalanságok miatt a Magyar Posta a többi európai országok postáihoz hasonlóan beszüntette a csomagküldést az Egyesült Államokba.
- j) Az ÁNYO tevékenyen részt vett a dél-koreai Puszani Idegen Nyelvek Egyeteme (Busan Oegugeo Daehakgyo / Busan University of Foreign Studies) és a romániai Gálospetri Általános Iskola magyar nyelvű könyvtára részére történő könyvadomány összeállításában. Tiszteletpéldányokból és cserekészletből 300 tételes könyvadományt állított össze az Aquinói Szent Tamás Ökumenikus Közéleti Akadémia oktatási tevékenységének támogatása céljából.
- k) Együttműködési megállapodás keretében az osztályvezető közreműködött a Budapest Főváros I. Kerület Budavári Polgármesteri Hivatal dokumentumgyűjteménye felmérésében.
- l) A Múzeumok Éjszakája programsorozatának részeként az ÁNYO több munkatársa részt vett a könyvtár jubileumi miniaukciójának lebonyolításában, a 119 tételes aukciós katalógus és a „könyvturkáló” anyagának összeállításában.

Az ÁNYO jogszabályban előírt és egyéb szakértői tevékenységének ellátása

- a) Az ÁNYO vagyonszámvetési értékbecslést készített az OSZK állományából kölcsönzött törzsgyűjteményi dokumentumokra vonatkozóan (10 kiállításra kölcsönzött 149 tétel esetében).
- b) Könyvárverésre kerülő tételek áttekintésével, tipizálásával, hatósági ellenőrzéseken való részvétellel és szakvélemények készítésével – a Kutatási és Különgyűjteményi Főosztállyal együttműködve – részt vett a könyvtári gyűjtőkörű dokumentumok védetté nyilvánítási folyamatában. Koordináló szerepet vállalt az 1998 előtt védetté nyilvánított könyvtári gyűjtőkörű dokumentumok védettségének revíziójában és közreműködött a felülvizsgálat elvégzésében a kulturális javak hatósága felkérése alapján. A kulturális javak hatóságától digitálisan átvett 3.219 pdf formátumú adatlap adattartalmának ellenőrzése, tipizálása és törzsgyűjteményi gyűjtőkörbe tartozó védett dokumentumok védettségének fenntartására vagy feloldására vonatkozó javaslat megfogalmazásával 1.383 dokumentum védettségének felülvizsgálatát végezte el.

1.2. Gyűjteményfeltárás

1.2.1. Feldolgozás, állományfeltárás, a munkafolyamat szakmai mutatói

Gyűjteményfeltárás	2024. évi tény	2025. évi tény
Épített elektronikus katalógusokban/adatbázisokban rögzített rekordok száma	50.945	42.711
MagyarOrszágos Közös Katalógusba (MOKKA) betöltött tételek száma	35.457	36.826
Feldolgozás időtartama (egy dokumentum feldolgozásának átlagos időtartama órában kifejezve)	-	-
törzsgyűjtemény - kurrens könyvek	0,4 óra/tétel	0,4 óra/tétel
törzsgyűjtemény - régi könyvek	0,8 óra/tétel	0,8 óra/tétel
különgyűjtemények	0,75 óra/tétel	0,75 óra/tétel
Beérkező új dokumentumok olvasók számára történő hozzáférhetővé válásának időtartama		
törzsgyűjtemény:	20-30 munkanap	20-30 munkanap
különgyűjtemények:	30 nap	30 nap
A gyűjtemény elektronikus feldolgozottsága (az elektronikus katalógusban feltárt dokumentumok száma a gyűjtemény egészének %-ában)		
törzsgyűjtemény:	n.a.	n.a.
különgyűjtemények:	n.a.	n.a.

1.2.2. Kurrens feldolgozás (könyvek)

A könyvek kurrens feldolgozását továbbra is a Kurrens Könyvfeldolgozó Osztály (a továbbiakban: KKFO) végzi. Az év során folyamatos volt a nyomtatott és elektronikus könyvek feldolgozása, az adatbázis tervszerű gondozása, adatgazdagítása (névindextételek ellenőrzése, javítása, utalótételek, bibliográfiai és besorolási tételek készítése). A könyvfeldolgozás a kurrens kötelempéldányokra és a vétel, csere vagy ajándék útján gyarapított külföldi hungarikumokra terjed ki.

Hazai könyvek feldolgozása	2024. évi tény mű/tétel	2025. évi tény mű/tétel
Hazai kurrens nyomtatott könyvek bibliográfiai szintű, teljes, autopszián alapuló formai feltárása	16.518/16.740	15.059/15.371
Hazai kurrens e-könyvek bibliográfiai szintű, teljes, autopszián alapuló formai feltárása	1.661/1.676	1.674/1.677
Hazai kurrens könyvek bibliográfiai szintű, teljes, autopszián alapuló tartalmi feltárása (ETO szerint és tárgyszavazás)	14.428/14.559	11.380/11.501
Új indulású sorozatok, címváltozások (tétel)	168	147

Külföldi könyvek feldolgozása	2024. évi tény mű/tétel	2025. évi tény mű/tétel
Külföldi kurrens könyvek teljes, autopszián alapuló formai feltárása	842/859	1.400/1.449
Külföldi kurrens könyvek teljes, autopszián alapuló tartalmi feltárása	1.082/1.093	2.485/2.498
MEK-ben feldolgozott könyvek	899	1.865
MEK-ben létrehozott bibliográfiai tételek javítása	-	-
MEK-ben létrehozott személynevekhez VIAF-azonosító társítása	-	-

Egyéb, adatbázisban zajló tevékenység	2024. évi tény tétel	2025. évi tény tétel
Besorolási (authority) tételek készítése magyar és hungarus személyekhez	1.019	705
Adatbázisgondozás: besorolási (authority) tételek módosítása	353	233
Adatbázisgondozás: besorolási adatok (kitüntetett hozzáférési pontok), egyéb indextételek, bibliográfiai adatok módosítása	1.505	790
Utalótételek készítése	899	706
Adatbázisgondozás: bibliográfiai tételek javítása, módosítása	3.393	2.716

1.2.3. Retrospektív feldolgozás (könyvek)

A könyvek retrospektív feldolgozását továbbra is a Retrospektív Könyvfeldolgozó Osztály (a továbbiakban: RKFO) végzi.

- a) A 2025-ös évben ez a **Hungaria literaria** (Hung. l.), **Biographiae** (Biogr.), **Epistolographiae** (Epist.) **Poetae et oratores germanici** (P.o. germ.), müncheni szakok teljeskörű feltárását jelentette, amelyekből az utóbbi két szak feldolgozottnak tekinthető. Az év során **4.506** mű teljeskörű bibliográfiai számbavételére került sor. Az Osztály a kötetek feldolgozásakor az autopszián alapuló teljes formai és tartalmi feltáró tevékenység mellett, figyelemmel a feltárandó dokumentum provenienciájára, a tulajdonosi jegyekre vonatkozó adatokat is rögzítette a könyvtár integrált könyvtári rendszerében.
- b) Továbbra is az RKFO feladatai közé tartozik a retrospektív gyarapítás által szerzeményezett könyvek feldolgozása. A beszerzést követően ebben az évben **586** mű formai és tartalmi feltárása történt meg.

Tevékenység	2024. évi tény	2025. évi tény
A retrospektív konverzió által nem érintett, elektronikusan feltáratlan dokumentumok hasonlítása (db)	4.483	4.322
A retrospektív konverzió által nem érintett, elektronikusan feltáratlan, MNB-gyűjtőkörbe tartozó könyvek (az ún. müncheni és más egyéb jelzettartományba tartozó állományrész) bibliográfiai szintű, teljes, autopszián alapuló formai és tartalmi feltárása (mű/tétel)	2.104 / 2.278	1.627 / 2.187
Adatbázisgondozás: besorolási adatok (kitüntetett hozzáférési pontok), egyéb indextételek, bibliográfiai adatok módosítása (tétel)	3.641	2.827
A retrospektív konverzió által nem érintett, elektronikusan feltáratlan dokumentumok müncheni (esetenként más) jelzetről való átjelzetelése (ugrószám numerus currens jelzetadás), állományadatok, példányadatok létrehozása, rögzítése. (mű/példány)	3.743 / 4.461	2.568 / 3.496
Besorolási tételek készítése magyar és hungarus személyekhez (tétel)	261	167
A retrospektív konverzió által nem érintett, elektronikusan feltáratlan, nem MNB-gyűjtőkörbe tartozó könyvek (müncheni és más egyéb	2.218 / 2.506	2.879 / 3.242

jelzettartományba tartozó állományrész) autopszián alapuló formai és tartalmi feltárása (mű/tétel)		
A retrospektív gyarapítás eredményeként a törzsgyűjteménybe kerülő 1952 előtti hazai és 1945 előtti külföldi, könyvként feldolgozandó dokumentumok formai és tartalmi feltárása (mű/tétel)	662 / 687	586 / 613
A könyvtár törzsgyűjteményébe került fontosabb magángyűjteményekben fellelhető új tulajdonosi jegyek azonosítása és azok bibliográfiai rekordokban történő rögzítése (db)	174	265

1.2.4. Időszaki kiadványok kurrens és retrospektív feldolgozása

Az időszaki kiadványok kurrens és retrospektív feldolgozását továbbra is a Periodikafeldolgozó Osztály (a továbbiakban: PFO) végzi.

- Az év folyamán folyamatos volt a nyomtatott és elektronikus időszaki kiadványok tervszerű feldolgozása, az adatbázis gondozása, adatgazdagítása (névindextételek ellenőrzése, javítása, utalótételek készítése).
- Az év során OSZK Digitális Könyvtárba-ba jelentős számú inkurrens online időszaki kiadvány került feltöltésre, ennek következtében a részegységek szerinti aktualizálás 2025-ben több mint kétszeresére emelkedett.
- A tervszerűen zajló formai, tartalmi feltáró és kollacionáló tevékenység mellett a PFO részt vett **hat**, időszaki helytörténeti jellegű kiadványokat digitalizáló projektben. A digitalizálásra kijelölt időszaki kiadványokat szükség esetén továbbiakkal kiegészítette, hasonlította és raktári jelzettel látta el. Szakmai segítséget nyújtott a kiadványok bibliográfiai kapcsolatainak megállapításában. A digitalizálásra kijelölt lapokat amellet, hogy az EPÁ-ban feldolgozta, az OSZK integrált könyvtári rendszerében adatgazdagította, módosította, aktualizálta. Összességében **200** cím **1.595** évfolyamának **163.354** részegységét nézte át, és szükség esetén kiegészítette, vagy javította azok metaadatait.
- A könyvtárban megrendezett nyílt napokon a PFO rendszeresen tartott a rendezvények tematikájához kapcsolódó hírlapbemutatókat.

Tevékenység	2024. évi tény	2025. évi tény
Új indulású időszaki kiadványok teljes, autopszián alapuló formai és tartalmi feltárása (tétel)	716	603
Időszaki kiadványok részegységeinek teljes, autopszián alapuló monografikus	47	32

szintű formai és tartalmi feltárása (tétel)		
Hazai időszaki kiadványok bibliográfiai adatainak aktualizálása (adatváltozások rögzítése) részegységenként (tétel)	1.585	1.759
Külföldi időszaki kiadványok bibliográfiai adatainak aktualizálása (adatváltozások rögzítése) az évi első részegység alapján (tétel)	12	33
EPA-katalogizálás – távoli elérésű kiadványok (tétel)	190	107
EPA-katalogizálás – archivált kiadványok (tétel)	120	55
EPA-katalogizálás – digitalizált kiadványok (tétel)	91	217
Adatbázisgondozás: egységesített besorolási adatok (kitüntetett hozzáférési pontok), egyéb indextételek, bibliográfiai adatok módosítása (tétel)	905	946
Kurrens időszaki kiadványok kollacionálása (kötészeti egység)	8.776	2.838
Inkurrens időszaki kiadványok kollacionálása (kötészeti egység)	1.662	521
Időszaki kiadványok kollacionálása rekatalogizálás során (kötészeti egység)	747	877
NPA – új bibliográfiai rekordok készítése (tétel)	1.218	902
NPA – bibliográfiai tételek átvétele az Amicus IKR B1-es nézetből, rekordmódosítás (tétel)	765	1.149
Időszaki kiadványok hiányzó számainak reklamálása (cím/részegység)	50/560	45/85
EV példányok (elektronikus változat kiváltására szolgáló nyomtatott kötelespéldányok) jelzetelése, szerelése, példányrekordok rögzítése (cím/részegység)	427/16.539	317/20.981

1.2.5. Analitikus feldolgozás (HUMANUS adatbázis)

A HUMANUS adatbázisában zajló formai és tartalmi feltáró tevékenységet továbbra is a Humántudományi Bibliográfia Koordinációs Iroda (s továbbiakban: HBKI) végzi.

- a) Az év során folytatódott a HUMANUS authority állományának a felülvizsgálata. Összesen több mint **60.000** személynév egységesített alakja került átnézésre, javításra.

- b) A HBKI a HUMANUS gyűjtőkörébe tartozó kurrens törzsgyűjteményi könyvek közül összesen **382** feldolgozandó kötetet azonosított, és azokról saját munkafolyamatai számára jegyzéket készített.
- c) A *Magyar Nemzeti Bibliográfia. Új Periodikumok* című online kiadvány alapján összesen **31** új, a HUMANUS-gyűjtőköréhez tartozó folyóiratot azonosított az Osztály.

HUMANUS adatbázis gyarapodása (a konzorciumi partnerek bibliográfiai tételeit is beleértve)	2024. évi tény (tétel)	2025. évi tény (tétel)
időszaki kiadványban megjelenő részdokumentumok	4.421	-
tanulmánykötetben megjelenő részdokumentumok	3.072	-

1.3. Kurrens Magyar Nemzeti Bibliográfia

A kurrens Magyar Nemzeti Bibliográfia (a továbbiakban: MNB) építése a 2025-ös évben is tervszerűen zajlott, az MNB új részegységeinek szerkesztése az előző évekhez hasonlóan a KKFO és a PFO keretein belül valósult meg.

- a) **Könyvek:** az év során folyamatosan, a kötelezpéldányok beküldési ütemének megfelelően érkeztek a Kurrens Könyvfeldolgozó Osztályra a feldolgozandó nyomtatott és elektronikus könyvek. A formai és tartalmi feltárást követően kerültek kijelölésre és szerkesztésre a *Magyar Nemzeti Bibliográfia. Könyvek Bibliográfiája* füzeteibe kerülő tételek. Az **MNB KB WWW 80. évf. 1–24.** elektronikus füzetei összesen **9.864** tételt tartalmaznak.
- b) **Időszaki kiadványok:** az év során folyamatosan, a kötelezpéldányok beküldési ütemének megfelelően érkeztek a feldolgozandó nyomtatott, offline és online időszaki kiadványok a PFO-ra. A formai és tartalmi feltárást követően kerültek kijelölésre és szerkesztésre a *Magyar Nemzeti Bibliográfia. Új Periodikumok Bibliográfiája* negyedéves számaiba kerülő tételek. Az **MNB ÚP WWW 35. évf. 1–4.** elektronikus füzetei összesen **213** tételt tartalmaznak.
- c) Az MNB további ágazatai: **Kartográfai dokumentumok; Zeneművek: kották; Zeneművek: hangfelvételek** megjelenése 2017 óta szünetel.

MNB-adatok	2024. évi tény (tétel)	2025. évi tény (tétel)
MNB KB WWW	9.993	9.864
MNB ÚP WWW	335	213

A Kárpát-medencei Magyar Nemzeti Bibliográfia

A Kárpát-medencei Magyar Nemzeti Bibliográfia (továbbiakban KMMNB) építése a továbbiakban is a Gyűjteményszervezési Főosztály feladata.

- a) Az OSZK az írott magyar kulturális örökség minél teljesebb megismerése, számbavétele és megőrzése érdekében egy, az egész Kárpát-medencére kiterjedő, bibliográfiát hoz létre és épít folyamatosan, amely feltárja a határainkon túli területeken megjelenő részben vagy egészben magyar nyelvű, részben vagy egészben magyar szerző vagy közreműködő által létrehozott, részben vagy egészben magyar vonatkozású kiadványokat.
- b) A feltáró munka során összegyűlt tapasztalatok az mutatják, hogy a határon túli könyvtárak katalógusaiban nagy késéssel jelennek meg a kurrens hungarikumnak minősülő kiadványok bibliográfiai leírásai. Így nem csupán a könyvtár gyűjtőkori, gyarapítási, hanem a KMMNB építésének szempontjai miatt is kiemelkedően fontos a határon túli magyar kiadványokat is megjelentető kiadókkal való kiterjedt kapcsolatfelvétel. Ezt a tevékenységet a bibliográfia létrehozói az ÁNYO-val közösen törekednek megvalósítani.
- c) Az adatgyűjtés a kiadók mellett a nemzeti könyvtárak CIP-adatbázisaiból, napilapok internetes elérhetőségeiből, közösségi oldalak bejegyzéseiből, határon túli magyar intézmények oldalairól, szepírói szervezetek honlapjairól történik.

KMMNB-adatok	2024. évi tény (tétel)	2025. évi tény (tétel)
Tárgyévben a Kárpát-medence területén megjelent szerzői, nyelvi és tartalmi hungarikumok számbavétele (nyomtatott könyvek)	1.606	349

1.5. ISBN-/ISMN-/ISSN-szolgáltatás

Az ISBN-, ISMN-, ISSN-számok azonosítását, kezelését az előző évekhez hasonlóan továbbra is a KKO végzi. A KKO a 2025-ös évben is folyamatos kapcsolatot tartott fenn a nemzetközi ügynökségekkel (ISSN Nemzetközi Központ, Nemzetközi ISBN Ügynökség, Nemzetközi ISMN Ügynökség): adatot szolgáltat számukra, részt vett az éves taggyűléseken, szakmai programokon és a tagdíjakkal kapcsolatos ügyintézésben.

1.5.1. ISBN/ISMN

- a) 2025-ben a 978-963-as magyar országgóddal kezdődő ISBN-azonosítók kiutalása lezárult. Így jelenleg kizárólag a 978-615-os országgód aktív.
- b) Az ISMN-igénylés munkafolyamata 2025 januárjától megújult, a számigénylés kizárólag űrlapon keresztül történik. Az online űrlap bevezetésével minden, a pontos ISMN-kiutaláshoz szükséges adatot egyszerre kapnak meg a munkatársak. Az űrlap bevezetésével lényegesen kevesebb levelezés zajlik, így az ügyintézés jelentősen felgyorsult. A hatékonyabb munkavégzés során felszabaduló időt, egy korábban prioritást nem élvező, adatellenőrző és reklamációs tevékenységre lehetett szánni.
- c) Az űrlapos ügyintézés bevezetésével összefüggésben az OSZK ISBN- és ISMN-aloldala tartalmi szempontból és szerkezetében is megújult.
- d) Az ISBN Iroda az év során nagyobb munkaszobába költözött, amely lehetővé tette a korábbinál nagyobb mennyiségű egyidejű dokumentum fogadását és a

feldolgozási futószalagon való áthaladását, valamint a nagyméretű térképek állományvédelmi szempontból is megfelelően történő ISBN-ellenőrzését.

ISBN-adatok	2024. évi tény (db)	2025. évi tény (db)
Kiadói számtartomány kiutalása	384	433
ISBN-kiutalás megjelenés előtt álló nyomtatott kiadványhoz	16.326	16.707
ISBN-kiutalás megjelenés előtt álló online kiadványhoz	7.232	7.650
ISBN-ellenőrzés a beérkezett nyomtatott kiadvány alapján	17.109	18.794
ISBN-ellenőrzés a beérkezett online kiadvány alapján	2.222	1.813
ISMN-adatok	2024. évi tény (db)	2025. évi tény (db)
Kiadói számtartomány kiutalása	8	8
ISMN-kiutalás megjelenés előtt álló nyomtatott kiadványhoz	227	177
ISMN-kiutalás megjelenés előtt álló online kiadványhoz	36	48
ISMN-ellenőrzés a beérkezett nyomtatott kiadvány alapján	157	535
ISMN-ellenőrzés a beérkezett online kiadvány alapján	-	4

1.5.2. ISSN

- a) Az ISSN-ügyintézés továbbra is kizárólag online úrlapon keresztül történik.
- b) Az év során a 2023-ban lezárt papíralapú nyilvántartás felszámolásra került. Ez alól kivételt képez a retrospektív adatbevitelhez szükséges 1991 előtti ügyintézés iratanyaga, amelynek alapján meg is kezdődött a retrospektív adatbevitel az ISSN+ adatbázisba.

ISSN-adatok	2024. évi tény (db)	2025. évi tény (db)
ISSN-azonosító kiutalása nyomtatott időszaki kiadványhoz	336	395
ISSN-azonosító kiutalás távoli hozzáférésű időszaki kiadványhoz	108	85
ISSN-igénylés elutasítása (nemleges ISSN-minősítés)	294	183
Feldolgozás az ISSN+ adatbázisban (előzetes rekordok rögzítése, véglegesítése, aktualizálása, regiszterrekordok létrehozása)	677	824
ISSN Nemzetközi Központ kérésre történő rekordjavítás	14	68

1.5.3. Könyvkiadási statisztika

A Központi Statisztikai Hivatal (továbbiakban: KSH) kiadványstatisztikai adatfelvételt továbbra is a KSH Könyvtárral megosztva végzi a KKO. Az Osztály csak azokról a kiadványokról vesz fel a statisztikai adatokat, amelyekből a KSH Könyvtára nem részesül (pl. középfokú tankönyvek, utánnyomások).

Statisztikai adatfelvétel a KSH számára	2024. évi tény (db)	2025. évi tény (db)
Kiadványstatisztikai adatok	3.638	3.532

2. Állományvédelem, restaurálás (feladatok, általános helyzetkép rövid ismertetése)

Az elmúlt év során az állományvédelmi tevékenységek ellátását több, rendszerszintű nehézség is jelentősen befolyásolta. A teljes szakmai terület számára komoly kihívást jelent a restaurátor szakemberek utánpótlásának hiánya, valamint a restaurátori kapacitások országos szinten tapasztalható szűkössége. Ez a munkaerőpiaci helyzet a szervezeti feladatellátást is érzékenyen érinti, és közvetlen hatással van az elvégezhető állományvédelmi beavatkozások mennyiségére és ütemezésére.

A helyzetet tovább nehezítette, hogy az előző évben több, a működéshez elengedhetetlen beszerzés elmaradt. A szakmai anyagok és eszközök hiánya nem csupán a mindennapi állományvédelmi munkát korlátozta, hanem a szakmai képzések és továbbképzések lebonyolítását is hátráltatta. Ennek következtében az állományvédelmi beavatkozások statisztikai mutatói is elmaradnak a korábbi évek adataitól.

Kiemelendő, hogy az állományvédelmi terület létszáma az elmúlt időszakban számottevően csökkent. A szakemberhiány jelentős nehézséget okoz a munkatervek teljesítésében, a vállalt feladatok határidőre történő ellátásában, és általánosságban csökkenti a szervezet reagálóképességét a felmerülő állományvédelmi kockázatok kezelésében.

A fentiek összességében olyan kapacitás- és eszközoldali korlátokat eredményeztek, amelyek egyaránt hatással vannak a megelőző állományvédelmi tevékenységre, a restaurátori munkafolyamatokra, valamint a stratégiai fejlesztési irányokra (pl. raktározásfejlesztés, környezeti monitoring, felmérések) megvalósíthatóságára.

Állományvédelem	2024. évi tény	2025. évi tény
Tárgyévben fertőtlenítés, kötés, javítás, restaurálás, savtalanítás vagy egyéb aktív állományvédelmi intézkedésben részesült dokumentumok száma	18.716	33.385
Az állományvédelmi célból digitalizált és a konvertált dokumentumok száma	282.787	318.121
Biztonsági jellel ellátott dokumentumok száma	23.876	25.119
A könyvtári dokumentumok	4	4

állagának védelmét szolgáló gépek száma		
---	--	--

Kiemelt feladatok:

1. Az osztály továbbra is magas színvonalon látja el az OSZK gyűjteményeinek védelmét szolgáló állományvédelmi feladatait.
2. 2025-ben 6.756 órát fordítottunk az OSZK-ban megrendezendő nagy és kisebb kiállítások létrehozására, filmforgatásokra, sajtótájékoztatókra az installáció elkészítésére, a kihelyezendő tárgyak szakszerű elrendezésére, valamint az OSZK anyagának kölcsönzésre való felkészítésére, az állapotleírások és kiállítási feltételek megadására, a kiállításra kölcsönzött dokumentumok javítására és a feladattal kapcsolatos adminisztráció elkészítésére, kapcsolattartásra a kölcsönző felekkel.
3. Részvétel az OSZK-ban megrendezett programokon, eseményeken: Magyar Kultúra Napja, Március 15., Családi Nap, Múzeumok éjszakája, Augusztus 20., Alapítási ünnep, Kutatók Éjszakája.
4. Folytatódott a Plakát- és Kisnyomtatványtár plakátjainak restaurálása, digitalizálásra való előkészítése.
5. Folytatódott a Kossuth gyűjtemény állományvédelmi feldolgozása, összehangolva a könyvészeti munkával.
6. A Haydneum Régizenei Központ Alapítvány és az Országos Széchényi Könyvtár együttműködésének keretében az év során folytattuk a Haydn kézirat-digitalizálási projekt állományvédelmi előkészítését.
7. Állományvédelmi és adminisztrációs részvétel az OSZK kiállításainak megvalósításában: Kódexkiállítás, Jókai kiállítás.
8. Folyamatos az aktuális nemzetközi szakcikk, publikációk gyűjtése és fordítása: könyvtárak, levéltárak költöztetése, digitalizálási programok, restaurálási módszertan témakörében.
9. Nemesmásolatok készítése együttműködési megállapodások keretében.
10. Folytatódott a munkatársak állományvédelmi oktatása.
11. 2025 októberében sikeres záróvizsgát tett 11 fő a3 éves papír- és könyvrestaurátor tanfolyam végén, majd novemberben újabb 12 fővel elindítottuk az újabb 3 éves kurzust.
12. Médiamegkeresések kapcsán riport előkészítése és lebonyolítása.
13. Megkezdődött a Csillaghegyi úton található raktár állományának átköltöztetése a Piliscsabai Archivális raktárba. A folyamat állományvédelmi felügyeletét, az egyes lépések szakmai koordinációját és a havária eseményt követő ellenőrzéseket folyamatosan ellátjuk.
14. Folytatódott az EV kötetek kapcsán a digitalizálást megelőző kötetes beavatkozások elvégzése.
15. Konferenciákon, továbbképzéseken való részvétel: MKE diplomabemutató konferencia, Óbudai Egyetem csomagolóstechnológus szakmai nap, MTA Könyvtörténeti Bizottság ülés, Haás Rezső Múzeum Szakmai Konferencia, PNYME Restaurátor Szakosztály Ülése, Magyar Papírmúzeum Török papírmúzeumok és Jókai 200, Országos Restaurátor Konferencia 2025, ICON textilrestaurálási online konferencia, Magyar Tudomány Napja Erdélyben konferencia, Szépművészeti Múzeum TERM Konferencia 2025, MNMKNK MNM Kulturális örökség védelme krízishelyzetekben.

16. A KI által meghirdetett Állományvédelem a közgyűjteményekben című képzés sikeres lebonyolítása.

3. Raktározás (feladatok, általános helyzetkép rövid ismertetése)

Állandó feladatok

Törzsgyűjteményi és különgyűjteményi raktározás

A Raktári Osztály a törzsgyűjtemény gyarapodásaként heti rendszerességgel átveszi a könyveket a Gyarapítási és Állomány-nyilvántartó Osztálytól, továbbá a raktári egységbe képzett időszaki kiadványokat az Állományvédelmi és Restauráló Osztálytól.

Periodikumok átvétele során a kötetekről példánynyilvántartást vezet az IDA-ban, retrospektív könyvgyarapodáskor a példányok számát és elhelyezését a helyrajzi naplókban rögzíti. A raktári hírlapnyilvántartás adatait szükség szerint aktualizálja, az adott kiadvány online adatbázisban elérhetőségét feltünteti a kartotéklapon.

A különgyűjteményi dokumentumok feldolgozása előtt formai előkészítést végez, az állományba vett anyagot raktári tárolóeszközbe helyezi.

Az olvasói és szolgálati dokumentumkéréseket a gyűjteményrészek szabályozott forgalmazási folyamatrendszerében szolgáltatja és visszaosztja.

A gyűjtemények raktározásáért felel: gazdálkodik a belső és külső raktári terekkel, biztosítja a gyűjteménybe tartozó dokumentumok raktári férőhelyét. A gyarapodás elhelyezése érdekében áttelepíti és rendezi az erre kijelölt állományrészeket.

Gondoskodik a raktári rend fenntartásáról az intézmény belső és külső raktári területein.

Szervezeti feladatait a dokumentumok állományvédelmi és biztonsági követelményeit betartva látja el.

Kiemelt feladatok:

A Raktári Osztály munkatársai 2025-ben összesen 2.350 pfm dokumentum kézi anyagmozgatását, valamint 139 méter polc átszerelését végezték el a törzs- és különgyűjteményi gyarapodás helyigényének biztosítása, az átvett példányok elhelyezése és a raktári állományrend fenntartása érdekében.

Munkaterv szerinti kiemelt feladatok:

1. A Maglódi úti IV. sz. tárolóraktárban őrzött törzsgyűjteményi dokumentumok piliscsabai archivális raktárba költöztetésének irányítása és felügyelete.
Terv szerint: 10 000 pfm
A feladat megvalósult.
2. A Maglódi úti IV. sz. tárolóraktárban őrzött különgyűjteményi, a Mikes Kelemen Programhoz tartozó, továbbá az apasztásra kijelölt törzsgyűjteményi dokumentumok piliscsabai archivális raktárba telepítésének irányítása és felügyelete.

Terv szerint: 1200 pfm
A feladat megvalósult.

3. A csillaghegyi úti II. sz. tárolóraktárban őrzött könyvállomány – állományvédelmi beavatkozásokot követő – költöztetése a piliscsabai archivális raktárba.

Terv szerint: 10 000 pfm

A feladat csak részben valósult meg, 592 pfm került átszállításra.

4. A Iosephinum Kollégium és Szakkollégium raktárában őrzött mikrofilm állomány piliscsabai archivális raktárba költöztetése.

Terv szerint: 143 db fémszekrény

A feladat megvalósult.

5. A Budavári Palota F épületében őrzött archivális hírlapállomány kijelölt részeinek piliscsabai archivális raktárba költöztetése – a szükséges állományvédelmi beavatkozásokot követően, a feldolgozó szakterületekkel egyeztetve.

Terv szerint: 13 000 pfm

Nem tudott megvalósulni. A feladat a 2026-as évre toródik mivel, a csillaghegyi úti II. sz. tárolóraktárban őrzött könyvállomány – állományvédelmi beavatkozásokot követő – költöztetése a piliscsabai archivális raktárba feladat nem tudott megvalósulni.

6. Az Országos Idegennyelvű Könyvtár kijelölt állományrészének – állományvédelmi beavatkozások után történő – áthelyezése a piliscsabai archivális raktárba.

Terv szerint: 1100 pfm

Nem tudott megvalósulni. A feladat a 2026-as évre toródik mivel, a csillaghegyi úti II. sz. tárolóraktárban őrzött könyvállomány – állományvédelmi beavatkozásokot követő – költöztetése a piliscsabai archivális raktárba feladat nem tudott megvalósulni.

7. A Rezerv raktárban őrzött kegyeleti könyvgyűjtemények egyeztetett kiadása a szükséges állományvédelmi és könyvtári feldolgozói tevékenységek elvégzéséhez.

A feladat folyamatos.

8. A gyűjteményhez tartozó, nyomtatott és nem nyomtatott dokumentumok raktári kiszolgálása digitalizálásra, meghatározott ütemterv alapján.

A feladat folyamatos.

9. A könyv típusú kötelezpéldányok archivális példányainak kiszállítása és polcra helyezése a piliscsabai archivális raktárba.

A feladat folyamatos.

10. A könyv típusú kötelezpéldányok nyomtatott változattal megegyező elektronikus példányainak kiszállítása és polcra helyezése a piliscsabai

archivális raktárba. A példányok ütemezett átadása a Digitalizáló Osztálynak.
A feladat folyamatos.

11. Az MB, MC és MD jelzetű dokumentumok polcrendjének ellenőrzése és helyszíni revíziója.
Terv szerint: 400 pfm
A feladat megvalósult.
12. A Tájékoztató Segédkönyvtárból raktárba irányított kiadványok átvétele és raktári állományba beosztása.
A feladat nem valósult meg. Az Állománygyarapítási és nyilvántartási osztály nem adta át a raktárba irányított kiadványokat.
13. A Színháztörténeti és Zeneműtár gyűjteményéhez tartozó dokumentumok raktári állományrendezése.
Terv szerint: 350 pfm
A feladat megvalósult.
14. Az I. emeleti „légó” elnevezésű raktárrészben tárolt, Térképtárhoz tartozó gyűjteményi dokumentumok átmozgatása, feldolgozásra történő átadása.
Terv szerint: 100 pfm
A feladat megvalósult.
15. DTR 11 elnevezésű raktárrészben a Régi Nyomtatványok Tárához tartozó gyűjteményi dokumentumok állományrendezése
Terv szerint: 50 pfm
A feladat megvalósult.
16. Apponyi teremben tárolt, a Régi Nyomtatványok Tárához tartozó gyűjteményi dokumentumok mozgatása a takarítási munkafolyamat támogatására.
Terv szerint: 150 pfm
A feladat megvalósult.
17. Plakát- és kisnyomtatványtár gyűjteményéhez tartozó dokumentumok raktári ellenőrzése és helyszíni revíziója, valamint állományrendezése.
Terv szerint: 150 db fémszekrény
Részben megvalósult. Jelenleg 51 db fémszekrény esetében megvalósult, a feladat a 2026-os évben folytatódik.
18. „HA :3; :4; :5” jelzettartományú dokumentumok átmozgatása és állományrendezése.
Terv szerint: 160 pfm
A feladat megvalósult.
19. ÉTR 4 és ÉTR 5 elnevezésű raktárrészekben állományrevíziós munka végrehajtása.
Terv szerint: 4400 pfm

A feladat megvalósult.

20. Az MNMKK OSZK és a Debreceni Egyetem között 2024. március 22. napján (DE-iktatószám: VII/466/2023, OSZK-iktatószám: 541-1/2024) határozatlan időre együttműködési megállapodás alapján a Plakát- és kisnyomtatványtár gyűjteményéből átadásra kerültek egyes 1952 utáni használati műszaki nyomtatványok, melyek a Debreceni Egyetemi és Nemzeti Könyvtár gyűjtőkörébe tartoznak.

A feladat megvalósult, összesen 61.887 db dokumentum került átadásra.

4. Digitalizálás (feladatok, általános helyzetkép rövid ismertetése)

Az MNMKK OSZK digitalizálási stratégiájának megvalósítása a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia, a fejlesztés alatt álló Országos Könyvtári Digitalizálási Stratégia és az OSZK informatikai fejlesztéséről, infrastruktúrájának megújításáról szóló 1605/2016. (XI. 8.) Korm. határozat alapján történik. A Korm. határozat alapján biztosított forrás lehetőséget teremtett a digitalizálási infrastruktúra kiépítésére és a hosszabb távú digitalizálási stratégia megvalósítására. A Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia végrehajtásának forrásai biztosítják az abban megfogalmazott célok megvalósítását. Az OSZK 2017-ben kiadott digitalizációs stratégiája elsősorban a „digitalizálás” fogalmának legszűkebb értelmezésére épít.

Ennek megfelelően azon műveletekre és folyamatokra vonatkozik, amelyek az analóg dokumentumok digitalizálását előkészítő feladatokat, magát a digitalizálást és a digitálismásolat-objektumok utómunkálatait tartalmazza. Ugyanakkor a stratégia elfogadásával és alkalmazásával párhuzamosan számos jelentős projekt elindítására és lezárására (Országos Könyvtári Rendszer, Országos Könyvtári Platform, Névtér stb.) került sor az MNMKK OSZK-ban, amelyek megteremthetik a digitális átalakulás szélesebb lehetőségeit.

A Kormány által a 1404/2017 (VI.28.) Korm. határozattal elfogadott Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia átfogó célja, hogy a közgyűjtemények tartalomszolgáltatása szolgáltatásorientált szemléletet tükrözzön: a felhasználói igények ismeretéből kiindulva határozza meg a szolgáltatott tartalmat és annak felhasználhatóságát úgy terveze meg, hogy az valóban segítse a potenciális felhasználót speciális céljai elérésében, legyenek ezek rekreációs, oktatási vagy gazdasági alkalmazási típusúak.

Az MNMKK OSZK célja, hogy a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégiának megfelelően a felhasználó-központú, szolgáltatásorientált szemlélet is megjelenjen az MNMKK OSZK digitalizálási stratégiájában, ne kizárólag az analóg dokumentumok digitalizálására korlátozódjon.

Milyen digitalizáló eszközökkel rendelkezik?

Eszköz neve, típusa	Darabszám
Zeutschel OS 12002	3
Zeutschel OS 12000v	1
Zeutschel OS 14000 A0	2
Zeutschel OS 14000 A1	2
Zeutschel Scanstudio	1

Zeutschel OM1600	1
Zeutschel OM1700	1
Zeutschel Delta	10
Avison FB6280 E A3	4
Avison FB5000 A3	1
Quidenus Robotic BookScan 4.0 automata	3
Kirtas KABIS III	1
Panasonic KV-S8127	1
Epson GT 15000	2
Epson GT 20000	1
Epson Perfection V39	3
Epson Expression 11000XL	1
Epson Expression 12000XL	11
Epson Workforce DS-50000	1
Plustek OpticBook A300	2
Plustek OpticBook A4800 A4	3
Rowe Scan 850i 55" HA-20	1
Hasselblad Flextight X5	1
Kodak S3100F	1
Minolta MS 7000	3
Nikon D750	1
Nikon D850	2
PhaseOne XF	1
Canon R5	1
Canon 5D	4
HP Scanjet 4C	1
STM 600 Studio magnetofon	1
Lemezjátszó: AUDIO-TECHNIKA AT_LP 120-USB	1
Hangkártya: NATIVE INSTRUMENTS KOMLETE AUDIO 6	1

Hol tessük közzé a digitalizált állományt?

A Digitalizáló Osztály által elkészített digitális másolatokat a könyvtár elektronikus szolgáltatási rendszerében, illetve aggregátor rendszerekben tessük közzé:

- Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK) – szabadon szolgáltatható közkeincsek,
- OSZK DK – jogvédett tartalmak dedikált hálózaton,
- Pannon Digitális Egyesített Archívum – szabadon szolgáltatható közkeincsek,
- ELDORADO – közkeincsek, árva művek, jogvédett tartalmak zárt hálózaton,
- Hungaricana – közkeincsek,
- Europeana – közkeincsek.

Milyen online szolgáltatások vannak?

Az online szolgáltatásokról jelen dokumentum II. fejezetének 7. pontjában adunk információt.

Milyen célok alapján digitalizál? (%)

Cél	Arányszám (%)
Szolgáltatás	30
Állományvédelem	50
Elektronikus dokumentumküldés	10
Reprográfia	5
Egyéb	5

Digitalizálási tevékenység	2024. évi tény	2025. évi tény
Digitális objektumok száma	14.139.373	14.156.631
Teljes dokumentumok száma	282.787	318.121
Könyv	70.696	74.222
Folyóirat	84.836	87.927
Hanganyag	7.800	8.053
Audiovizuális dokumentum	130	143
Képi dokumentum	24.000	26.177
Egyéb	22.030	23.998
Összesen*		
Online elérhető**	11.429	13.983
Helyben használatra elérhető***	5.260	6.612

* A táblázat adatait összeadni a különböző mérőszámok alapján nem lehetséges.

** A 2022-es évtől az online elérhető művek esetében a MEK, EPA, DKA éves gyarapodásának összegét szolgáltatjuk.

*** A 2022-es évtől a helyben használat esetében az OSZK DK-ban elérhető művek gyarapodási számát szolgáltatjuk.

5. Digitális megőrzés

Állandó feladatok:

A Digitális Megőrzési Osztály 2025-ös év során a megrendeléskezeléshez kapcsolódóan ellátta a digitális raktári kiszolgálást (5 darab digitális objektum esetén).

Az év során folytatta a műtárgy digitalizálás során a Kutatási és Különgyűjteményi Főosztály állományából digitalizált dokumentumok archiválását. Ennek részeként a 9.000 digitális kéziratot archiválta a Dspace rendszerében. A Zeneműtár részszere mintegy 1.100 db, részben a Haydneum-projekt keretében digitalizált zenei kéziratot archivált.

A törzsgyűjteményi dokumentumok tekintetében több mint 200.000 folyóirat lapszámot, valamint 1.250 könyvjellegű kiadvány archiválását végezte el.

Infrastrukturális fejlesztések:

Az év során tesztek és megbeszéléseket folytattunk a Dspace újabb változatának bevezetése terén.

Összegzés:

Digitális megőrzés	2022. (2022. november 8-tól)	2023.	2024.	2025.
Megőrzési céllal a digitális raktárba került mester fájlok száma	139.150	1.521.920	5.813.577	3.220.989
Megőrzési céllal digitális raktárba került digitális dokumentumok száma	1.268	21.221	98.085	297.405
Megőrzési céllal szegmentált digitális fájlok száma	0	0	473.465	3.251.042
Megőrzési céllal vágott digitális fájlok száma	0	0	620.822	3.403.382

6. Webarchiválás

6.1. Archiválás és nyilvántartás

6.1.1. Webtérszintű aratások

2025. I. félév

A kiinduló címlista frissítettük és bővítettük a korábbi listák egyesítésével, illetve a 2017 óta archivált fájlokból a .hu végű doménnevek kinyerésével. Új megoldásokat dolgoztunk ki a státuskódok, a title-adatok és a robots.txt fájlok lekérdezésére, valamint kísérletet tettünk arra, hogy a címek automatikus szétválogatására kerüjenek a title adat alapján.

Statisztikai adatok:

- 2025.07.28. és 2025.08.21. között három Heritrix-job;
- 942.323 kiinduló cím, 7,5 TB letöltött tartalom, 4,5 TB új tartalom (tömörítés nélkül);
- 2025.09.05. és 2025.10.29. között a sikertelen Heritrix-mentések megismétlése több menetben Browsertrix crawlerrel (csak a webhelyek kezdőlapjainak letöltése 832 GB össz méretben);
- 680.729 db oldalkép.

2025. II. félév

A tárhelyköltözés miatt csak 2026 januárjában sikerült lefuttatni az aratást. Az időhiány miatt a kiinduló címlista ugyanaz volt, mint 2025. I. félévében.

Statisztikai adatok:

- 2026.01.12. és 2026.01.30. között három Heritrix-job;
- 942.323 kiinduló cím, 9,3 TB letöltött tartalom, 5,2 TB új tartalom (tömörítés nélkül);
- a sikertelen Heritrix-mentések megismétlése Browsertrix crawlerrel (csak a webhelyek kezdőlapjainak letöltése 727 GB össz méretben);
- 655.882 db oldalkép.

6.1.2. Tömeges tematikus és műfaji aratások

A címlisták karbantartása

Kb. 17 ezer újonnan nyilvántartásba vett és téma/altéma szerint besorolt webhellyel bővültek a részgyűjtemények, nagyrészt a WARC-fájlokból kigyűjtött URL-címek közül válogatva. Főleg a KOZGYUJT, az EGESZSEG, a TURIZMUS és az ELPERI nevű címlisták bővültek. A megszűnt webhelyek felderítésére nem volt kapacitás 2025-ben.

Aratások

Hektikus volt az ütemezés az eredetileg 2025 januárjára ígért infrastruktúraköltözés és az elhúzódo webtéraratások miatt (a IV. negyedév teljesen kimaradt).

Statisztikai adatok:

- 70 db Heritrix-aratás;
- sikeresen letöltött URL-ek száma: 591 millió, ebből új/módosult 271 millió;
- letöltött tartalom összesen: 65 TB, ebből új/módosult 29 TB (tömörítés nélkül) 210.834 db oldalkép.

6.1.3. Egyedi mentések a nem nyilvános archívumban

Heritrix-, Browsertrix-, AWP- vagy HTTrack-mentések készültek. Az ajánló úrlapon keresztül megőrzésre javasolt (25 db), illetve a hírekben szereplő, rövidesen megszűnő webhelyeket is mentettük (pl. szabadeuropa.hu, 116 GB).

6.1.4. Új eseményalapú részgyűjtemények

„Könyvtári kihívás – 2024”

2024. december 19. és 2025. június 14. között zajlott heti gyakorisággal. Egyedi mentések készültek AWP-vel. 159 sajtóhír, 97 egyéb weboldal, 4417 közösségimédia-bejegyzés és rövid videó került a gyűjteménybe, 123 db WACZ-fájl, 14,5 GB össz méretben.

„Könyvtári kihívás – 2025”

2025. december 7-étől zajlik heti gyakorisággal. Egyedi mentések készülnek AWP-vel. 61 sajtóhír, 46 egyéb weboldal, 630 közösségimédia-bejegyzés és rövid videó került a gyűjteménybe, 26 db WACZ-fájl, 3,4 GB összméretben (2025-12-28-i adatok).

„HUNOR – Magyar Űrhajós Program”

2025. április 29-től 2025. augusztus 26-ig zajlott változó gyakorisággal. Heritrix-aratások és egyedi mentések (3 alkalommal) készültek AWP-vel. 97 hazai és külföldi portál hírei, továbbá weboldalak/webhelyek és Wikipédia-szócikkek (393 seed URL, 565 db WARC-fájl, 281 GB összméretben), valamint közösségimédia-fiókok és -bejegyzések kerültek a gyűjteménybe (19 db WACZ-fájl, 16,4 GB összméretben).

6.1.5. Folyamatos fókuszált aratások

„Orosz-ukrán konfliktus – 2022”

Heritrix-aratások készülnek heti gyakorisággal (néhány hét kimaradt technikai okokból). A kiinduló címlistát frissítettük és bővítettük 2025 februárjában. 123 hírforrásból, 762 keresőlinkről készültek a mentések, 517 GB összméretben.

„Kárpátalja”

Heritrix-aratások készülnek heti gyakorisággal (néhány hét kimaradt technikai okokból). 1078 GB az összméret.

6.1.6. Hírportálok új tartalmainak letöltése

2025 szeptemberétől napi gyakoriságú mentések készülnek a Browsertrix crawlerrel. Mentjük a kezdőlapot (oldalképpel együtt) és az előző napi híreket. Egyedi konfigurációs fájlokat használunk az új tartalmak beazonosításához. 5 népszerű hírportált mentünk jelenleg (tervezzük a folyamatos bővítést). 801 GB volt az archivált tartalom.

6.1.7. Facebook-fiókok archiválása

Időszakos mentések készültek (március, május, június) az AWP-vel, főként egyházak és vallási szervezetek, illetve művelődési házak és rendezvényhelyszínek hírfolyamairól. 884 fiók (ebből 584-nél minden bejegyzés), 293 db WACZ, 343 GB.

6.1.8. Podcastadások letöltése

Időszakos mentések készültek (január, február, március) a Podcasts nevű Chrome-kiegészítővel 594 csatornáról, 29.165 db hangfájl, 1528 GB.

6.1.9. Nyilvános gyűjtemény

Az infrastruktúra cseréje miatt rendszertelen mentések készültek a WCT-ből indított Heritrix robottal: 362 db (áprilisban) és 393 db (decemberben) még frissülőknek

tekintett webhelyről 286 GB összméretben. Néhány egyedi mentés is készült a HTTrack és az AWP programokkal olyan (köztük OSZK-s) webhelyekről, amelyekkel a Heritrix nem boldogul. 4 újonnan felvett webhellyel bővült a demóarchívum. 399 új vagy kiegészített XML-formátumú részletes metaadat-leírás készült.

6.1.10. Képek megőrzése Köztérkép projekt

A 2024-ben a kozterkep.hu képmegosztó oldalról begyűjtött műlapok metaadatait a scriptben talált hiba miatt februárban újra kellett scrape-elni. A DKA adatstruktúrájának és kötött szótáraknak való megfeleltetés és a tesztek utáni hibajavítások után 2025 végére sikerült betölteni az adatokat és a képeket a DKA-ba. Egyelőre csak a fejlesztői szerveren érhető el, várhatóan 2026-ban lesz beélesítve. Közel 42 ezer műlap, több mint 480 ezer fotó került az adatbázisba.

Indafotó

A 2025 március végén bezárt képmegosztó portálról kiexportált OSZK-s képanyagot feltettük a webarchívum nyilvános szerverére és a honlapunkon belinkeltük az OSZK webhelyeinek mentései közé. Kezdeményeztük az Indafotó teljes publikus képállományának és azok metaadatainak átvételét és megőrzését az OSZK-ban.

6.2. Egyéb tevékenységek

6.2.1. Részvétel az International Internet Preservation Consortium munkájában

Az IIPC Slack-csatornáján folyó kommunikációt folyamatosan nyomon követjük. Részt veszünk az IIPC által szervezett webináriumokon, valamint a Call with Members találkozókön (esetenként beszámolót is tartunk). Előadásjavaslatot adtunk be az IIPC WAC rendezvényre, amelyet el is fogadtak. Közreműködünk az IIPC által szervezett kérdőíves vizsgálatokban. Javaslatot tettünk az éves költségvetés felosztására. A „World War Two 80th Anniversary Commemoration Web Archive”-hoz 80 magyar webhelyet ajánlottunk.

6.2.2. Együttműködések és tanulmányút

A Conference of European National Librarians Erland Kolding Nielsen pályázata keretében együttműködés kezdődött a Skót Nemzeti Könyvtárral. 2025. szeptemberében a Digitális Filológiai és Webarchiválási Osztály két munkatársa Edinburgh-ba utaztak, hogy tanulmányozzák a partner digitális szolgáltatásait, köztük a webarchiválást. Fontos tapasztalatokat szereztek a webarchívum tudományos kutatási célú felhasználásáról. A skót kollégák novemberben tettek látogatást nálunk, részt vettek a 404 Not Found – Ki őrzi meg az internetet? konferencián és workshopon, ahol előadást is tartottak, valamint tanulmányozták többek között a magyar webarchívum működését is. Az együttműködést tervezzük folytatni a pályázat lezárulta után is.

6.2.3. Oktatás

A február-márciusra, illetve októberre a Könyvtári Intézet által meghirdetett, megújított tematikájú, „Internetes tartalmak archiválása” című tanfolyamunk a minimálisan szükséges létszám hiánya miatt elmaradt. Érdeklődés lett volna, de nem volt központi támogatás a költségek megelőlegezésére. A „Web Curator Tool használata” modulhoz elkészült egy nagyon részletes, kb. száz képernyőfotóval illusztrált prezentáció, amely tartalmazza a WCT szakkifejezéseinek magyarázatát is.

Középiskolás és egyetemi közreműködések

Június utolsó felében egy közösségi szolgálatot teljesítő diák bevonásával térképeztük fel a legnépszerűbb magyar hírportálok szerkezetét a Browsertrix crawler konfigurálása céljából.

Az ELTE BTK egyik informatikus könyvtáros hallgatója szakdolgozatának témájául a korábban általunk javasolt tematikák közül „A nyilvános internetes tartalmak gyűjtésének, megőrzésének és szolgáltatásának jogi kérdései” címűt választotta, a konzulensi feladatok ellátására pedig Visky Ákos Lászlót, a webarchívum kurátorát kérte fel.

6.2.4. „404 Not Found” rendezvény

2025. november 12-én rendeztük meg a kilencedik „404 Not Found – Ki őrzi meg az internetet?” című konferenciát és workshopot. A kiemelt téma „a webarchívum mint adat” volt. Az előadók intézményei: Skót Nemzeti Könyvtár, Nemzeti Audiovizuális Archívum, MTA Könyvtár és Információs Központ, ELTE HUN-REN Nyelvtudományi Kutatóközpont és OSZK. A délutáni előadáson és workshopon a Browsertrix crawlert mutattuk be. Több mint százan regisztráltak, a résztvevők fele online követte az eseményt. Az előadások kivonatai és prezentációi felkerültek a webarchívum honlapjára.

6.2.5. Informatikai munkák

A technikai problémákat és feladatokat folyamatosan nyilvántartjuk a Redmine-ban. A hibajelenségeket javítottuk és a korábban írt programokat továbbfejlesztettük. Az elkészült scripteket és a jelenlegi munkafolyamatokat dokumentáltuk a Redmine wikijében. A Browsertrix crawlert kipróbáltuk és üzembe állítottuk a tesztszerveren. A szerverek és a háttértárak átköltöztetése után a keletkezett hibákat feltártuk. Az új rendszerhez szükséges adatbázis szerkezetének kialakítása folyamatos volt. A munkafolyamatokat és az informatikai hátteret elkezdjük újratervezni az Alkalmazás- és Digitális tartalomfejlesztési Osztály munkatársainak bevonásával.

IV. A különgyűjtemények beszámolója

A 2025. évben a különgyűjteményekben dolgozó munkatársak a mindennapos feldolgozó, és kutatástámogató munka mellett lehetőségeikhez mérten jelentős kutatói munkát végeztek. Ennek a nagyközönség előtt is szemmel látható eredményeként számos tudományos- és ismeretterjesztő előadást tartottak, aktívan részt vettek az intézmény nyílt napjainak megvalósításában, tudományos- és ismeretterjesztő publikációkkal jelentkeztek, jelentősen bővítették az MNMKK OSZK online tartalomszolgáltatásait. Néhány kiemelkedő történésre a teljesség igénye nélkül itt is felhívjuk a figyelmet: a 2026-ra tervezett Jókai-, illetve Kódex-kiállítás előkészítő munkái, illetve 2025 folyamán a Copia tartalomszolgáltatás jelentős minőségi és mennyiségi bővülése a többi közt Babits, Jókai és Török Sophie, a zenei gyűjteményből pedig Liszt, Weiner, Farkas, Balassa kéziratokkal, illetve az MNMKK OSZK-ban őrzött és tudományosan feltárt kódextöredékekkel, Apponyi 100 online megemlékezés, Gutenberg-töredék felfedezése, az RMK-I. gyűjtemény közzététele a MEK-ben, a grafikai plakátok tartalomszolgáltató felület előkészítése, több mint egy tucat aktív zeneszerző kéziratok kottáinak beérkezése, Féner-kiállítás, vezetőváltás a *Fragmenta et Codices* kutatócsoport élén: Sarbak Gábort Zsupán Edina váltotta, aki ez évben megszerezte az akadémiai nagydoktori címét, megnyílt az online kódextöredék adatbázis, Miskolcon historiográfiai, Zircen sajtótörténeti, Budapesten Borsa-konferenciát szerveztünk, megrendeztük a Kalocsai-kódexkatalógus workshopot, 40 virtuális corvinával bővült a corvina-honlap, megjelent a Schäffer Judit életművét bemutató színháztörténeti kiadvány, Földesi Ferenc, a Kézirattár osztályvezetője pedig érdemkereszt és Széchényi-emlékérem kitüntetésekben részesült.

Kézirattár

A Kézirattár 9 munkatárssal működik, gondozva és kezelve a mintegy 1.600.000 kéziratot.

2025 fő hangsúlya a digitalizált gyűjtemények Copia-szolgáltatása volt. Felkerültek Petőfi Zoltán, Jókai Mór, Babits Mihály és Török Sophie versei, Petőfi Zoltán és Pulszky Ferenc családi levelezése, valamint 391 középkori töredék, utóbbi a *Fragmenta et codices Kutatócsoport* munkájaként.

Ugyancsak elkészült a Klebelsberg-év kapcsán, a Klebelsberg Központtal együttműködésben 204 Klebelsberg-kézirat leírása és feltöltése a központi adatbázisba.

Elkészült egy fontos anyaggyűjtés a Mohács-évfordulóra, továbbá elkészült a kódexek és kötetes kéziratok szolgáltatására alkalmas feldolgozófelület végleges specifikációja.

Hasonlóan nagy eredmény, hogy megújult a Kézirattár elektronikus katalógusa: a korábbi állapothoz képest több mint száz hagyaték és jónéhány kötetes kézirat, illetve levél leírásával bővült.

Az egész évet lefedte három hagyaték folyamatos előrendezése (ezek a statisztikában nem jeleníthetők meg).

Az egész évet átölelő standard munkák: gyarapítás; olvasótermi ügyelet; megrendelések kezelése; referenz-feladatok (írásban, szóban); digitalizátumok rendezése; segédkönyvtári szemle; segédkönyvtár (S61) kezelése; aukciós katalógusok átnézése; vételi, védési javaslatok felterjesztése.

Szintén az egész éven átívelő feladat volt *A jövő század regénye* c. kiállítás előkészítése.

A Kézirattár munkatársai részt vettek, előadást és/vagy bemutatót tartottak a tár anyagáról; bemutatót tartottak több alkalommal VIP-vendégeknek, egyetemi csoportoknak, nyílt napokon.

Több munkatársunk járult hozzá hosszabb-rövidebb tanulmánnyal a kiadásra előkészített Esszencia-kötethez.

Régi Nyomtatványok Tára

Az osztály munkatársai 2025-ben is ellátták a tári feladatokat, végezték a retrospektív nemzeti bibliográfiai kutatásokat, haladtak az egyéni kutatási projektjeikkel, előadtak, publikáltak, valamint szakértőként tevékenykedtek.

Az év során kiemelt feladatunk volt Apponyi Sándor halálának, egyben gyűjteménye könyvtárunkba kerülésének 100. évfordulóját megünnepelni. Az évforduló tiszteletére kiállítást terveztünk, de ezt rajtunk kívül álló okból nem lehetett megvalósítani. A jeles bibliofilre való megemlékezést ezért a virtuális térbe helyeztük *Apponyi100* címmel. Ugyanehhez a témához kapcsoltuk a nagy sikerrel megrendezett Borsa Gedeon-Műhelykonferenciánkat is.

Munkánkkal, különösen a szakértői közreműködésekkel kapcsolatban általánosságban megjegyzendő, hogy az anyag jellege miatt sokszor igen komoly, sok időt igénylő kutatómunkát kell egy-egy szakvéleménybe, szakkérdés megválaszolásába fektetni. Szintén komoly időigénnyel bírt a bibliográfus kollégák IKR-oktatása mind oktatói, mind hallgatói szempontból.

Kiemelendő még, hogy tárunk ősnymtatvány-gyűjteménye egy, az antikva-feldolgozás során talált 36 soros Biblia töredékével gazdagodott 2025-ben, amit Szovák Márton fedezett fel.

Apponyi100 emlékév

Az emlékév keretében az OSZK különböző felületein *Apponyi100* címmel 3 videót, 92 facebook-bejegyzést, és 22 blogposztot tettünk közzé. Az Apponyi-tematikájú Borsa Gedeon-Műhelykonferencián 15 előadó tartott színvonalas szakmai előadást.

Tári munkák

Gyűjteményfejlesztés

Az RNYT gyűjteménye 2025-ben 242 eredeti dokumentummal gyarapodott, amelyek raktárrendezés során kerültek elő. Vásárlásra intézményi keret hiányában sajnos nem volt lehetőségünk.

Aukciók, védések

Az év során 44 aukciós katalógust tekintettünk át és 29 alkalommal tartottunk antikváriumi szemlét. Védési javaslat írására 9 alkalommal került sor, vételi javaslatot nem volt lehetőségünk leadni.

Minisztériumi szakértő-kijelölés alapján elvégeztük Zsámár József és Zsámár Józsefné védett könyvtárának helyszíni szemlét, áttekintését a védettség szempontjából (122 tétel). 6 tételhez védési javaslat készült.

Feldolgozás

Az Amicus-feldolgozás keretében folytatódott az Antikva gyűjtemény autopsziával való feltárása, amelynek keretében 3.462 új és 3.135 javított rekord készült.

Szintén a feldolgozáshoz kapcsolódóan folytattuk a nyomtatványainkon található fragmentumok már hagyományos kiválogatását.

Segédkönyvtár

Segédkönyvtárunk frissen tartása érdekében heti kb. 250 új szerzeményt tekintettünk át, ezekből jelöltük ki a megfelelőket. 2025-ben 50 kötet kiválasztása, szakozása és Amicus-rekordjuk kiegészítése történt meg.

Állományvédelem

2025 folyamán az ősnymtatványtöredékeket savmentes borítékba csomagoltuk, illetve az App. H. kötetek savas lovasainak savmentesre történő cseréje is megtörtént.

Összesen 256 muzeális dokumentumot válogattunk ki restaurálásra, ebből egy kötetet tudtak fogadni a restaurátor kollégák (B36). Állományunk tervszerű dobozolása továbbra is szünetel a gép műszaki hibája miatt, ettől függetlenül 5 dobozt készítettek nekünk kézzel.

Tartalomszolgáltatás

2025-ben részben közzétételre került az RMK I-gyűjteményünk a MEK-ben, év végéig összesen 1.117 tétel. Ehhez megtörtént az RMK I. meglévő digitalizátumainak egybegyűjtése és ellenőrzése (közös a Digitális Bölcsészeti Központ munkatársaival). A Régi Ritkán való jobb kereshetőség érdekében elvégeztük az App. M. és Röpl. megjelenési helyek egységesítését, valamint új, informatívabb bélyegképeket kaptak a röplapok a tartalomszolgáltatásban.

Kutatószolgálat

A kutatószolgálat keretében az év során az osztály munkatársai 267 órában ügyeltek, olvasóink és kollégáink számára összesen 7.640 dokumentumot szolgáltattak. Szóban és írásban 1.399 szakkérdést válaszoltunk meg, 12 csoportvezetést tartottunk (három angol nyelven), 31 közlési engedélyt adtunk ki 83 képre, valamint a fotómegrendelésekhez 212 kötetből válogattunk ki mintegy 591 képet.

Nemzeti bibliográfiai munkálatok – retrospektív bibliográfiai kutatások

Az RMNy 6. kötetének munkálatai

Megkezdődött az RMNy 6. kötete időkorébe tartozó nyomtatványok leírása. Az év során 130 tétel jutott el a véglegesítés állapotába. A következő tematikai csoportok készültek

el: esküvői versek, alkalmi, iskolai köszöntések, biblikus cseh nyelvű nyomtatványok, iskolai színjátékok, történeti munkák, nyelvkönyvek, retorika, katekizmusok, hitelvek.

A szokott munkamódszer szerint a tétel szerző által összeállított munkaváltozatát a kötet minden szerzője átolvasta és lektorálta, a szerkesztő összevetette a leírást az eredeti nyomtatvánnyal, ellenőrizte a címleírást, kollációt, tartalmi részek címét és elhelyezkedését, valamint érvényesítette a leírási szabályzatban szereplő formai szabályokat. Ezt követően a szerző a javítások, javaslatok alapján saját szakmai kompetenciája keretében a szükséges mértékben javította, átdolgozta a tételt.

Az RMNy digitális tartalmainak fejlesztése

Megkezdődött a munkatársak betanítása az integrált könyvtári rendszerben működő adatbázis alapvető használatára. Ennek érdekében az év folyamán az RMNy összeállításában résztvevő munkatársak számára heti rendszerességgel IKR tanfolyam került megrendezésre, amelynek keretében tanulmányozták az Amicus szabályzatot, ismerkedtek konkrét példákon keresztül az IKR rendszer alapvető jellemzőivel, lehetőségeivel, kiemelten szem előtt tartva annak az RMNy igényéhez való igazítását.

Ebben az évben is folyt a Libmate-ba való későbbi áttöltésre alkalmas „munka-adatbázis” könyvtárszakmai elkészítése, az informatikus szakemberekkel való egyeztetés. Az adatbázis további fejlesztése azonban leállításra került.

Az OSZK honlapján élesedett az RMNy-műhely alapvető kiadványainak, adatbázisainak digitális elérhetőségét (RMK I-III, RMNy 1–5, Petrik I-X, RMK IIII/XVIII, egyéb segédletek, Hungaria typographica sorozat, Clavis, Typographia, Borsa Gedeon összes írása, tanulmánykötetek stb.) egy helyen összegyűjtő honlap. Egyelőre a jelenleg elérhető digitális tartalomra korlátozódva, ennek bővítése azonban folyamatosan zajlik.

A Typographia Honlap bővítése. A honlap tartalmazza egyrészt a Kárpát-medence egészét magában foglaló nyomda-adatbázist, a Clavis Typographorum Regionis Carpathicaet 1473–1948 közötti időtartamban. Másrészt az 1635-ig működött nyomdák történetét, adatait szöveges és képes formában is megjeleníti a Kézisajtó kora címen. Az Informatikai Üzemeltetési és Szolgáltatási Főosztály 2024-ben megkezdte a honlap informatikai felülvizsgálatát, átalakítását. Hosszabb szünet után ez a munka 2025 utolsó negyedében indult újra. Amint a tesztváltozat rendelkezésre állt, megkezdődött az új, házon kívülről is elérhető, az adatok felvitelére és revideálására alkalmas admin felület tesztelése.

Folytatódott az 1701 előtti RMK anyagra vonatkozó kézi példánynyilvántartások képi digitalizálása az adatbázis készítéséhez (1700 kép), így akár távolról is hozzáférhetővé váltak az 1671–1700 közötti kiadványokra vonatkozó nyilvántartások.

Egyéb RMNy-feladatok

Az RMNy már publikált köteteinek időkorében újonnan felfedezett nyomtatványokról kiegészítő tétel készül. Ebben az évben jelentős találat volt *Kéry István: Imádságoskönyv* (Nagyszombat, 1658) felfedezése Nagyszombatban a Szent Adalbert gyűjteményben. A szakirodalom folyamatos figyelése a supplementum tételek tekintetében is folyamatosan zajlott.

Bibliográfiai munkák 1701 és 1800 között

A korszakba tartozó, bibliográfiailag ismeretlen hungarika nyomtatványok adatainak gyűjtése, az adatok folyamatos karbantartása.

A frissen megjelent szakirodalom (tanulmányok, publikált katalógusok, könyvjegyzékek) adatainak behasonlítása a már regisztrált kiadványokkal, az új példányok bevezetése, a szakirodalom alapvető bibliográfiai adatokat (szerző, impresszum) érintő megállapításaink bejegyzése a nyilvántartásokba.

Ennek eredményeképp több száz új adat került be a példánynyilvántartásba. Megközelítőleg 20 új, bibliográfiailag eddig ismeretlen kiadványból készült tétel. Néhány tételről pedig bebizonyosodott, hogy külföldi kiadvány, ezért törölni kellett a magyarországi nyomtatványok köréből. Az új tételek, illetve kizárások egy része csak összetettebb tipográfiai meghatározás alapján volt besorolható.

Az RMSZ szerkesztése során felbukkant adatok érvényesítése a Petrik adattárban.

A Régi magyarországi szerzők II. kötetének folytatása

Elkészült az RMSZ második kötetének szerzői kézirata. A kötet a 18. századi magyarországi szerzők életrajzának gyűjteményét és nyomtatott műveik regisztrálását tartalmazza, kb. 11.000 hungarusnak számító szerzőt vesz fel rövid életrajzzal és nyomtatásban megjelent műveikkel. Névtér és nemzeti bibliográfia egyben, a hozzá tartozó helynévtárral együtt.

Ebben az évben megtörtént – az összeállítás során, gyakorlati okokból három részre osztott kézirat második és harmadik részében (H–N, O–Z) – a lexikonokra, bibliográfiákra, kisebb forrásművekre való hivatkozások ellenőrzése. Az ellenőrzés során mintegy 80 forrás hivatkozásának ellenőrzése zajlott. A nagyobb forrásművek a következők voltak: Szinnyei József: *Magyar írók élete és munkái*; Gulyás Pál: *Magyar írók élete és munkái*; Petrik Géza: *Magyarország bibliographiája* (Petrik I–X.); *Új Magyar Életrajzi Lexikon*; *Új Magyar Irodalmi Lexikon*; Lukács László: *Catalogus generalis... personarum Provinciae Austriae Societatis Jesu (1551–1773)*.

Ezen kívül elkészült az időközben újonnan megjelent források (a Felsőoktatástörténeti kiadványok. Új sorozata 9 kiadványának) bedolgozása a teljes anyagba, amelyek révén sok új adattal bővült a kézirat.

A szerkesztők átvezették ellenőrző javítások eredményeit a H-Z kéziratrészbe, elvégezték a szerzői lektorálást a teljes korpuszon, és véglegesre szerkesztették az RMSZ szócikkeit. Elkészült továbbá a kötet helynévmutatója is. Így a kész kézirat tördelésre átadható.

Bibliográfiai munkák együttesen

Újabb kiegészítések, szakirodalmi adatok gyűjtése a régi hazai nyomtatványokról a külföldi internetes adattárakból, szakirodalomból és más könyvtáraktól, kutatóktól kapott bejelentések alapján, RMNy, RMK, RMK III, Petrik, RMSZ és Clavis szempontok figyelemmel kísérésével. Átnézésre került 15, az elmúlt években megjelent tanulmánykötet, továbbá a szakfolyóiratok közül a Magyar Könyvszemle és az Irodalomtörténeti Közlemények 2024-es évfolyama.

Egyéb szakmai feladatok

IKR-tanfolyam az RMNy-csoport tagjainak

OTKA Advances_25 pályázat részére a The Recapture of Buda and Its Impact on Hungarian Print Culture and Hungary-Related Printings (1686–1699) című pályázati anyag átdolgozása és ismételt beadása. A pályázat nem nyert támogatást.

The International League of Antiquarian Booksellers ILAB Breslauer Prize for Bibliography pályázati anyagának összeállítása és beadása. A díj elbírálására 2026-ben kerül sor.

Az osztály munkatársai különböző feladatokkal részt vettek az intézmény nyílt napjain (január 25. – Magyar Kultúra Napja; március 15. – nyílt nap; június 21. – Múzeumok Éjszakája; november 22. – Alapítási nyílt nap)

Borsa Gedeon-portré ajándékozásával kapcsolatos ügyek intézése

Tudományos és szakmai grémiumokban való részvétel

Kovács Eszter

Szent Adalbert Közép- és Kelet-Európa Kutatásokért Alapítvány, kuratóriumi tag

Perger Péter

MTA Könyvtörténeti Munkabizottság, tag

Szovák Márton

MTA Könyvtörténeti Munkabizottság, tag

Tóth Anna Judit

Magyar Patrisztikai Társaság, elnökségi tag

Vallástudományi Szemle – Tanulmányok, rovatvezetője

Szakértői tevékenység (RMNy)

Szaktevékenység, adatközlés, megfogalmazása, XVII-XVIII. nyomtatványmeghatározás, példányadatok közlése az adattár alapján stb. (60 ügy).

Térkép-, Plakát- és Kisnyomtatványtár

Térképgyűjtemény

Gyarapodás

Állományunk 300 dokumentummal gyarapodott, melyből 100 darab volt a kötelezpéldány, 200 művet pedig ajándékba kaptunk. 18 árverés katalógusát tekintettük át, a 255 tétel behasonlítása után egy térképre tettünk vételi javaslatot, melyet végül nem sikerült megvásárolni.

Feldolgozás

552 új bibliográfiai leírást készítettünk. 1681 rekord javítása, kiegészítése történt meg, valamint 767 esetben új példánnyal egészítettük ki a leírásokat. A Pázmány Péter

Katolikus Egyetem Keleti nyelvek és kultúrák képzéséről három hallgató szakmai gyakorlatát töltötte nálunk. Segítségükkel befejeztük a kínai és japán nyelvű dokumentumaink feldolgozását.

Digitális tartalomszolgáltatás

A Földabroszt Debrecent ábrázoló térképekkel sikerült bővítenünk.

Állományvédelem, digitalizálás

2025-ben nem történt állományvédelmi digitalizálás, restaurálás.

Olvasószolgálat

A közös különgyűjteményi olvasóteremben 317 órát ügyeltek a tár munkatársai, ahol kutatóink 1.202 db térképtári dokumentumot tanulmányoztak.

Huszonhat közlési engedélyt adtunk ki, melyből hat került külföldi partnerhez.

Csoportvezetések, bemutatók

Térképtári bemutatón fogadtuk a Mathias Corvinus Collegium Vezetőképző Akadémia képviselőit, a Toldy Ferenc Gimnázium, és a Berzsényi Dániel Gimnázium tanulóit, az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Intézetének hallgatóit, valamint a Nemzeti Közszerológiai Egyetem Nemzetközi biztonság és védelempolitikai szakos hallgatóit. Térképtörténeti előadáson vettek részt nálunk a Varga Márton Kertészeti és Földmérési Technikum tanulói, és az ELTE BTK Művelődéstörténeti Tanszékének hallgatói. A könyvtár segédkönyvtáros képzését térképtári dokumentumok bemutatásával segítettük.

Plakát- és kisnyomtatványgyűjtemény

Feldolgozás

Elektronikus katalógusunkban a korábbi évekhez hasonlóan grafikai plakátokat, kis- és aprónyomtatványokat, szabadlapos albumokat, ex libriseket és metszeteket dolgoztunk fel. 2025-ben kollégáink munkája nyomán 2.622 új rekord került be a katalógusba, az Amicus tételek revízióját végző munkatársaink 2.238 tételt néztek át, 1.534 új besorolási tételt hoztak létre, és a javítások nyomán 5.826 adatmódosítás történt.

A kurrens apró- és kisnyomtatványokat, melyek egyelőre nem kerülnek az elektronikus katalógusba, ETO számmal látjuk el, és így helyezük évenként a raktárpalcokra, hogy kutathatók legyenek. Ebben az évben 23.860 darab kis- és aprónyomtatvány kapott ETO jelzetet.

Folyamatos a raktárban lévő feldolgozatlan és az újonnan beérkező aprónyomtatványok számbavétele, helyretétele. Hála a gyűjteménygazdáknak 2025-ben mintegy 39.600 tárgyszavas, betűrendes vagy helység szerinti önfeltáró rendezési elvű aprónyomtatvány (hungarika gyűjtemény, képeslap, szentkép, naptár, gyászjelentés stb.) került a helyére.

Tartalomszolgáltatás

A grafikai plakátanyagunk legkorábbi időszakát megmutató tartalomszolgáltatás kapcsán az arculat és a keresőfelület végső kialakításával kapcsolatos egyeztetések után

sikerült a nyilvánosságra kerülés előtti állapot konszenzusát elérni. Ahhoz, hogy ezt az új tematikus oldalt a tár korábbi tartalomszolgáltatásával kompatibilissé tegyük, szükséges volt a korábbi felületek átalakítására, egységesítésére is. A tári főoldalon kialakításra került egy olyan fotógaléria, amelyet átlapozva a látogató betekintést nyerhet a gyűjtemény főbb dokumentumtípusaiba, és ismerkedhet azok tárolási raktározási módjaival is. Az átalakítások nyomán a tári főoldal elnevezése *Nevezetes apróságokra* változott.

Gyarapodás

Az előző évi adatokhoz képest (20.376 db) 2025-ben 17.083 darabra csökkent a gyarapított nyomtatványaink száma. A helyzet azonban ennél jóval árnyaltabb, hiszen a szerzés módja szerinti csoportosításból kiderül, hogy a legnagyobb mértékben a kötelezpéldányok száma csökkent: az előző évi 7.010 nyomtatvány helyett csak 3.102 dokumentum érkezett be hozzánk, és ezzel a 2024. évi állapotról több mint felére csökkent a nyomdák vagy kiadók által beküldött nyomtatványok száma. A további gyarapodási módok közül (az amúgy is szép számú) ajándékként gyarapított nyomtatványok száma némi növekedést mutatott: 7.601-ről 8.175-re változott, a nemzetközi csere útján beérkező nyomtatványok aránya mintegy megnégyszereződött (583 darabról 2.002-re nőtt), ez a tendencia a jövőre nézve is optimizmusra adhat okot. Sajnos az állami juttatás és a vásárlás útján történő gyarapodásunk 2025-ben szinte teljes egészében megszűnt (mindössze 1 dokumentumot kaptunk vásárlás nyomán).

Olvasószolgálat

2025-ben az előző évihez képest kis mértékben nőtt a regisztrált és az aktív használóink száma is, a dokumentumforgalom a növekedés útjára lépett.

A telefonos megkeresések száma az előző évihez hasonlóan továbbra is magas maradt, az olvasói e-mailek mennyisége kismértékben nőtt.

Raktárrendezés, gyűjteményszervezés és revízió

A Debreceni Egyetemi és Nemzeti Könyvtár gyűjtési körébe tartoznak a használati műszaki dokumentumok (gépkönyvek, alkatrész-katalógusok stb.). A korábbi egyeztetések eredményeképpen profiltisztítás céljából 2025-ben két szállítmány keretében átadtuk az 1950-es 2002-es évekből származó használati műszaki dokumentumainkat (61.887 db 30.943.000 Ft értékben). Az átadás feltételeit a két intézmény közötti 2024-ben aláírt szerződés deklarálta.

A mi feladatunk volt a kapcsolattartás a debreceni partnerrel, a korábbi dobozonként leszámolt adatok összeadása, adminisztrálása, a Gyarapítási Osztály munkatársaival megbeszélte módon adatszolgáltatás a fogyatéki jegyzőkönyvhöz, illetve a szállítás és átadás-átvétel adminisztrálása, lebonyolításának koordinálása.

A gyűjteménygazda még 2024-ben kezdte el és 2025-ben fejezte be a teljes külföldön megjelent hungarika kisnyomtatvány-állomány jelzetek szerinti szoros raktári rendezését, ez mintegy harminc raktári folyóméternyi, 236 db papucsnyi anyagot jelent.

Hosszas egyeztetés után, gyűjtőköri illetékesség miatt az MNMKK Iparművészeti Múzeum gyűjteményének adtuk át egy nagy értékű díszes japán szecessziós tapétát.

A Könyvtári Intézet felajánlásaként 4 kisebb (használt) fémszekrényt kaptunk, amelyek a naptáraink tárolását segítik.

Állományvédelem

Kérésünkre a köteteseten dolgozó kollégák egységes formában megerősítették a borítóját az utóbbi években gyarapított ponyvanyomtatványainknak, ezáltal csökkent a dokumentumok mozgatással járó sérülésének veszélye.

A további közösen tervezett állományvédelmi intézkedések anyag- és forráshiány miatt sajnos nem valósulhattak meg.

Digitalizálás

Az olvasók felé irányuló reprográfiai szolgáltatás segítségével digitalizált dokumentumaink száma némileg csökkent. Ennek magyarázata lehet az a bevezetett intézkedés, ami alapján a magánszemélyek egy alkalommal csak 10 dokumentum fotózására adhatnak le igényt. A további kéréseiket csak ezeknek a fotóknak az elkészülte után küldhetik be.

A tervezett tematikus tartalomszolgáltatás bővítésének előkészítéseként még 2024 elején az 1935. évi grafikai plakátjainkat (355 db) átadtuk digitalizálására. Ebből 259 plakát szkennelése elkészült, 96 darab továbbra is fotózásra vár.

Kiállítás

2024 augusztusától a Jókai emlékévhöz és *A jövő század regényéhez* kapcsolódóan nagyszabású kiállítás tervezése indult kolléganőnk és egy kézirattáros kolléganő együttműködésében. Ők hozták létre és működtették 2024-ben az OSZK nagyszerű szabadulósobáját is. 2025-ben a szabadulósobát Jókai tematika mentén teljesen átalakították és az MNMKK OSZK nyílt napjain üzemeltették.

Kurátori kettősükhöz *A jövő század regénye* kapcsán csatlakozott a PIM két munkatársa is, és a további intenzív tervezői-szervezői munka nyomán az MNMKK égisze alatt a Természettudományi Múzeum épületébe terveztek tudományos-fantasztikus témájú kiállítást. 2025 végére a koncepció megváltozott, és visszatérve a kezdeti elképzelésekhez, az MNMKK OSZK két kurátora Jókai Mór *A jövő század regénye* témában a nemzeti könyvtár épületébe tervez nagyszabású kiállítást.

Sulics Fruzsina a Jókai emlékévhöz (és a készülő kiállításhoz) kapcsolódó gyerekrajz pályázat műveinek elbírálásában és az MNMKK OSZK-ban megtartott eredményhirdetés levezetésében is tevékenyen részt vett.

2025-ben számos kiállítás anyagához válogattak a plakát- és kisnyomtatvány gyűjteményből. Ezek közül a legnagyobb szabású, legtöbb háttérmunkát és együttműködést igénylő kiállítás a Magyar Nemzeti Galéria *Az élet művészete* című szecessziós témájú kiállítása volt. A múzeum munkatársai sok-sok előválogatás nyomán tárunk gyűjteményéből eredetiben 46 szecessziós plakátot és egy albumot állítottak ki.

A 2025 folyamán másolatként kiállított anyagaink közül a teljesség igénye nélkül néhányat kiemelve: a bécsi Collegium Hungaricum az intézmény történetét bemutató kiállításához kért tőlünk 14 nyomtatványt, a jeruzsálemi Israel Museum Irsai István életművét bemutató tárlatához 11 plakátunkat választotta ki. A Holokauszt

Emlékközpont a győri zsidóság történetéről szóló kiállításához talált nálunk 12 aprónyomatványt. A Magyar Olimpiai és Sportmúzeum a Margitszigetre tervezett szabadtéri molinóihoz kérte 9 plakátunk fotózását. A Budapesti Történeti Múzeum munkatársa Irány a Galaxis! Magyarország és az űrkorszak 1957-1983 című kiállításához 8 plakátot választott ki a gyűjteményünkéből.

Publikáció, előadás, közönségkapcsolat

A tár munkatársai 32 nyomtatott vagy elektronikus formában megjelent publikációt hoztak létre és előadásokat is tartottak.

Ex libris szakértő kolléganőnk, Vasné dr. Tóth Kornélia különféle szakmai eseményeken, kiállításmegnyitókön is tevékenykedett. Kiemelkedően sok publikációja jelent meg.

Az intézmény nyílt napjai kapcsán, illetve önálló megkeresések nyomán (például a Képzőművészeti Egyetem könyvtárosai, a NAV munkatársai, az OSZK segédkönyvtáros képzés résztvevői) számos tári bemutató, vezetés révén adtunk hírt a munkánkról és a gyűjteményünkről. Ezeket erősítették az OSZK blogján olvasható írásaink is, illetve a kultura.hu oldalon a gyűjteményünkben található számológépeket bemutató interjú (Kicsi, színes és elfeledett számológép, kultura.hu online portál, 2025. augusztus 2.).

Felhasználási engedélyek

2025-ban 71 önálló és 13 más tárakkal közös felhasználási engedély kapcsán voltunk érintettek. A közgyűjtemények által megrendelt és tudományos célból felhasznált dokumentumok fotói kapcsán a gyakorlatnak megfelelően elengedtük a felhasználási díjat. A profitorientált megkeresések nyomán összesen 574.230 forint és 40 EURO volt a nyomtatványaink felhasználása révén beérkezett bevétel.

Színháztörténeti és Zeneműtár

Színháztörténeti gyűjtemény

Gyarapítás

A színháztörténeti gyűjtemény 2025-ben 5.100 dokumentummal gyarapodott: ebből 4.203 db ajándékként, 6 db csere útján, 880 db kötelezpéldányként és 11 db vásárlással, 1 db pedig saját előállítás útján került az állományba.

A dokumentumtipológiai eloszlás az alábbiak szerint alakult:

- kézirat: 69 db
- szöveggönyv: 18 db
- kisnyomatvány: 2.260 db
- fénykép: 2.536 db
- díszletterv: 18 db
- jelmezterv: 216 db
- egyéb grafika: 2 db

Vétel

A Gyarapítási Osztály számára ebben az évben is számos szakvéleményt és vételi javaslatot adtunk le.

Ajándék

Ajándékként 2025-ben három hagyaték került a gyűjteménybe: Rimanóczy Yvonne jelmeztervező (1930–2024) hagyatéka: 220 db jelmezterv, 127 db fotó, 5 kisnyomtatvány; Mihály Pál színművész (1937–2017) hagyatéka (1 fotóalbum, 154 db fénykép, 45 db kisnyomtatvány, 33 db dvd), valamint Bárdy Margit jelmeztervező (1929–2025) hagyatéka.

Raktárrendezés

A raktárjegyzékek frissítése, elhasználódott palliumok cseréje, raktári egységek áthelyezése, költöztetése, valamint a segédkönyvtár rendezése, apasztása és ezek adminisztrálása folyamatos. Az ÉTR 11-ben és a Légóban grafikai fémszekrényekben tárolt nagyméretű, illetve restaurált és különösen sérülékeny színlapok átrendezése idén is folytatódott. 2025-ben sor került a 622-es referenciaszoba részleges rendbetételére, valamint az északi 8-as és 9-es toronyraktárban található dokumentumok rendezésére. A színháztörténeti gyűjtemény harmadik emeleti helyiségében, a 318-as szobában is jelentős mennyiségű – főként színházi aprónyomtatványok – rendszerezésére és válogatására került sor.

Feldolgozás

2025 során a színháztörténeti gyűjtemény munkatársai 1.829 új Amicus rekordot hoztak létre az elektronikus katalógusban. Folytatódott a fényképek, a magyar és idegen nyelvű szövegekönyvek és az irattári dokumentumok feldolgozása: többek között a Vígszínház irattári anyagának, a Nemzeti Színház szövegekönyveinek és színlapjainak, valamint Oláh Gusztáv díszletvázlatainak és fényképeinek (portrék, operaházi, nemzeti színházi és nyíregyházi előadás képek) állományba vétele és feldolgozása is. A gyűjtemény kisnyomtatványainak elektronikus helyrajzi táblázatának vezetése is bővült, valamint a Victor Hugo: *Angelo Padua zsarnoka* c. drámájának 1836 és 1871 közötti magyarországi és erdélyi előadásait rögzítő (játshely, dátum, színészek, kritikák) táblázat-formátumú adatbázisa is.

Állományvédelem

2025-ben több mint 2.000 dokumentum került palliumozásra/újrapalliumozásra, savmentes tároló-eszközbe helyezésre: többek között Kéméndy Jenő jelmezterveinek és több mint 1.000 grafikai anyag palliumozása. Az Állományvédelmi- és Restauráló Osztály munkatársai 25 db fényképet restauráltak, s 2025-ben újabb tételeketadtunk át (23 db fénykép, 7 db fotóalbum, 97 db kiemelésre váró paszpartuzott színlap) beavatkozás céljából. Az állományvédelmi digitalizálásra előirányzott dokumentumok közül 2025 folyamán egyetlen dokumentum sem került fotózásra.

Olvasószolgálat

Olvasószolgálati és tájékoztatási feladataink ellátása során közel 1.800 esetbenadtunk magyar és idegen nyelveken szaktájékoztatót és több ezer dokumentumot készítettünk elő olvasótermi forgalmazás céljára.

Kiállítások

Kollégáink anyaggyűjtéssel és dokumentumok előkészítésével járultak hozzá a nemzeti könyvtár tervezett bicentenáriumi Jókai-kiállításához és a DBK Jókai kertprojektjéhez.

Közreműködés delegációk fogadásában és más programokban

2025 novemberében a Skót Nemzeti Könyvtár munkatársainak látogatása alkalmából skót vonatkozású dokumentumokból álló válogatást állítottunk össze a DBK számára. Ezen túl a „Könyvtárosok dolgozószobája” elnevezésű programsorozatban a „Könyvtár a színpadon és a filmekben” című kerekasztal-beszélgetéshez témába vágó díszletterveket készítettünk elő.

Tartalomszolgáltatás

A Jókai-emlékév keretén belül a nemzeti könyvtár Fotótér elnevezésű online tartalomszolgáltatása új, különleges válogatással gazdagodott: 2025-ben száznegy Jókai Mórhoz és színházi munkásságához kapcsolódó fényképet publikáltunk a színháztörténeti gyűjtemény anyagából. A Petőfi Irodalmi Múzeummal együttműködésben a Jókai 200 szabadon tartalomszolgáltatásához kollégáink színlapok válogatásával és az azokhoz kapcsolódó ismertető szövegek megírásával járultak hozzá.

A színházi gyűjtemény önálló tartalomszolgáltatási felületének előkészítésekképp a tár gazdag, operákhoz kapcsolódó dokumentumaiból állított össze válogatást, valamint előrelépés történt a Várkonyi Zoltán-hagyaték szintén e tartalomszolgáltatási felületére szánt anyagrészének előkészítése érdekében is.

Tudományos és szakmai grémiumokban való részvétel

Kis Domokos Dániel és Patonai Anikó Ágnes az MTA Közttestület tagjai.

Felhasználási engedélyek

2025-ben 8 közlési engedélyt adtunk ki kizárólag színháztörténeti dokumentumokra vonatkozóan, míg további 7 alkalommal közös különgyűjteményi engedély kiállításánál működünk közre.

Zeneműtári gyűjtemény

Gyűjteményfejlesztés, feldolgozás, raktárrendezés

Gyűjteményfeldolgozási szempontból az év egyik legfontosabb feladata a 2025-ös projektekhez kapcsolódó munkálatok voltak: elkezdődött a zenei gyűjtemény legrégebbi állományrésze, a Bártfai-gyűjtemény műszintű feldolgozása, valamint korrigálásra kerültek Balassa Sándor, Farkas Ferenc, Liszt Ferenc és Weiner Leó kéziratának autopszia-szintű leírásai az online katalógusban. Előkészítésre kerültek továbbá olyan, 2026-ban megvalósuló projektjeink, mint a Liszt Ferenc Emlékmúzeum és Kutatóközponttal együttműködésben megvalósuló, és Liszt levelezését feltáró kutatásunk, valamint az Operaház intézményének támogatásával létrejött együttműködésünk, amely során az Erkel-operák teljeskörű forrásanyaga közzétételének háttérmunkálatait is elvégeztük.

A gyűjtemény hagyatékainak feldolgozásában is nagy előrelépés történt: 14 teljes hagyaték (Fleischer Antal, Szedő Miklós, Ticharch Zdenka, Somogyi Vilmos, Sebestyén Ede, Kókai Rezső, Buttykai Ákos, Kosáry János, Angyal László, Dobó Sándor, Sággy Ilona, Antos Kálmán, Jámbor Jenő és Dienzl Oszkár) és két további gyűjtemény (Kerekes János, Csanády Virgil) előrendezésére került sor. 2025-ben az OSZK online katalógusában kollégáink összesen 4.584 új rekordot rögzítettek. Gyűjteményünk 1.012

kötelempéldányként beérkező, 189 ajándék és 8 vételi úton bekerült dokumentummal gazdagodott.

2025-ben folytatódott a Marton-Bajnai gyűjtemény hanglemezeinek feldolgozása is, ezen túl több, kisebb hagyatékrészek hangzó dokumentumai kerültek feldolgozásra (Király Ernő, Sebestyén János, Farkas Ferenc, Simon Géza Gábor, Szeleczy Zita, Tommy Víg, Solymosi János, Láng István): az év során 4.774 ilyen dokumentum került állományba vételre.

Jelentős feldolgozó munka eredményeképp korábban beérkezett zeneszerzők kéziratái kerültek állományba raktárrendezés során: 37 zeneszerző (Dohnányi Ernő, Csuka Béla, Berzevitz Mária, Szelényi István, Kazacsay Tibor, Sárai Tibor, Fábrián László, Székely Imre, Székely Ilona, Barbeli Viktor, Polgár Tibor, Balassa Sándor, Kókai Rezső, Kubinyi Attila, Vavrinecz Mór, Ticharich Zdenka, Dobó Sándor, Bátori Lajos, Balabán Imre, Dalmáth Lenke, Kentler Jenő, Braun Paula, a Ruzitska-család, Winkler Lajos, Farkas Ferenc, Csanády Virgil, Angyal László, Sággy Ilona, Zempléni Árpád-Révész Anikó, Kern Aurél, Sebestyén János, Martiny Lajos, Horusitzky Zoltán, Láng István, Terényi Ede, Kernécs Pál, Szervánszky Endre) 1900 kompozíciója. Közülük a legjelentősebb feladatunk a 2015-ben beérkezett monumentális Farkas Ferenc-hagyatéka több mint 800 kottakéziratának teljes körű feldolgozása és új jelzetekkel való ellátása volt. Raktárrendezés során állományba vételre került továbbá 140, a "színház egyéb" (SZE) állományrészbe tartozó dokumentum, valamint 57 "musica theoretika"-tétel.

A nemzeti könyvtár 2025 nyarán felhívással fordult a Magyar Zeneszerzők Egyesülete tagjaihoz – majd személyes megkeresések által további, ma is aktívan működő zeneszerzőkhöz –, hogy egy száz évvel korábbi kezdeményezéshez hasonlóan arra buzdítsuk őket, hogy adományozzanak egy-egy példányt kompozícióik közül a zenei gyűjtemény részére. Az OSZK/672-1/2025-ös főigazgatói felhívás következményeképp 2025-ben **13 zeneszerző** (Tóth Armand, Vajda Gergely, Reményi Attila, Rózsa Pál, Beischer-Matyó Tamás, Barta Gergely, Virágh András Gábor, Durkó Péter, Laczó Zoltán Vince, Bujtás József, Könczei Árpád, Nógrádi Péter, Sándor László) **100 kézírata került állományunkba ajándékként**, s a felhívás következményeképp a 2026-os év során további kéziratok beérkezése várható.

A 2025-es évben folytatódott továbbá a tár több ezer tételből álló kottás levelezőlap-gyűjteményének, valamint a Rózsavölgyi kiadó kottagyűjteményének feldolgozása is.

Raktárrendezés során az ÉTR 8-as raktárban mintegy 800 polcfolyóméternyi anyag mozgatóásával sikerült optimalizálni a hangzók jelzet és gyűjtemények szerinti ésszerű rendszerezését. Erre azért is volt szükség, mert korábban az anyagrészek bekerülésével nem tartották szem előtt az egyes gyűjteményrészek folytatólagos egybentartását, amelyet a máig fennálló helyhiány is nagyban befolyásolt. Az ÉTR 9-es raktárában szintén több száz folyóméter átmozgatóását végezték el a Raktári Osztály munkatársai, melynek következtében a *Musica practica*, az úgynevezett "operabánya"-anyag rész és a "Limbus", valamint a különlenyomatok és folyóiratok elhelyezésének optimalizálásával tudtunk több polcfolyómétert nyerni és értelemszerűen megoldani a gyűjtemények raktárban történő elhelyezését.

Olvasószolgálat, digitális megrendelések, Haydneum projekt

Olvasószolgálati és olvasói adminisztrációs feladataink ellátása során közel 2.000 esetben segítettük szaktájékoztatással a kutatók munkáját. Összesen 25.328 dokumentumot készítettünk elő nagyrészt olvasótermi forgalmazás, részben pedig archiválási és kutatási célú digitalizálás, kiállítás vagy bemutató céljára.

2025-ben több száz zeneműtári dokumentum digitális másolatának megrendelését készítettük elő a Haydneummal való együttműködés keretében.

A csak zenei dokumentumokra vonatkozó kiadott közlési engedélyek száma a tárgyévben 9 db volt, míg további 2 alkalommal közös különgyűjteményi engedély kiállításánál működtünk közre.

Tartalomszolgáltatások

A Színháztörténeti és Zeneműtár zenei gyűjteménye 2025-ben kapott elsőként alkalmat arra, hogy a Kézirattár *Copia* elnevezésű tartalomszolgáltatási felületén kottakéziratokat tehessen közzé. Az év során mintegy hetvenezer oldalnyi kéziratot kottaoldal jelent meg öt különálló gyűjteményrészről.

2025 áprilisában az Esterházy-gyűjteménynek a Haydneummal közös együttműködés keretén belül digitalizált korpuszából mintegy ötvenezer kottaoldal került elérhetővé: köztük Gregor Joseph Werner (1693-1766), Joseph Haydn (1732-1809), Michael Haydn (1737-1806) és Johann Georg Albrechtsberger (1736-1809) kéziratai.

2025. szeptember 22-én a Nemzet Művésze címmel kitüntetett, Kossuth- és Erkel Ferenc-díjas magyar zeneszerző Balassa Sándor (1935–2021) teljes életműve – 150 opusza – vált hozzáférhetővé özvegye, Balassa Mariann engedélyével.

Ezt követően 2025. decemberében pedig három újabb aloldallal bővült a *Copia* kéziratok gyűjteménye: a 120 éve született Farkas Ferenc, a 140 éve született Weiner Leó és Liszt Ferenc autográfjaival. A Weiner-művek a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Weiner Kuratóriuma, míg Farkas Ferenc kéziratai fia, Farkas András engedélyével kerültek publikálásra.

Az év folyamán kollégáink részt vettek a *Hangtár* megújult arculatának kialakításában és 1.588 új, betöltésre váró tétel előkészítésében is.

Nyilatkozatok, sajtótájékoztatók, előadások, külföldi delegációk fogadása

2025. január 28-án Laskai Anna sajtótájékoztató keretében tartott rövid előadást az Ausztrál Nemzeti Könyvtártól kapott, 248 tételből álló magyar népzenei és kórusműveket tartalmazó hungarikagyűjteményről, majd egy rövid tárlat keretében bemutatta a gyűjtemény legkülönlegesebb példányait. Az eseményen, Ian Biggs, az Ausztrál Államszövetség rendkívüli és meghatalmazott magyarországi nagykövete, valamint Cecilia Gall, Ausztrália tiszteletbeli konzulja is részt vett.

2025. februárjában Laskai Anna a Mária Rádióban nyilatkozott a nemzeti könyvtárnak adományozott ausztrál kottaadományról.

2025. március 21-én Laskai Anna a European Chamber Music Academy tagjainak tartott bemutatót a tár legérdekesebb dokumentumaiból.

2025. május 9-én, a Magyar Zene házában, a Zenei Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége (AIBM) Magyar Nemzeti Csoportja által szervezett szakmai napon Hanvay Hajnalka tartott előadást „A nemzetközi zenei bibliográfia és forrásrepertórium használata – RILM és RISM workshop” címmel.

2025. június 28-án Laskai Anna dél-koreai delegáció számára tartott bemutatót a zenei gyűjtemény legértékesebb dokumentumairól és a zenei gyűjtemény dél-koreai vonatkozású kottáiról.

2025. július 14-én Laskai Anna a Liszt Ferenc Emlékmúzeum és Kutatóközpont kollégáinak tartott tári bemutatót, különös tekintettel a zenei gyűjtemény Liszt vonatkozású dokumentumaira.

2025. november 12-én Laskai Anna részt vett a Skót Nemzeti Könyvtár delegációjának fogadásán, ahol többek között skót vonatkozású zenei és színháztörténeti anyagok kerültek bemutatásra.

2025. november 22-én, az Alapítási ünnephez kapcsolódó nyílt napon Laskai Anna tartott két bemutatót az év során a *Copia*-oldalra került kottakéziratokról (A copia.oszk.hu kottakéziratai élőben). Az 516-os teremben berendezett tárlók tartalmát november 24-én az intézmény érdeklődői számára is bemutatta.

2025. december 11-én a Belga Királyság magyarországi nagykövetségének látogatása alkalmából Laskai Anna tartott rövid bemutatót a Bártfai gyűjtemény néhány, flamand vonatkozású kötetéről.

Kiállítások

Kollégáink anyaggyűjtéssel és dokumentumok előkészítésével járultak hozzá a nemzeti könyvtár tervezett bicentenáriumi Jókai-kiállításához és a DBK Jókai kertprojektjéhez, valamint a Liszt Ferenc Emlékmúzeum és Kutatóközpont 2025-ös kiállításaihoz. Ezen kívül Laskai Anna társkurátorként részt vett a Zeneakadémia fennállásának 150. évfordulója alkalmából létrehozott kiállításon.

Tudományos és szakmai grémiumokban való részvétel

Laskai Anna az MTA Köztestület, valamint a Magyar Zenetudományi és Zenekritikai Társaság tagja.

Történeti Fénykép- és Interjútár

Rendezvények

2025. április 10-én bemutattuk Papp Viktor: *Ügyvédtársadalom Magyarországon c.* monográfiáját.

A Költészet napján az OSZK által szervezett nyílt napon levetítettük Jankovics Marcell: *Toldi c.* animációs filmjét.

2025. november 27-én megnyitottuk Féner Tamás: *Írom vers, ahogy jön* c. kiállítását, amely 2026. március 31-ig látogatható.

Tári feladatok

Az osztályon a feldolgozó munka folyamatos. A gyűjteményben található fényképeket digitalizáljuk alapadatait rögzítjük a feldolgozó felületen, majd ezeket kutatómunkával kollégáink kiegészítik. A feldolgozás után a képeket a Fotótérben (fototer.oszk.hu) publikáljuk.

Az intézmény több kiállításához, rendezvényéhez kapcsolódó feladataink mellett folytattuk az oral-history gyűjtemény online tartalomszolgáltatásának előkészítését, mely az analóg dokumentumok rendezésén, digitalizálásán át, a digitális utómunkán keresztül egészen a szerkesztési, videovágási munkákig, illetve a szöveggondozásig lefedi a folyamatokat.

Audiovizuális digitalizálási terveinek megfelelően folytattuk feladatainkat, de új eszközök, alkatrészek beszerzésének hiányában egyre több időt kell fordítanunk karbantartásra, illetve időszakosan szoftverhiány nehezítette az audiovizuális digitalizálást és digitális utómunkát.

A júniusi viharkárok miatt raktárunkat át kellett rendezni, emiatt a stúdiónk nem alkalmas mozgóképes felvételek készítésére.

Elvégeztük a Kötelesspéldány gyűjtemény, az Interjúgyűjtemény és a Mozgóképkincs gyűjtemény revízióját.

Interjúgyűjtemény digitális tartalomszolgáltatás

Az online tartalomszolgáltatás létrehozásának folytatásaként 28 szolgáltatni kívánt interjút digitalizáltunk (200 óra), valamint szolgáltatási és állományvédelmi céllal mintegy 35 órányi további audiovizuális tartalmat digitalizáltunk.

Mikes Program

A tengerentúli magyarság hagyatékából hazahozott audió és audiovizuális anyagok befogadását, rendezését, digitalizálását folytattuk, a 2024-ben lezárult Mikes program kutatói által készített oral-history interjúk kezelése, archiválása, helyben kutathatóság biztosítása, szöveges átírása is folytatódott. 2025-ben 172 db rendkívül rossz állapotban lévő hangdokumentumot (orsós szalagot), 64 órányit digitalizáltunk.

Forgatások, filmes összeállítások

18 alkalommal készítettünk kiállítás megnyitóról, konferenciákról, előadásokról és nyílt napokról dokumentációs célú mozgóképes felvételeket, 32 alkalommal készítettünk videó-összeállításokat, installációkat az MNMKK OSZK honlapjára, blogjára rendezvények és kiállítások illusztrációjaként.

Publikációk

Deák-Sárosi Lászlónak két könyve jelent meg az Üveghegy kiadó gondozásában: a *Három sing a jutalom...* Székely kiséposz Fábri Géza megzenésítésében, hangoskönyvként és a *Népi gyerekmondókák dallamhangsúlyal*, CD-melléklettel.

Muzeális Könyvtári Dokumentumokat Nyilvántartó Iroda

Az MKDNY Iroda az év során az alábbi feladatokat látta el:

Levelezés (152 db) az iroda működésével kapcsolatban, információ- és tanácsadás, technikai támogatás, adatbázis ellenőrzésekkel és bevitellel kapcsolatos problémák megoldása.

A honlap (mkdny.oszk.hu) működésével kapcsolatos adminisztráció.

A régi könyves szakmai továbbképzés hálótervének elkészítése, megszervezése és lebonyolítása.

Szakértői munka a Kulturális Javak Bizottságában és a Hungarikum Bizottságban.

Lektorálási feladat Szalai Béla kötetében.

A Budai krónika kiadásra való előkészítése (650.000n) a Szent István Társulat számára. Megjelent 2025 májusban.

A Thuróczy-krónika szöveggondozása (800.000n) és tárgyi jegyzetelése (500 db).

Az RMNY-adatbázis elkészítésében (6.000 rekord) részvétel.

A kiadott könyvtörténeti források feldolgozása RMNY szempontból (2.000 rekord).

V. A Könyvtári Intézet beszámolója

1. Szervezeti kérdések

Dolgozói létszám

			2024. évi tény	2025. évi tény
Szakmai összlétszám (fő, töredék is lehet) összlétszám (fő)			19	20
Ebből vezető vagy magasabb vezető, max. 10%, fő, töredék is lehet)			5	5
Könyvtáros munkakörben foglalkoztatottak	Könyvtáros szakképesítéssel	összesen	16	14
		átszámítva teljes munkaidőre	16	14
	Egyéb	összesen	2	5
		átszámítva teljes munkaidőre	1,5	5,5
	Mindösszesen	összesen	18	19
		átszámítva teljes munkaidőre (4+6)	17,5	18,5
	az Egyébből felsőfokú végzettségű	összesen	1	4
		átszámítva teljes munkaidőre	1	1
Egyéb nem szakmai munkakörben foglalkoztatott (fő, töredék is) lehet)			1	1
Önkéntesek száma			0	0

2. Folyóirat- és könyvkiadás

CeLISR

2024 márciusában indult el a nemzeti könyvtár és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár közös kiadású online könyvtár- és információtudományi szakfolyóirata, a *Central European Library and Information Science Review, a CeLISR*. A lap negyedévente, nyílt hozzáférésű kiadványként jelenik meg, és a magyar mellett angol nyelvű írásokat is közöl. A bevett eljárás szerint, a tanulmányok gyors megjelenése érdekében az online first kiadásban

lehozott írásokat a későbbiekben, a lapmegjelenések periódusaiban összefűzött számokban publikáljuk.

2025-ben összesen 81 írás jelent meg. Az alábbi táblázat a tanulmányok rovat és nyelv szerinti eloszlását tartalmazza:

rovat címe	írások száma	magyar nyelvű	angol nyelvű
Tanulmányok	20	11	9
Könyvtári kitekintő	22	12	10
Szakirodalmi szemlék, recenziók	9	9	0
Perszonália	10	10	0
Külföldi folyóirat-figyelő	20	20	0
Összesen	81	62	19

2025-ben – Magyarországon kívül – a következő országokból érkeztek írások: Bulgária, Franciaország, Horvátország, Kenya, Románia, Szlovákia, Új-Zéland. A 2025-ben megjelent tanulmányok és teljes lapszámok megtekintéseinek és letöltéseinek száma az Open Journal System (OJS) rendszer adatai alapján **2025. január 1. és 2025. december 31.** között az alábbi módon alakult:

2025-ös megjelenések	cikk vagy teljes lapszám oldalának megtekintése*2	cikk vagy lapszám letöltése (PDF)	összes
tanulmányok	11.644	6.326	
2025/1.	178	111	289
2025/2.	112	175	287
2025/3.	56	319	375
2025/4.	28	61	89
összesen	12.018	6.992	1.040

Az összes tanulmány és lapszám megtekintésének és letöltésének száma az OJS rendszer adatai alapján **2025. január 1. és 2025. december 31. között** az alábbi módon alakult:

megjelenések 2024. 03. 26. és 2025. 12. 31. között	cikk vagy lapszám oldalának megtekintése ³	cikk vagy lapszám letöltése (PDF)	összes
cikkek	15.227	9.260	24.487
teljes lapszámok	760	980	1.740
összesen	15.987	10.240	26.227

Az egyes tanulmányokat és teljes lapszámokat az EPA-ban archiváljuk, innen ugyancsak letölthetők. Jövő évtől egész évre vonatkozó statisztika válik elérhetővé. Az írások adatai

² Cikkek esetén az oldal tartalmazza az absztraktot és a forrásjegyzéket.

³ Cikkek esetén az oldal tartalmazza az absztraktot és a forrásjegyzéket.

továbbra is bekerülnek a Magyar Tudományos Művek Tárába. Ebben az évben szerződést kötöttünk az EBSCO-val tanulmányaink szolgáltatásáról.

Fontos fejlemény, hogy lapunk felkerült az MTA Irodalom- és Kultúratudományi Bizottságának hivatalos folyóiratlistájára. Ez a minősítés újabb megerősítése annak, hogy a kiadvány fontos szerepet tölt be a könyvtár- és információtudomány hazai és nemzetközi diskurzusában.

Háromká

A *Háromká* (2023-) a nagy múltú *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros* (1992–2021) utóda. A folyóirat nyílt hozzáférésű e-magazin formában a legolvasottabb magyar könyvtáros szaklap, az országon belül és határon túlra is eljutva az egész magyar könyvtárossághoz szól. A folyóirat a *journals.oszk.hu* URL-címen elérhető OJS (Open Journal Systems) felületen kerül publikálásra. A szerkesztési feladatok ellátása során 2025-ben öt számot jelentettünk meg: áprilisban, júniusban, augusztusban, októberben és decemberben. Az áprilisban megjelent szám összevont formában látott napvilágot.

A 2025. évben megjelent öt lapszám összesen 92 írást tartalmaz, ezek közül 14 cikk a határon túli magyarság könyvtárügyével foglalkozik, ami összesen 16 határon túli magyar szerző munkája. 2025. január 1. és december 31. között a lap OJS-es oldaláról 8.498 teljescikk-letöltés történt, az absztraktmegtekintések száma 5.566.

A cikkekről és lapszámmegjelenésekről hírt adtunk a közösségi platformokon, és könyvtáros rendezvényeken is népszerűsítettük a lapot. Az egyes cikkeket és teljes lapszámokat az Elektronikus Periodika Archívum és Adatbázisban (EPA) archiváljuk, innen ugyancsak letölthetők.

2025	OJS cikk letöltése	OJS absztrakt letöltése	EPA
január	875	351	1.770
február	337	255	
március	307	261	
április	405	487	
május	888	746	
június	278	580	
július	1.001	511	
augusztus	702	632	
szeptember	1.085	212	
október	630	320	
november	1.239	558	
december	751	653	
Összesen:	8.498	5.566	

CeLISR Books

Elindítottuk a *CeLISR Books* c. könyvsorozatot. Az elektronikus formában megjelenő új könyvsorozatnak elsődleges célközönsége a tág értelemben vett szakma, azaz a

könyvtár- és információtudomány, és annak határterületei iránt érdeklődők: a kutatók, az elméleti és gyakorló szakemberek, a módszertanokban, joggyakorlatokban elmélyülni szándékozók, valamint a szakirányú képzésekben részt vevők a katedra mindkét oldaláról. A *CeLISR Books* „anyafolyóirata” a Central European Library and Information Science Review (CeLISR), amelynek egyes lapszámaiban magyarul és angolul is jelennek meg írások, hazai és külföldi szakemberektől egyaránt – ezzel összhangban a sorozatot is kétnyelvűnek tervezték.

Könyvtárosok dolgozószobája

Elindítottuk a *Könyvtárosok dolgozószobája* c. könyvsorozatot. A sorozat első kötete az azonos nevű kerekasztal-beszélgetéssorozat első évadjának a szerkesztett, írott változatát tartalmazza. A kötet átfogó képet ad a magyar könyvtárszakma aktuális kérdéseiről, dilemmáiról és jövőbeni lehetőségeiről. A megszólaló szakemberek a közgyűjteményi szakkönyvtárak helyzetétől az RDA bevezetésének kihívásain át a zöldkönyvtári törekvésekig, a digitalizálás és az online tartalomszolgáltatás kérdéseitől a mesterséges intelligencia etikai és gyakorlati vonatkozásaiig számos, a mindennapi könyvtári munkát is érintő témát járnak körül. A kiadványsorozat külön értéke, hogy a szakmai diskurzust nem tanulmányok, hanem élő párbeszéd formájában dokumentálja, bemutatva országos hatókörű intézmények, felsőoktatási és szakkönyvtárak, vármegyei és városi könyvtárak, valamint kisebb műhelyek nézőpontjait is.

3. Kutatási és Elemző Osztály

Kiemelt feladatok

- a) **A Kulturális és Innovációs Minisztérium (KIM) Kultúráért Felelős Államtitkári Kabinettól, valamint a Közgyűjteményi Főosztályától érkezett felkérések, adatszolgáltatások teljesítése**
  - Adat- és információszolgáltatás.
  - Háttérelmzések készítése a Főigazgatói Kabinettel történt előzetes egyeztetés alapján.
  - Ezekhez kapcsolódó kimutatások és elemzések készítése (a kulturális statisztikai adatszolgáltatás kétszintűvé vált: főúrlap és szakmai úrlap).
  - Az új KultStat-rendszerrel és a statisztikai adatlap tervezetével, fejlesztésével kapcsolatosan számos javaslatot fogalmaztunk meg, amelyekről előzetesen kikértük a vármegyei hatókörű városi könyvtárak álláspontját.
- b) **Az országos éves könyvtári statisztikai adatszolgáltatás szervezése, adatellenőrzés, adattisztítás**
  - Adategyeztetés a könyvtári szolgáltatási pontokkal, valamint kiemelten is a regionális adatfeldolgozó központokkal (pl. vármegyei hatókörű városi könyvtárak).
  - A statisztikai adatlap gondozása és megújítása; a json designer fájl és a kitöltési útmutató frissítése.
  - Regionális adatfeldolgozó központi feladatok ellátása: a fővárosi könyvtárstatisztika, adatszolgáltatás, fel- és leiratkozások kezelése, egyeztetése és ellenőrzése.
  - Az OSAP 2751 adatfelvételi teendők keretében folyamatosan e-mailes és telefonos segítségnyújtás az adatszolgáltatásban.

- A KultStat-rendszer működésének figyelemmel kísérése, hibák, működési zavarok jelzése.
- c) **A statisztikai adatok megjelenítése, frissítése adatvizualizációs eszközökkel.**
- d) **Statisztikai gyorsjelentés (előrejelzés) elkészítése.**
  - Az új struktúra kialakítása.
  - MKMA adatbázis létrehozása a statisztikai adatokból.
- e) **Részvétel a KultStat rendszer fejlesztésében és a szakmai adatlap javításában**
  - Véleményezés és javaslatok megfogalmazása az új kulturális statisztikai rendszerrel és az új OSAP 2571 szakmai adatlappal kapcsolatban a KIM kérésére.
  - Részvétel az új rendszer tesztelésében.
- f) **Könyvtári Kihívás**
  - A programmal kapcsolatos adatfelvételek és számítások kidolgozása.
  - Részvétel a pályázati program kidolgozásában a KMO-val szoros együttműködésben, valamint hatásvizsgálatok, kimutatások elkészítése a KIM, illetve a Főigazgatói Kabinet kérésére.
- g) **Részvétel az Akkreditációt Támogató Szakértői Munkabizottság ülésein Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódex szerinti akkreditációs vizsgálat lefolytatásában; ezzel kapcsolatos KSH-anyagok áttekintése és véleményezése**
- h) **A Könyvtári rendszerre vonatkozó adatgyűjtések**
  - Zöldkönyvtárak felmérése.
  - Iskolai könyvtári adatok kikérése a Belügyminisztériumtól (KIRSTAT).

4. Könyvtári Minőségfejlesztési Osztály

Kiemelt feladatok

- a) **A könyvtári minőségirányítás koordinálása, a Minősített Könyvtár cím (MKC) és Könyvtári Minőségi Díj (KMD) adományozásának szakmai előkészítése és lebonyolítása a KIM által megkötött Támogatói okirat (IV/735-1/2025/KGYFO) alapján**
  - A MKC és a KMD pályázati felhívás szövegének előkészítése.
  - A 2025-ös MKC és KMD felhívás pontosítása: a kiosztható címek száma pályázói kategóriánként (3 kategória) maximalizálásra került, legfeljebb 5 cím adható ki egy kategóriában.
  - A pályáztatás adminisztrációjának technikai fejlesztésére került sor 2025-ben, a pályázati felületen egyszerűbbé vált az önértékelési eredmények bemutatása azon pályázók számára, amelyek a Könyvtári Intézet szervezeti önértékelést támogató elektronikus felületén végezték el az önértékelést.
  - 13 könyvtár pályázati adatlapjának beérkezése határidőre a Magyarországi Könyvtárak Adatbázisába.
  - 5 könyvtári pályázat az MKC-re, 8 könyvtári pályázat a KMD-re érkezett, egy könyvtár pályázatának visszautasítása formai okokból.
  - Szakértői helyszíni látogatások, javaslattétel az összes jelentkezőre az elismerésekre.

- Eredmények, MKC: Budapesti Corvinus Egyetem Egyetemi Könyvtár (első alkalommal), Kiskunfélegyházi Petőfi Sándor Városi Könyvtár (második alkalommal), II. Rákóczi Ferenc Könyvtár, Miskolc (második alkalommal).
- Eredmények, KMD: a díj történetében a 2025-ös pályázatnál fordult elő először, hogy öt díj került kiosztásra. Berzsényi Dániel Könyvtár (Szombathely), Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár (Szentendre), Solymár Imre Városi Könyvtár (Bonyhád), Széchenyi István Egyetem Egyetemi Könyvtár és Levéltár (Győr), Tiszaújvárosi Művelődési Központ és Könyvtár (Tiszaújváros).
- A pályázati elismerések beszerzése, laudációk elkészítése az ünnepélyes díjátadóra.

b) Könyvtári Kihívás

- A 2025. június 15-án lezáruló Könyvtári Kihívás 1.0 pályázaton 370 pályázó adminisztrációja, ellenőrzése, háttéranyagok készítése, nyertesek kiválasztása, részvétel az ünnepélyes díjkiosztó szervezésében.
- A Könyvtári kihívás 2.0 pályázat pályázati dokumentációjának elkészítése, információs felület létrehozása a Könyvtári Intézet honlapján, a 317 pályázó adminisztrációjának lebonyolítása, háttéranyagok készítése.

c) A Magyarországi Könyvtárak Adatbázisának (MKA) működtetése és fejlesztése

- Az MKC és KMD pályázatok 2024-es zökkenőmentes elektronikus lebonyolítása.
- 2025-ben 18 könyvtári önértékelést indítottak az intézmények a szervezeti önértékelési felületen, amely a Könyvtárak Minőségi Működésének Értékelési Rendszere (KMÉR) alapján készült. 5 könyvtár élt az új lehetőséggel, és kapcsolta az önértékelési felületen lebonyolított eredményeit az MKC és KMD pályázatokhoz.
- A nyilvános és nem nyilvános könyvtárak adataiban bekövetkező változások folyamatos módosítása az MKA-ban.

További feladatok

- Részvétel a KIM Közgyűjteményi Főosztály iránymutatásai alapján a vármegyei hatókörű városi könyvtárak 2024. évi beszámolóinak és 2025. évi munkaterveinek értékelésében.
- Részvétel harmadik alkalommal az MKE Pest Megyei Könyvtárosok Szervezetének szervezésében a ceglédberceli Könyvtári Pikniken: Jógyakorlat-gyűjtemény bemutatása.
- Workshop szervezése a debreceni MKE Vándorgyűlésen: bemutatkozott a pécsi Csorba Győző Könyvtár teljesítményértékelése és a Budapesti Gazdaságtudományi Egyetem Egyetemi Könyvtárának tudásmenedzsment gyakorlata.
- A Jógyakorlat-gyűjtemény menedzselése, fejlesztése a könyvtárak számára minőségmenedzsmenttel, szolgáltatásfejlesztéssel kapcsolatos jó gyakorlataik feltöltésére.

Felmérések – Elégedettségmérések

- Könyvtári Kihívás 2024 pályázat havi adatgyűjtései januártól júniusig terjedő 6 hónapban (kb. 300 válasz havonta).

- b) Felmérés a 2025–2027 között MKC-re és KMD-re való jelentkezés tervezett idejéről – pályázati aktivitást felmérő kérdőív (2025. 03. 03.) (67 válasz).
- c) Innovációk és jogyakorlatok felmérése a Könyvtári Intézet osztályai, valamint az Országos Széchényi Könyvtár többi szervezeti egysége számára (11 válasz).
- d) Kérdőív a MKC-re pályázók számára (4 válasz/5 pályázó).
- e) Kérdőív a KMD-ra pályázók számára (6 válasz/8 pályázó).
- f) Felmérés a 2022-ben Minősített Könyvtár címet nyert könyvtárak körében – folyamatos minőségmenedzsment munkát felmérő kérdőív (2 válasz/6 nyertes).
- e) Könyvtári Kihívás 2025 pályázat nevezés és adatgyűjtés (317 válasz).

Szakmai napok, konferenciák a KMO szervezésében

- a) Könyvtári kiválóság ünnepe (2025. 02. 06) – az MKC és KMD pályázatokon nyertes könyvtárak minőségügyi tevékenységének bemutatása (212 online bejelentkező)
- b) Pályázatismertető szakmai nap – az MKC, MKD pályázat iránt érdeklődők számára (2025. 04. 23.) (45 online bejelentkező)
- c) Pályázatelőkészítő szakmai nap szakértőknek (2025. 06. 05.) (10 fő)
- d) Pályázatértékelő szakmai nap szakértőknek (2025. 07. 09.) (10 fő)
- e) Tájékoztató a könyvtári érdekeltségnövelő támogatásról a KIM Közgyűjteményi Főosztálya felkérésére (2025. 10. 08.) (147 online bejelentkező)
- f) Kerekasztal-beszélgetés a könyvtári érdekeltségnövelő támogatásról a KIM Közgyűjteményi Főosztálya felkérésére (2025. 10. 28.) (21 bejelentkező)
- g) Könyvtári Kihívás 2.0 pályázat tájékoztatója (2025. 11. 18.) (193 online bejelentkező)

5. Könyvtári Szak- és Továbbképzési Osztály

Kiemelt feladatok

- a) **Továbbképzések** – a 2025-ös évre szóló, a KIM Kultúráért Felelős Államtitkársága által a könyvtári szakemberek továbbképzése és iskolarendszeren kívüli képzése céljából biztosított 21 millió forintos minisztériumi továbbképzési támogatás felhasználása.
  - Új továbbképzési program kidolgozása és engedélyeztetése: Fenntarthatóság, zöldkönyvtár, ökokönyvtáros (45 óra).
  - Korábban lejárt engedélyű továbbképzési program megújítása: A helyismereti munka trendjei a 21. században (45 óra); Kutatástámogatás felsőoktatási és szakkönyvtári környezetben (45 óra).
  - Lejárt engedélyű továbbképzési program megújított tartalmának előkészítése: Minőség és innováció a könyvtárban.
  - Engedéllyel rendelkező továbbképzési programok megvalósítása (12 különböző 30–45–60–120 órás tanfolyam, 13 tanfolyami alkalom, 187 résztvevő).
  - A honlap-megtekintések (<https://ki.oszk.hu/kepzes/engedelyezett-tovabbkepzesek>) száma / Google Analytics: 6551.
- b) **Segédkönyvtáros szakmai képzés**
  - Az új segédkönyvtáros szakmai képzés negyedik tanfolyama második félévének és ötödik tanfolyama első félévének megszervezése, lebonyolítása

(2 alkalom, 25 + 28 fő, az utóbbi esetben 2 fő saját döntés alapján kimaradt a félév során), dokumentálása.

- A honlap-megtekintések (<https://ki.oszk.hu/tanfolyamok/segedkonyvtaros-szakmai-kepzes-03225002>) száma / Google Analytics: 3308.
- Kapcsolatfelvétel és -tartás a képesítő vizsgákat bonyolító külső vizsgaközponttal (Kiskunhalasi Siker Vizsgaközpont) és a vizsgabizottságokat kinevező BM Köznevelési Stratégiai Főosztállyal (24 sikeres segédkönyvtáros vizsgázó / KI-tanfolyam).

c) **Könyv- és papírrestaurátor szakmai képzés**

- A hat féléves képzés első tanfolyama hatodik és második tanfolyama első félévének, valamint bemeneti kompetenciamérésének megszervezése, lebonyolítása (2 alkalom, 12-12 fő), dokumentálása.
- A honlap-megtekintések (<https://ki.oszk.hu/tanfolyamok/konyv-es-papirrestaurator-szakmai-kepzes-02135013>) száma / Google Analytics: 2.196.
- A szervezési kérdések folyamatos egyeztetése a szakmai tartalomért felelős Állományvédelmi és Restauráló Osztállyal.
- Kapcsolatfelvétel és -tartás a képesítő vizsgát bonyolító külső vizsgaközponttal (Székesfehérvári Területi Független Vizsgaközpont) és a vizsgabizottságokat kinevező BM Köznevelési Stratégiai Főosztállyal (11 sikeres vizsgázó).

d) **A Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny szervezési feladatai**

- Folyamatos együttműködés a versenyt meghirdető Könyvtárostánárok Egyesületével.
- A 2024/2025-ös tanévi verseny lebonyolítása:
  - a verseny honlapjának folyamatos gondozása (<https://portal.ktep.hu/Bodverseny>),
  - az országos írásbeli forduló dokumentációjának és emléklapjainak elkészítése, a forduló lebonyolítása, a versenyfeladatlapok értékelésének megszervezése, eredményközlés a honlapon (42 település 78 iskola 185 diákja és 80 felkészítő tanára, 20 vármegyei versenyhelyszín: iskolai, városi és vármegyei hatókörű városi könyvtárak),
  - a döntő dokumentációjának és okleveleinek elkészítése, lebonyolítása, a versenyfeladatlapok értékelésének megszervezése, eredményközlés a honlapon (https://portal.ktep.hu/Bod_donto_2025),
  - közreműködés a pályázati beszámoló összeállításában.

További feladatok

a) Közvetlen képzési tevékenység

- Képzési tanácsadás a hazai és a határon túli könyvtárak, könyvtári képzőhelyek és könyvtárosok számára (338 alkalom).
- Az éves képzési terv elkészítése, folyamatos frissítése az intézeti honlapon:
  - az éves terv összeállítása és benyújtása a Kormányzati Képzésszervezési Központhoz,
  - az egyes induló képzések műszaki leírásainak és költségtervének elkészítése és benyújtása a Kormányzati Képzésszervezési Központhoz.

- A 2024. évre szóló, a KIM Kultúráért Felelős Államtitkársága által a könyvtári szakemberek továbbképzése és iskolarendszeren kívüli képzése céljából biztosított 18 millió forintos támogatás szakmai beszámolójának elkészítése.
  - A 2025. évre szóló, a KIM Kultúráért Felelős Államtitkársága által a könyvtári szakemberek továbbképzése és iskolarendszeren kívüli képzése céljából biztosított 21 millió forintos támogatás képzési és költségtervének elkészítése:
    - folyamatos kapcsolattartás a vidéki segédkönyvtáros képzőhelyekkel a támogatás nekik folyósítandó részének felhasználásával kapcsolatban,
    - az együttműködési megállapodások elkészítése.
  - A képzési adminisztráció adatbázis alapú rendszerének működtetése (<http://ki2.oszk.hu/tanfolyam/login.php>):
    - az adatbázis frissítése, hibáinak javítása az Alkalmazás- és Digitálistartalomfejlesztési Osztály közreműködésével,
    - műszaki specializáció készítése az adatbázis megújítása érdekében
    - konzultációk a megújítással foglalkozó Alkalmazás- és Digitálistartalomfejlesztési Osztállyal.
  - A képzésekre vonatkozó dokumentációs, minőségbiztosítási és statisztikai adatszolgáltatás elkészítése:
    - a segédkönyvtáros, a könyv-és papírrestaurátor szakmai képzés és a továbbképzések adatainak rögzítése a Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszerben (2 szakmai képzés + 13 továbbképzési alkalom),
    - a segédkönyvtáros és a könyv- és papírrestaurátor szakmai képzésre vonatkozó minőségirányítási rendszer éves értékelő feladatainak elvégzése és az elégedettségmérés eredményeinek közzététele a honlapon,
    - a segédkönyvtáros, a könyv-és papírrestaurátor szakmai képzés és a továbbképzések dokumentációjának (tanfolyami hirdetések a honlapon, a könyvtáros levelezőlistákon és a közösségi médiában, felnőttképzési szerződések, jelenléti ívek, órarendek, haladási naplók, oktatói és résztvevői minőségbiztosítási kérdőívek, számonkérések értékelései stb.) elkészítése,
    - a továbbképzések során bekért résztvevői minőségbiztosítási kérdőívek értékelése, és az eredmények jogszabályi előírás szerinti megjelenítése a honlapon,
    - valamennyi továbbképzés bejelentésének elkészítése a Könyvtári Akkreditációs Szakbizottság számára a tanfolyamok indulásáról / zárásáról / elmaradásáról és a minőségbiztosítási kérdőívek eredményeiről,
    - az induló továbbképzések népszerűsítése a közösségi médiában kreatívokkal, felhívásokkal,
    - a továbbképzési részvételi lehetőség folyamatos felajánlása a MNMKK-hoz tartozó intézmények könyvtárosai számára,
    - a képzések támogatása nyílt forráskódú távoktatási (Moodle) felülettel (<https://kepzes.oszk.hu/>).
- b) Az iskolarendszeren kívüli képzőhelyek munkájának összehangolása a könyvtárosképző és -továbbképző központi feladatból adódóan

- Folyamatos módszertani segítségnyújtás a segédkönyvtáros szakmai képzést működtető képzőhelyeknek:
  - értesítés a felnőttképzési jogszabályok változásairól,
  - értesítés a 2025-ös vizsgaidőpontokról, segítségnyújtás a vizsgaszervezés megrendelése ügyében.
- c) A határon túli magyar könyvtárak munkájának segítése
  - Határon túli továbbképzések megvalósítása a KIM Kultúráért Felelős Államtitkársága által a könyvtári szakemberek továbbképzése és iskolarendszeren kívüli képzése céljából biztosított 21 milliós támogatása segítségével (8 partner, 8 helyszín, 7 képzés, 9 tanfolyami alkalom, öt 8 órás és négy 20 órás képzés, 121 résztvevő).
  - A továbbképzések adatainak rögzítése a Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszerben.
  - A jelentkezési lapok, a minőségbiztosítási összefoglalók, a jelenléti íves excel táblák és a részvételi igazolások (121 db) elkészítése a képzések résztvevői által kitöltött kérdőívek alapján.
  - A képzéseken résztvevők (121 fő) adatainak adatbázisba szervezése a határon túli képzésekre vonatkozó honlapon (<https://konyvtarakhataroknelkul.hu/>).
- d) A könyvtáros társadalom folyamatos tájékoztatása a könyvtárosképzésről, kapcsolatteremtés a minisztérium és a képző intézmények között
  - Részvétel a képesítési és a munkakörökre vonatkozó szakmai tájékoztatásban, rendszeres tanácsadás végzettségek, besorolások, vezetői pályázatok feltételeinek ügyében.
  - Többszöri egyeztetés a Könyvtárostanárok Egyesületével az új pedagógustovábbképzési rendelet kapcsán:
    - a segédkönyvtáros képzés végzettségi szintjének helytelen megnevezése,
    - a könyvtári terület továbbképzései beszámításának megszűnése a könyvtárostanárok továbbképzésében.
- e) Részvétel az intézeti honlap működtetésében
  - A képzési oldalak karbantartása, képzési hírek feltöltése, a feltöltések koordinálása.
  - Szolgáltató és tanácsadó tevékenység, az ehhez kapcsolódó elektronikus szolgáltatások működtetése:
    - a könyvtárakat érintő jogszabályok változásainak folyamatos frissítése,
    - a könyvtári terület országos továbbképzési táblázatának frissítése, elküldése minisztériumi feltöltésre,
    - hírek készítése / ajánlása a Könyvtártudományi Szakkönyvtár honlapjára (31 alkalom),
    - gyerekkönyvajánlók készítése és feltöltése a <https://konyvtarak.hu/> portálra (88 könyvajánló),
    - gyerekkönyvajánlók küldése kéthavonta a Könyvtárvilág c. MKE-webmagazin számára,
    - a Könyvtári lapok, könyvtári podcastok oldal feltöltése adatokkal: <https://ki.oszk.hu/lapok-podcastok>.
- f) Az osztályvezetői irányítási, vezetési, szervezési és dokumentációs feladatok ellátása

- g) Részvétel könyvtáros és felnőttképzési konferenciákon, képzéseken, felnőttképzést érintő továbbképzéseken, intézeti és országos könyvtárszakmai rendezvényeken és feladatokban
- Részvétel a Tudáspont Kft. szervezésében megvalósuló online Felnőttképzési workshopokon, 2025. január 22., december 18. – 2 fő
  - Részvétel felnőttképzési szakértői képzésen, a felnőttképzési szakértői jogosultság megújítása, 2025. április 30., május 12. – 1 fő
  - Részvétel vizsgaközpont által előírt online mérési-értékelési szakértői továbbképzésen, 2025. július 1., november 6. (Kiskunhalasi Siker Vizsgaközpont, Kecskeméti Vizsgaközpont) – 1 fő
  - Részvétel a Magyar Könyvtárosok Egyesületének 90. évfordulója alkalmából szervezett ünnepi konferencián, 2025. március 5. – 4 fő
  - Részvétel a Magyar Könyvtárosok Egyesületének küldöttközgyűlésén, 2025. május 7. – 2 fő
  - Részvétel a Magyar Könyvtárosok Egyesületének éves Vándorgyűlésén, 2025. július 10–11. – 1 fő
  - Részvétel informatikus könyvtáros BA levelező szakon, IV–V. félév, Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar – 1 fő
  - Részvétel a Szakmai önismeret és coaching szemlélet a gyakorlatban elnevezésű könyvtárszakmai továbbképzésen, 2025. szeptember 24., 25., 26., november 5., 6., 7. – 1 fő
  - Részvétel az MNMKK képzési-oktatási munkacsoportjának egyeztetésein, szakmai anyagok (ingyenes tanfolyami részvétel, negyedéves beszámoló, az előző évi képzések táblázatos kimutatása) készítése – 1 fő
  - Részvétel az online Könyvtári Kiválóság konferencián, 2025. február 6. – 4 fő
  - Részvétel a könyvtári minőség díjak pályázataival kapcsolatos online tájékoztatón, 2025. április 23. – 4 fő
  - Részvétel a Könyvtárosok Dolgozószobája rendezvényeken – 4 fő
  - Részvétel a Könyvtári Kihívás pályázat online tájékoztatóján, 2025. november 18. és adminisztrációs feladataiban – 4 fő

Képzés címe	Időpontja	Részvevők száma 2024-ben	Részvevők száma 2025-ben	Költség⁴ (Ft)
Segédkönyvtáros szakmai képzés (440 óra) (03225002) (2024/2025-es tanév második féléve)	2024. 09. 16. – 2025. 06. 30.	26	25	200.000,- Ft
Segédkönyvtáros szakmai képzés (440 óra) (03225002) (2025/2026-ös tanév első féléve)	2025. 09. 09. – 2026. 06. 30.	nem releváns	28	200.000,- Ft

⁴ A jelzett költség az adott képzés egy főre engedélyezett képzési díja. A segédkönyvtáros és a könyv- és papírrestaurátor szakmai képzés, valamint az engedélyezett továbbképzések költségeit részben a tanfolyami résztvevők által befizetett képzési díj, részben a KIM Kultúráért Felelős Államtitkársága által biztosított, könyvtári szakemberek továbbképzése és iskolarendszeren kívüli képzése céljából kapott támogatás fedezte.

Könyv- és papírrestaurátor szakmai képzés (1100 óra) (02135013) (2022/2025-ös évfolyam hatodik féléve)	2022. 10. 06. – 2025. 06. 30.	12	12	990.000,- Ft
Könyv- és papírrestaurátor szakmai képzés (1100 óra) (02135013) (2025/2028-ös évfolyam első féléve)	2025. 11. 05. – 2028. 06. 30.	nem releváns	12	990.000,- Ft
Állományvédelem a közgyűjteményekben (30 óra) IV/2970-2/2024/KGYFO	2025. június 10., 11., 17., 18.	nem releváns	11	30.000,- Ft
Élménykönyvtár – tapasztalat és újítás a könyvtáros munkájában, személyes és közösségi kapcsolatrendszerében (30 óra) IV/2225-3/2023/KONYVLEV	1.) 2025. június 2., 3., 16., 17. 2.) 2025. november 11., 12., 13., 14.	19	38	30.000,- Ft
Forrásleírás és -hozzáférés a XXI. században (30 óra) IV/526-2/2023/KONYVLEV	2025. november 18., 19., 20., 21.	22	12	30.000,- Ft
Gyermekkönyvtári ismeretek újratöltve I. Elméleti és módszertani alapok (60 óra) IV/1709-3/2023/KONYVLEV	2025. október 13., 14., 15., 16., 27., 28., 29., 30.	12	10	60.000,- Ft
Gyermekkönyvtári ismeretek újratöltve II. Hatékony pedagógiai módszerek műhelye (60 óra) IV/2808-3/2023/KONYVLEV	2025. május 20., 21., 22., 23., június 3., 4., 5., 6.	nem releváns	10	60.000,- Ft
A helyismereti munka trendjei a 21. században (45 óra) IV/1987-3/2025/KGYFO	2025. november 17., 18., 19., december 1., 2., 3.	nem releváns	16	45.000,- Ft
Az intézményi publikációs vagyron nyilvántartása a Magyar Tudományos Művek Tárában (30 óra) VI/1673-	2025. február 6., 7., 13., 14.	24	16	30.000,- Ft

3/2021/KONYVLEV				
Kiadványszerkesztés közgyűjteményi környezetben (60 óra) VI/1736-3/2022/KONYVLEV	2025. április 22., 23., 24., 25., május 8., 9., 22., 23., 13., 14., 20., 21.	nem releváns	17	60.000,- Ft
A könyvtári digitalizálás és az elektronikus szolgáltatások új útjai I. (60 óra) VI/4374-3/2021/KONYVLEV	2025. szeptember 8., 9., 10., 11., 22., 23., 24., 25.	nem releváns	16	60.000,- Ft
Könyvtári vezetési ismeretek (120 óra) VI/3365/2021/KONYVLEV	2025. március 4., 5., 6., 7., 18., 19., 20., 21., április 8., 9., 10., 11., 22., 23., 24., 25.	18	17	150.000,- Ft
Kutatástámogatás felsőoktatási és szakkönyvtári környezetben (45 óra) IV/374/2025/KGYFO	2025. november 5., 6., 7., 26., 27., 28.	nem releváns	10	45.000,- Ft
Szakmai önismeret és coaching szemlélet a gyakorlatban (45 óra) IV/2519-3/2024/KGYFO	2025. október 13., 14., 15., 16., 27., 28., 29., 30.	nem releváns	14	45.000,- Ft

Határon túli képzés címe, helyszíne	Időpontja	Résztevők száma 2024-ben	Résztevők száma 2025-ben	Költség ⁵ (Ft)
Élménykönyvtár – tapasztalat és újítás a könyvtáros munkájában, személyes és közösségi kapcsolatrendszerében (8 óra) Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Zenta	2025. szeptember 4.	nem releváns	14	0,- Ft
Élménykönyvtár – tapasztalat és újítás a	2025.	nem	12	0,- Ft

⁵ A határon túli továbbképzések költségeit teljes egészében a KIM Kultúráért Felelős Államtitkársága által biztosított támogatás fedezte (ld. a jelen beszámoló IX. fejezetében a Kulturális szakemberek szakmai továbbképzésének támogatása c. bekezdésben).

könyvtáros munkájában, személyes és közösségi kapcsolatrendszerében (8 óra) Multifunkciós Gyermek- és Ifjúsági Központ, Szepsi	október 16.	releváns		
Élménymarketing, marketingkommunikáció és érdekvérvényesítés (20 óra) Székelyudvarhelyi Városi Könyvtár, Székelyudvarhely	2025. szeptember 22-24.	nem releváns	17	0,- Ft
Forrásleírás és -hozzáférés a 21. században (20 óra) online, Bod Péter Megyei Könyvtár, Sepsiszentgyörgy	2025. szeptember 22-24.	nem releváns	14	0,- Ft
Gyermekkönyvtári ismeretek újratöltve I. Elméleti és módszertani alapok (8 óra) Pélmonostori Városi Könyvtár, Pélmonostor	2025. április 28.	nem releváns	9	0,- Ft
Gyermekkönyvtári ismeretek újratöltve I. Elméleti és módszertani alapok (8 óra) Ipolysági Városi Könyvtár, Ipolyság	2025. május 26.	nem releváns	19	0,- Ft
A könyvtári digitalizálás és az elektronikus szolgáltatások új útjai II. (20 óra) Bod Péter Megyei Könyvtár, Sepsiszentgyörgy	2025. április 2-4.	nem releváns	10	0,- Ft
Olvasásfejlesztés, olvasásösztönzés: új kihívások, megújult módszerek (8 óra) Királyhelmecei Városi	2025. április 29.	nem releváns	8	0,- Ft

Könyvtár, Királyhelmec				
Szakmai önismeret és coaching szemlélet a gyakorlatban (20 óra) Apáczai Csere János Pedagógusok Háza, Csíkszereda	2025. május 22–24.	nem releváns	18	0,- Ft

Akkreditált képzések címe	Azonosítószám	Akkreditáció időpontja	Költség ⁶ (Ft)
A helyismereti munka trendjei a 21. században (45 óra) (megújítás)	IV/1987-3/2025/KGYFO	2025. szeptember 1.	104.000 Ft
Fenntarthatóság, zöldkönyvtár, ökokönyvtáros (45 óra) (új képzés)	IV/2199-3/2025/KGYFO	2025. október 22.	104.000 Ft
Kutatástámogatás felsőoktatási és szakkönyvtári környezetben (45 óra) (megújítás)	IV/374/2025/KGYFO	2025. február 6.	104.000 Ft

6. Könyvtártudományi Szakkönyvtár

Kiemelt feladatok

- a) **A Könyvtártudományi Szakkönyvtár (KSZK) működtetése, modernizációs lehetőségek feltérképezése**
  - Minőségmenedzsment: szervezeti önértékelés végzése.
  - Részvétel a HUMANUS adatbázis LibMate rendszerbe költözésének tesztelési és adattisztítási munkálataiban (3000 tétel adattisztítás).
  - Munkacsoportokban való részvétel: LibMate átállás (HUMANUS), RDA-HU, MARC21.
- b) **A KSZK szabadpolcos tereinek bővítése**
  - Állománymozgatás – teljes könyvállomány, plakátok, aprónyomtatványok, relikviagyűjtemény raktári átköltöztetése.
  - A KSZK Galériájának megnyitása az olvasók számára egyéni és csoportos tanulóhelyek és irodalmi/rekreációs sarok kialakításával
  - A kölcsönző cédulák eltávolítása az ellenőrzött könyvekből a GDPR előírások betartása érdekében közösségi szolgálatos diákok segítségével.
- c) **Az online formában megjelenő Magyar Könyvtári Szakirodalom Bibliográfiája és a Könyvtörténeti bibliográfia számainak előkészítése**

⁶ Az eljárási díjakat a KIM Kultúráért Felelős Államtitkársága által biztosított, könyvtári szakemberek továbbképzése és iskolarendszeren kívüli képzése céljából kapott támogatás fedezte.

- Anyaggyűjtés a két szakbibliográfiához a Periodikafeldolgozó Osztályra érkezett heti 3-500 folyóirat és a kötelezpéldányok heti rendszerességű átnézése alapján, valamint online forrásokból (14 964 db átnézett lapszám).
- d) **Könyvtárosok dolgozószobája programsorozat**
  - 16 esemény, 382 résztvevővel, 65 meghívott vendéggel. Az OSZK YouTube csatornáján közzétett videók nézettsége 2025. december 31-ig 3000 feletti volt.
- e) **ProQuest Library and Information Science Collection adatbázis előfizetése és távoli hozzáférés biztosítása beiratkozott olvasók számára**
- f) **Hírlevélszolgáltatás elindítása** – heti rendszerességgel, 10-12 hír hírlevelenként (2025-ben kilenc szám jelent meg).
- g) **Wikipédia szócikkek készítése** – A Könyvtári Intézet tevékenységével kapcsolatos szócikkek készítése. 2025-ben két szócikk készült: Könyvtári intézet és Könyvtártudományi Szakkönyvtár.

További feladatok

- a) Olvasószolgálat működtetése, gyarapítás, feldolgozás, raktári teendők.
- b) Könyvtártudományi szakirodalmi ajánlójegyzék összeállítása a magyar és az idegennyelvű szakirodalomból az MKE Könyvtárvilág című online magazinjának hat számába (6 bibliográfia évente).
- c) Részvétel az ELTE Könyvtári Nap programján.
- d) A Múzeumok éjszakáján önálló kvíz programot tartottunk (résztvevők száma: 13 fő (5 csapat).
- e) Csoportok fogadása és könyvtárbemutató a KSZK-ban (6 csoport).
  - Könyvtárbemutató a Könyvtár, ami összeköt program résztvevői számára.
  - Könyvtárbemutató a Könyvtári Intézet Könyvtári Szak- és Továbbképzési Osztálya által szervezett segédkönyvtárosi tanfolyam résztvevői számára.
  - Könyvtárismertetés az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet elsőéves hallgatói két csoportja számára.
  - A Könyvtártudomány tájékoztató forrásai és az MSZ ISO 14639 szabvány ismertetése (2x45 perc) az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet végzős hallgatói csoportja számára.
- f) Helyszín biztosítása szakmai szervezetek rendezvényei számára (3 alkalom): MKE Helyismereti Könyvtárosok Szervezete taggyűlése, MKE Bibliográfiai Szekció taggyűlése, MEK Egyesület taggyűlései.
- g) A KSZK honlapjának rendszeres frissítése, hírek közzététele, hírlevélküldés (361 címzett, 9 hírlevél)
- h) A KSZK működésével kapcsolatos személyzeti, szervezési, igazgatási, tájékoztatási, kapcsolatépítési és adminisztratív feladatok ellátása.

6.1. Nyitvatartás (heti nyitvatartási idő, hétfégi nyitvatartás, változások)

Nyitvatartás	2024. évi tény	2025. évi tény
Heti nyitvatartási órák száma (óra)	21	21
Heti nyitvatartási órák száma a különgyűjteményi olvasótermekben (óra)	–	–
Hétfégi nyitvatartás (óra)	3	0

16 óra utáni nyitvatartás (óra)	3	3
Évi összes nyitvatartás (óra)	959	987
Nyári zárvatartási idő (-tól;- ig)	aug. 14–23.	júl. 17–28.
Munkanapok száma (nap)	6	10
Téli zárvatartási idő (-tól;- ig)	dec. 27–31.	dec. 22–31.
Munkanapok száma (nap)	1	5
Különleges nyitvatartás (pl.: Múzeumok Éjszakája) (óra)	8	8

6.2. Látogatói adatok

Könyvtárhasználat	2024. évi tény	2025. évi tény
Regisztrált használók száma	106	126
Aktív használók száma	456	382
Ebből diák	n.a.	n.a.
Napijegyek száma	–	–
Éves olvasójegyek száma	–	–
Látogatások száma (db)	662	1.024
Ebből csoportok (db)	9	5

6.3. Dokumentumforgalom

6.3.1. Dokumentumforgalom

Használati adatok	2024. évi tény	2025. évi tény
Kölcsönzések száma	255	175
Helyben használat	516	436

6.3.2. Szabadpolcos állomány

Gyarapodás/áthelyezés	2024. évi tény	2025. évi tény
Gyarapodás (könyv)	47	170
Gyarapodás (folyóirat)	36	23
Összesen elérhető szabadpolcos állomány	8.441	8.611
Áthelyezés	72	0
Forgalom	516	436
Kötészetre adott	0	0
Online katalógusban elérhető (%)	55*	56*

* Becslés.

6.3.3. Olvasói számítógépek

Olvasói számítógépek száma helyben használatra	2024. évi tény	2025. évi tény
Olvasói munkaállomás	5	5

6.4. Tájékoztatás

Összesen 29 referenzkérdés megválaszolása, ebből 6 személyesen, 10 e-mailben, 13 telefonon történt. A tájékoztatási tevékenység öt kategória szerint:

Válasz típusa	2024 (db)	2025 (db)
Gyorsinformáció	31	6
Irodalomkutatás	25	5
Szakirodalmi szemle	3	2
Jogszabályértelmezés	4	2
Adat- vagy forráskeresés	40	14
Egyéb	10	0
Összesen	113	29

A "Proaktív referenz" kategóriát 2025-ben már nem szerepeltetjük a táblázatban. Ide sorolható azonban az az új szolgáltatási kör, melynek során szakmai híreket adunk közre Facebook-oldalunkon és -csoportunkban, valamint a KI honlap KSZK Hírek rovatában. Ilyen a 2024-ben elindított Könyvtárosok dolgozószobája rendezvénysorozat is, amelynek eseményein mindig aktuális szakmai kérdést járunk körbe meghívott vendégeinkkel. 2025-ben 16 esemény zajlott le, 382 résztvevővel, 65 meghívott vendéggel. Az OSZK Youtube csatornáján közzétett videók nézettsége 2025. december 31-ig 3.000 feletti volt.

6.5. Feldolgozás, állományfeltárás, a munkafolyamat szakmai mutatói

Gyűjteményfeltárás	2024. évi tény	2025. évi tény
Épített elektronikus katalógusokban/adatbázisokban rögzített rekordok száma	500*	735
Magyarországi Közös Katalógusba (MOKKA) betöltött tételek száma	286	840
Feldolgozás időtartama (egy dokumentum feldolgozásának átlagos időtartama órában kifejezve)	3	3
Beérkező új dokumentumok olvasók számára történő hozzáférhetővé válásának időtartama	4 nap	4 nap
A gyűjtemény elektronikus feldolgozottsága (az elektronikus katalógusban feltárt dokumentumok száma a gyűjtemény egészének %-ában)	55*	56*

* Becslés.

VI. Ciszterci Műemlékkönyvtár (Zirc) beszámolója

A Ciszterci Műemlékkönyvtár (a továbbiakban: Műemlékkönyvtár) az MNMKK OSZK zirci fiúája. Mint könyvgyűjtemény a Zirci Ciszterci Apátság történeti része, amelynek működtetését, felügyeletét a nemzeti könyvtár látja el egy 2024-ben megújított együttműködési megállapodás keretében. Az intézmény olyan dokumentumállományt őriz a hozzá tartozó kézikönyvtárral, amely a védett kulturális örökség részét képezi. Mindezt olyan térben, ahol a tárgyi környezet, a berendezés is a védett örökséghez tartozik. Így elsődleges feladat a megőrzés, ami mind a könyvállományra, mind a berendezésre értendő. De fontos funkció az is, hogy a magyar szerzetesi könyvkultúrát bemutassa az idegenforgalom keretei között az érdeklődőknek.

1. Szervezeti kérdések

Dolgozói létszám

		2024. évi tény	2025. évi tény
Szakmai öszslétszám (fő, töredék is lehet)		4	4
összlétszám (fő)			
Ebből vezető vagy magasabb vezető, max. 10%, fő, töredék is lehet)		1	1
Könyvtáros munkakörben foglalkoztatottak	Könyvtáros szakképesítéssel	<i>összesen</i>	3
		<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>	3
	Egyéb	<i>összesen</i>	1
		<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>	1
	<i>Mindösszesen</i>	<i>összesen</i>	4
		<i>átszámítva teljes munkaidőre (4+6)</i>	4
<i>az Egyébből felsőfokú végzettségű</i>	<i>összesen</i>	0	
	<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>	0	
Egyéb nem szakmai munkakörben foglalkoztatott (fő, töredék is) lehet)		0	0
Önkéntesek száma		0	0

2. Szolgáltatások

A Műemlékkönyvtár heti hat napon várja az érdeklődőket, egy napon nyolc időpontot biztosít az intézmény megtekintésére tárlatvezetéssel. Ezt látogatásvezető applikáció használata teszi színesebbé, élményszerűbbé, egyben segítséget jelenet annak a látogatónak is, aki szeretné jobban megismerni az intézményt.

Kutatóhelyként a könyvtár olvasószolgálati, tájékoztatási feladatokat lát el, valamint az állomány őrzését, gondozását, feldolgozását végzi.

2.1. Nyitvatartás (heti nyitvatartási idő, hétvégi nyitva tartás, változások)

Nyitvatartás	2024. évi tény	2025. évi tény
Heti nyitvatartási órák száma (óra)	48	48
Heti nyitvatartási órák száma a különgyűjteményi olvasótermekben (óra)	28	28
Hétfégi nyitva tartás (óra)	840	855
16 óra utáni nyitvatartás (óra)	311	252
Évi összes nyitvatartás (óra)	2.495	2.407
Nyári zárvatartási idő (-tól;- ig) Munkanapok száma (nap)	0	0
Téli zárvatartási idő (-tól;- ig) Munkanapok száma (nap)	0	2025.01.06.- 01.17.;, 2025.12.22.- 12.31. 15 nap
Különleges nyitvatartás (pl.: Múzeumok Éjszakája) (óra)	18	21

2.2. Látogatói adatok

Könyvtárhasználat	2024. évi tény	2025. évi tény
Regisztrált használók száma	30	30
Aktív használók száma	2	10
Ebből diák	0	1
Napijegyek száma*	0	0
Havi olvasójegyek száma*	0	0
Féléves olvasójegyek száma*	0	0
Éves olvasójegyek száma*	0	0
Kutatói olvasójegyek száma*	0	0
Látogatások száma (db)	12.807	12.235
Ebből csoportok (db)	150	144

* A Műemlékkönyvtár használata bejelentkezéshez, kutatói engedélyhez kötött, nem olvasójegyhez.

2025-ben 1.253 alkalommal tartottak a munkatársak a látogatók számára tárlatvezetést. A 12.235 fő összetétele:

- teljes árú jeggyel érkező 2.240 fő,
- kedvezményes jeggyel érkező 6.220 fő
- ingyenesen fogadott vendégek 3.775 fő.

Az évben megtartott rendezvények fő jellemzője, hogy többségében helyi és országos szervezetekkel, civilekkel együttműködve kerültek megvalósításra.

Február 27-én az intézményben került megrendezésre a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Jogi Szekciójának éves közgyűlése.

Március 29-én a Zirci Városi Vegyeskar és az ajkai Cantabile Vegyeskar adott koncertet a Barokk teremben.

Május 27-28. A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtörténeti Munkabizottságának ülése volt az intézményben. Ennek első napján tartottunk egy minikonferenciát „Szerzetesek és az Akadémia” címmel, tisztelegve ezzel a 200 éves MTA-nak.

Június 21. Múzeumok Éjszakáján Pohánka Xénia és Kukár Barnabás Manó digitalizálási bemutatót, Géczi János író, képzőművész rendhagyó tárlatvezetést tartott. A Kodály Vonósnégyes pedig koncertet tartott a Barokk teremben.

Június 29. Sigl-féle könyökösprés átadása. Matusek-Faludi Viktória, a Magyar Grafika nyomdászati szaklap főszerkesztője letétben helyezte el egy 1868-ban készült, teljesen restaurált, üzemképes nyomdagépet a Műemlékkönyvtárban. Ennek hivatalos átadására a Magyar Nyomdász Társaság tagjai és érdeklődők előtt került sor, a gépen egy külön erre az alkalomra készült klisé segítségével nyomtathattak az érdeklődők. Ezen alkalomra jelent meg V. Ecsedy Judit írása (Nyomdászattörténeti Füzetek), amiben a gyártó, Georg Sigl munkásságát, valamint az átadott nyomdagép történetét mutatja be.

Szeptember 8. A 40 éves Nemzeti Énekkar kamarakórusának koncertje a Barokk teremben.

Szeptember 25-26. Sajtó és Történelem konferencia. Második alkalommal került megrendezésre az MNMKK OSZK Lipták Dorottya Sajtótörténeti Kutatócsoporttal közösen. Kilenc előadás hangzott el a 19-20. századi magyar sajtótörténet köréből.

Október 8. Jókai 200 keretében Szécsi Noémi tartott előadást a neves íróról. A rendezvény a Bakonyi Finnbarátok Köre Egyesülettel együttműködve valósult meg.

Október 10. Jókai 200 vetélkedő. Zirc város iskolái részére szervezett vetélkedő egyik állomása volt a Műemlékkönyvtár.

November 4. Ottlecz Judit „Mit kérdezel a gombákról” című előadása, amely egyben a „Kisgombász” című verses, gyerekeknek szánt gombaismereti könyv bemutatója is volt. A rendezvény az MNMKK MTM Bakonyi Természettudományi Múzeummal közös program volt.

Valamint a könyvtár biztosított forgatási helyszínt Scherer Péter színművész életút interjújához (július 28.). Az ATV Hazahúzó utazási magazinja pedig január 16-án forgatott az intézményben.

2.3. Dokumentumforgalom

Mint kutatóhely a Műemlékkönyvtár olvasótermet tart fent, ahol a dokumentumokat csak helyben lehet használni. A használatot cédulakatalógus és integrált könyvtári rendszer (Corvina) segíti.

2.3.1. Dokumentumforgalom

Használat	2024. évi tény	2025. évi tény
Helyben használat	30	69

2.3.2. Szabadpolcos állomány

Gyarapodás/áthelyezés	2024. évi tény	2025. évi tény
Gyarapodás (könyv)	38	28
Gyarapodás (folyóirat)	6	6
Összesen elérhető szabadpolcos állomány	0	0
Áthelyezés	0	0
Forgalom	0	0
Kötészetre adott	0	0
Online katalógusban elérhető (%)	0	0

2.3.3. Olvasói számítógépek

Olvasói számítógépek száma helyben használatra	2024. évi tény	2025. évi tény
Katalógusgép	1	1
Olvasói munkaállomás	1	1

2.4. Tájékoztatás

A **szóbeli referenz** kérdések száma **84**, az **online megkeresések** száma **115** volt. Míg az **elektronikus katalógusban (OPAC) 1.825 alkalommal kerestek**.

Az ELTE egy könyvtárszakos hallgatója szakdolgozata témájaként a könyvtár 18. századi történetét választotta. Munkájában külső konzulesként a könyvtár vezetője segítette.

3. Gyűjteményszervezés

3.1. Gyűjteményfejlesztés

Gyűjteményfejlesztés	2024. évi tény	2025. évi tény
Gyarapodás (db)	38	34
Ebből folyóirat	6	6
Ebből CD/DVD/elektronikus dokumentum	0	0
Kötelesspéldány (db)	0	0
Ebből elektronikus (db)	0	0
Gyarapításra tervezett összeg (Ft)	108.000	237.800

3.2. Feldolgozás, állományfeltárás, a munkafolyamat szakmai mutatói

Gyűjteményfeltárás	2024. évi tény	2025. évi tény
Épített elektronikus katalógusokban/adatbázisokban rögzített rekordok száma	4.216	4.314
Magyarországi Közös Katalógusba (MOKKA) betöltött tételek száma	4.216	4.314
Feldolgozás időtartama (egy dokumentum feldolgozásának átlagos időtartama órában kifejezve)	1	1
Beérkező új dokumentumok olvasók számára történő hozzáférhetővé válásának időtartama	16	10
A gyűjtemény elektronikus feldolgozottsága (az elektronikus katalógusban feltárt dokumentumok száma a gyűjtemény egészének %-ában)	7,8	7,8

Az elmúlt év folyamán beérkezett dokumentumok állományba vétele, tartalmi és formai feltárása megtörtént. A dokumentumok a használók rendelkezésére állnak. Az állomány gondozása folyamatos, a katalógusrekordok módosítása, illetve a szükséges mértékű állományapasztás is folyamatosan zajlott. Tovább folytattuk a hiányos bibliográfiai leírással rendelkező rekordok kiegészítését.

3.3. Állományvédelem

Állományvédelem	2024. évi tény	2025. évi tény
Tárgyévben fertőtlenítés, kötés, javítás, restaurálás, savtalanítás vagy egyéb aktív állományvédelmi intézkedésben részesült dokumentumok száma	3.500	593
Muzeális dokumentumok száma	53.000	53.000
Restaurált muzeális dokumentumok száma	15.044	15.048
Az állományvédelmi célból digitalizált és a konvertált dokumentumok száma	0	1
Biztonsági jellel ellátott dokumentumok száma	0	0
A könyvtári dokumentumok állagának védelmét szolgáló gépek száma	5	5

A pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban történt kenyérbogár fertőzés is felhívta az állományvédelem fontosságára a figyelmet. A Műemlékkönyvtárnak különben is alapvető funkciója a megőrzés, így 2025-ben még nagyobb gondot fordítottunk a fertőződések megelőzésére. Ennek keretében új rovarcsapdákat helyeztünk ki az állományvédelmi munkatársak segítségével, valamint az apátság ígéretet tett a

nyílászáróink rovarhálóval való ellátására. A szűrőpróba során ellenőrzött dokumentumaink szerencsére nem mutattak károsodást.

4. Gazdálkodás

Bevételi és kiadási előirányzatok alakulása

	Pénzügyi adatok (ezer Ft-ra kerekítve)	2024. évi tény	2025. évi tény
Bevétel	Az intézmény működési bevétele		
	Ebből a könyvtár szolgáltatásaihoz köthető bevétel		
	2.2.1. reprográfiai		
	2.2.2. ajándékbolt		
	2.2.3. beiratkozási díj		
	2.2.4. egyéb		
	Támogatás, kiegészítés és átvett pénzeszköz		
	- ebből fenntartói támogatás		
	- ebből központi költségvetési támogatás		
	- ebből pályázati támogatás összesen		
	- OKR		
	- egyéb hazai		
	- EFOP		
	- nemzetközi		
	Egyéb bevétel összesen		
Bevétel összesen			
Kiadás	Személyi juttatás		
	Munkaadókat terhelő összes járulék		
	Dologi kiadás		
	Egyéb kiadás		
	Kiadás összesen		

Bevétel és kiadás különbsége: e Ft

A beszámoló elkészültéig a gazdálkodásra vonatkozó 2025. évi tényadatokat az MNMKK Gazdasági Igazgatósága nem bocsátotta rendelkezésünkre.

VII. Az Országos Idegennyelvű Könyvtár beszámolója

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár (a továbbiakban: OIK) 2021. december 1-jétől beolvadt az OSZK-ba, annak egy főosztályaként működik azóta is. Jelenleg az MNMFK OSZK részjogkörű belső szervezeti egysége, amelynek élén a főosztályvezetői jogállású igazgató áll. Az OIK egy szervezeti egységgel rendelkezik, a Nemzetiségi Dokumentumellátási Osztállyal.

A 2025. évben belépő munkatárs nem volt, a kilépő dolgozók száma 3 fő volt. Nyugdíjba vonuló munkatárs nem volt.

1. Szolgáltatások

Az OIK alapvető feladatai közé tartozik az olvasókkal történő kapcsolattartás, amelyet az Olvasószolgálati és Tájékoztatási Főosztály, a Gyűjteménymegőrzési Főosztály, és a Színháztörténeti és Zeneműtár lát el.

A Olvasószolgálati és Tájékoztatási Főosztály folyamatosan végzett tevékenységei közé tartoznak a kölcsönzési feladatok, a tájékoztatás, a reprográfiai szolgáltatások a beiratkozási adminisztráció folyamatos biztosítása, a raktári kiszolgálás biztosítása, a könyvtári állomány kezelése, rendben tartása, gondoskodás az állomány védelméről. A Zeneműtár (a zenei állománygyarapítás, feltárás és retrokonverzió mellett) ellátja a zenei dokumentumok kölcsönzési feladatait, a zenei tájékoztatási- és szaktájékoztatási feladatokat, a szabadpolcos zenei állomány kezelését, rendben tartását, állományvédelmét. A 2025. év kiemelt feladata a jelenlegi könyvtárlátogatók megtartása sikeresen megvalósult. A rendezvények és rendezvénylátogatók számának növekedése a potenciális olvasók nagyobb hányadának az elérését is igazolja.

1.1. Nyitvatartás (heti nyitvatartási idő, hétvégi nyitvatartás, változások)

Az OIK nyitvatartását, a helyszínen személyesen igénybe vehető szolgáltatások elérhetőségét 2025-ben már nem korlátozták vészhelyzeti intézkedések. Az előző évek gyakorlatának megfelelően a nyári időszak alatt csökkentett időben tartottunk nyitva július 14. – augusztus 25. között.

Az év végén december 19. volt az utolsó nyitvatartási nap az évben.

Nyitvatartás*	2024. évi tény	2025. évi tény
Heti nyitvatartási órák száma (óra)	31 / 32	32
Heti nyitvatartási órák száma a különgyűjteményi olvasótermekben (óra)	0	0
Hétvégi nyitvatartás (óra)	0	0
16 óra utáni nyitvatartás (óra)	8 / hét 3,5 / hét	8 / hét
Évi összes nyitvatartás (óra)	1.556	1.540
Nyári zárvatartási idő (-tól;- ig) Munkanapok száma (nap)	-	-

Téli zárvatartási idő (-tól;- ig)	2024. 12. 23- 2025. 01. 02.	2025. 12. 20- 2026. 01. 04.
Munkanapok száma (nap)	3	5
Különleges nyitvatartás (pl.: Múzeumok Éjszakája) (óra)	2024. 06. 22. Múzeumok éjszakája	2025. 06. 21. Múzeumok éjszakája
	8	6

* A nyitvatartási adatok a teljes / ügyeleti nyitva tartás időszakában eltérnek, ezért szerepel két adat néhány kategóriában.

A dokumentumkölcsonzó automata (locker) szolgáltatás egész évben, a hét minden napján 0-24 órában biztosította a félretett dokumentumok átvételét, illetve a dokumentumok visszavételét.

1.2. Látogatói adatok

A 2025-ben mért látogatói adatok az előző évekhez képes vegyes képet mutatnak. Az olvasószám kis mértékben csökkent, de az aktív olvasók, és a látogatások száma nőtt.

Könyvtárhasználat	2024. évi tény	2025. évi tény
Regisztrált használók száma	2.047	1.913
Aktív használók száma	1.117	1.211
Ebből diák*	646	511
Napijegyek száma	0	0
Havi olvasójegyek száma	0	0
Féléves olvasójegyek száma	134	109
Éves olvasójegyek száma	1.242	1.103
Kutatói olvasójegyek száma	5	3
Látogatások száma (db)	10.815	16.075
Ebből csoportok** (db/fő)	18/298	21/355

* A diákoknak nincs külön profilja az integrált rendszerben, beiratkozáskor 16 év alatt a „Díjmentes”, 16 év fölött az „50%-os, éves” olvasói osztályban szerepelnek; utóbbi esetben az olvasói adatlapon feltüntetjük a diákkedvezményt.

**A könyvtárba látogató csoportok adatait a látogatást szervező egységek, az egyetemi tanszékek hallgatói esetében a Nedok, az általános és középiskolai tanulók esetében az Olvasószolgálati és Tájékoztatási Főosztály és az OIK Zeneműtár adatait összesítve adjuk meg.

2025-ben is hirdettünk beiratkozási akciókat, programokat a potenciális olvasók megszólítására.

- Középiskolás, ill. egyetemi tanszékekről érkező csoportok fogadásakor a kísérő tanár ingyenesen iratkozhat be.

- *Könyvtárat ajándékba* akció keretében olvasójegy váltható ajándékozás céljából.
- *Nagy Francia Tollbamondás* ELTE rendezvényre, a díjazottak részére 60 darab ingyenes beiratkozásra jogosító kupont ajánlottunk fel.
- Az OIK Nyílt napján (2025. szept. 26.) az éves beiratkozási díjából 100% kedvezményt biztosítottunk. Ezzel a kedvezménnyel **42 fő iratkozott be.** (2024-ben 40 %-kal többen, 71 fő!)

Kitelepülések

Az OIK évek óta hangsúlyt fektet a könyvtár falain kívüli megjelenésre: szolgáltatásainkat, állományunkat az intézmény profiljához kapcsolódó külső rendezvényeken népszerűsítjük, kitelepüléseinkkel a potenciális használók figyelmét kívánjuk felkelteni.

Egyik legfontosabb kitelepülési helyszínünk a szeptemberi **ELTE Könyvtári Nap.** Ez az évente megrendezett könyvtári „börze” lehetőséget teremt az OIK egyik kiemelt célcsoportja, a filológus és más bölcsész szakok hallgatóinak megszólítására. 2025-ben ismét a Trefort-kertben találkozhattunk a hallgatókkal. A szeptember 9-i rendezvényen **34 fő iratkozott be, illetve hosszabbította meg tagságát,** ami igazolja a kitelepülés fontosságát.

Látogatócsoportok

Minden évben rendszeresen fogadjuk a könyvtárat megismerni kívánó látogatócsoportokat. Idén **21 csoport 355 fővel** érkezett hozzánk.

Az egyetemi tanszékek hallgatóinak csoportos látogatás keretében mutatjuk be az OIK gyűjteményét és szolgáltatásait. A filológus hallgatók szakszerű tájékoztatásában az adott nyelvterület állományát gondozó nyelvi referensek is részt vesznek.

2025-ben több intézményből (ELTE BTK, Milton Friedman Egyetem) látogattak el hozzánk csoportosan a diákok.

Az általános és középiskolákból érkező csoportoknak a Nemzetiségi Dokumentumellátási Osztály és az Olvasószolgálati és Tájékoztatási Főosztály munkatársai tartottak interaktív könyvtárismertető foglalkozásokat.

2025-ben

- Budapest IX. Kerületi Leövey Klára Gimnázium (emelt angol tagozat diákjai (2 csoport),
- Magyar-Ukrán Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Gimnázium (2 csoport),
- Budafoki Kossuth Lajos Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola (1 csoport)
- Weiner Leó Zeneművészeti Szakközépiskola (1 csoport),
- BIRÓK Apáczai Csere János Középiskola (1 csoport),
- Manolisz Glezosz Görög Iskola (1 csoport),
- Ócsai Bolyai János Gimnázium (1 csoport)
- Prímási Katolikus Nyelvoktató Német Nemzetiségi Általános Iskola és Óvoda, Esztergom tanulói (1 csoport),

- IX. Kerületi Szent-Györgyi Albert Általános Iskola és Gimnázium tanulói (1 csoport),
- Káldor Miklós Kollégium diákjai (1 csoport) látogattak el hozzánk.

1.3. Dokumentumforgalom

A dokumentumforgalom az előző éveknek megfelelően alakult.

1.3.1. Dokumentumforgalom részletei

A helyben használt dokumentumok száma az OIK Olvasótermében, Tájékoztatójában és a Zeneműtárban a helyi forgalomba került dokumentumok összegéből adódik. Ezekben a szolgáltatási pontokon van mód a helyben használati statisztikák vezetésére. A valós helyben használatok száma bizonyára magasabb, mert a Nyelvstúdióban nincs szolgáltatási pont, a Tájékoztatóban, pedig csak bizonyos időszakokban tartózkodik oda beosztott könyvtáros.

Használat	2024. évi tény	2025. évi tény
Helyben használat	13.492	41.047
Kölcsönzött dokumentumok száma (db)	12.331	12.282
Könyvtárközi kölcsönzés — küldött dok. (db)	123	110
Könyvtárközi kölcsönzés — kapott dok. (db)	563	547
Nemzetközi dokumentumforgalom — kapott dok. (db)	5	5
Nemzetközi dokumentumforgalom — küldött dok. (db)	0	2

A dokumentumforgalom mutatóit tekintve, a helybenhasználati számokat egy kutató által az Olvasóterembe felkért nagyobb számú dokumentum emelte meg drasztikusan. A kölcsönzési tranzakciók száma lényegében a 2024. éves szinten maradt.

ODR/Könyvtárközi kölcsönzés

A beérkező könyvtárközi kéréseket az év során folyamatosan fogadtuk, itt mind a küldött, mind a kapott dokumentumok száma enyhe csökkenést mutat.

A kérések döntő része továbbra is eredeti dokumentum, az elektronikus formátumban szolgáltatott művek mind a kért, mind a küldött dokumentumok esetében alacsony.

A zenei dokumentumok könyvtárközi ügyintézését közvetlenül a Zeneműtár munkatársai intézik.

1.3.2. Szabadpolcos állomány

Gyarapodás/áthelyezés	2024. évi tény	2025. évi tény
Gyarapodás (könyv)	1.990	1.203

Gyarapodás (folyóirat)	0	0
Összesen elérhető szabadpolcos állomány	72.580	81.309
Áthelyezés	1.560	7.169
Forgalom	8.444	8.496
Kötészetre adott	0	0
Online katalógusban elérhető (%)	100	100

*A szabadpolcos állomány gyarapodásán a könyvtárba beérkező új dokumentumok eredendően szabadpolcra irányítását, illetve a jelzett időszakban a gyűjtemény más egységeiből, főként a Raktárból történt átirányítást értjük.

A szabadpolcos állományba nem számítjuk bele a Zeneműtárban elhelyezett LP gyűjteményt, amely nyitott polcrendszeren van, de használata könyvtáros felügyelete mellett lehetséges.

**Áthelyezésen a szabadpolcra történő átirányítás értendő.

***Forgalom alatt a Kölcsönzői szabadpolcra, a Nyelvstúdióból és a Zeneműtárból történő kölcsönzési tranzakciók száma értendő.

Szabadpolcon válogatás található a magyar és idegen nyelvű szépirodalmi művekből és a nemzetiségi témájú anyagból; a szakirodalom jellemzően a raktárban és az Olvasóteremben, valamint az Olvasóterem előtti Tájékoztatóban található; a nyelvtanulást segítő dokumentumok a Nyelvstúdióban vannak elhelyezve. Az újdonságok elhelyezése érdekében folyamatos a régebbi dokumentumok átirányítása a raktárba.

A zenei dokumentumok szintén szabadpolcos rendszerben érhetőek el a Zeneműtárban.

1.3.3. Olvasói számítógépek

Olvasói számítógépek száma helyben használatra	2024. évi tény	2025. évi tény
Katalógusgép	7	7
Olvasói munkaállomás	18	19

Az OIK katalógusa a tájékoztató és szabadpolcos terekben 7 dedikált PC-n használható. Összesen 19 munkaállomás áll az olvasók rendelkezésére. A használók jelentős része már saját számítógéppel vagy más okos eszközzel érkezik a könyvtárba. Számukra rendelkezésre állnak a wifi hálózat, illetve az eszközök töltését lehetővé tevő konnektorok. Emellett az internetelérést biztosító asztali számítógépeink kihasználtsága is folyamatos. Beiratkozott használóink ezt a szolgáltatást ingyenesen vehetik igénybe. Az elmúlt évek tapasztalata azt mutatja, hogy az okoseszközök és a mobilinternet elterjedése ellenére a szolgáltatásra igény van. A biztonságos távolság megtartása érdekében a kölcsönzői szabadpolcos részben elérhető munkaállomások számát 10-ről 6-ra csökkentettük 2021-ben, amit azóta is fenntartunk.

1.4. Tájékoztatás

A referenz kérdések számát az alábbi táblázatban az OIK valamennyi szolgáltatási pontjára (Tájékoztató, Kölcsönző, illetve Zeneműtár) vonatkoztatva adtuk meg.

Törekszünk rá, hogy elkülönítsük a kutatómunkát, a nyelvi referensek, ill. a tájékoztató és zenei könyvtárosok szaktudását igénylő referenz kérdéseket az általában a könyvtárhasználatra, a szolgáltatásokra, a dokumentumok elérhetőségére vonatkozó kérdésektől, melyeket gyorstájékoztatásként tartunk nyilván.

Referenz kérdések száma	2024. évi tény	2025. évi tény
Szóbeli (személyes)	92	127
Szóbeli (telefon)	32	12
Szóbeli (skype)	0	0
Szóbeli összesen	124	139
Írásbeli (postai)	0	0
Elektronikus	21	177
Írásbeli összesen	21	177
Gyorstájékoztatás*	1.229	2.175
Összesen	1.374	2.491
Irodalomkutatások, témafigyelések száma	0	0
Bibliográfiai szolgáltatás	0	0

*Könyvtárhasználatra, a szolgáltatásokra, a dokumentumok elérhetőségére vonatkozó kérdésekre adott válaszok.

2. Gyűjteményszervezés

2.1. Gyűjteményfejlesztés

Gyűjteményfejlesztés	2024. évi tény	2025. évi tény
Gyarapodás (db)	3.474	3.524
Ebből folyóirat *	136	126
Ebből CD/DVD/elektronikus dokumentum	146 / 26 / 6	180 / 6 / 10
Kötelezpéldány (db)	1.105	1.326
Ebből elektronikus (db)	0	0
Gyarapításra tervezett összeg (Ft)	20.416.836	n.a.

* Adott évben lezárt tékázott folyóirat

Az adatok a vétel, kötelezpéldányok, az adományok és a nemzetközi csere darabszámát és értékét tartalmazzák.

A tervszerű állománygyarapítás, az újdonságok folyamatos beszerzése már több mint 10 éve forráshiány miatt problémás. Így a megjelenő újdonságokat nem akkor tudjuk beszerezni és szolgáltatni, amikor erre igény van. **Tervszerű gyarapítás csak a nemzetiségi állományrész esetében volt kivitelezhető, amelynek fedezete, a nemzetiségi dokumentumellátás kerete, 12.000.000 Ft 2025-ben is rendelkezésre állt.** Az összegből az OIK saját állományának gyarapítására 4.465.593 Ft-ot fordított, a 19 megyei könyvtár és a FSZEK állománygyarapítására összesen 7.534.407 Ft jutott.

A magyar nyelvű folyóiratbeszerzés a KEF-en keresztül beszerzendő folyóiratokat illetően megtörtént.

Külföldi folyóiratokat nem szereztünk be az aktuális évben.

Az egyéb bevonható forrásokból (maradék kötelespéldányok válogatása, adományok, hagyatékok) beérkező dokumentumok véletlenszerű pótlásokra nyújtottak lehetőséget.

2.2. Nemzetiségi gyűjtemény fejlődése

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 1. melléklete szerinti nemzetiségek	2024. évi tény	2025. évi tény
bolgár nyelvű dokumentumok száma (db)	3.669	3.676
görög nyelvű dokumentumok száma (db)	1.579	1.589
horvát nyelvű dokumentumok száma (db)	3.393	3.399
lengyel nyelvű dokumentumok száma (db)	10.196	10.230
német nyelvű dokumentumok száma (db)	48.237	48.443
örmény nyelvű dokumentumok száma (db)	122	124
roma nyelvű dokumentumok száma (db)	171	177
román nyelvű dokumentumok száma (db)	6.115	6.126
ruszin nyelvű dokumentumok száma (db)	142	148
szerb nyelvű dokumentumok száma (db)	4.406	4.423
szlovák nyelvű dokumentumok száma (db)	6.091	6.111
szlovén nyelvű dokumentumok száma (db)	1.657	1.675
ukrán nyelvű dokumentumok száma (db)	4.026	4.034

Az OIK állományában lévő nemzetiségi dokumentumok száma 90.155 db. Az egyes nyelvek dokumentumainak száma között eltérések figyelhetők meg. Ezek összhangban vannak a közösségek nagyságával, a nyelv státuszával (pl. a német nyelv nemzetközi nyelv, a roma és a ruszin anyaország nélküli nemzetiségi nyelvek), a hazai és anyaországi könyvpiacra fellelhető dokumentumok mennyiségével, a dokumentumok árával, illetve a beszerzésre fordítható összeggel, valamint azzal a ténnyel, hogy esetenként az előző év végén beérkezett dokumentumok formai és tartalmi feltárására a következő év januárjában kerül sor. **Ez utóbbi tényező különösen érvényesült a 2025. évben, ugyanis a dokumentumok szállítása november, december hónapra csúszott.**

Az adatok értelmezésekor fontos tényező még, hogy a könyvtári állomány a gyarapítás-apasztás következtében folyamatosan változik.

Nemzetiségi dokumentumellátás:

Az elmúlt évben az országos nemzetiségi dokumentumellátás céljára **12 millió forintos összeg a költségvetésben rendelkezésre állt, ami duplája a megelőző évek keretösszegének.**

Az **OIK nemzetiségi gyűjteményének gyarapítása** céljából beszereztük a magyarországi nemzetiségek legfrissebb hazai és anyaországi szépirodalmi kiadványait, és a róluk szóló szakirodalmi munkákat.

A 19 megyei könyvtár és a FSZEK részére **mind a 13 nemzetiségi nyelvterület** (ukrán, görög, cigány, horvát, lengyel, német, román, szerb, szlovák, szlovén, ruszin, örmény, bolgár) hazai és anyaországi kiadványaiból készült ajánlójegyzék.

A partnerkönyvtárak számára összesen **1.072 címből** álló ajánlólista készült, nyelvek szerinti bontásban, **amelyből mind a 20 partnerkönyvtár rendelt.** A rendelések alapján összesen **1.233 db dokumentumot szereztünk be 7.534.407 Ft értékben.**

2.3. Feldolgozás, állományfeltárás, a munkafolyamat szakmai mutatói

	2024. évi tény	2025. évi tény
Épített elektronikus katalógusokban/adatbázisokban rögzített rekordok száma	15.513	19.761
ebből a fő katalógus bibliográfiai:	4.475	4.445
ebből a főkatalógus analitikus:	3.658	5.380
ebből a főkatalógus besorolási:	5.333	6.050
Saját építési adatbázisok:	6.378	3.886
ebből HUMANUS bibliográfiai:	2.247	0
ebből nemzetiségi bibliográfiai:	3.084	3.070
ebből műfordítás bibliográfiai	1.047	816
Magyarországi Közös Katalógusba (MOKKA) betöltött tételek száma*	0	5.000
Feldolgozás időtartama (egy dokumentum feldolgozásának átlagos időtartama órában kifejezve)	0,7	0,7
Beérkező új dokumentumok olvasók számára történő hozzáférhetővé válásának időtartama	5	5
A gyűjtemény elektronikus feldolgozottsága (az elektronikus katalógusban feltárt dokumentumok száma a gyűjtemény egészének %-ában)	96	96

*A MOKKA adatbázisba a teljes állomány többször újra-töltésre került, így MOKKA oldali statisztika negatív értékre jön ki, a HUNTÉKA generálta adat pedig: 1.246.236 rekordot jelez, ami nem az éves rekord feltöltések száma. Így ebbe a mezőbe egy becsült tényadat került.

Az elmúlt év folyamán beérkezett dokumentumok állományba vétele, tartalmi és formai feltárása megtörtént. A dokumentumok a használók rendelkezésére állnak. Az állomány gondozása folyamatos, a katalógusrekordok módosítása, illetve a szükséges mértékű állományapasztás is folyamatosan zajlott.

Tovább folytattuk a hiányos bibliográfiai leírással rendelkező rekordok kiegészítését.

A teljes állomány feldolgozottsága a lecsökkent létszám és a megnövekedett feladatok mellett állandóságot mutat. A beérkező dokumentumok teljes formai és tartalmi feltárással eljutnak a használókhoz.

A tartalmi és formai feltáráson túl elengedhetetlen követelmény a katalógus (kb. 663 ezer bibliográfiai rekord) és a kapcsolódó állományok (név, és egyéb authority, kb. állományonként 100 ezer rekord) folyamatos karbantartása, kiegészítése, javítása, amit a beszerzési hullámvölgyek idejére ütemezünk.

A Nemzetiségi Adatbázisban és Műfordítás Adatbázisban az új rekordok felvétele folyamatos munka. Ebben az esetben is a napi feladatok része a kapcsolódó állományok ellenőrzése, javítása és karbantartása, a tárgyszavak rendszerré szervezése, gyarapítása — amelynek követnie kell a társadalmi és tudományágbeli változásokat.

A Humántudományi tanulmányok és cikkek adatbázisával (HUMANUS) 2008-tól való együttműködés eredményeként egységes feltárási irányelvek alapján történik a feldolgozás. **A HUMANUS-ban — annak 2024. júliustól való ideiglenes, jelenleg is tartó leállásáig — az OIK folyamatosan feldolgozta a vállalt szakirodalom adatait.**

Apasztás

Az állományapasztás keretében **13.334 dokumentum selejtezése történt meg**. Főleg duplumok, ill. a rossz állapotú dokumentumok kerültek ki az állományból. A zenei dokumentumok közül is a sérült, rossz állapotú CD-k, DVD-k, hanglemezek, kották selejtezése történt meg, amelyeket olvasók nem tudnak már biztonsággal használni, illetve állapotuk már nem teszi lehetővé a kölcsönzést és a helyben használatot sem.

A folyóiratok évente aktuális selejtezése a szabályzat alapján megtörtént.

2.4. Állományvédelem

Állományvédelem	2024. évi tény	2025. évi tény
Tárgyévben fertőtlenítés, kötés, javítás, restaurálás, savtalanítás vagy egyéb aktív állományvédelmi intézkedésben részesült dokumentumok száma	0	0
Muzeális dokumentumok száma	168	168
Restaurált muzeális dokumentumok száma	0	0

Az állományvédelmi célból digitalizált és a konvertált dokumentumok száma	0	0
Biztonsági jellel ellátott dokumentumok száma	3.160	3.363
A könyvtári dokumentumok állagának védelmét szolgáló gépek száma	0	0

A digitalizálási tevékenységünket tekintve figyelembe kell venni a könyvtár gyűjtőkörét, ami alapján állományunk túlnyomó többsége XX. és XXI. századi, külföldön kiadott dokumentum, ami szerzői jogvédelem alá esik.

A digitalizálási tevékenységünk nemzetiségi dokumentumokra terjed ki, főként folyóiratokra, illetve ezek mellett egyéb nemzetiségi dokumentumokra is, összehangolva az erőforrásokkal. A digitalizálási feladatokat a továbbiakban az OSZK Digitalizáló Osztályának segítségével és koordinálásával tudjuk megoldani.

Dokumentumok restaurálására, kötetésre 2025-ben nem került sor. A dokumentumok állapotának figyelése, ellenőrzése és a szükséges kisebb javítások végzése folyamatos. Az állagmegóvás érdekében a raktár munkatársai *160 db dokumentum esetében végeztek kisebb javítást.*

A Zeneműtárban folyamatos a kotta, az audio- és audiovizuális anyagok állapotának ellenőrzése, figyelése. Kották esetében a helyben javítható dokumentumokkal a Zeneműtár kollégái foglalkoznak: 2025-ben összesen 61 kottával dolgoztak a munkatársak. Az audio- és audiovizuális dokumentumoknál a tokok cseréje azonnal megtörténik. A CD-k, DVD-k sérülése, törése esetén azok selejtezési listára kerülnek. Kötészetni megoldás esetén a raktárba irányítják dokumentumokat.

3. Rendezvények

Az OIK fontos része a budapesti kulturális életnek, keresett kiállítóhely és rendezvényhelyszín. A rendezvények egy része partnereinkkel való együttműködés eredménye, ezért a rendezvények nagymértékben függenek partnereink terveitől.

A partnereinkkel együttműködve összesen **103** programot tudunk megszervezni, amelyeken **3.230** regisztrált vendég vett részt. Kulturális programjainkhoz az elmúlt évben is szervezett csoportos könyvtárlátogatások kapcsolódtak.

A kulturális programokkal kapcsolatban alapelvünk, hogy azok a könyvtár profiljához illeszkedjenek, ezzel kapcsolatban nyújtsanak többletinformációt, tartalmat, esztétikai élményt, ennek megfelelően az intézmény vonatkozásában legrelevánsabb célközönséget szólítjuk meg. Színvonalas, ingyenes és sikeres kulturális programokkal 2025-ben is megteremtettük a kulturális javakhoz való hozzáférés lehetőségét, megvalósítva ezzel a kulturális alapellátást.

Rendezvények	2024. évi tény	2025. évi tény
Konferenciák száma	0	0
Konferenciákon résztvevők száma	0	0

Időszaki kiállítások száma	4	8
Időszaki kiállítások látogatóinak száma	238	341
Könyvbemutatók száma	14	17
Könyvbemutatók látogatóinak száma	517	588
Zenei rendezvények száma	14	12
Zenei rendezvények látogatóinak száma	471	412
Egyéb programok száma	51	66
Egyéb programokon résztvevők száma	1.592	1.889
Összes rendezvény száma (db)	83	103
Összes rendezvényen résztvevők száma (fő)	2.818	3.230

2025-ben is havi rendszerességgel folytatódtak a *BØKER – Skandináv könyvklub és Az én (b)irodalma – irodalomterápiás foglalkozás* című programok.

2025. február 11-én könyvtárunkban mutatták be Petőfi Sándor költeményei kritikai kiadásának utolsó, hatodik kötetét, amelyben az 1848–1849-es időszak versei találhatóak. A nemzeti könyvtár és az Universitas Kiadó társkiadásában, a Petőfi Kulturális Ügynökség támogatásával megvalósult kötet kiemelkedő eredménye a magyar irodalomtudománynak, hiszen ezzel megszűnt a Petőfi-filológiában tátongó hiátus, és bővült azoknak a szakkönyveknek a száma, amelyek tisztán mutatják meg Petőfi alakját és nyelvének környezetét.

2025. május 11-én a **Magyar Tolkien Társaság** az OIK-ban rendezte meg a **Tolkien Levelező Verseny** döntőjét, amelyre az egész országból érkeztek csapatok. A Tolkien Levelező Verseny egy több hónapon át tartó, kreatív és irodalmi kihívásokkal teli játék, amelynek során a résztvevők online feladatokon keresztül mélyedhetnek el J. R. R. Tolkien világában. A legjobb csapatok végül a döntőn mérhetik össze tudásukat – ennek az eseménye zajlott könyvtárunkban.

2025. június 21-én a **Múzeumok Éjszakája** keretében színes programjainkkal vártuk a könyvtárba látogatókat. A programesten több helyszínen, párhuzamosan zajlottak az események. A rendezvényteremben a tündeírás (tengwar) tanítása és egy, a műfordítás és a mesterséges intelligencia kapcsolatát vizsgáló előadás várta az érdeklődőket. Az olvasóteremben mitológiai, lélektani és etikai kérdéseket feldolgozó előadások, valamint Orbán Bori és Pánczél Kristóf sanzonestje kapott helyet. A látogatók raktár- és épületsétákon, biblioterápiás foglalkozáson is részt vehettek, valamint betekintést nyerhettek a zeneműtár különlegességeibe. Az este során ingyenes beiratkozásra is lehetőség nyílt. Az események egy része a Magyar Tolkien Társaság együttműködésével valósult meg.

Az **OIK nyílt napján** (szeptember 26.) a francia nyelv és kultúra állt a középpontban. A látogatók számára egész délután lehetőség nyílt az ingyenes beiratkozásra. Az intézmény tereiben megtekinthető volt a **Franciául írni. A nyelvek története, a szavak utazása** című, francia nyelvű kiállítás, amely a **Francia Intézet** együttműködésével valósulhatott meg. A tárlaton látogatók száz olyan szerző tanúságtételét ismerhették meg, akik mindannyian a francia nyelvet választották a kifejezés és átadás eszközeként. A program részeként rendhagyó franciaórákat tartottak anyanyelvi tanárok, továbbá

épület- és raktársétákon is részt vehettek az érdeklődők. A délután folyamán előadás hangzott el Tolkien és Franciaország kapcsolatáról a Magyar Tolkien Társaság közreműködésével. Az estet irodalomterápiás foglalkozás, majd **Orbán Bori és Pánczél Kristóf** francia sanzonestje zárta.

2025. október 13-án ünnepélyesen megnyílt az **Allure of the East: Interpreting Tradition** című kiállítás, amelyet a **pakisztáni nagykövetséggel** együttműködésben rendeztünk meg. A megnyitón köszönthettük őexcellenciája Aszif Huszain Memon urat, Pakisztán magyarországi nagykövetét és feleségét, Natasa Aszif asszonyt, valamint dr. Fazekas Sándor urat, az Országgyűlés alelnökét. Külön örömünkre szolgált, hogy jelen volt Sundas Azfar, a kiállítás kurátora, és a kiállító művészek közül is képviseltette magát dr. Javeria Nabahat Amin. A tárlat húsz művésze arra vállalkozott, hogy újraértelmezze a hagyományt, és a kortárs művészet nyelvén mutassa meg Pakisztán gazdag kulturális örökségét. A kiállítás a hagyomány és modernitás párbeszédét állította középpontba, a kultúrák közötti megértés és a művészet egyetemes nyelvén szólította meg a látogatót.

Hagyományainkhoz híven 2025-ben is meghirdettük az OIK műfordítás-pályázatát. A pályázat ez évi felhívása **Guillaume Métayer** francia költő *Le Tartarin (ou Hány János) du ballon rond* című versciklusához kapcsolódott. A zsűri – Vörös István (elnök), Szávai Dorottya és Imreh András – értékelte a beérkezett pályaműveket. Az ünnepélyes átadóra 2025. november 27-én került sor, amelyen **Matthieu Berton**, a Francia Intézet igazgatója köszöntötte a vendégeket. Külön öröm volt, hogy a költő, Guillaume Métayer személyesen is megjelent az eseményen – megköszönte a közel ötven fordítást, és meglepetésként egy erre az alkalomra írt, új versét is felolvasta.

4. Közösségi szolgálat

Összesen **1 diák** végzett közösségi szolgálatot az OIK-ban. A tanuló a Meta-Don Bosco Technikum és Szakgimnáziumból érkezett és 40 órát teljesített. Tevékenységei közt szerepelt polcrendezés, dokumentumok irányítása, felszerelése, valamint ajándékkönyvek behasonlítása.

VIII. A Digitális Bölcsészeti Központ beszámolója

1. Alkalmazás- és Digitálistartalom-fejlesztési Osztály

1.1. Fejlesztési feladatok

Online Tartalomszolgáltató Rendszerhez (OTR) kapcsolódó fejlesztések

Az OTR alapú, újgenerációs online tartalomszolgáltatásokhoz kapcsolódóan az alábbi fejlesztések valósultak meg. Ezek célja a felhasználói élmény javítása, továbbá az online tartalomszolgáltatási publikálás munkafolyamatának gyorsítása/javítása.

Harvest folyamatunkat továbbfejlesztettük, így a WordPress oldal felé a Tudástárból jövő bibliográfiai adatokhoz már a DSpace-ből is harvestelhető digitális objektumokat. (A Tudástárban van lehetőség a rekordhoz is kapcsolni digitális objektumot és együtt harvestelni a metaadatokkal együtt.)

Az OTR-es tartalomszolgáltatások közül kettő újult meg mind informatikai rendszereit, mind megjelenését/arculatát tekintve. A **Plakáttár** új névvel fog a jövőben megjelenni az interneten: **Nevezetes Apróságok**. A **Hangtár** szintén külsejében és informatikai hátterét tekintve újul meg. Utóbbi esetében a weboldalon új hanglejátszó alkalmazást és új adatlap-elrendezést is alkalmaztunk.

A **Copia** esetében az egyik legnagyobb fejlesztés volt a **Fragmenta Codicum** (munkanevén Databularium) nevű kódextöredék-adatbázis megjelentetése. Ez magába foglalta egyrészt azt, hogy a digitális kéziratár csak ezen része három nyelven is elérhető legyen (magyar, angol, francia) mind a metaadatok, mind a felület nyelvezetét tekintve. Utóbbi a kutatócsoport és a nemzetközi kutatótársadalom által támasztott igény volt. Másrészt tartalmazta a leíróadatok önálló, egyedi adatrögzítő rendszeréből való aratását. A képeket a DSpace-ből harvesteltük. A fejlesztés során figyelembe kellett venni az egyes töredékekhez kapcsolódó nagymennyiségű bibliográfiai adat megfelelő megjelentetését. Az eredmény a <https://copia.oszk.hu/fragmenta/> linken böngészhető.

2025 folyamán először publikáltunk **kéziratos kottákat** a Copia-n. A kották esetében fontos az egyes szerzőknél a találati lista Opus szám szerinti rendezése, amely egy újabb megvalósult fejlesztés volt a tavalyi évben.

A 2026 februárjában kerül publikálásra **Jókai Mór: A jövő század regénye** című művének kézirategyüttese, egy eddig egyedülálló formában: a Copia-n a kézirat mellett megjeleníthető lesz ugyanabban a Mirador képnézegetőben a regény nyomtatott változata és "A hon" című lapban megjelentetett, folytatásos regény változata is, mindez fejezetekre bontva. Az egész regényt egy főrekord fogja össze, majd külön rekordonként lehet kattintani és a betölteni a mű különböző fizikai formátumait. Mind az összefoglaló rekord lehetősége, mind a többfajta formátum egyszerre megjelenítése új, 2025-ben készült fejlesztés eredménye.

A **RégiRitkán** és a MEK-en is publikálandó **RMK I.** kötethez tartozó régi nyomtatványok publikálása kapcsán fejlesztettük le, hogy a RégiRitka felületén egy PDF.js nevű PDF megjelenítőben, közvetlenül a MEK-ről betöltve kerüljenek megjelenítésre a digitalizált

régi nyomtatványok. Ez a funkció RégiRitka tesztfelületén már elérhető. A végleges állomány publikálása 2026 I. negyedévében fog megtörténni.

Az OTR-es tartalomszolgáltatások találati listájában való bélyegképek kiválasztásához készült egy **“Thumbnail kiválasztó”** felület. Ennek lényege, hogy a találati listában a rekordok mellett megjelenő, bizonyos esetekben információt nem tartalmazó képek helyett a tári kutatók, szakemberek könnyen ki tudják választani, melyik oldal/kép kerüljön megjelenítésre. Így vizuálisan is egységesebb lesz egy találati lista a szolgáltatási felületen.

A tartalomszolgáltatásokhoz szükséges Amicusban található bibliográfiai rekordok könnyebb és gyorsabb letöltése, valamint konvertálása érdekében készült egy **MarcConverter** és egy **Yazdownload** nevű parancssoros alkalmazás (Linux és Windows alá is). Mindkettő python alapú, előbbi a **pymarc**, míg utóbbi a **yaz-client** (Z39.50 kliens) nevű csomagot/programot használja. A MarcConverter célja az Amicus Products nevű moduljával kihozott PRD kiterjesztésű rekordfájlok MRC-be történő konvertálása. Utóbbi közvetlenül tud letölteni és .mrc kiterjesztésbe írni rekordokat az Amicusból.

Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK)

A MEK-hez kapcsolódó jelentős informatikai fejlesztés volt az ún. **PDF linearizálás** bevezetése. Ez gyakorlatilag a streaming technológia alkalmazását jelenti a PDF fájlok esetében. A technológia lényege: a böngésző a PDF megnyitásakor nem tölti be az összes oldalt a PDF-ből (ez nagyméretű fájlok esetén több perc is lehet), hanem mindig csak az elkövetkezendő néhány oldalt, melyre a felhasználó éppen görget/lapoz. Ez a technológia nagyban gyorsítja a PDF-ek megjelenítését/betöltését és jóval kevesebb adatforgalmat bonyolít le, ha csak néhány oldalt szeretne a felhasználó megnézni – ez főleg mobilnet esetében lehet fontos. Amennyiben egy PDF nem linearizált módban került feltöltésre, minden éjszaka egy script futása biztosítja a PDF fájlok lineáris alakítását.

Mivel a linearizált PDF-eket és a streaming technológiát nem mindegyik böngésző PDF megjelenítője támogatja, ezért beépítésre a került a Firefox alapértelmezett PDF olvasójaként is használt PDF.js nevű szoftver a MEK oldalába.

Az Informatikai Üzemeltetési és Szolgáltatási Főosztály (a továbbiakban: IÜSZF) rendszergazdáival folyamatosan együttműködve segítettük a MEK/EPA/DKA mindennapi működésének fenntartását is, számos esetben optimalizálva a régi forráskódot a mai modernebb informatikai elvárásokhoz. Fejlesztői támogatást nyújtottunk az Elasticsearch nevű gyorskereső működéséhez is.

Elektronikus Periodika Adatbázis- és Archívum (EPA)

Az EPA esetén a könyvtárosok által is használható tömeges feldolgozásra készült scriptek lettek továbbfejlesztve. Ezek a kódok a mikrofilmről nagy tömegben digitalizált hírlapok, időszaki kiadványok EPA-s előkészítésében töltenek be fontos szerepet. Ennek köszönhetően tömegesen, gyorsabban lehet metaadatolni a PDF-eket és elkészíteni azokat a szolgáltatási mappákat, amelyeket feltöltünk az EPA szerverére és amelyekkel az EPA felületén élesíteni tudjuk a digitális tartalmakat.

DKA - Köztérképes betöltés újírása

A Digitális Filológiai és Webarchiválási Osztály Köztérképes projektjét támogattuk azzal, hogy a Köztérkép oldaláról scrapelési technikával leszedett tartalmak DKA-ba történő tömeges betöltését szolgáló scriptet és folyamatot teljesen, a nulláról kezdve újraírták fejlesztőink, megújítva és lecserélve ezzel a korábbi, nem megfelelően működő verziót.

MEK/EPA/DKA szétválasztás

A MEK/EPA/DKA szolgáltatások eddig fizikailag is teljesen egy szerveren és fájlrendszerben futottak. Ez számos problémát és leállást, szolgáltatáskiesést okozott mindhárom tartalomszolgáltatás esetében. Ennek oka a DKA számos SQL-injeciton jellegű támadást kapott az elmúlt évben és emiatt túlterhelt lett az adatbázis, amely által leállt az oldal és a szerver, így mindhárom szolgáltatás elérhetősége ideiglenesen megszűnt. Ez rendszeresen visszatérő probléma volt. Az IÚSZF részéről rendszergazda vett részt a projektben, amelynek fő célja a DKA leválasztása volt külön szerverre. Továbbá az adatbázist is külön szerverre helyeztük át, ott is leválasztva a DKA-t külön instance-ra. Emellett terhelés skálázást is alkalmaztak a kollégák, hogy egy adott IP címről adott idő alatt érkező adatbáziskérés már ne szolgáljon ki az adatbázisszerver. Ennek köszönhetően a leállások jelentősen csökkentek és ha a DKA vagy a MEK/EPA le is áll, hasonló okból kifolyólag, az a többi szolgáltatást nem érinti. A szétválasztás folytatódik 2026-ban a MEK-kel és az EPA-val.

OSZK-s discovery szolgáltatás fejlesztése

Folyamatosan fejlesztettük és körülbelül 90%-os készültségi szintre hoztuk az OSZK VuFind alapú közös keresőjét, amelynek első verziója a digitális tartalomszolgáltatásainkban keres majd, több mint 1 millió rekordban. A fejlesztés során a GUI-t az egységes megjelenést figyelembe véve a Humanus-hoz hasonló designnal hoztuk létre; betöltöttük a MEK, EPA és DKA, valamint a 7 újgenerációs (OTR-es) tartalomszolgáltatás rekordjait, bélyegképekkel, alapadatokkal és az adatlapok közvetlen URL-jeivel együtt. Az EPA esetében kialakítottuk a hierarchikus kereshetőséget (időszaki kiadvány/cím => évfolyam => lapszám => cikk). A fejlesztés várhatóan 2026 első félévében fog véglegesen elkészülni és élesítésre kerülni.

További fejlesztési feladatok

2025 őszén megkezdődött a **Könyvtári Intézet (KI) tanfolyami adatbázisának** és jelentkezési űrlapjának teljesen új, friss informatikai alapokra való áthelyezése, fejlesztése. Ezzel a tanfolyami adatbázis teljesen megújul az alapoktól, új, friss forráskódot fejlesztve. Elkészülése 2026 júniusára várható, a 2026-2027 tanév őszi félévének jelentkezéseit már ebben a rendszerben fogják a KI munkatársai végezni.

Folyamatban van az ún. "Ajtó" (Door, CoreDoor) alkalmazás fejlesztése, amely az OSZK rendszerei között lesz hivatott kapcsolatot teremteni azzal, hogy a digitalizált állományokhoz tárolni fogja azt, hogy egy entitás melyik rendszerben és milyen azonosítóval rendelkezik.

Kiemelten fontos fejlesztés a **DSpace legújabb, 8-as verziójának implementálása** az OSZK informatikai rendszerébe. A jelenleg hosszútávú megőrzésben használt, "régi" 5.5-

ős DSpace, elavult, lassú, jelentősen megnehezíti a Digitális Megőrzési Osztály (a továbbiakban: DMO) mindennapi munkáját, továbbá IT biztonsági kockázatot is jelent. Fejlesztőink a 8-as verzió telepítésében, konfigurálásában, DOTE-val való kommunikációjának fejlesztésével működtek közre. A költözés az új, **Alvearium** névre keresztelt DSpace 8-ba jelenleg is tart, állandó bevezetésére a jelenlegi teljes HTM állomány átköltöztetése után van lehetőség.

A **Múzeumok Éjszakája** (Múzej) rendezvény keretében a különgyűjteményi tárukban dolgozó kollégák Jókai Mórhoz kapcsolódó szabadulósobát hoztak létre. Ehhez volt szükség egy tableten is jól működő "időgépre", amelybe beírták a megfelelő dátumot, ami visszarepíti Jókai kéziratát a megfelelő időpontra, ezáltal kiszabadulva a sobából. Az időgép felületét osztályunk fejlesztette.

Webfejlesztés jellegű fejlesztési feladatok

Az osztály folyamatos technikai támogatást nyújt(ott) központi weboldalunk, az **oszk.hu**-hoz, valamint **Intranet**-hez is. Ez jelenti az OSZK és a Könyvtári Intézet által szervezett rendezvényekhez (nyílt napok, szakmai fórumok, Könyvtárosok Dolgozósobája, stb.) kapcsolódó jelentkezési és egyéb űrlapok elkészítését, lezárását, adatok átadását a szervező kollégák részére.

Technikailag megújításra került az **OSZK hírlevél** a frissülő PHP verziók miatt. A Könyvtári Intézet kezdeményezésére és együttműködésével megújítottuk "**KSZK Hírlevele**" című szolgáltatást, amelyet a Könyvtártudományi Szakkönyvtár (KSZK) munkatársai állítanak össze és küldenek ki minden hétfőn; tartalma: könyvtártudományi, könyvtári hírek.

A Könyvtári Intézet (KI) honlapjának, tanfolyami adatbázisának fejlesztési support-ját is osztályunk látta el az elmúlt évben is.

Aktívan közreműködtünk a **digitális Corvina-könyvtár egyesítési programban**, folyamatos együttműködésben és kapcsolatban állunk a téma kutatóival. 2025. szeptemberében **40 újabb (bécsi) digitális corvina** került a gyűjteménybe.

Osztályunk fejlesztési támogatásával készült el a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) **56. Vándorgyűlésének weboldala** (<https://mkevandorgyules.hu/>), valamint a **4th China-CEEC Curators' Forum of Libraries Union nemzetközi konferencia honlapját** (<https://libraryforum.oszk.hu/>) is osztályunk készítette (Izd. még Grafikai feladatok rész).

Állandó support jellegű feladatok

Az osztály állandó fejlesztési támogatást biztosít a DSpace és DOTE rendszerekhez a DMO számára.

Hasonló jellegű támogatást biztosítunk a Belső Kölcsönzésen használt rendszerhez és adatbázishoz. Ide kapcsolódik az olvasótermi, Félretételi Adatbázis támogatása is – alkalmi jellegű tevékenységként.

Webarchiválás fejlesztési feladatok, új adatbázis tervezése

2024. november 1-jével, személyi változások mentén osztályunk vette át az OSZK Webarchiválási csoportjának fejlesztési feladatokkal kapcsolatos támogatását. Az üzemeltetési feladatok az Informatikai Üzemeltetési és Szolgáltatási Főosztályhoz kerültek.

A KIFÜ megszűnése és a C4E-ből való kiköltözés miatt a webarchiválás 2017-ben telepített szervereit is költöztetni kellett az OSZK-ba. A webarchiválás teljes rendszerének megújítására szükség van, konténerekben működő szoftverekre alapozva; ennek előkészítésében is részt vettek (és vesznek a mai napig) fejlesztő kollégáink.

Rendszerkönyvtárosi feladatok

Fő rendszerkönyvtárosi feladat: adatbázisokban történő lekérdezés SQL nyelven (Amicus, ISBN, MEK/EPA/DKA, OSZKDK). Ezáltal segítve a könyvtáros kollégák munkáját az OSZK-ban. A LibMate rendszerre való átállásban is aktívan részt vesznek a kollégák. Rendszerkönyvtárosi támogatást nyújtunk a Magyar Nemzeti Névtérhez kapcsolódóan is.

Szintén lekérdezésekkel segítették a rendszerkönyvtáros kollégák az OSZKDK tartalmának MEK+-ba történő migrálását, amely jelenleg is folyamatban van. Az EOD rendszerhez az Amicusból történő friss adatok lekérdezését is osztályunk végezte.

Nagyobb ívű feladat volt, hogy a korábbi, példányadatokat hibásan MOKKA-ba küldő lekérdezések és scriptek helyett az IÜSZF-fel együttműködve újraterveztük és módosítottuk azt a folyamatot, amellyel az új rekordok és példányadatok naponta importálásra kerülnek a MOKKA rendszerébe.

Grafikai feladatok

Az osztály grafikai, valamint UX/UI tervezés legnagyobb feladata az elmúlt évben a Digitális Filológiai és Webarchiválási Osztállyal együttműködésben készülő, svábhegyi **Jókai-kert digitális rekonstrukciója**. Az egész felület megtervezése mellett szükséges volt a Jókai kertjében megtalálható 42 növény képének/képeinek megrajzolása. A legtöbb növény esetében ez 4 kép elkészítését jelentette, a növények évszakonkénti ábrázolását. Összesen 138 db növénykép és 30 db egyéb vizuális elem került megrajzolásra.

E nagyszabású feladat mellett részt vettünk a Plakáttár (Nevezetes Apróságok), a Hangtár, valamint a 4th China-CEEC Curators' Forum of Libraries Union nemzetközi konferencia honlapjának UX/UI tervezésében is. Általánosságban segítettük a szervezeti egység minden jellegű grafikai és felhasználói felületekért érintő tervezésben, munkában.

2. Digitális Filológiai és Webarchiválási Osztály (webarchiválást lásd. a kijelölt résznél)

A 2025-ös évben két projekten dolgozott a digitális filológiai csoport: a HTR modell fejlesztésén, valamint a Jókai200 Emlékév alkalmából kidolgozott Jókai Gazda Kertje virtuális kertrekonstrukción.

HTR-fejlesztés

A Handwritten Text Recognition, azaz az MI-alapú gépi kézírásfelismerő-modell építésén a munkacsoport már 2020 óta dolgozik, így annak folyamatos fejlesztése az újonnan feldolgozott kéziratos forrásanyaggal alapfeladattá vált. A 2021-ben publikussá tett Kiss József levelezésén tanult vegyes kézírású első publikus modell, a *Hungarian handwriting 19th-20th century* 78800 szón tanulva 10.70% karakter-hiba aránnyal (CER) dolgozott. Ehhez képest a 2025. május 28-án publikált jelenlegi modell, a *Hungarian handwriting 19th-20th century 2.0* a korábbi részmodellek egybeépítésével és javításával jelentősen jobb eredményt ért el. Az eddigi legjobb eredményt produkálva (CER 6.05%) Móricz Zsigmond, Kiss József, Egry József, Simon Jolán és Kassák Lajos kéziratos hagyatékából 284.000 szavas tanulmányanyag készült. A kéziratos dokumentumokat jóval alacsonyabb hibaszázalékkal felismerni és átírni képes modell a Transkribus oldalán vált publikussá (Model ID: 347385). A modellt az OSZK-ban 2025. október 20-án rendezett The 4th China-CEEC Curators' Forum of Libraries Union nemzetközi konferencián *AI-powered recognition of hungarian handwriting* című előadásban ismertette kollégánk. Ezzel párhuzamosan megkezdődött a modell 3.0-ás verziójának előkészítése is, amelynek tanulmánya Móricz Zsigmond levelezésén alapul.

Jókai Gazda Kertje virtuális kertrekonstrukció

A Jókai200 Emlékév keretében saját fejlesztésű tudományos ismeretterjesztő honlap készítésébe kezdet a csoport Jókai Mór svábhegyi kertjéről szorosán együttműködve az Alkalmazás- és Digitálistartalomfejlesztési Osztállyal. A 2025-ös évben a forrásfeltárás, kertrekonstrukció, szövegelőállítás, a grafikai és informatikai munka (növényrajzok, interface design, honlap infrastruktúra, funkciók) összehangolása, valamint az intézményközi együttműködés kialakítása volt a munkacsoport, valamint a osztály tagjainak feladata.

A jokaikert.oszk.hu URL-en 2026. márciusában elérhetővé váló honlap az osztály saját tudományos kutatómunkája alapján rekonstruált kerttervrájzot jelenít meg, amelyről 42 növény botanika-, kultúr- és irodalomtörténeti bemutatása érhető el. A szolgáltatásban képanyagok, grafikák digitális forráskiadás és 3D-s kertmodell fog megjelenni.

A reszponzív szolgáltatás minden kijelzőn böngészhető, az immerzív felhasználói élményt pedig haladásjelző funkció és térképváltó mód támogatja. A tartalomszolgáltatás része a Jókai-kertbe kihelyezett 8 QR-kódos tábla is, amelyről a honlap különböző részei érhetőek el, s amelyek segítségével tematikus kerti séták szervezhetőek a helyszínen.

Utóbbinak, valamint a kerthelyszínek történeti-filológiai rekonstruálásában együttműködő partnerként a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság nyújtott segítséget. Ennek során kölcsönös forrás és információcsere és szakmai konzultációk zajlottak.

Tájépítészeti szakvéleményt M. Szilágyi Kinga, a MATE nyugalmazott professzorától kért a munkacsoport. A botanikai szakmai anyagokat, úgymint a fogalomtár szócikkeit, valamint a digitalizált herbáriumi és növényillusztrációs lapok másolatait a Magyar Természettudományi Múzeum Könyvtára és Növénytára bocsátotta rendelkezésre. A filológiai munka, a rekonstrukció, valamint a képgyűjtés munkálataiban a Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény működött közre.

A projekthez több esemény és produktum társul, amelyek egy része már a 2025-ös évben megvalósult. A „*Voltam szeretve és voltam gyűlölve, mint talán senki más.*” Jókai Mór öröksége: a Jókai-hagyaték és a magyar irodalmi hagyomány című Jókai 200 bicentenáriumi konferencián 2025. február 19-én *Flóra és Pomona bűvöletében – Jókai botanofíl karaktere virtuális kertrekonstrukció tükrében* című előadásában a projekt kurátora ismertette a szakmai közönséggel a projektet. A projekt koncepcióját az OSZK blogján írásban is bemutatta *Betekintés Jókai Gazda Kertjébe. A Digitális Bölcsészeti Központ virtuális kertrekonstrukciója* címmel. Ezt követően 2025. március 24-én ismeretterjesztő előadást tartott a visegrádi "Együtt" Kulturális Egyesület felkérésére Jókai Mór irodalmi hagyatékáról, botanikai és kertészeti ismereteiről. A projekt tartalomszolgáltatásként való bemutatását a Networkshop győri konferenciáján mutatta be május 15-én *Svábhegy 2.0 Tematikus tartalomszolgáltatás és ismeretterjesztés Jókai Mór virtuális kertjében* címmel. A kertprojekt során feltárt svábhegyi növényfajokról és a kert rekonstruált tervrajzáról 2025. november 18-án *Gyámolító munkatársak: a Jókai-kert növényei* címmel az együttműködő partner által rendezett XI. Hegytörténeti Konferencián újabb ismeretterjesztő előadást tartott.

Kollégánk szerzőségében leadásra került 2025 novemberében a bicentenáriumi konferencia Recitinél megjelenő online tanulmánykötetében, illetve a Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény ismeretterjesztő kötetében is a projektről egy-egy tanulmány. Utóbbi 2026 márciusában fog megjelenni, ahol QR-kód biztosítja a szolgáltatás és a print publikáció közötti kapcsolatot. A kötetben emellett a munkacsoport és Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény közös gondozásában átirrt és jegyzetelt kiadása is olvasható lesz a rekonstrukció alapját képező Fák jegyzéke (OSZK Kt. Quart. Hung. 2040) című Jókai-kéziratnak.

dHUpLa framework (szerkesztő környezet) fejlesztése

A 2025-ös év során szükségesé vált a dHUpLa Oxygen-frameworkjének a javítása, karbantartás és fejlesztése, amelyben együttműködő partnerünk a HUN-REN Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet volt.

A fejlesztés keretében kialakításra került a framework-ön belül a Próza (monografikus), a Dráma, a Folyóirat (analitikus) és Entitástár modul. Ezek létrejöttével a célunk az volt, hogy egy közös környezetben a modulok szövegtípusonként jelenjenek meg. Ennek alapját az általunk meghatározott dHUpLa tagelési specifikáció adta. Továbbá új funkciók is fejlesztésre kerültek, mint például Word előállítás TEI XML-ből és a térképes vizualizáció megjelenítése a szövegekben szereplő helynevekhez.

A háttérrendszer megújítása mellett a webes megjelenésre is kiemelten figyeltünk, amelynek keretében javításra kerültek a dHUpLa szöveg megjelenítési hibák a builderekben, a megjelenítéshez szükséges CSS és javascript, a projektekben lévő TEI

XML fájlok egységesítése, valamint kapcsolódó fejlesztések is megvalósultak, mint például új builderek fejlesztése, Solr indexelés.

Humáninformatikai feladatok

A LibMate könyvtári rendszerre való átállás előkészítése, az exportált Hunmarc rekordokról elemzés, a további vizsgálatot igénylő metaadatokhoz listák készítése. Továbbá a kapcsolódó fejlesztések tesztelésében való aktív részvétel és a HUMANUS adatbetöltés ellenőrzési munkálataiban való közreműködés. Részvétel a dHUpa tárgyszavazására vonatkozó projekt előkészítésében.

CENL Erland Kolding Nielsen csereprogram

A digitális filológiai csoport részéről egy kolléga vett részt a webarchiválási csoport egy munkatársával közösen a CENL Erland Kolding Nielsen (*Conference of European National Librarians Erland Kolding Nielsen Grant*) csereprogramján Edinburghban. A kollégák a Skót Nemzeti Könyvtárba (National Library of Scotland) 2025. szeptember 23. és szeptember 25. között látogattak. Az utazás célja a skót digitális bölcsészeti és webarchiválási szolgáltatások előállításának és menedzselésének megismerése volt. Ennek során Sarah Ames a DataFoundry szolgáltatást, a skót egyetemekkel való kooperatív projekteket, valamint a Transkribus felhasználást, Christopher Fleet a georeferált térképszolgáltatást, valamint Joseph Marshall és Eilidh Macglone az Archive of Tomorrow webarchiváló projektet mutatta be.

A csereprogram keretében Joseph Marshall és Eilidh Macglone 2025. november 11. és november 13. között tett látogatást az Országos Széchényi Könyvtárban, ahol az osztály digitális filológiai és webarchiváló munkáját ismerték meg. Ennek során részt vettek és előadást tartottak a *404 Not Found - Ki őrzi meg az internetet?* című konferencián. A látogatás során Transkribus használattal kapcsolatos ismeretcsere, a táblázat-modell könyvtári használata, a georeferált térképen való tematikus adatvizualizáció ötlete is felmerült, mint jövőbeni filológiai együttműködés. Kollégánk a vendégeknek a könyvtár skót vonatkozású különgyűjteményi anyagaiból kiállítást rendezett. A skót kollégákkal közösen az Egyesült Királyság magyarországi nagykövetségénél, Justin McKenzie Smithnél látogatást tettek.

3. Közgyűjteményi Szabványosítási Iroda

Az iroda működésének főbb koordinátáit ebben az évben is az Országos Könyvtári Szabványosítási Bizottság (OKSZB) hatályos munkaterve, illetve a Magyar Szabványügyi Testület 508. munkacsoportjában felmerülő honosítási és egyéb feladatok jelölték ki. Az egység tevékenysége emellett kiterjed az OSZK és a hazai könyvtárügy képviselőjére a könyvtári szabványosításban érdekelt nemzetközi szervezetekben.

Elkészült és a tagok által elfogadásra került az OKSZB 2021–2025-ös időszakra vonatkozó beszámolója. A beszámolóból – többek között – kiderül, hogy ebben a periódusban négy nemzetközi szabvány átültetésére került sor (MSZ ISO 14721:2022, MSZ ISO 21248:2023, MSZ ISO TR 28118:2023, MSZ ISO TR 22038:2024). A 2025-ös év vonatkozásában a beszámoló az alábbi eredményekről tájékoztatta a bizottság tagjait.

- Az új bibliográfiai keretrendszer (Resource Description and Access, RDA) fordítását jelenleg részmunkaidőben, leterheltségtől függően időszakosan végzi a KSZI két munkatársa, a lektori munkában részt vesz továbbá a Könyvtári Intézet (KSZK) egy munkatársa. A fordítói és szaklektori feladatokból jelentős részt magára vállaló külsős munkatárs, Hubay Miklós halála pótolhatatlan veszteségként ért minket. Ennek ellenére azt reméljük, hogy még 2026-ban végzünk az RDA Eszközkészlet (Toolkit) teljes fordításával. Az RDA referenciafájl, az RDA elemkészletének és értékszótárainak fordítása elkészült, és az RDA Regiszterben (<https://www.rdaregistry.info/>) elérhető. A fordítás frissítése, karbantartása, javítása folyamatosan zajlik – többek között – az RDA-HU Munkacsoport (<https://oszk.hu/rda-hu-munkacsoport>) és a MARC 21 Munkacsoport tagjainak segítségével.
- Kollégánk ebben az évben is részt vett az RDA fejlesztéséért felelős, amerikai székhelyű szervezet (RDA RSC) munkájában a fordítói munkacsoport vezetőjeként és az európai régió képviselőjének helyetteseként. Ebben a minőségében szervezte meg és vezette le május végén az RDA-fordítók éves találkozóját.
- 2023 óta szervezzük meg a Könyvtári Intézettel a „Forrásleírás és -hozzáférés a 21. században” című képzést. A novemberi jelenléti alkalmon 12-en, a határon túli kollégáknak szervezett szeptemberi online tanfolyamon pedig 14-en szereztek tanúsítványt.
- 2025-ben megjelent az „RDA-alapok: út az RDA megértéséhez” elektronikus kiadvány (<https://mek.oszk.hu/28400/28492/>).
- Az új kiadás alapján frissült az IFLA-féle könyvtári referenciamodell fordítása (<https://repository.ifla.org/items/d20f97ff-c8e6-4bca-8d5d-6714e325133b>) – (az előző fordítás felhasználásával) a teljes dokumentum újrafordítására sor került, beleértve a korábbi terminológia korrekcióját.
- Az RDA-HU Munkacsoport kidolgozta és közreadta a „Javaslat az RDA magyarországi bevezetésének első szakaszára – 1. Monografikus források (nyomtatott és elektronikus könyvek)” című ajánlást, amely elérhető az RDA-HU oldalán (<https://oszk.hu/rda-hu-munkacsoport>), valamint letölthető a Könyvtári Intézet dokumentumtárából (<https://ki.oszk.hu/dokumentumtar/javaslat-az-rda-magyarorszag-bevezetesenek-első-szakaszara-1-monografikus-forrasok>). A javaslat a monografikus források (nyomtatott és elektronikus könyvek) feldolgozásához kíván elsősorban segítséget nyújtani, ugyanakkor található benne információk más forrástípusra vonatkozólag is

Általános feladatok

A könyvtárüggyel kapcsolatos szabványok megjelenésének figyelése, a szakma tájékoztatása. – Az OSZK és a KI weboldalán folyamatosan közzétettük, illetve frissítettük a hatályos könyvtári szabványok jegyzékét.

Folytattuk az együttműködést a Magyar Szabványügyi Testületen belül működő 508-as „Könyvtár és dokumentáció” munkacsoporttal, és ezen keresztül az ISO TC 46 vonatkozó albizottságaival (mindenekelőtt SC 4, SC 9). – Továbbra is részt vettünk a könyvtárügyet érintő új szabványok megjelenésére, illetve a régebbi szabványok revíziójára vonatkozó szavazásokban.

IX. Pályázatok, projektek bemutatása, aktuális helyzete, fenntartási kérdések

- 1. Hazai pályázatok, projektek bemutatása**
- 2. Európai uniós pályázatok, projektek bemutatása**
- 3. Fenntartási időszakban lévő pályázatok, projektek**

A beszámoló elkészültéig a pályázatokra, projektekre vonatkozó 2025. évi tényadatokat az MNMKG Gazdasági Igazgatósága nem bocsátotta rendelkezésünkre.

X. Gazdálkodás

1. Bevételi és kiadási előirányzatok alakulása

	Pénzügyi adatok (ezer Ft-ra kerekítve)	2024. évi tény	2025. évi tény
Bevétel	Az intézmény működési bevétele		
	Ebből a könyvtár szolgáltatásaihoz köthető bevétel		
	3.2.1. reprográfiai		
	3.2.2. ajándékbolt		
	3.2.3. beiratkozási díj		
	3.2.4. egyéb		
	Támogatás, kiegészítés és átvett pénzeszköz		
	– ebből fenntartói támogatás		
	– ebből központi költségvetési támogatás		
	– ebből pályázati támogatás összesen		
	– OKR		
	– egyéb hazai		
	– EFOP		
	– nemzetközi		
	Egyéb bevétel összesen		
	Bevétel összesen		
Kiadás	Személyi juttatás		
	Munkaadókat terhelő összes járulék		
	Dologi kiadás		
	Egyéb kiadás		
	Kiadás összesen		

Bevétel és kiadás tervezett különbsége:

A beszámoló elkészültéig a gazdálkodásra vonatkozó 2025. évi tényadatokat az MNMKK Gazdasági Igazgatósága nem bocsátotta rendelkezésünkre.

2. Pályázati források és projektek 2025-ben

Hazai pályázatok megnevezése	Pályázott összeg	Elnyert összeg (Ft-ban)	Támogató	Kezdete	Befejezése

Európai uniós pályázatok	Pályázott összeg	Elnyert összeg (Ft-ban)	Támogató	Kezdete	Befejezése

Egyéb nemzetközi forrásokra épülő pályázatok	Pályázott összeg	Elnyert összeg (Ft-ban)	Támogató	Kezdeté	Befejezése

A beszámoló elkészültéig a pályázati forrásokra vonatkozó 2025. évi tényadatokat az MNMKK Gazdasági Igazgatósága nem bocsátotta rendelkezésünkre.

3. Jelentősebb eszközbeszerzések

Megnevezés	Darab	Forint	Megjegyzés
Gépjármű			
ebből személygépkocsi			
Számítógép			
ebből olvasói			
ebből szerver			
Fénymásoló			
Digitalizáló eszköz			
Storage, egyéb adattároló (kapacitását a megjegyzésbe kérjük megadni Tb-ban)			
Egyéb			

A beszámoló elkészültéig az eszközbeszerzésekre vonatkozó 2025. évi tényadatokat az MNMKK Gazdasági Igazgatósága nem bocsátotta rendelkezésünkre.

Budapest, 2026. március 19.

Rózsa Dávid
főigazgató